

NOVAC U POLITICI

**Analiza finansiranja
parlamentarnih političkih partija u Crnoj Gori**

Impresum

NAZIV:

Analiza finansiranja parlamentarnih političkih partija u Crnoj Gori

NOVAC U POLITICI

IZDAVAČ:

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

UREDNIK I AUTOR:

Vanja Čalović Marković

PODRŠKA:

Veselin Bajčeta
Milena Marinović
Boris Đerković
Nikola Sekulić
Marijana Subotić

SADRŽAJ

	UVOD	5
	SAŽETAK	6
A.	ZAKONSKI OKVIR	8
B.	METODOLOGIJA	10
C.	Transparentnost finansiranja parlamentarnih političkih partija	16
D.	Analiza finansiranja parlamentarnih političkih partija	
	D.1. Demokratska partija socijalista (DPS)	21
	D.2. Demokratska Crna Gora (DEMOKRATE)	42
	D.3. Nova srpska demokratija (NOVA)	55
	D.4. Socijaldemokrate (SD CG)	78
	D.5. Socijaldemokratska partija Crne Gore (SDP)	84
	D.6. Socijalistička narodna partija (SNP)	98
	D.7. Bošnjačka stranka (BS)	113

D.8. Građanski pokret URA (URA) 127

D.9. Pokret za promjene (PZP) 141

D.10. Demokratska narodna partija (DNP) 146

D.11. DEMOS 158

D. 12. Hrvatska građanska inicijativa (HGI) 171

D. 13. Liberalna partija (LP) 184

D. 14. Albanska alternativa (AA) 197

D. 15. Nova demokratska snaga - FORCA (FORCA) 208

D. 16. Radnička partija (RADNIČKA) 220

D. 17. Ujedinjena Crna Gora (UJEDINJENA) 224

D. 18. Prava Crna Gora (PRAVA) 229

ANEKSI:

Aneks 1: Pregled revizorskih izvještaja parlamentarnih političkih partija za 2019. i 2020. godinu 236

Aneks 2: Pregled zvaničnih izvora finansiranja parlamentarnih političkih partija 237

Aneks 3: Pregled promjena u troškovima redovnog rada partija u toku izborne kampanje 238

UVOD

Ova publikacija pruža jedinstven uvid u finansiranje parlamentarnih političkih partija u Crnoj Gori. U njoj je predstavljena analiza zvaničnih izvora prihoda i troškova redovnog rada svake partije ponaosob u toku 2019. i 2020. godine. Ukazali smo na konkretne troškove kampanje za parlamentarne izbore održane u avgustu 2020. godine, skrivene u okviru izdataka za redovan rad partija, kao i račune koji nikada nisu plaćeni.

Parlamentarne političke partije većinu sredstava za svoj rad obezbjeđuju iz državnog ili opštinskih budžeta, pa su obavezne da postupaju po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama. Zahvaljujući tome smo skupili značajne podatke o finansiranju redovnog rada parlamentarnih partija, kao i njihovih izbornih kampanja.

Na osnovu višegodišnjeg iskustva i saradnje sa brojnim međunarodnim organizacijama razvili smo jedinstvenu metodologiju ocjenjivanja transparentnosti finansiranja političkih partija koja je predstavljena u ovoj publikaciji. Na osnovu nje smo **rangirali transparentnost finansiranja redovnog rada i izbornih kampanja od strane svake parlamentarne političke partije.**

Analizirali smo sve finansijske i revizorske izvještaje, kao i skoro 80 hiljada pojedinačnih transakcija parlamentarnih partija da bi utvrdili da li su **skrivale troškove izborne kampanje u okviru izdataka za redovan rad.** U ovoj publikaciji smo ukazali na **konkretne izdatke zbog kojih su partije povećale troškove u godini kada su održani parlamentarni izbori, a posebno u toku izborne kampanje.**

Ni jedna državna institucija ne provjerava da li su političke partije platile sve prijavljene troškove izborne kampanje. To ostavlja ogroman prostor za skrivanje donacija, ukoliko dobavljači oprostite dugove partija, ili ih plati treća strana. Čak i odlaganje plaćanja troškova omogućava partijama povoljniji položaj u odnosu na one političke subjekte koji moraju da izmire obaveze u ugovorenom roku. **U ovoj publikaciji otkrivamo koje partije nisu platile značajne troškove kampanje za parlamentarne izbore održane 2020. godine.**

*Svi prikupljeni podaci o finansiranju političkih partija dostupni su na linku:
<https://cistakampanja.me/transparentnost-finansijskog-poslovanja-partija/>.*

SAŽETAK

Za dvije godine parlamentarne partije su zvanično prihodovale skoro 21 milion eura, od čega preko 17 miliona iz javnih fondova.

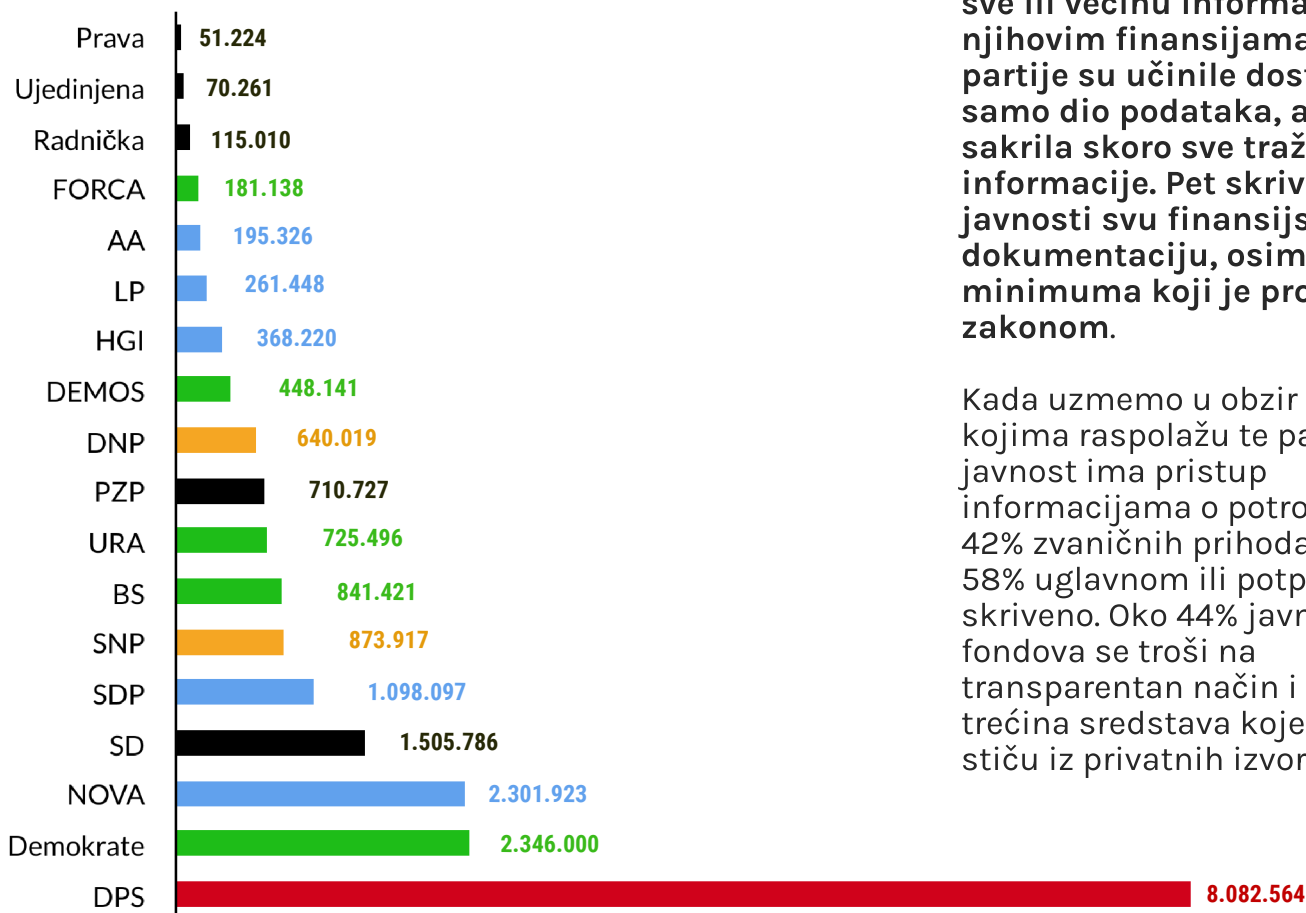
20.816.716 €

ukupni zvanični prihodi političkih partija u 2019. i 2020. godini;

17.063.045 €

ukupne uplate iz državnog i opštinskih budžeta parlamentarnim partijama u 2019. i 2020. godini.

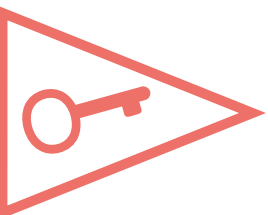
Transparentnost finansiranja i ukupni prihodi parlamentarnih političkih partija (2019. i 2020.)

Deset parlamentarnih političkih partija je objavilo sve ili većinu informacija o njihovim finansijama, dvije partije su učinile dostupnim samo dio podataka, a jedna je sakrila skoro sve tražene informacije. Pet skriva od javnosti svu finansijsku dokumentaciju, osim minimuma koji je propisan zakonom.

Kada uzmemo u obzir budžete kojima raspolažu te partije, javnost ima pristup informacijama o potrošnji oko 42% zvaničnih prihoda, dok je 58% uglavnom ili potpuno skriveno. Oko 44% javnih fondova se troši na transparentan način i samo trećina sredstava koje partije stižu iz privatnih izvora.

■ Velika ■ Srednja ■ Mala ■ Veoma mala ■ Ne postoji

Postoje brojne indicije da su mnoge političke partije sakrile dio troškova kampanje za parlamentarne izbore i platile ih sa računa za finansiranje redovnog rada, što je zakonom zabranjeno.

Mnoge partije su povećale troškove redovnog rada u toku izborne kampanje. Rasli su upravo izdaci koji se mogu dovesti u vezu sa kampanjom, kao što su oglašavanje na društvenim mrežama, dnevnice, reprezentacija, promotivni materijali, istraživanje javnog mnjenja i angažovanje konsultantskih ili marketinških agencija. Te izdatke mnoge partije uopšte nisu navodile u svojim zvaničnim izvještajima o finansiranju izborne kampanje ili su prijavljivali izuzetno male iznose.

Zakonom su propisane kazne za partije koje koriste sredstva sa redovnog računa za finansiranje kampanje i te troškove ne prijavljuju u okviru posebnog izvještaja.

Pojedine partije nisu platile velike dugove prema inostranim dobavljačima koji su im pružali usluge u kampanji za parlamentarne izbore, ni sa jednog zvaničnog računa, sve do kraja 2021. godine.

Većina partija je platila troškove izborne kampanje sa posebnog računa otvorenog u te svrhe. Neke su ga zatvorile u zakonom propisanom roku, a zatim nastavile da plaćaju troškove sa računa za finansiranje redovnog rada.

Jedna koalicija je nakon izbora podijelila neplaćene troškove među članicama, koje su ih plaćale sa redovnog računa. Međutim, pojedine članice te koalicije nisu platile preko 300 hiljada eura kampanje ni sa jednog računa za finansiranje redovnog rada, ni skoro godinu i po dana nakon izbora. U pitanju su, između ostalog, značajni dugovi mediju iz inostranstva za politički marketing, kao i prema stranoj kompaniji koja je izrađivala promotivne sadržaje.

Nadležne institucije ne kontrolišu da li partije plaćaju zvanične troškove izbornih kampanja, jer to zakonom nije precizno propisano, što ostavlja ogroman prostor za zloupotrebe i skrivanje donacija iz zemlje i inostranstva.

A. ZAKONSKI OKVIR

Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja [1] uređuje način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata.

Finansiranje redovnog rada. Zakon propisuje da politički subjekti sredstva za redovan rad i izbornu kampanju mogu sticati iz javnih i privatnih izvora. [2] Političkim subjektima je zabranjeno da za finansiranje redovnog rada prikupe više sredstava iz privatnih izvora, nego što su dobili iz javnih fondova. [3]

Finansiranje izborne kampanje. Zakonom je propisan maksimalan iznos ukupnih troškova izborne kampanje [4], kao i maksimalan iznos sredstava iz privatnih izvora. [5] Sredstva prikupljena za finansiranje izborne kampanje, mogu se koristiti isključivo za podmirenje troškova izborne kampanje. [6]

U svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje politički subjekt ima obavezu da otvori poseban žiro račun. [7] Zakonom je propisano da se sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše isključivo sa izbornog računa, sve do njegovog zatvaranja. [8]

Izborni račun mora biti zatvoren u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora. [9] Prije toga, politički subjekti imaju obavezu da nepotrošena sredstva sa izbornog računa prenesu na svoj redovni račun ali nakon izmirenja svih dugova. [10]

Izborne koalicije. Ukupni troškovi koalicije obuhvataju i troškove svih pojedinačnih političkih subjekata koji su podnijeli listu od početka kampanje do datuma podnošenja liste. [11]

Sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje koalicije se uplaćuju na račun jednog političkog subjekta koga sporazumno odrede. [12] Sredstva koja članice koalicije uplate na osnovu zaključenog međusobnog sporazuma, ne smatraju se priložima ili prihodom političkog subjekta koji je otvorio žiro račun. [13]

[1] Službeni list Crne Gore broj 3/2020 i 38/2020.

[2] Član 4 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. U članu 6 je propisano da su javni izvori „sredstva koja se izdvajaju iz budžeta Crne Gore i budžeta lokalne samouprave“, dok je članom 7 stav 1 propisano da su privatni izvori: “članarine, prilozi, legati i zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih institucija u Crnoj Gori”.

[3] Član 15 stav 1

[4] Član 18 stav 2

[5] Član 23 stav 2

[6] Član 19 stav 1

[7] Član 24 stav 1

[8] Član 24 stav 3

[9] Član 25 stav 1

[10] Član 17 stav 6

[11] Član 16 stav 2

[12] Član 24 stav 4

[13] Član 24 stav 5

Sopstvena sredstva. Političkim subjektima je dozvoljeno da za finansiranje izborne kampanje koriste sredstva sa redovnog računa, ali ona moraju biti prebačena na poseban račun za finansiranje kampanje. [14] Previđena je novčana kazna za partije koje sredstva za redovan rad koriste za izbornu kampanju bez njihovog uplaćivanja na poseban račun. [15]

Nadležne institucije. Nad sprovođenjem Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja nadzor vrši Agencija za sprječavanje korupcije. [16]

Državna revizorska institucija viši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja političkih subjekata. [17] Ta institucija je dužna da, u četverogodišnjem periodu, izvrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja svih političkih subjekata koji imaju parlamentarni status na državnom i lokalnom nivou. [18] Prije donošenja novog zakona, krajem 2020. godine, DRI je imala obavezu da svake godine vrši reviziju svih parlamentarnih političkih partija.

Transparentnost. Politički subjekti su dužni da podnose posebne izvještaje o finansiranju izborne kampanje [19], prikupljenim priložima fizičkih i pravnih lica [20], kao i završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj. [21] Ti izvještaji su dostupni javnosti na sajtu Agencije za sprječavanje korupcije. [22]

Kako je već navedeno, parlamentarne partije ne smiju imati veće prihode iz privatnih nego iz javnih izvora. Zbog toga su one obveznici Zakona o slobodnom pristupu informacijama koji ih obavezuje da u roku od 15 dana odgovore na podnijete zahtjeve. [23]

[14] Član 17 stavovi 1 i 2

[15] Član 66 stav 1 tačka 10

[16] Član 55 stav 1

[17] Član 55 stav 2

[18] Član 55 stav 3

[19] Član 50 stav 1

[20] Član 53 stav 1

[21] Član 48 stav 2

[22] Član 51 i član 48 stav 6

[23] Član 9 stav 1 tačka 1 i član 31 stav 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

B. METODOLOGIJA

1. Izvori podataka

Šta smo tražili od partija?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od parlamentarnih političkih partija smo tražili izvode sa svih žiro računa centrale, Foruma žena [24] i opštinskih odbora, kao i sa računa za finansiranje kampanja za parlamentarne i lokalne izbore u 2019. i 2020. godini. [25] Tražili smo i sve izvode sa deviznih računa i platnih kartica, kao i glavne knjige blagajni, kako centrale, tako i opštinskih odbora.

U svim slučajevima kada partije nisu dostavile tražene informacije podnosili smo žalbe Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. U slučaju kada ta Agencija nije donosila odluke u zakonom propisanim rokovima, podnosili smo tužbe zbog ćutanja administracije Upravnom sudu koji je po našim tužbama još ranije zauzeo stav da su političke partije obaveznici Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Partije su nam dodatno zakomplikovale analizu podataka jer su prvo dostavljale djelimične podatke, a zatim ih dopunjavale. Ni jedna partija nam nije dala podatke u mašinski čitljivom formatu i sve dobijene informacije smo ručno prenijeli u elektronski oblik kako bi ih mogli analizirati. Saldo na računu i blagajni, odnosno broj izvoda sa žiro računa su korišćeni za provjeru, kako bi se obezbijedio tačan unos podataka.

Šta smo prikupili iz drugih izvora?

Izveštaji o reviziji političkih partija koje je sačinjavala Državna revizorska institucija (DRI) su nam pružili podatke o:

- brojevima računa političkih partija;
- ukupnim prihodima i rashodima partija;
- radu blagajne i poslovanju opštinskih odbora partija.

Prikupljanje ovih podataka je otkrilo da detaljnost DRI-jevih revizija nije ujednačena. [26]

Dodatno, podatke smo preuzimali iz finansijskih izvještaja partija koji se objavljuju na sajtu Agencije za sprječavanje korupcije (ASK). [27] Zvanične izvještaje o finansiranju izbornih kampanja i brojeve žiro računa partija koje su upravljale finansijama i posebnim žiro računom, smo takođe preuzeli sa sajta ASK-a. Iz tog izvora i sa sajta Državne izborne komisije smo utvrdili koja partija je učestvovala na kojim izborima i u kojoj koaliciji.

Kojim podacima smo već raspolagali?

Od većine parlamentarnih partija smo ranije prikupili podatke o finansiranju kampanje za parlamentarne izbore 2020., a koji uključuju ugovore sa dobavljačima i fakture. [28]

[24] Posebna unutarpartijska tijela koja se formiraju radi dobrovoljne organizacije članica partija.

[25] Partije su dužne da otvore račune za finansiranje izbornih kampanja.

[26] Detaljnost revizorskih izvještaja varira od partije do partije, pa se, na primjer, u slučaju Nove srpske demokratije u njima nalazi mnogo više informacija, nego u izvještaju za Demokratsku partiju socijalista.

[27] Na primjer Socijalistička narodna partija u izvještaju navodi brojeve žiro računa koje su otvorili u bankama.

[28] Ovi podaci su dostupni na: <http://www.mans.co.me/finansijski-profil-izbiri-2020/>.

2. Ocjena transparentnosti finansiranja

Kako smo ocjenjivali transparentnost finansijskog poslovanja partija?

Za svaku partiju izradili smo posebnu tabelu u kojoj smo ocjenjivali transparentnost finansijskog poslovanja, u odnosu na podatke koje smo dobili. Tako je posebno ocjenjivana transparentnost žiro računa, deviznih računa, platnih kartica i glavne knjige blagajni. Svaki od tih podataka je ocjenjivan odvojeno za centralu partije, Forum žena, opštinske odbore, ali i u odnosu na pojedine izborne procese - parlamentarne i lokalne izbore održane u 2019. i 2020. godini. Ocjene su bile u rasponu od 0 do 5, pri čemu 0 znači da podatak nije dostavljen, a ocjenama od 1 do 5 je cijenjen obim i kvalitet dobijenog podatka. [29] Konačna ocjena o transparentnosti pojedinačnih partija je dobijena kroz obradu ocjena u tabeli transparentnosti.

Vrsta	Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne	Međuocjena	Ocjena	Konačna ocjena
Redovan rad	Centrala							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Redovan rad	Forum žena							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Redovan rad	Opštinski odbori							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Parlamentarni izbori	Izbori 2020							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Lokalni izbori	Kotor							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Lokalni izbori	Budva							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Lokalni izbori	Tivat							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Lokalni izbori	Tuzi							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Lokalni izbori	Andrijevica							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								
Lokalni izbori	Gusinje							
<i>kvantitativno</i>								
<i>kvalitativno</i>								

Šablon tabele ocjena transparentnosti. Popunjene ocjene transparentnosti partija možete naći na: <https://cistakampanja.me/ocjene-transparentnosti-finansiranja-politickih-partija/>

[29] Rangiranje transparentnosti partija na osnovu ocjena: velika - ocjena 5, srednja - ocjena od 4 do 5, mala - od 3 do 4, veoma mala - od 1 do 2, ne postoji - 0. Detaljnije informacije su date u poglavlju C. Transparentnost finansiranja parlamentarnih političkih partija.

Ocjena „0“.

Kao što je već pomenuto, utvrđivali smo da li partije imaju blagajne, žiro račune opštinskih odbora, devizne račune i platne kartice iz revizorskih izvještaja ili iz finansijskih izvještaja pojedinih partija koji su bili nešto detaljniji. Ukoliko partije ne bi dostavile te podatke, a u revizorskim izvještajima je navedeno da postoje, dobijali su ocjenu 0. Međutim, za partije koje nisu imale revizorske izvještaje u poslednje dvije godine, ili u njima nisu dati detalji o nekom od tih podataka (najčešće o deviznom računu), smatrali bi da podatak ne postoji ako bi nas partije o tome napismeno obavijestile u odgovoru na naše zahtjeve. Ako partije ne bi odgovorile na taj zahtjev, a dostavile su druge podatke, onda bi ocjena bila 0. [30]

Dok postoji mogućnost da partije nemaju devizni račun, platne kartice ili blagajnu, ili da posluju isključivo preko centrale, bez uključivanja opštinskih odbora, sve partije su obavezne da imaju račun centrale i Foruma žena.

Na svakim izborima na kojima učestvuje partija mora imati račune za finansiranje izborne kampanje, osim kada nastupa kao dio koalicije. Tada se partije dogovaraju koja od njih će voditi finansije, pa se podaci o finansiranju izbora nalaze kod izabrane partije, a druge članice koalicije ne posjeduju te informacije. Zbog toga te partije ne mogu dobiti ocjenu transparentnosti finansiranja tih izbora.

Kriterijumi za ocjenjivanje

Ocjene su date pomoću dvije vrste kriterijuma kojima smo procjenjivali obim i kvalitet dostupnih podataka. Na prvom mjestu, poredili smo dostavljene podatke o prilivima i odlivima sa informacijama iz revizorskih izvještaja, ukoliko su oni rađeni i sadrže te informacije. Zatim smo utvrđivali da li su dostavljeni svi izvodi na osnovu rednog broja izvoda koji je naznačen.

Nakon toga smo ocjenjivali kvalitet dostupnih podataka na osnovu informacija koje su bile raspoložive o dobavljačima i povjeriocima, odnosno gotovinskim transakcijama. Bez podataka o tome ko je uplatio sredstva partiji nismo u mogućnosti da sagledamo izvore njenog finansiranja, a bez podataka o dobavljačima da utvrdimo da li su plaćani troškovi izborne kampanje. Takođe smo ocjenjivali da li se iz dostavljenih podataka mogu utvrditi takozvane unutarpartijske transakcije, odnosno prebacivanja novca sa jednog na drugi račun u vlasništvu partije. Ovo je posebno značajno jer uključivanje tih priliva, odnosno odliva u obračun troškova i prihoda fiktivno povećava njihov iznos, pošto se u suštini radi o prenosu sredstava između računa partije.

[30] U slučaju partija koje uopšte nisu odgovarale na naše zahtjeve za informacijama, ocjena njihove transparentnosti je svakako 0, bez obzira da li imaju pojedinu vrstu podatka ili nemaju.

Ocjene

Svaki od kriterijuma označavali smo ocjenom od 1 do 5, pri čemu je njihovo ispunjavanje sa preko 95% donosilo ocjenu 5, preko 75% ocjenu 4, preko 50% ocjenu 3, a za 2 je bilo potrebno ispuniti najmanje 25% postavljenog kriterijuma. Na taj način smo dobijali i kvalitativne i kvantitativne ocjene istih podataka, a manja od njih je unošena u tabelu ocjena transparentnosti. [31]

Nakon toga smo računali **međuocjenu transparentnosti podataka centrale, Foruma žena, kao i opštinskih odbora i izbornih računa**, na način da je ocjena svakog od oblika potrošnje vrednovana shodno svom učešću u ukupnoj potrošnji. [32] Na primjer, ukoliko je potrošnja blagajne centrale partije u odnosu na ukupnu potrošnju bila 6%, onda je i učešće njene ocjene u ukupnoj ocjeni centrale bilo toliko.

Primjer obračuna ocjena:

Centrala partije je potrošila 100.000 eura preko žiro računa, 50.000 preko blagajne, 30.000 preko poslovne kartice i 20.000 preko deviznog računa.

Dakle, ukupni troškovi partije su 200.000 eura, od čega 50% ide preko žiro računa, 25% preko blagajne, 15% preko kartice i 10% preko deviznog.

U tom slučaju formula za obračun ocjene transparentnosti centrale partije je: $0,5 \times \text{ocjena žiro računa} + 0,25 \times \text{ocjena blagajne} + 0,15 \times \text{ocjena kartice} + 0,10 \times \text{ocjena deviznog računa}$.

Tako izračunate međuocjene su korišćene za obračun ocjena sledećeg reda. Naime, ocjena žiro računa, Foruma žena, deviznog računa i platnih kartica je korišćena za dobijanje međuocjene centrale, a na taj način su se dobijale i međuocjene Foruma žena i opštinskih odbora.

Zatim su te međuocjene korišćenje za računanje **ocjena transparentnosti redovnog finansiranja partije**. Po istom principu je određivano procentualno učešće troškova centrale, foruma žena i opštinskih odbora u ukupnim troškovima redovnog finansiranja i na osnovu toga smo računali zajedničku ocjenu. [33]

Po istom principu se računa **ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja** [34], a zatim i **ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije**. [35]

[31] Na primjer, ako je partija objavila preko 75% izvoda (ocjena dostupnosti podataka 4), ali se u tim izvodima nalazi 60% transakcija za koje je moguće identifikovati izvore odnosno dobavljače, dobija se ocjena 3.

[32] Učešće žiro računa, blagajne, kartica i deviznih računa u ukupnoj potrošnji je utvrđivano na sledeće načine: (1) za partije koje su nam dostavile sve podatke, računali smo koliki procent ukupnih sredstava su trošili preko žiro računa, blagajne, odnosno kartica i deviznog računa, (2) za partije koje nam nisu dostavile kompletne podatke tražili smo te informacije u revizorskim izvještajima za 2019. i 2020. godinu, (3) za partije koje nam uopšte nisu dostavile podatak za koji znamo da postoji, koristili smo prosječne podatke za tu partiju.

[33] Ocjena transparentnosti redovnog finansiranja se dobija po formuli: $\% \text{RUUT} \times \text{međuocjena centrale} + \% \text{RUUT} \times \text{međuocjena Foruma žena} + \% \text{RUUT} \times \text{međuocjena opštinskih odbora}$; gdje RUUT predstavlja ukupne troškove redovnog finansiranja.

[34] Po formuli: $\% \text{IUUT} \times \text{ocjena parlamentarnih izbora} + \% \text{IUUT} \times \text{međuocjena lok. izbora 1} + \% \text{IUUT} \times \text{međuocjena lok. izbora 2} + \dots$, pri čemu IUUT predstavlja procentualno učešće konkretnih izbora u ukupnim troškovima izborne kampanje.

[35] Formula je: $\% \text{UUT} \times \text{ocjena redovnog finansiranja} + \% \text{UUT} \times \text{ocjena finansiranja izborne kampanje}$, gdje je UUT procentualno učešće vrste finansiranja u ukupnim troškovima partije u periodu od posmatrane dvije godine.

3. Analiza finansiranja izborne kampanje

Kako smo analizirali plaćanje zvaničnih troškova izborne kampanje?

Poredili smo podatke iz zvaničnih izvještaja partija o troškovima izborne kampanje sa njihovim izvodima sa izbornog računa, izbornom blagajnom, poslovnim karticama, ali i računima za redovno finansiranje. Na taj način smo utvrđivali da li su partije platile konkretne troškove, kada i sa kog računa.

Za identifikovanje tih transakcija koristili smo podatke koje smo ranije prikupili od partija o finansiranju kampanje za parlamentarne izbore 2020., a koji uključuju ugovore sa dobavljačima i fakture. Na osnovu te analize za svaku partiju smo utvrdili konkretne troškove koji nisu plaćeni do kraja 2021. godine, odnosno u periodu za koji su nam dostavili podatke.

Kako smo analizirali skriveno finansiranje kampanje iz redovnog rada?

Svaki prihod ili trošak smo klasifikovali na osnovu podataka o žiro računima i nazivima uplatilaca, odnosno dobavljača, kao i informacijama o svrsi transakcija, ukoliko su one bile navedene.

Prvo smo prepoznali prihode, troškove, unutarpartijska plaćanja, podizanja i uplate gotovine. Zatim smo kategorisali izvore prihoda kao: (1) državni budžet, (2) opštinski budžeti, (3) članarine, (4) donacije fizičkih lica, (5) donacije pravnih lica, (6) uplate drugih partija, (7) krediti, (8) ostali prihodi i (9) tajna, kada se iz dostupnih podataka ne može se utvrditi izvor prihoda.

Na osnovu podataka o žiro računu sa koga je došao priliv ili na koji su se odlila sredstva smo utvrdili transakcije između različitih računa partije (unutarpartijske transakcije). Upoređivali smo poklapanje podataka o prilikama i odlivima između različitih računa, kao i sa blagajnom, u slučaju podizanja gotovine, kako bi utvrdili da li su nam dostavljene sve informacije.

Za svakog poznatog dobavljača preko registra kompanija smo utvrđivali djelatnost kako bi prepoznali kategoriju troška, ako nije navedena u opisu transakcije. Na osnovu broja žiro računa prepoznali smo dobavljače, čak i u slučajevima kada njihovi (puni) nazivi nisu bili navedeni u dostavljenoj dokumentaciji.

B.

Zatim smo grupisali troškove u sledeće kategorije: (1) isplate fizičkim licima, (2) troškove kancelarijskog materijala, opreme i režija, (3) prevoza, (4) izrade promotivnih materijala i angažmana marketinških agencija, (5) oglašavanja u medijima, (6) uplata drugim partijama, (7) vraćanja kredita, (8) ostali troškovi. Kada nam partije nisu dostavile podatke o troškovima blagajne onda je uvedena posebna kategorija (9) podizanje gotovine, a kada su troškovi blagajne bili dostupni, onda je podizanje gotovine tretirano kao unutarpartijska transakcija. Kategorije su dodatno podijeljene u vrste troškova.

Tako klasifikovane podatke o troškovima u 2019. godini, u kojoj nije bilo značajnijih izbora, smo upoređivali sa 2020. godinom, kada su održani parlamentarni i lokalni izbori u više opština. Podatke smo poredili po godinama i mjesecima, kako na ukupnom nivou, tako i po kategorijama i vrstama, da bi utvrdili jesu li troškovi povećani u toku juna, jula i avgusta 2020. godine u odnosu na prethodnu. Zatim smo utvrđivali zbog kojih transakcija je došlo do povećanja, kada je to bilo moguće na osnovu dostavljenih informacija.

C. TRANSPARENTNOST FINANSIRANJA PARLAMENTARNIH POLITIČKIH PARTIJA

Sve ili većinu podataka o svojim finansijama objavljuje 10 parlamentarnih političkih partija, tri daju dio informacija, od kojih je jedna sakrila skoro sve, a pet partija krije sve podatke.

Kada uzmemo u obzir budžete kojima raspolažu te partije, javnost ima pristup informacijama o potrošnji oko 40% zvaničnih prihoda, dok je 60% uglavnom ili potpuno skriveno.

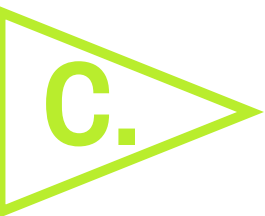
Oko 44% javnih fondova se troši na transparentan način i samo trećina sredstava koje partije stiču iz privatnih izvora.

Transparentnost partija je ocijenjena na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih kriterijuma [36], pa su utvrđene ocjene za transparentnost finansiranja redovnog rada partija i finansiranja izbornih kampanja, a zatim i prosječna ocjena transparentnosti finansiranja političkih partija.

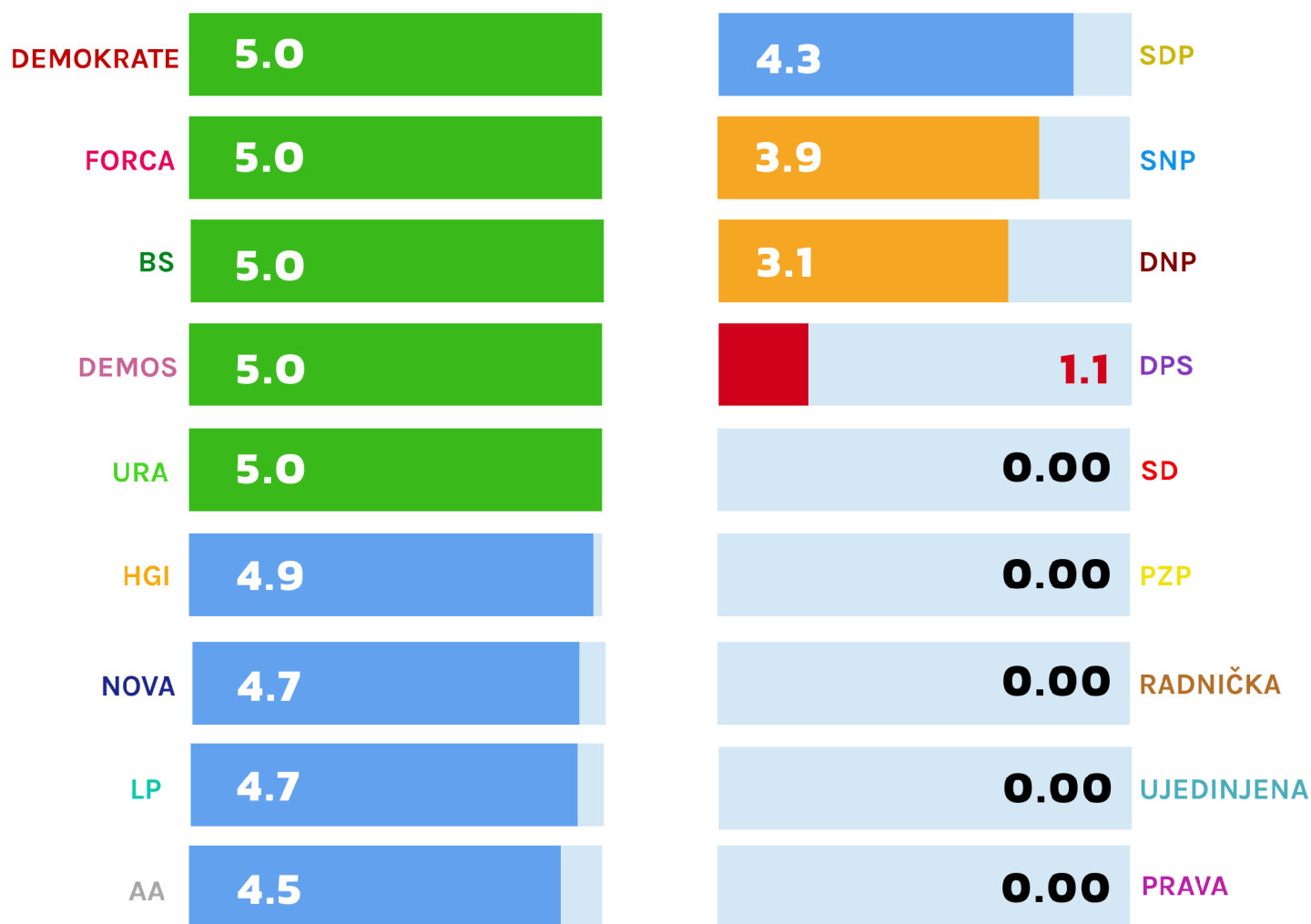
Na grafiku su prikazane prosječne ocjene transparentnosti finansiranja svih parlamentarnih partija, pri čemu je 5 najveća, a 0 najmanja ocjena. [37]

[36] Detaljnije informacije su date u poglavlju B. Metodologija.

[37] Ibid.

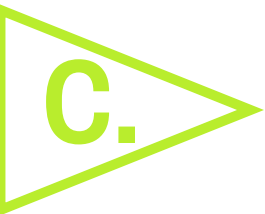
Prosječne ocjene transparentnosti finansiranja parlamentarnih političkih partija

Na osnovu tih ocjena partije dijelimo u pet grupa:

- Veoma transparentne: pet partija objavljuje sve podatke,
- Srednje transparentne: pet partija objavljuje većinu informacija,
- Malo transparentne: dvije partije daju malo podataka,
- Veoma malo transparentne: jedna partija daje veoma malo podataka, i
- Ne postoji transparentnost: pet partija uopšte ne objavljuju tražene informacije.

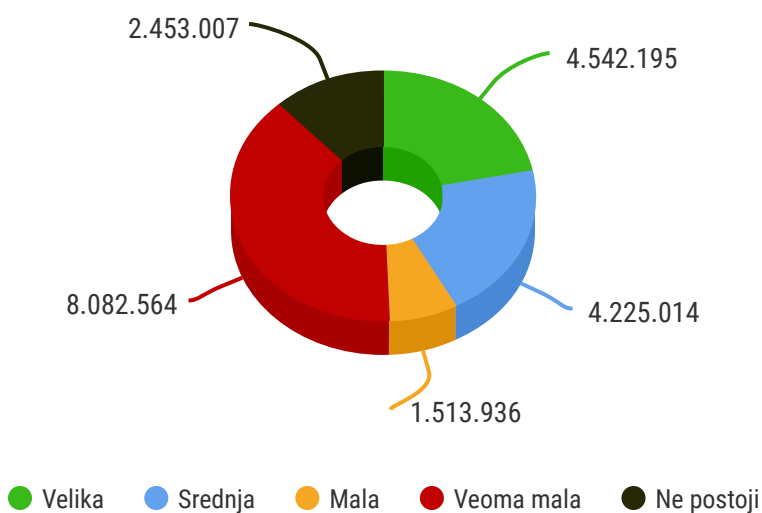
Odnosno, **10 partija objavljuje sve ili većinu podataka o svojim finansijama, a osam malo ili ni malo informacija.**

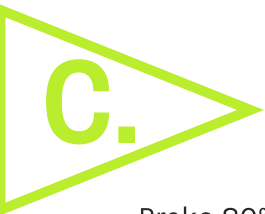
Objavljaju sve podatke DEMOKRATE FORCA BS DEMOS URA	Objavljaju većinu podataka HGI NOVA LP AA SDP
Objavljaju malo podataka DNP SNP	Uopšte ne objavljuju podatke SD PZP RADNIČKA UJEDINJENA PRAVA
Objavljuje veoma malo podataka DPS	

Kada se nivo transparentnosti stavi u odnos sa zvaničnim prihodima parlamentarnih partija [38], dolazimo do zaključka da je 22% raspoloživih sredstava trošeno na veoma transparentan način, 20% osrednje transparentno, čak 46% je nedovoljno transparentno, a 12 % potpuno netransparentno. Drugim riječima, **javnost ima pristup informacijama o potrošnji 42 % zvaničnih prihoda, dok je 58 % uglavnom ili potpuno skriveno.**

Transparentnost finansiranja u odnosu na zvanične prihode parlamentarnih partija u 2019. i 2020.

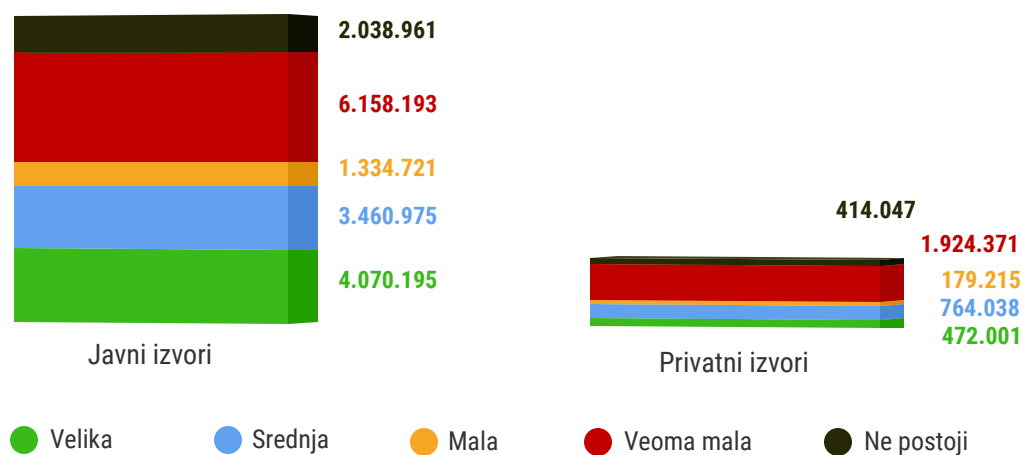

[38] Podaci o prihodima su preuzeti iz revizorskih ili konsolidovanih finansijskih izvještaja partija.

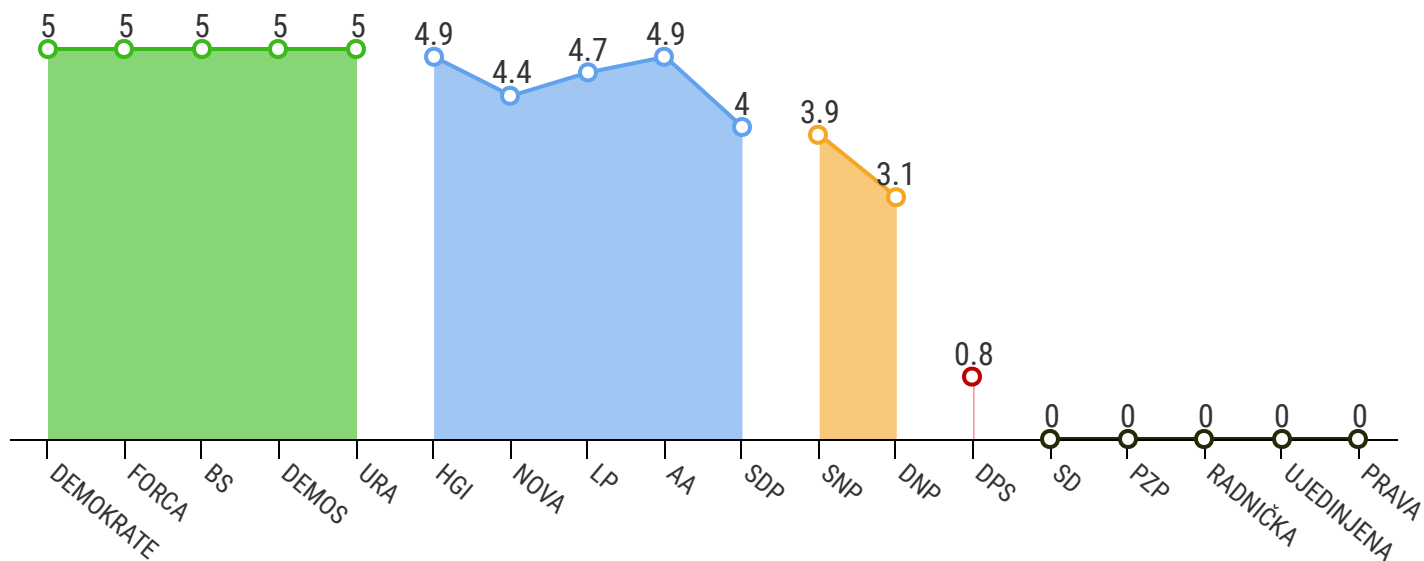
Preko 80% sredstava partije obezbjeđuju iz javnih fondova, prvenstveno državnog budžeta, ali i budžeta lokalnih samouprava. **Oko 44% javnih fondova se troši na transparentan način** (velika i srednja transparentnost), **kao i trećina sredstava koje partije stižu iz privatnih izvora.**

Transparentnost finansiranja u odnosu na izvore sredstava parlamentarnih političkih partija u 2019. i 2020.

Ocjene transparentnosti finansiranja redovnog rada su manje od prosječnih ocjena u slučaju NOVE, SDP-a, DPS-a, dok je kod AA ta ocjena veća od prosječne.

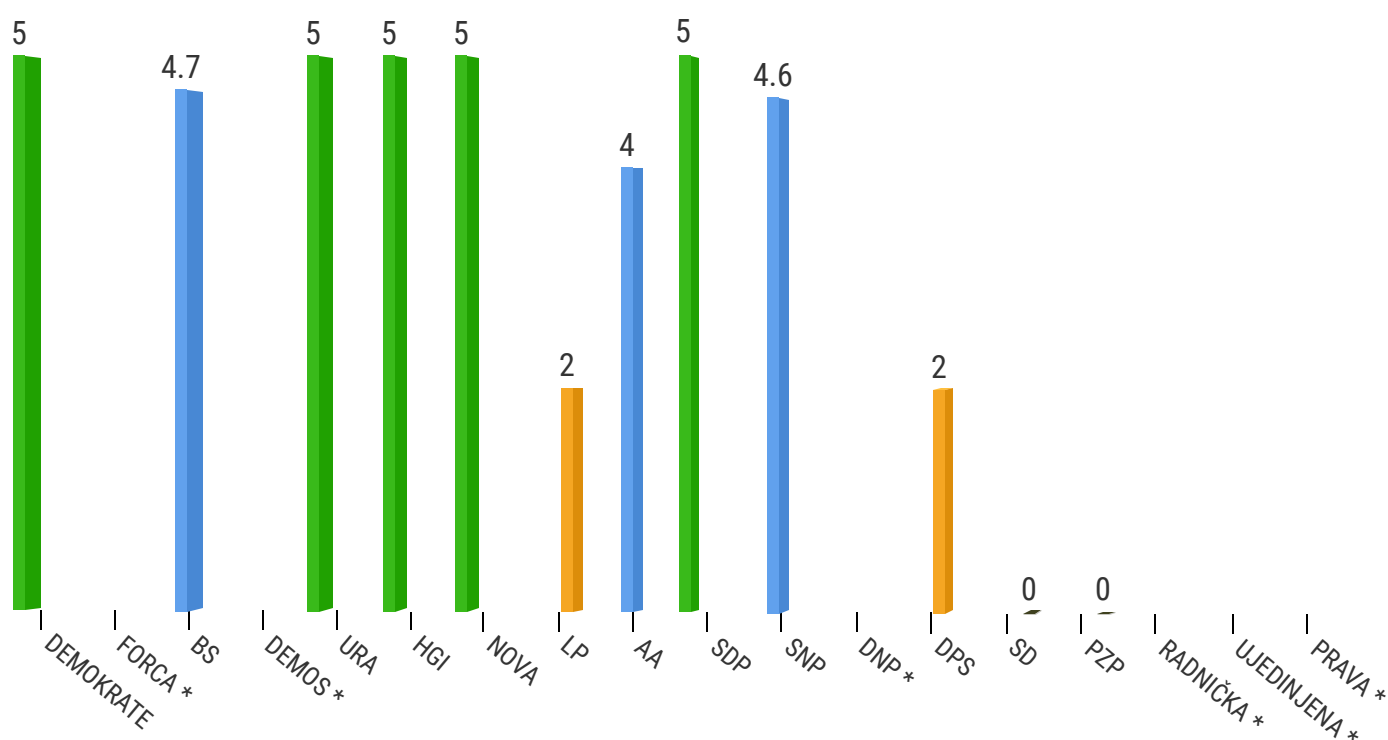
Ocjena transparentnosti redovnog finansiranja parlamentarnih partija

Veću ocjenu transparentnosti finansiranja izbornih kampanja od prosječne imaju NOVA, SDP, SNP i DPS, dok su te ocjene manje od prosječnih u slučaju BS-a i LP-a.

Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja

* ove partije nemaju ocjene, jer nisu vodile finansije ni jedne izborne kampanje u 2019. i 2020. godini.

U posebnim poglavljima su date detaljne informacije i obrazloženja ocjena transparentnosti svake parlamentarne partije ponaosob.

Demokratska partija socijalista (DPS)

Demokratska partija socijalista je u toku 2019. i 2020. godine prihodovala preko osam miliona eura, od čega je preko šest miliona uplaćeno iz državnog i opštinskih budžeta, navodi se u zvaničnim izvještajima.

Iako raspolaže daleko najvećim budžetom od svih parlamentarnih partija, DPS spada u veoma malo transparentne partije sa prosječnom ocjenom 1,09.

DPS je brisao podatke iz bankarskih izvoda da bi sakrio identitet firmi i lica koja su ga finansirala ili sticala prihode od te partije. Informacije su brisane čak i sa izbornog računa, iako bi ti podaci trebali da odgovaraju podnijetim zvaničnim izvještajima u kojima su navedena imena svih donatora i dobavljača.

Dva dana prije održavanja izbora, sa računa za finansiranje redovnog rada DPS je potrošio skoro 100 hiljada eura za preko 200 pojedinačnih isplata koje su realizovane istog dana, a u prosjeku su iznosile po oko 450 eura. Prema zvaničnom izvještaju, DPS nije imao troškove dnevnica aktivista u izbornoj kampanji.

Revizorski izvještaji te partije pokazuju da su u izbornoj godini povećani troškovi redovnog rada u odnosu na prethodnu i to:

skoro šest puta veći troškovi istraživanja javnog mnjenja,

skoro šest puta vrijednija računarska i kancelarijska oprema,

udvostručeni troškovi mobilnog telefona.

Istovremeno, troškove opreme i telefona DPS uopšte nije prikazao u izvještajima o finansiranju izborne kampanje, a naveo je znatno manji iznos rashoda za istraživanje javnog mnjenja.

Zbog brisanja podataka nije bilo moguće utvrditi da li je ta partija platila sve troškove izborne kampanje.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od DPS-a smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa šest računa u toku 2019. i 2020. godine i to: jednog računa centrale, jednog računa Forum žena, jednog deviznog računa i tri izborna računa – za parlamentarne, za lokalne izbore u Tivtu, kao i za izbore u Kotoru, Budvi, Andrijevici i Gusinju.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [39] finansiranja DPS-a je 1,09. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 0,82, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 1,98.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Centrala	1	1	-	0
	nije moguće utvrditi jer je izbrisan broj izvoda kompletni podaci dostupni za 13% transakcija	nije moguće utvrditi jer je izbrisan broj izvoda kompletni podaci nisu dostupni ni za jednu transakciju	u izvještaju DRI nema podataka da su postojale, po zahtjevu nije dostavljen odgovor -	nije dostavljena, postoji prema DRIju (2020) -
Forum žena	3	-	-	-
	imamo podatke o 82% priliva i svim troškovima (DRI 2020) kompletni podaci dostupni za 38% transakcija	u izvještaju DRI nema podataka da su postojali, po zahtjevu nije dostavljen odgovor -	u izvještaju DRI nema podataka da su postojale, po zahtjevu nije dostavljen odgovor -	u izvještaju DRI nema podataka da je postojala, po zahtjevu nije dostavljen odgovor -
Opštinski odbori	0	-	-	0
	U 2020. imali 22 ŽR 00 (izvještaj DRI: 68,8 hilj prihodi, 1,3 hilj troškovi), 0 dostavljeno -	u izvještaju DRI nema podataka da su postojali, po zahtjevu nije dostavljen odgovor -	u izvještaju DRI nema podataka da su postojale, po zahtjevu nije dostavljen odgovor -	nisu dostavljene, postoje prema DRIju (2020) -
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				0,82

[39] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenoj za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	2 raspolažemo sa podacima o više priliva i odliva nego što su zvanični podaci, što mogu biti unutarpartijska plaćanja	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojali, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojale, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da je postojala, po zahtjevu nije dostavljen odgovor
	kompletni podaci dostupni za 13% transakcija	-	-	-
Kotor	2 * raspolažemo sa podacima o 92% prijavljenih troškova	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojali, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojale, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da je postojala, po zahtjevu nije dostavljen odgovor
	kompletni podaci dostupni za 23% transakcija	-	-	-
Budva	* zajednični izvještaj (KO, BD, AN, GU)			
Tivat	2 nedostaje najmanje 35% transakcija, jer nema vraćanja preko 12 hilj centrali (ASK izvještaj), nema podataka o svim izvodima pa se ne zna koliko nedostaje	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojali, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojale, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da je postojala, po zahtjevu nije dostavljen odgovor
	kompletni podaci dostupni za 25% transakcija	-	-	-
Tuzi	0 nisu dostavljeni podaci	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojali, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da su postojale, po zahtjevu nije dostavljen odgovor	- u izvještaju DRI nema podataka da je postojala, po zahtjevu nije dostavljen odgovor
	-	-	-	-
Andrijevisa	* zajednični izvještaj (KO, BD, AN, GU)			
Gusinje	* zajednični izvještaj (KO, BD, AN, GU)			
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				1,98

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

1,09

Šta nedostaje?

Nisu nam dostavljeni izvodi sa žiro računa opštinskih odbora DPS-a, niti bilo koja blagajna ove partije, iako revizorski izvještaji potvrđuju da postoje.

DPS je izbrisao podatke o nazivima dobavljača, njihovim žiro računima i opis plaćanja, pa za skoro 70 % troškova te partije postoje samo datumi i iznosi isplata. Izbrisani su i iznosi salda na računu, pa je nemoguće utvrditi da li nedostaju izvodi i koji.

Maltene je istovjetan slučaj kada je riječ o prihodima te partije, bilo da su u pitanju donacije pravnih ili fizičkih lica, uplate države ili iz opštinskih budžeta – za većinu uplata nije moguće identifikovati izvor jer su osnovni podaci izbrisani, a dostupni su samo iznosi i datumi. Većina poznatih podataka se odnosi na prihode vezane za finansiranje parlamentarnih izbora, koji su dostupni u zvaničnim izvještajima, pa ih je i ranije bilo moguće identifikovati.

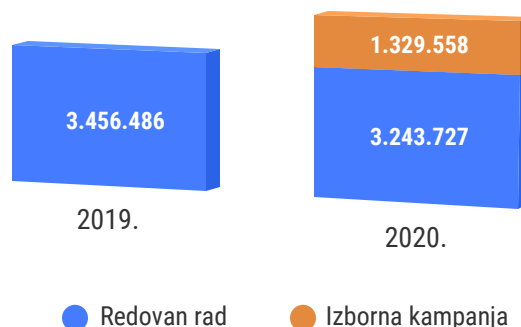
Zbog svega toga analiza finansiranja ove partije je izuzetno ograničena, a pogotovo je nemoguće utvrditi da li su plaćeni svi prijavljeni troškovi izborne kampanje.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi DPS-a u 2019. godini su bili **oko 3,4 miliona eura**. U 2020. prihodi na računima za redovno finansiranje su bili **preko 3,2 miliona**, a za izbornu kampanju je uplaćeno oko 1,3 miliona eura.

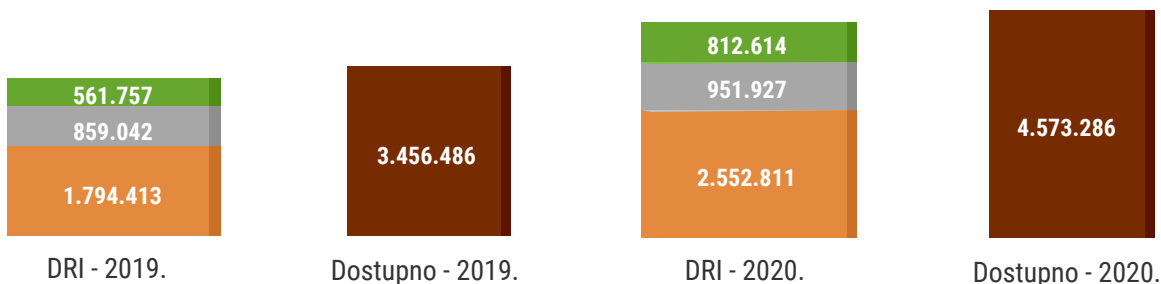
Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima revizora

Podaci o prihodima DPS-a kojima mi raspolažemo su nešto veći nego oni koje navodi DRI, jer je zbog brisanja podataka bilo nemoguće utvrditi sva unutarpartijska plaćanja. Naime, DPS nam nije dostavio ni jedan račun opštinskog odbora, a informacije sa računa centrale o primaocima i uplaticima sredstava su uglavnom brisane. Zbog toga neki prihodi na jednom ili više žiro računa koji su nam dostupni predstavljaju uplate sa drugih računa partije koji nam nisu dostavljeni, a na koje je centrala prethodno prenijela sredstva.

Poređenje podataka DRI o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

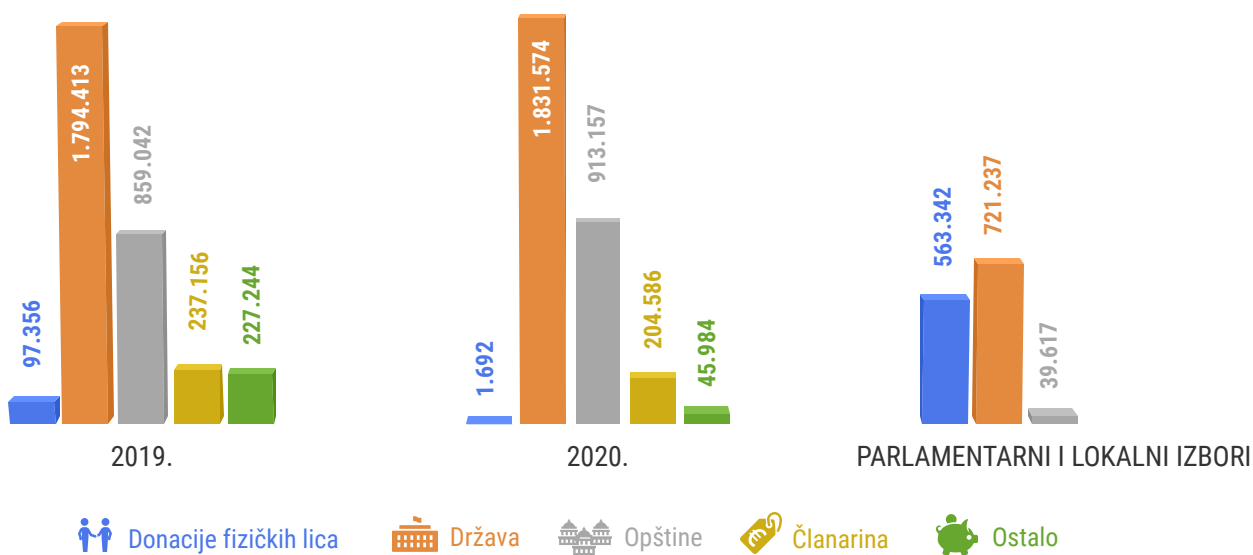

Izvori prihoda

Iz podataka koje je DPS učinio dostupnim javnosti nemoguće je utvrditi izvore finansiranja te partije, čak ni kada su u pitanju državni i opštinski fondovi, jer su izbrisani podaci o nazivima i žiro računima većine pravnih i fizičkih lica koja su im uplaćivala sredstva. Za samo 20% prihoda poznati su izvori, i to se uglavnom odnosi na finansiranje izborne kampanje, za koje partije svakako podnose detaljne izvještaje.

Prema podacima Državne revizorske institucije (DRI) [40] koja je vršila reviziju konsolidovanog računa DPS-a, u izbornoj godini su značajno porasle donacije, kao i sredstva koja je partija dobila od države, jer ona uključuju i isplate vezane za finansiranje izborne kampanje. Zbog održavanja lokalnih izbora došlo je do blagog rasta prihoda iz opštinskih budžeta. Ostali prihodi te partije su bili znatno veći u 2019. godini, zbog, kako navodi DRI, prodaje nekretnine te partije vrijedne 170 hiljada eura.

Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

DPS je u izbornoj godini uzeo dva kredita od 400 i 150 hiljada eura. Sredstva po osnovu kredita su uplaćena na račun za finansiranje redovnog rada partije 10. jula i 19. avgusta. DPS je 15. jula sa računa za redovan rad prenio 350 hiljada i dodatnih 150 hiljada eura na račun za finansiranje izborne kampanje. Dan nakon uplate drugog kredita, 20. avgusta, na izborni račun je prenio 150 hiljada eura, koliko je taj kredit i iznosio.

[40] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista za 2019. i 2020. godinu, Državna revizorska institucija, <http://www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1taja%20Demokratske%20partije%20socijalista%20Crne%20Gore%20za%202020.%20godinu.pdf>; <http://www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1taja%20Demokratske%20partije%20socijalista%20Crne%20Gore%20za%202019.%20godinu.pdf>.

U svom izvještaju DRI zaključuje da su u pitanju krediti za održavanje tekuće likvidnosti i za obezbjeđivanje obrtnog kapitala. Na kraju, DRI zaključuje “da je Partija izmirila obaveze po navedenim kreditima i to vraćanjem odjednom cjelokupnog iznosa kredita”. [41]

Iz finansija DPS-a se vidi da su još krajem septembra vratili 150 hiljada eura sa izbornog na redovni račun koje nisu utrošili za potrebe izborne kampanje, a što su naveli i u svom izbornom izvještaju. Nakon što im je država, 15. oktobra, na izborni račun uplatila preko 700 hiljada eura po osnovu osvojenih glasova, dan kasnije ukupno 500 hiljada eura je prebačeno na račun za finansiranje redovnog rada kroz dvije uplate od 350 i 150 hiljada eura. Istog tog dana, DPS je vratio oba kredita.

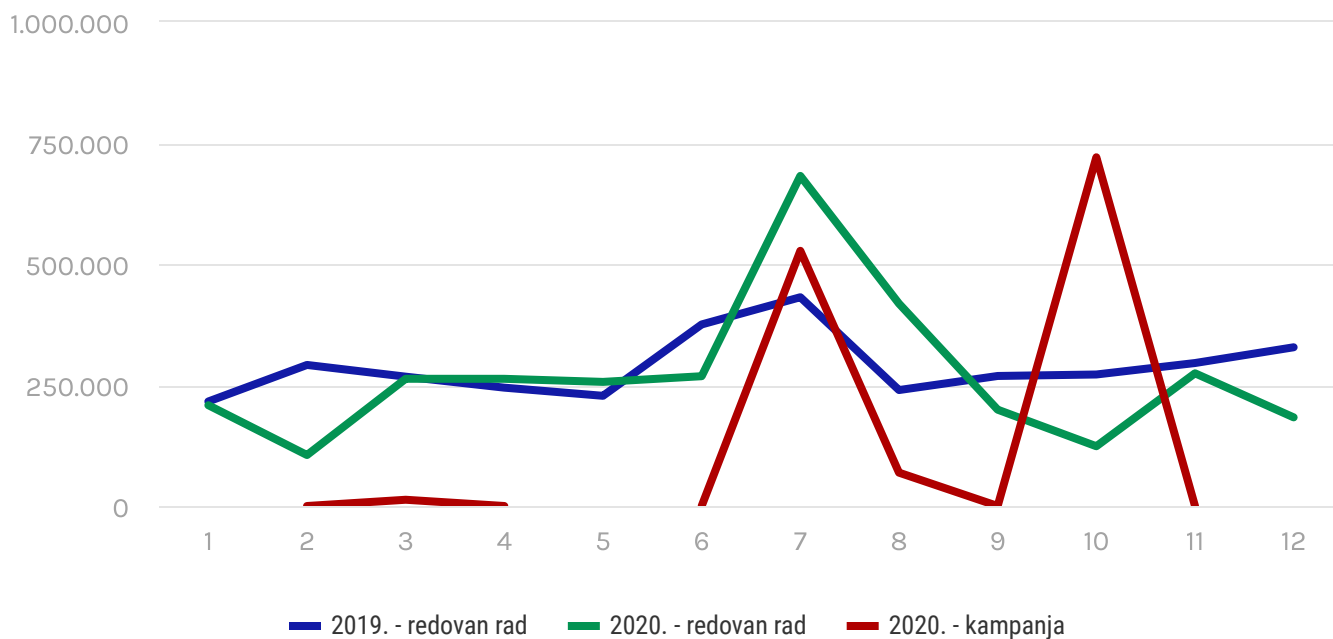
Preostalih 370 hiljada eura na račun za finansiranje izborne kampanje, DPS je 26. oktobra 2020. prebacio na redovni račun.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

Bankarski izvodi pokazuju da je DPS imala znatno veće prihode na računu centrale u julu 2020., u odnosu na isti period 2019. godine. Dana 10. jula 2020. godine na žiro račun DPS-a je uplaćen iznos od 400 hiljada eura čiji izvor nije poznat, jer su podaci brisani. Dana 19. avgusta 2020. godine na račun centrale je uplaćeno 150 hiljada eura, ali ni izvor tih sredstava nije poznat.

Podaci DRI-ja pokazuju da su u pitanju dva kratkoročna kredita kod Podgoričke banke – OTP Group. Oba kredita su uzeta na period od četiri mjeseca sa kamatnom stopom od 3,90 %. [42]

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

[41] Državna revizorska institucija, Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista za 2020. godinu, strana 17
 [42] Državna revizorska institucija, Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista za 2020. godinu, strana 17
<http://www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1tja%20Demokratske%20partije%20socijalista%20Crne%20Gore%20za%202020.%20godinu.pdf>

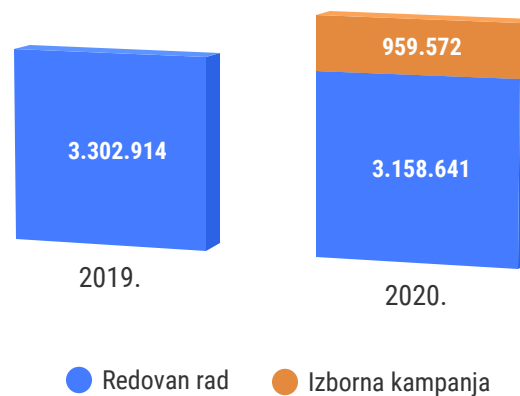
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi redovnog rada DPS-a u 2019. godini su iznosili **oko 3,3 miliona eura**, a u 2020. **oko 3,1 miliona**.

Prijavljeni troškovi parlamentarnih i lokalnih izbora su bili skoro milion eura.

Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Na osnovu podataka koji nisu izbrisani sa izvoda DPS-a i izbornog izvještaja te partije, mogli smo da identifikujemo oko 1,7 miliona eura odliva sa računa koji se odnose na prebacivanje na druge račune te partije (unutarpartijska plaćanja). [43]

Međutim, podaci DRI-ja pokazuju da su ukupni troškovi DPS-a u 2019. bili 3,3 miliona eura, a u 2020. godini 3,8 miliona eura. To znači da su dodatna unutarpartijska plaćanja u 2019. bila oko 100 hiljada eura, a u 2020. godini oko 270 hiljada eura. Te isplate nije moguće identifikovati jer su sa izvoda izbrisani podaci o žiro računima primaoca, osim u rijetkim slučajevima, a nisu nam dostavljeni ni izvodi sa računa opštinskih odbora.

Međutim, ukupni iznosi neidentifikovanih unutarpartijskih plaćanja su relativno mali u odnosu na ukupne iznose isplata (3% i 7%), pa podatke kojima raspolažemo, uz određena ograničenja, možemo koristiti za dalju analizu.

[43] Na primjer sa računa centrale na račun za finansiranje izborne kampanje, kao i vraćanje preostalih sredstava nakon zatvaranja računa, prebacivanje na pojedine opštinske odbore u slučajevima kada nisu brisani podaci o primaocu.

Mjesečni troškovi

U toku izborne kampanje, u avgustu 2020., DPS je imala povećane troškove finansiranja redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine. Dva dana prije održavanja izbora, 28. avgusta 2020., ta partija je isplatila oko 94 hiljade eura kroz 205 isplata koje su u prosjeku iznosile po oko 450 eura. Ta sredstva su isplaćena sa računa za finansiranje redovnog rada partije. Istovremeno, u izvještaju o finansiranju izborne kampanje DPS je prijavio da uopšte nije imao troškove dnevnica svojih aktivista.

Istog tog dana sa računa za redovno finansiranje bila je i jedna isplata od preko 50 hiljada eura za koju se može zaključiti da je uplaćena Poreskoj upravi. [44] Pored toga, tog dana su bile još tri isplate prema nepoznatim dobavljačima vrijedne ukupno oko 10 hiljada eura.

Promene stanja na racunu 550-000000003600-50 na dan 28.08.2020

Red. br. nal.	Naziv i sedište primaoca - nalogođavca broj racuna	Deponent iz (naziv i sedište banke)	IZNOS		Šifra	Naziv i adresa uplatoc - primaoc svrha doznake	Poziv na broj (zaduženje) Poziv na broj (odobrenje)	Podaci o reklamaciji
			zadužuje	odobrava				
592		Podgoricka banka AD Podgorica member of	4,446.33	0.00	451			
593		Podgoricka banka AD Podgorica member of	1,500.00	0.00	463			
594		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	483.32	163			
595		Poreska uprava	50,104.54	0.00	163			
596		Crnogorska komercijalna banka	1,125.28	0.00	151			

597		Crnogorska komercijalna banka	1,060.06	0.00	151			
598		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	28.66	163			
599		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	25.02	163			
600		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	211.40	163			
601		Podgoricka banka AD Podgorica member of	1,311.60	0.00	151			
602		Podgoricka banka AD Podgorica member of	553.87	0.00	151			
603		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	39.00	153			
604		NLB banka ad Podgorica	1,007.65	0.00	151			
605		Nisksicka banka	1,046.10	0.00	151			
606		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	780.97	121			
607		Podgoricka banka AD Podgorica member of	1,015.15	0.00	151			
608		Podgoricka banka AD Podgorica member of	747.45	0.00	151			
609		Nisksicka banka	1,059.14	0.00	151			
610		Crnogorska komercijalna banka	1,003.71	0.00	153			
611		Podgoricka banka AD Podgorica member of	922.04	0.00	151			
612		Podgoricka banka AD Podgorica member of	739.62	0.00	139			
613		Crnogorska komercijalna banka	1,107.84	0.00	151			
614		Addiko bank ad	1,000.00	0.00	151			
615		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	37.15	163			
616		NLB banka ad Podgorica	198.00	0.00	152			
617		Podgoricka banka AD Podgorica member of	300.00	0.00	151			

[44] Iako je DPS izbrisao podatke o primaocima sredstava u jednoj od kolona se navodi naziv Poreske uprave.

1.3.

618	Podgoricka banka AD Podgorica member of	250.00	0.00	151		
619	Podgoricka banka AD Podgorica member of	250.00	0.00	151		
620	Podgoricka banka AD Podgorica member of	272.70	0.00	153		
621	Crnogorska komercijalna banka	461.18	0.00	151		
622	Crnogorska komercijalna banka	702.25	0.00	163		
623	Crnogorska komercijalna banka	715.45	0.00	151		
624	Crnogorska komercijalna banka	571.72	0.00	151		
625	Crnogorska komercijalna banka	763.01	0.00	151		
626	Crnogorska komercijalna banka	512.50	0.00	151		
627	Crnogorska komercijalna banka	488.83	0.00	151		
628	Crnogorska komercijalna banka	892.88	0.00	151		
629	Crnogorska komercijalna banka	488.83	0.00	151		
630	Crnogorska komercijalna banka	797.44	0.00	151		
631	Crnogorska komercijalna banka	478.95	0.00	151		
632	Crnogorska komercijalna banka	623.79	0.00	151		
633	Crnogorska komercijalna banka	330.09	0.00	151		
634	Crnogorska komercijalna banka	990.00	0.00	152		
635	Crnogorska komercijalna banka	715.16	0.00	151		
636	Crnogorska komercijalna banka	400.00	0.00	152		
637	Crnogorska komercijalna banka	389.68	0.00	151		
638	Crnogorska komercijalna banka	464.15	0.00	152		

639	Crnogorska komercijalna banka	711.94	0.00	151		
640	Hipotekarna banka	744.96	0.00	151		
641	Hipotekarna banka	476.45	0.00	152		
642	Hipotekarna banka	592.48	0.00	151		
643	Hipotekarna banka	319.98	0.00	152		
644	Hipotekarna banka	399.87	0.00	151		
645	Hipotekarna banka	504.36	0.00	152		
646	Hipotekarna banka	601.98	0.00	151		
647	Hipotekarna banka	951.20	0.00	151		
648	Hipotekarna banka	676.01	0.00	151		
649	Hipotekarna banka	623.79	0.00	151		
650	Hipotekarna banka	654.37	0.00	151		
651	Hipotekarna banka	421.18	0.00	151		
652	Hipotekarna banka	500.46	0.00	151		
653	Hipotekarna banka	770.32	0.00	151		
654	Hipotekarna banka	705.62	0.00	151		
655	Hipotekarna banka	680.36	0.00	151		
656	Hipotekarna banka	424.40	0.00	151		
657	Hipotekarna banka	358.57	0.00	151		
658	Hipotekarna banka	640.97	0.00	151		
659	Hipotekarna banka	498.30	0.00	151		

1.3.

660	NLB banka ad Podgorica	567.21	0.00	151		
661	NLB banka ad Podgorica	338.11	0.00	151		
662	NLB banka ad Podgorica	629.61	0.00	151		
663	NLB banka ad Podgorica	958.91	0.00	151		
664	NLB banka ad Podgorica	837.75	0.00	151		
665	NLB banka ad Podgorica	239.94	0.00	151		
666	NLB banka ad Podgorica	832.84	0.00	151		
667	NLB banka ad Podgorica	500.67	0.00	151		
668	NLB banka ad Podgorica	443.44	0.00	151		
669	NLB banka ad Podgorica	483.62	0.00	151		
670	Niksicka banka	525.70	0.00	151		
671	Niksicka banka	415.22	0.00	151		
672	Niksicka banka	587.52	0.00	151		
673	Niksicka banka	345.50	0.00	151		
674	Niksicka banka	718.73	0.00	151		
675	Niksicka banka	644.10	0.00	151		
676	Niksicka banka	999.51	0.00	151		
677	Niksicka banka	869.52	0.00	151		
678	Niksicka banka	858.75	0.00	151		
679	Niksicka banka	921.73	0.00	151		
680	Niksicka banka	635.39	0.00	151		
681	Niksicka banka	792.03	0.00	151		
682	Niksicka banka	492.77	0.00	151		
683	Niksicka banka	459.18	0.00	151		
684	Niksicka banka	935.16	0.00	151		
685	Niksicka banka	736.23	0.00	151		
686	Niksicka banka	396.00	0.00	152		
687	Niksicka banka	324.99	0.00	151		
688	Niksicka banka	551.99	0.00	151		
689	Niksicka banka	621.48	0.00	151		
690	Erste Bank AD Podgorica	641.01	0.00	151		
691	Erste Bank AD Podgorica	475.99	0.00	151		
692	Erste Bank AD Podgorica	626.70	0.00	151		
693	Erste Bank AD Podgorica	623.79	0.00	151		
694	Erste Bank AD Podgorica	500.00	0.00	151		
695	Addiko bank ad	499.00	0.00	151		
696	Addiko bank ad	338.61	0.00	151		
697	Addiko bank ad	390.14	0.00	151		
698	Addiko bank ad	295.98	0.00	151		
699	Addiko bank ad	438.17	0.00	151		
700	Addiko bank ad	847.29	0.00	151		
701	Addiko bank ad	632.05	0.00	151		

1.3.

702	Addiko bank ad		282.73	0.00	151		
703	Addiko bank ad		413.84	0.00	151		
704	Addiko bank ad		823.70	0.00	151		
705	Addiko bank ad		623.79	0.00	151		
706	Addiko bank ad		669.96	0.00	151		
707	Addiko bank ad		494.97	0.00	151		
708	Crnogorska komercijalna banka		300.00	0.00	151		
709	Crnogorska komercijalna banka		594.00	0.00	152		
710	Crnogorska komercijalna banka		300.00	0.00	151		
711	Crnogorska komercijalna banka		300.00	0.00	151		
712	Hipotekarna banka		400.00	0.00	152		
713	NLB banka ad Podgorica		300.00	0.00	152		
714	NLB banka ad Podgorica		350.00	0.00	152		
715	Niksicka banka		500.00	0.00	151		
716	Niksicka banka		300.00	0.00	151		
717	Niksicka banka		300.00	0.00	151		
718	Niksicka banka		300.00	0.00	152		
719	Erste Bank AD Podgorica		300.00	0.00	152		
720	Addiko bank ad		500.00	0.00	151		
721	Crnogorska komercijalna banka		240.00	0.00	151		
722	Hipotekarna banka		300.00	0.00	151		

Kartica žiro računa - Detalji

09.11.2020 / 11:00:32

Strana 40

723	NLB banka ad Podgorica		250.00	0.00	152		
724	NLB banka ad Podgorica		396.00	0.00	152		
725	NLB banka ad Podgorica		250.00	0.00	152		
726	Crnogorska komercijalna banka		250.00	0.00	151		
727	NLB banka ad Podgorica		400.00	0.00	152		
728	Niksicka banka		400.00	0.00	152		
729	Podgoricka banka AD Podgorica member of		95.96	0.00	153		
730	Podgoricka banka AD Podgorica member of		0.00	95.96	153		
731	Addiko bank ad		1,945.43	0.00	153		
732	Podgoricka banka AD Podgorica member of		34.08	0.00	153		
733	Podgoricka banka AD Podgorica member of		100.00	0.00	153		
734	Crnogorska komercijalna banka		0.00	30.00	121		
735	Hipotekarna banka		1,389.86	0.00	153		
736	Podgoricka banka AD Podgorica member of		32.16	0.00	153		
737	Podgoricka banka AD Podgorica member of		0.00	803.01	153		
738	Podgoricka banka AD Podgorica member of		803.01	0.00	153		
739	Podgoricka banka AD Podgorica member of		0.00	451.03	153		
740	Podgoricka banka AD Podgorica member of		451.03	0.00	153		
741	Crnogorska komercijalna banka		0.00	25.00	21		
742	Hipotekarna banka		0.00	35.00	153		
743	Podgoricka banka AD Podgorica member of		276.13	0.00	139		

Kartica žiro računa - Detalji

09.11.2020 / 11:00:32

Strana 41

1.3.

744		Crnogorska komercijalna banka	0.00	30.32	121		
745		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	18.00	163		
746		Podgoricka banka AD Podgorica member of	16.76	0.00	139		
747		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	14.00	163		
748		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	10.50	163		
749		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	10.50	163		
750		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	10.50	163		
751		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	31.88	163		
752		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	10.50	163		
753		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	31.24	163		
754		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	39.11	163		
755		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	27.75	163		
756		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	108.75	163		
757		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	12.60	163		
758		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	10.50	163		
759		Podgoricka banka AD Podgorica member of	45.18	0.00	139		
760		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	36.54	121		
761		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	90.19	163		
762		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	14.00	163		
763		Podgoricka banka AD Podgorica member of	300.00	0.00	151		
764		Hipotekarna banka	200.00	0.00	163		

Kartica žiro računa - Detalji

09.11.2020 / 11:00:32

Strana 12

765		Crnogorska komercijalna banka	510.00	0.00	151		
766		Crnogorska komercijalna banka	250.00	0.00	152		
767		Crnogorska komercijalna banka	460.39	0.00	152		
768		Crnogorska komercijalna banka	300.00	0.00	151		
769		Crnogorska komercijalna banka	300.00	0.00	151		
770		Crnogorska komercijalna banka	300.00	0.00	151		
771		Crnogorska komercijalna banka	500.00	0.00	153		
772		Crnogorska komercijalna banka	500.00	0.00	151		
773		Crnogorska komercijalna banka	250.00	0.00	152		
774		Crnogorska komercijalna banka	12.02	0.00	139		
775		Crnogorska komercijalna banka	11.02	0.00	139		
776		Crnogorska komercijalna banka	500.00	0.00	151		
777		Crnogorska komercijalna banka	500.00	0.00	152		
778		Crnogorska komercijalna banka	207.82	0.00	163		
779		Crnogorska komercijalna banka	10.64	0.00	300		
780		Crnogorska komercijalna banka	107.29	0.00	153		
781		Crnogorska komercijalna banka	12.72	0.00	139		
782		Crnogorska komercijalna banka	11.23	0.00	139		
783		Crnogorska komercijalna banka	29.47	0.00	139		
784		Crnogorska komercijalna banka	24.28	0.00	139		
785		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	11.40	121		

1.3.

786	Hipotekarna banka	300.00	0.00	153		
787	Hipotekarna banka	300.00	0.00	153		
788	Hipotekarna banka	300.00	0.00	151		
789	Hipotekarna banka	500.00	0.00	152		
790	Hipotekarna banka	150.00	0.00	153		
791	Komercijalna banka AD Podgorica	10.50	0.00	153		
792	Komercijalna banka AD Podgorica	27.52	0.00	139		
793	NLB banka ad Podgorica	500.00	0.00	152		
794	NLB banka ad Podgorica	222.00	0.00	153		
795	NLB banka ad Podgorica	79.95	0.00	153		
796	NLB banka ad Podgorica	15.10	0.00	139		
797	NLB banka ad Podgorica	24.63	0.00	139		
798	NLB banka ad Podgorica	16.62	0.00	139		
799	NLB banka ad Podgorica	90.75	0.00	139		
800	NLB banka ad Podgorica	48.87	0.00	139		
801	NLB banka ad Podgorica	23.86	0.00	139		
802	NLB banka ad Podgorica	202.66	0.00	163		
803	NLB banka ad Podgorica	163.33	0.00	153		
804	Niksicka banka	348.12	0.00	152		
805	Niksicka banka	450.00	0.00	151		
806	Niksicka banka	400.00	0.00	152		

Kartica žiro racuna - Detalji

09.11.2020 / 11:00:32

807	Niksicka banka	300.00	0.00	151		
808	Niksicka banka	225.45	0.00	153		
809	Niksicka banka	304.39	0.00	153		
810	Niksicka banka	310.40	0.00	153		
811	Niksicka banka	200.00	0.00	153		
812	Niksicka banka	8.47	0.00	139		
813	Niksicka banka	26.61	0.00	139		
814	Niksicka banka	21.67	0.00	139		
815	Niksicka banka	12.66	0.00	139		
816	Niksicka banka	39.15	0.00	139		
817	Niksicka banka	36.29	0.00	139		
818	Erste Bank AD Podgorica	281.52	0.00	151		
819	Erste Bank AD Podgorica	329.32	0.00	151		
820	Erste Bank AD Podgorica	154.39	0.00	153		
821	Erste Bank AD Podgorica	36.51	0.00	139		
822	Erste Bank AD Podgorica	250.00	0.00	151		
823	Erste Bank AD Podgorica	70.00	0.00	153		
824	Lovćen banka	3.00	0.00	153		
825	Lovćen banka	14.81	0.00	139		
826	Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	84.73	153		
827	Podgoricka banka AD Podgorica member of	256.00	0.00	163		

Kartica žiro racuna - Detalji

09.11.2020 / 11:00:32

Strana 45

1.3.

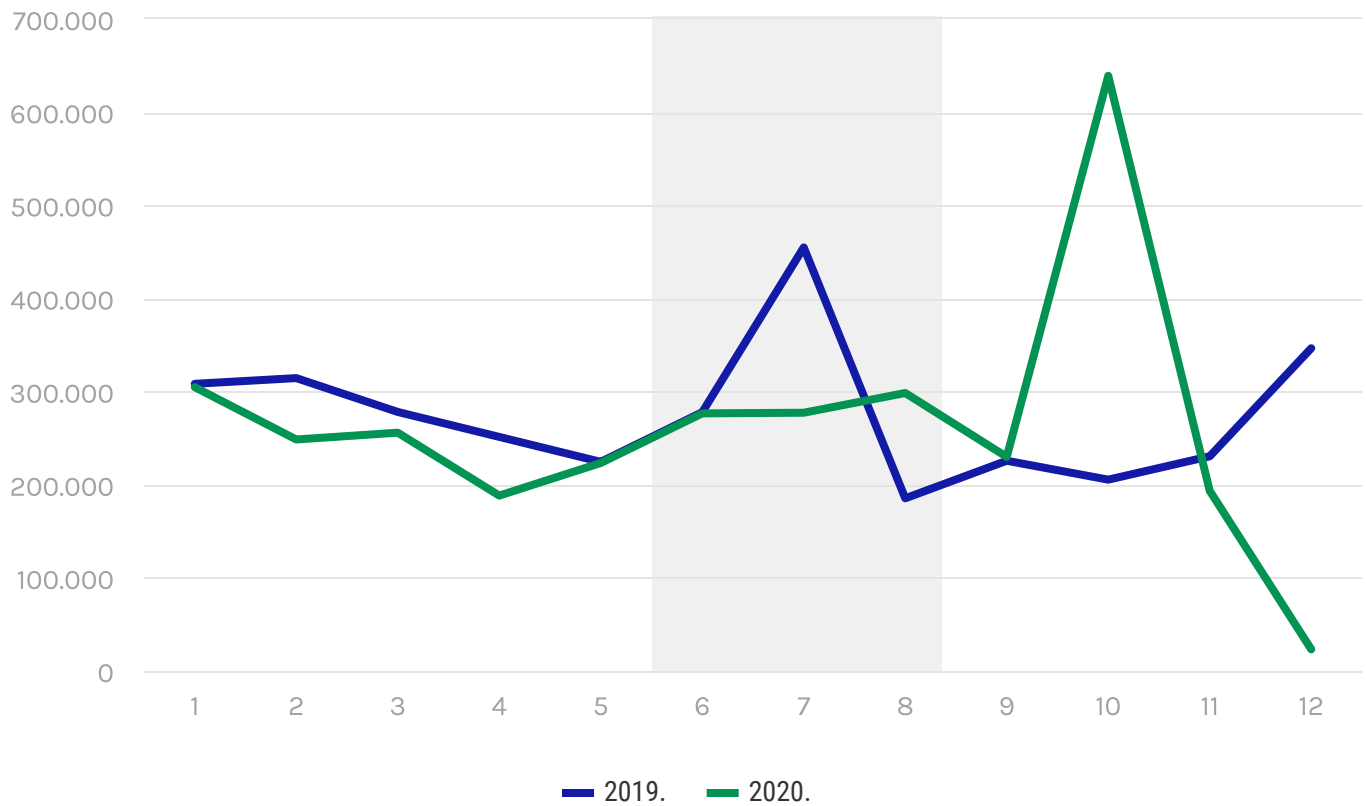
828	Hipotekarna banka	0.00	70.74	153		
829	Niksicka banka	2,722.50	0.00	163		
830	Komercijalna banka AD Podgorica	2,865.14	0.00	163		
831	Niksicka banka	0.00	18.50	163		
832	Niksicka banka	0.00	1.00	163		
833	Niksicka banka	0.00	1.00	163		
834	Niksicka banka	0.00	1.00	163		
835	Niksicka banka	0.00	1.00	121		
836	Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	13.69	121		
837	Crnogorska komercijalna banka	0.00	34.50	163		
838	Crnogorska komercijalna banka	0.00	36.51	163		
839	Crnogorska komercijalna banka	0.00	30.00	153		
840	Erste Bank AD Podgorica	1,000.00	0.00	163		
841	Crnogorska komercijalna banka	300.00	0.00	163		
842	Niksicka banka	0.00	79.54	153		
843	Hipotekarna banka	0.00	1.00	153		
844	Podgoricka banka AD Podgorica member of	69.33	0.00	221		
Ukupno EUR		154,073.88	3,937.01			

Slika 1: Izvodi sa računa za finansiranje redovnog rada DPS-a na dan 28. avgust 2020.

1.3.

U oktobru su sa redovnog računa vraćena dva kredita koja su uzeta za finansiranje izborne kampanje, ukupne vrijednosti preko 550 hiljada eura.

Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini?

Pošto su sa izvoda brisani podaci o primaocu i opisu troškova, nije moguće utvrditi potrošnju po vrstama troškova.

Nešto više podataka o potrošnji DPS-a nalazi se u revizorskim izvještajima koji pokazuju da je u **izbornoj godini kupljena šest puta vrijednija računarska i kancelarijska oprema, nego u prethodnoj**. Dok je u 2019. godini nabavljena oprema vrijedna oko 11 hiljada eura [45], u izbornoj, 2020., kupljena je računarska i kancelarijska oprema u iznosu od preko 65 hiljada eura [46], navodi se u izvještajima DRI. U izvještaju o finansiranju izborne kampanje DPS nije prijavio kupovinu bilo kakve opreme, pa su ti troškovi pali na teret redovnog finansiranja partije.

Troškovi istraživanja javnog mnjenja u izbornoj godini su skoro šest puta veći nego u prethodnoj, odnosno rastu sa 32 na 191 hiljadu eura. [47] U zvaničnom izvještaju o troškovima izborne kampanje DPS prijavljuje samo 24 hiljade eura troškova istraživanja javnog mnjenja. Kada to uzmemo u obzir, **nema obrazloženja za rast troškova istraživanja u izbornoj godini za oko 135 hiljada eura**.

U izvještaju o troškovima izborne kampanje DPS nije prijavio ni jedan cent troškova mobilnog telefona, a u izbornoj godini ovi troškovi su udvostručeni – sa 48 hiljada na skoro 117 hiljada eura [48], kako je navedeno u izvještajima DRI-ja.

[45] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista za 2019. godinu, Državna revizorska institucija, strana 13

<http://www.dri.co.me/1/doc/Izve%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izve%C5%A1taja%20Demokratske%20partije%20socijalista%20Crne%20Gore%20za%202019.%20godinu.pdf>

[46] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista za 2020. godinu, Državna revizorska institucija, strana 14

<http://www.dri.co.me/1/doc/Izve%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izve%C5%A1taja%20Demokratske%20partije%20socijalista%20Crne%20Gore%20za%202020.%20godinu.pdf>

[47] Strane 25 i 27 izvještaja DRI za 2019., odnosno 2020. godinu

<http://www.dri.co.me/1/doc/Izve%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izve%C5%A1taja%20Demokratske%20partije%20socijalista%20Crne%20Gore%20za%202020.%20godinu.pdf>

[48] Strane 31 i 33 izvještaja DRI za 2019., odnosno 2020. godinu

<http://www.dri.co.me/1/doc/Izve%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izve%C5%A1taja%20Demokratske%20partije%20socijalista%20Crne%20Gore%20za%202019.%20godinu.pdf>

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

Pošto podaci koje nam je DPS dostavio ne sadrže osnovne informacije, nije bilo moguće utvrditi da li je ta partija platila sve troškove izborne kampanje.

DPS je brisao podatke iz bankarskih izvoda, uključujući imena lica koja su toj partiji uplaćivala donacije, ali i dobavljača koje su plaćali u izbornoj kampanji.

Istovremeno zvanični izvještaji o finansiranju izborne kampanje te partije sadrže podatke o svim imenima donatora, kao i kompanija koje su im pružale usluge u toku kampanje. [49] Ne postoji ni jedan razlog iz koga bi DPS brisao iste te podatke iz svoje finansijske dokumentacije, osim u slučaju da se oni razlikuju od zvaničnih informacija koje je ta partija prijavila.

Provjera podataka koje je DPS prijavio u odnosu na informacije iz njihove finansijske dokumentacije je posebno značajna imajući u vidu brojne afere koje se odnose na donacije te partije. [50]

portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/izvestajDetails2.htm?parent=pretragalzvestaja&izvestajId=10304

Izbor								
Izbori za 30.08.2020								
Naziv političkog subjekta	Datum izvještaja							
Demokratska partija socijalista	29.09.2020							
Odgovorno lice								
Milka Vujović								
II. Izvještavanje o prikupljenim sredstvima iz javnih izvora								
Izvor novčanih sredstava	Prikupljena sredstva		Datum uplate	Ukupan iznos sredstava (u €)	Ukupan iznos utrošenih sredstava (u €)			
	Procentualni iznos sredstava							
Državni trezor	20,00		19.08.2020	43.051,01	0,00			
Ukupna suma prihoda iz javnih izvora				43.051,01	0,00			
III. Izvještavanje o prikupljenim sredstvima iz privatnih izvora								
Prihod od priloga pravnih lica								
Naziv pravnog lica	Oblik organizovanja	Opština	Datum prijema priloga	Vrsta priloga	Ukupan iznos novčanog priloga	Ukupan iznos nenovčanog priloga	Ukupna vrijednost priloga (u €)	Napomena
DDO ŠEF CO	DDO	Bijelo Polje	24.07.2020		1.000,00	0,00	1.000,00	
Ukupna suma prihoda od priloga pravnih lica					1.000,00	0,00	1.000,00	
Prihod od priloga fizičkih lica								
Ime i prezime	Opština	Datum prijema priloga	Vrsta priloga proizvod/usluga	Ukupan iznos novčanog priloga	Ukupan iznos nenovčanog priloga	Ukupna vrijednost priloga (u €)	Napomena	
Goran Radulović	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Slobo Jovović	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Zdravko Đurović	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Dražen Đukanović	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Darko Kovačević	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Ljubomir Jovanović	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Savo Milonjić	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Milosav Radulović	Danilovgrad	07.07.2020		1.500,00	0,00	1.500,00		
Vukašin Đuranović	Danilovgrad	07.07.2020		1.000,00	0,00	1.000,00		
Snežana Simović	Podgorica	07.07.2020		700,00	0,00	700,00		
Ukupna suma prihoda od priloga fizičkih lica				496.452,00	0,00	496.452,00		

Slika 2: Zvanični izvještaj DPS-a o donacijama za izbornu kampanju

[49] Izvještaj Demokratske partije socijalista dostupan na sajtu ASK-a:

<https://portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/izvestajDetails2.htm?parent=pretragalzvestaja&izvestajId=10304>

[50] Na primjer: <https://www.mans.co.me/vatrogasci-pomogli-kampanju-dps-a-sa-16-000-eura/>,

<https://www.mans.co.me/od-koncesionara-za-kampanju-dps-a-13-000-eura/>

1.4.

Promene stanja na racunu 550-000000019745-18

na dan 22.07.2020

Red. br. nal.	Naziv i sedište primaoca - nalogodavca broj racuna	Deponent iz (naziv i sedište banke)	IZNOS		Šifra	Naziv i adresa uplatioc - primaoc svrha doznake	Poziv na broj (zaduženje) Poziv na broj (odobrenje)	Podaci o reklamaciji
			zadužuje	odobrava				
176		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
177		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
178		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
179		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
180		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
181		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
182		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
183		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			

Kartica z

28.09.2020 / 15:20:26

184		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
185		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
186		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
187		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
188		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
189		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
190		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
191		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
192		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
193		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
194		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
195		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
196		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
197		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	250.00	390			
198		Podgoricka banka AD Podgorica member of	0.00	500.00	390			
199		Nikšićka banka	0.00	5,000.00	163			
200		Erste Bank AD Podgorica	0.00	1,000.00	321			
201		Omogorska komercijalna banka	0.00	2,000.00	163			
202		Erste Bank AD Podgorica	0.00	1,000.00	321			
203		Nikšićka banka	0.00	500.00	321			
204		Nikšićka banka	0.00	500.00	321			

Kartica Ziro racuna - Detalji

28.09.2020 / 15:20:26

Strana 13

Slika 3: Dio izvoda sa računa DPS-a u kome su brisani podaci o licima koja su uplaćivala donacije

1.4.

← → ↻ portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/izvestajDetails2.htm?parent=pretragalzvestaja&izvestajId=10304

SOCIJALNI_MEDIJI	CTRL-S DOO	14.08.2020	17.08.2020	Plaćeno	0,00	14.08.2020 - 30.08.2020	1	36.300,00	definisane Ugovorom
TV	BOIN TUZI	19.08.2020	24.08.2020	Plaćeno	0,00	18.08.2020 - 28.08.2020	66	4.791,60	Broj emitovanja po fakturi
TV	RT MIR I TEUTA	20.08.2020	24.08.2020	Plaćeno	0,00	18.08.2020 - 28.08.2020	11	1.996,50	Broj emitovanja regulisan Ugovorom
TV	ANTENA M	13.08.2020	25.08.2020	Plaćeno	0,00	13.08.2020 - 28.08.2020	1	14.822,50	Broj emitovanja regulisan Ugovorom
SOCIJALNI_MEDIJI	CTRL-S DOO	25.08.2020	26.08.2020	Plaćeno	0,00	24.08.2020 - 30.08.2020	1	24.200,00	Usluge definisane Ugovorom
STAMPANI_MEDIJI	Nova Pobjeda	10.08.2020	26.08.2020	Plaćeno	0,00	12.08.2020 - 28.08.2020	1	18.447,66	Oglašavanje po Ugovoru
STAMPANI_MEDIJI	DNEVNE NOVINE	12.08.2020	26.08.2020	Plaćeno	0,00	12.08.2020 - 28.08.2020	1	11.434,50	Oglašavanje po Ugovoru
OSTALO	QLQL DOO	26.08.2020	27.08.2020	Plaćeno	0,00	23.08.2020 - 30.08.2020	1	6.957,50	Usluge definisane Ugovorom
SOCIJALNI_MEDIJI	STANDARD MEDIA DOO	24.08.2020	31.08.2020	Plaćeno	0,00	14.08.2020 - 31.08.2020	1	1.905,75	Broj emitovanja regulisan Ugovorom
TV	BOIN TUZI	01.09.2020	03.09.2020	Plaćeno	0,00	28.08.2020 - 29.09.2020	1	1.200,32	Broj emitovanja po fakturi
TV	AST DOO (PRVA TV)	02.09.2020	03.09.2020	Plaćeno	0,00	08.08.2020 - 28.08.2020	1	90.750,00	Broj emitovanja regulisan Ugovorom
TV	RTV Cetinje	01.09.2020	03.09.2020	Plaćeno	0,00	20.08.2020 - 28.08.2020	1	163,35	Broj emitovanja po fakturi
OSTALO	MAPA	04.09.2020	07.09.2020	Plaćeno	0,00	01.08.2020 - 31.08.2020	1	39.821,10	Usluge regulisane Ugovorom
TV	Pink Media M	07.09.2020	07.09.2020	Plaćeno	0,00	12.08.2020 - 28.08.2020	1	68.607,00	Broj emitovanja regulisan Ugovorom
RADIO	Oki Air Broadcasting	04.09.2020	07.09.2020	Plaćeno	0,00	15.08.2020 - 28.08.2020	1	7.149,78	Broj emitovanja regulisan Ugovorom
TV	NOVA M	04.09.2020	08.09.2020	Plaćeno	0,00	08.08.2020 - 28.08.2020	1	89.377,98	Broj emitovanja regulisan Ugovorom
OSTALO	DAA MONTENEGRO PODGORICA	03.09.2020	08.09.2020	Plaćeno	0,00	15.07.2020 - 30.08.2020	1	8.724,10	Usluge definisane Ugovorom
RADIO	Media international corporation DOO (DRS)	11.08.2020	08.09.2020	Plaćeno	0,00	10.08.2020 - 28.08.2020	1	5.183,64	Broj emitovanja po fakturi
RADIO	DOO Talas Bihora-Radio Petnjica	09.09.2020	11.09.2020	Plaćeno	0,00	14.08.2020 - 28.08.2020	1	544,50	Broj emitovanja regulisan Ugovorom

Slika 4: Zvanični izvještaj DPS-a o troškovima u izbornoj kampanji

1.4.

IZVOD 37

Fah

STANJE I PROMJENE SREDSTAVA NA DAN

07.09.2020 Godine

PODGORICKA BANKA OTP GROUP
0000 - Centrala banke

DPSCG - PARLAMENTARNI IZBORI 2020

Podgorica

550-000000019745-18

STANJE

matični broj 02011514

poreski broj 02011514

prethodno stanje	dnevni promet		novo stanje	broj naloga	
	duguje	potražuje		zaduženja	odobrenja
644,396.24	162,654.45	0.00	481,741.79	6	0

PROMJENE

Redni broj naloga	Naziv i sjedište primaoca - nalagodavca broj racuna	Poreklo naloga Datum knjiženja	IZNOS		Šifra	Svrha plaćanja	(Model) poziv na broj (zaduženja) (Model) poziv na broj (odobrenja)	Ref. oc. traž.
			zaduženje	odobrenje				
1.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 07.09.2020	88,607.00 Naknada 89.19	0.00	183			
2.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 07.09.2020	39,821.10 Naknada 62.12	0.00	183			
3.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 07.09.2020	36,408.90 Naknada 56.80	0.00	183			
4.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 07.09.2020	10,427.05 Naknada 19.50	0.00	183			
5.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 07.09.2020	7,149.78 Naknada 13.01	0.00	183			
6.		0000-Centrala banke 07.09.2020	240.62 Naknada 0.00	0.00	221			

Ukoliko niste dobili pismo ponude sa novim brojem Vašeg transakcionog računa u budućoj banci, kontaktirajte ličnog bank

Izvod broj 37

za račun 550-000000019745-18

Izvod za datum: 07.09.2020

Štampano: 11.01.2021 u 07:38:59

S

IZVOD 38

Fah

STANJE I PROMJENE SREDSTAVA NA DAN

08.09.2020 Godine

PODGORICKA BANKA OTP GROUP
0000 - Centrala banke

DPSCG - PARLAMENTARNI IZBORI 2020

Podgorica

550-000000019745-18

STANJE

matični broj 02011514

poreski broj 02011514

prethodno stanje	dnevni promet		novo stanje	broj naloga	
	duguje	potražuje		zaduženja	odobrenja
481,741.79	107,596.18	0.00	374,145.61	6	0

PROMJENE

Redni broj naloga	Naziv i sjedište primaoca - nalagodavca broj racuna	Poreklo naloga Datum knjiženja	IZNOS		Šifra	Svrha plaćanja	(Model) poziv na broj (zaduženja) (Model) poziv na broj (odobrenja)	Ref. oc. traž.
			zaduženje	odobrenje				
1.		0103-FJ Sv. Petar Cetinski 08.09.2020	89,377.98 Naknada 116.19	0.00	121			
2.		0103-FJ Sv. Petar Cetinski 08.09.2020	8,724.10 Naknada 15.88	0.00	121			
3.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 08.09.2020	6,183.64 Naknada 9.43	0.00	183			
4.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 08.09.2020	3,811.50 Naknada 6.94	0.00	121			
5.		0102-FJ Sv. Petar Cetinski 08.09.2020	350.00 Naknada 0.52	0.00	121			
6.		0000-Centrala banke 08.09.2020	148.98 Naknada 0.00	0.00	221			

Ukoliko niste dobili pismo ponude sa novim brojem Vašeg transakcionog računa u budućoj banci, kontaktirajte ličnog bank

Izvod broj 38

za račun 550-000000019745-18

Izvod za datum: 08.09.2020

Štampano: 11.01.2021 u 07:39:08

S

Slika 5: Dio izvoda sa računa DPS-a u kome su brisani podaci o dobavljačima

D.2.

Demokratska Crna Gora (DEMOKRATE)

Demokratska Crna Gora je prihodovala 2,3 miliona eura u 2019. i 2020. godini, od čega preko dva miliona eura od države i opština.

Ova partija je veoma transparentna i njena prosječna ocjena je 5.

Demokrate su imale povećane troškove finansiranja redovnog rada u toku izborne kampanje u odnosu na uporedni period prethodne godine:

50% veće isplate za ugovore o djelu,

isplata preko 10 hiljada eura dnevnicu,

povećani troškovi goriva za skoro 40%,

rast troškova rente.

Demokrate su platile sve prijavljene troškove izborne kampanje do kraja 2020. godine.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od Demokrata-a smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa 12 računa u toku 2019. i 2020. godine i to: tri računa centrale, jednog računa Forum žena, jednog deviznog računa za redovno finansiranje i jednog deviznog računa za izbornu finansiranje, dva računa poslovnih kartica, četiri izborna računa – za parlamentarne, za lokalne izbore u Tivtu, izbore u Tuzima kao i za izbore u Kotoru, Budvi, Andrijevici i Gusinju.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [51] finansiranja Demokrata je 5. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 5, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 4,99.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Centrala	5	5	5	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 98% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema -
Forum žena	5	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema -	nema -	nema -
Opštinski odbori	-	-	-	-
	nema žiro račune -	nema -	nema -	nema -
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				5,0

[51] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenju za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	5	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Kotor	* zajednični izvještaj (KO, BD, AN)			
Budva	5 *	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Tivat	5	3	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 1% transakcija	nema	nema
Tuzi	5	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Andrijevića	* zajednični izvještaj (KO, BD, AN)			
Gusinje	nisu učestvovali			
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				4,99
Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije				5,0

Šta nedostaje?

Demokrate su nas obavijestile da se kompletno finansijsko poslovanje te partije odvija preko centrale, te da opštinski odbori nemaju posebne račune. Dodatno, ta partija nas je informisala da posluje isključivo putem otvorenih žiro računa i da nema blagajnu. I jedno i drugo je konstatovano u revizorskim izvještajima. [52] Izvodi sa deviznog računa korišćenog za finansiranje izborne kampanje u Tivtu ne sadrže dovoljno podataka da bi se mogla utvrditi vrsta troška, odnosno dobavljači.

[52] www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1tja%20Demokratske%20Crne%20Gore%20za%202020.%20godinu.pdf i www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1tja%20Demokratske%20Crne%20Gore%20za%202019.pdf

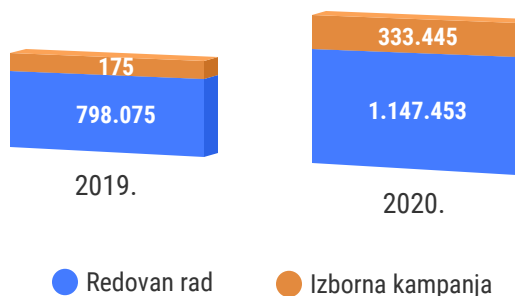
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Dokumentacija koju su Demokrate objavile pokazuje da su njihovi ukupni prihodi u 2019. godini bili **skoro 800 hiljada eura**.

U 2020. prihodi na računima za redovno finansiranje su bili **preko 1,1 milion eura**, a za izbornu kampanju je uplaćeno oko 330 hiljada eura. [53]

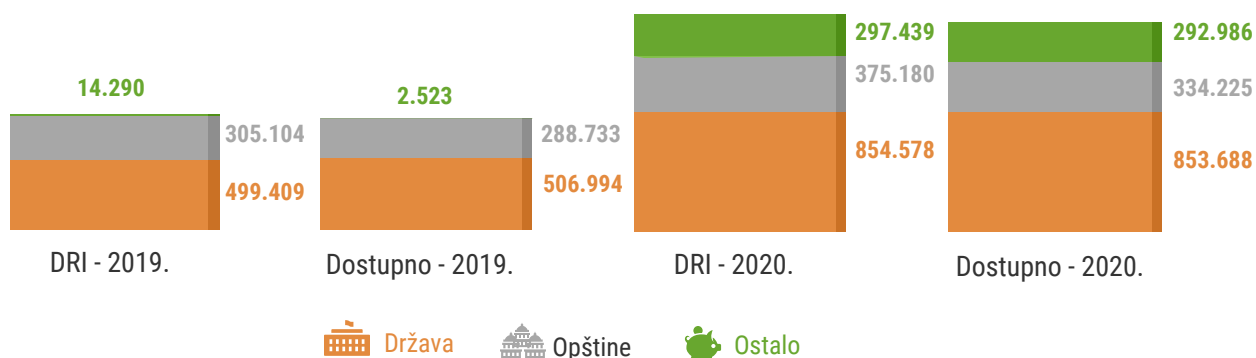
Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima revizora

Prema podacima iz izvještaja DRI, Demokrate su 2019. godine imale manje prihode od države nego što pokazuju dostavljeni podaci, dok je u slučaju 2020. obrnuto. Te razlike su veće u slučaju prihoda iz budžeta lokalnih samouprava, posebno u 2020. godini, ali u revizorskim izvještajima se navodi da je riječ o obračunatim a nenaplaćenim prihodima.

Poređenje podataka DRI o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

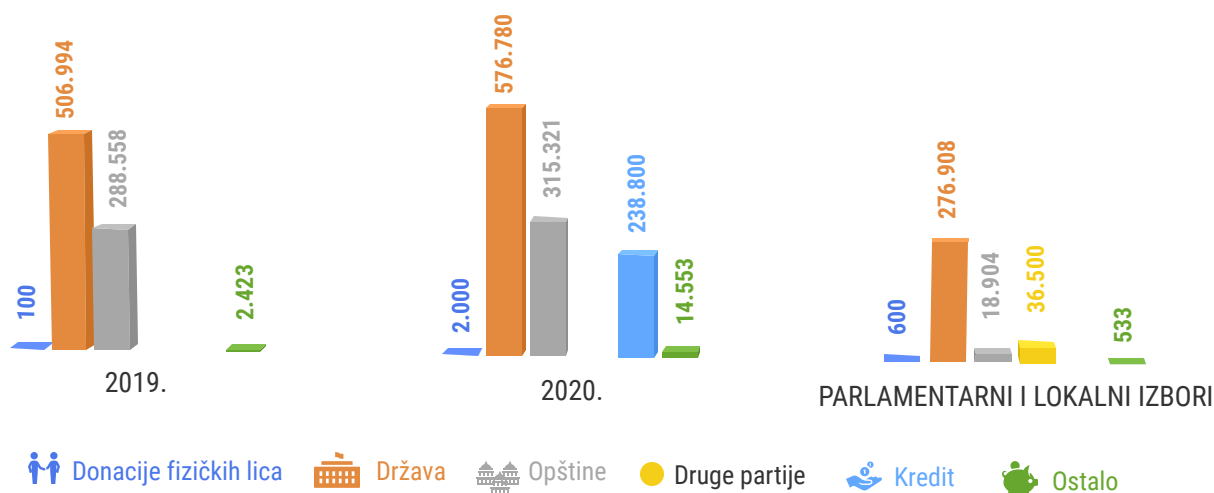

[53] Ovi podaci se razlikuju od informacija datih u izvještajima DRI, jer su tamo navedeni obračunati prihodi, dok je ovdje riječ o naplaćenim prihodima.

Izvori prihoda

Najveći izvor prihoda Demokrata je državni budžet, a na drugom mjestu su opštinski budžeti. U toku izborne godine uzeli su kredit od banke, a dio sredstava za izbornu kampanju su im uplatile druge partije.

Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Demokrate su u izbornoj godini uzele dva kredita u iznosu od 200 hiljada i 40 hiljada eura. [54] Sredstva od prvog kredita su na račun za finansiranje redovnog rada uplaćena 1. oktobra, a od drugog 3. decembra.

Sa računa za finansiranje redovnog rada, Demokrate su 2. oktobra prebacile 50 hiljada eura na račun za finansiranje izborne kampanje, a 13. oktobra još 134 hiljade. Dodatno, 6. decembra su sa redovnog računa prebacili još 53,9 hiljada eura na izborni račun.

Prema izvještaju DRI-ja, iz ugovora se vidi da je namjena kredita pokriće troškova izborne kampanje, ali se iz zahtjeva Demokrata vidi da su tražili kredite za “izmirenje obaveza prema dobavljačima”. [55] Dodatno, u tom izvještaju se navodi “da je bila slobodna procjena Banke da Partija zahtijeva kredite za izmirenje obaveza prema dobavljačima nastale kao posledica izborne godine i pripreme izborne kampanje”.

[54] Razlike u evidentiranim i uplaćenim iznosima kredita se vjerovatno odnose na odbijanje provizija banke i drugih troškova uzimanja kredita.

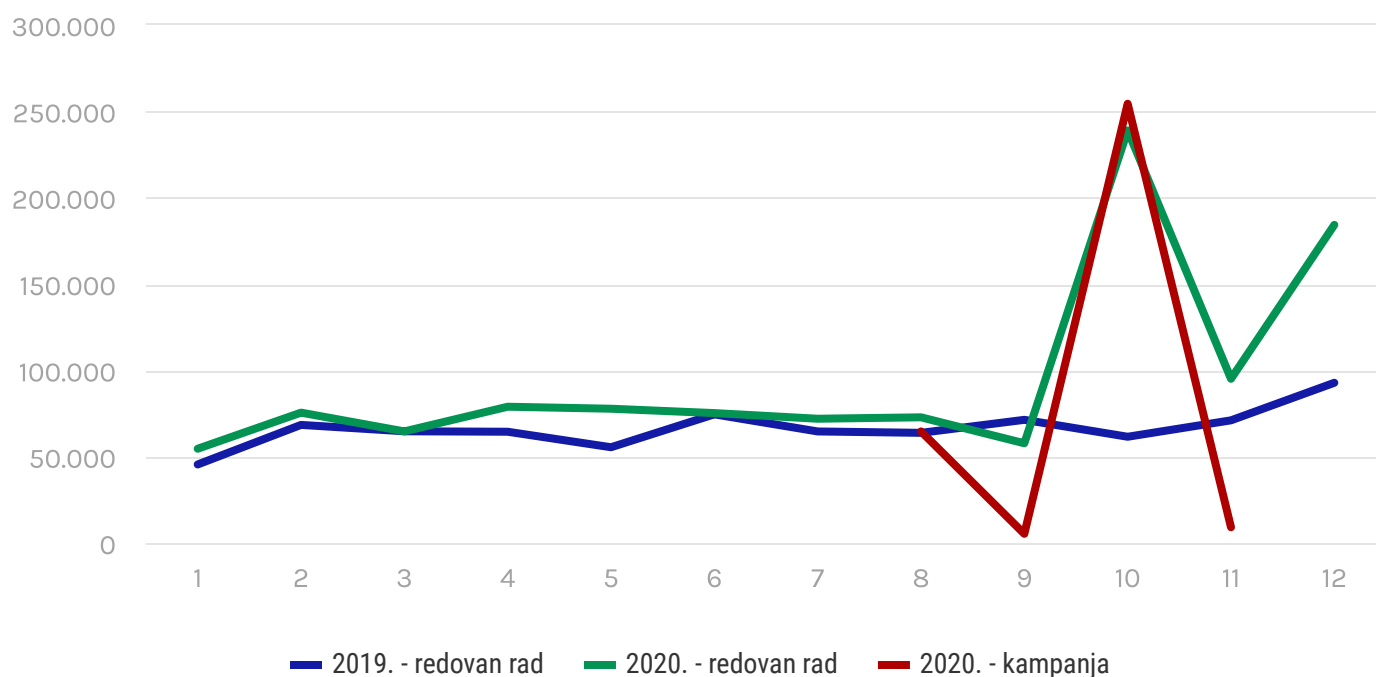
[55] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske Crne Gore za 2020. godinu, strana 17.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

U toku 2019. i u prvoj polovini 2020. godine, prosječni mjesečni prihodi Demokrata su iznosili nepunih 70 hiljada eura. U oktobru 2020. prihodi su porasli zbog uzimanja kredita na računu za finansiranje redovnog rada. Manje povećanje u decembru te godine se takođe odnosi na uvećane uplate iz državnog trezora, ali i uzimanje dodatnog kredita.

U avgustu 2020., država im uplaćuje prvi dio, a u oktobru drugi dio sredstava za finansiranje izborne kampanje na poseban račun otvoren za te namjene.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

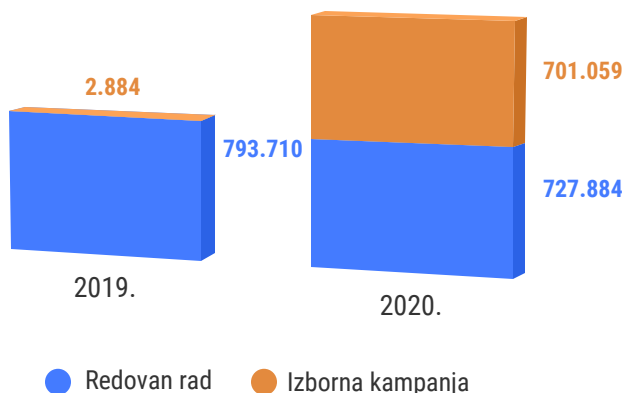
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Prema dostupnim izvodima sa računa, troškovi redovnog rada Demokrata u 2019. godini su iznosili **skoro 800 hiljada**, a u 2020. **skoro 730 hiljada eura**.

Dostupni troškovi parlamentarnih i lokalnih izbora su bili oko 700 hiljada eura.

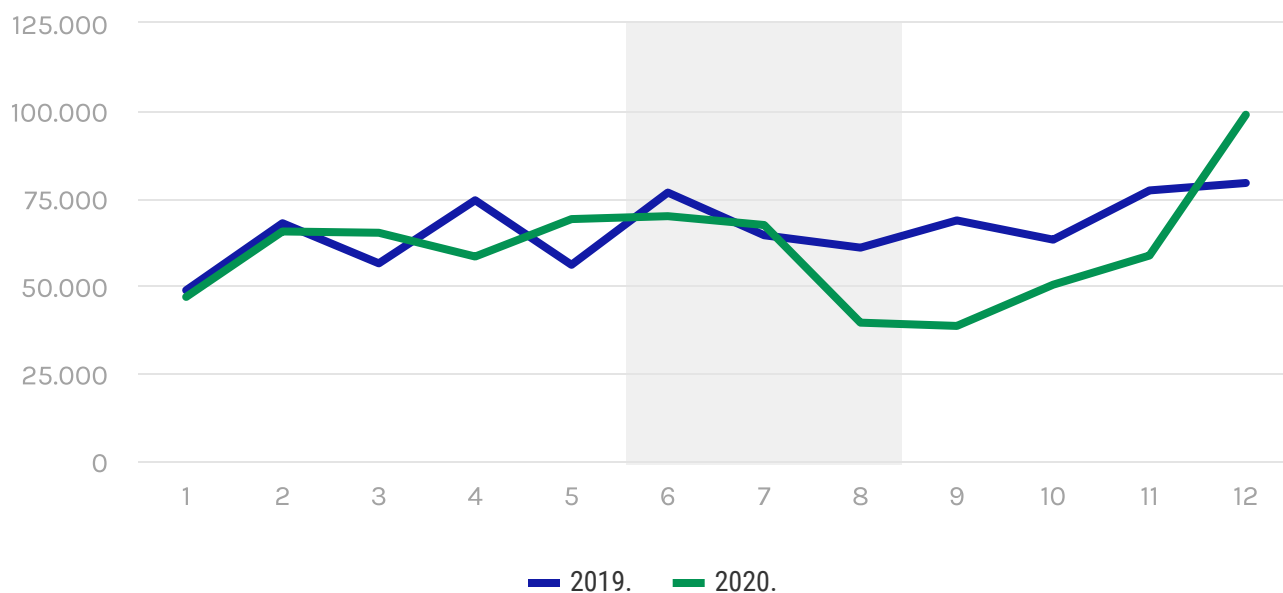
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U toku izborne kampanje, Demokrate nisu imale **veće troškove finansiranja redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine**. U julu 2020. su bili malo veći troškovi nego u istom mjesecu prethodne godine, a od avgusta se značajno smanjuju sve do decembra kada dolazi do rasta.

Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

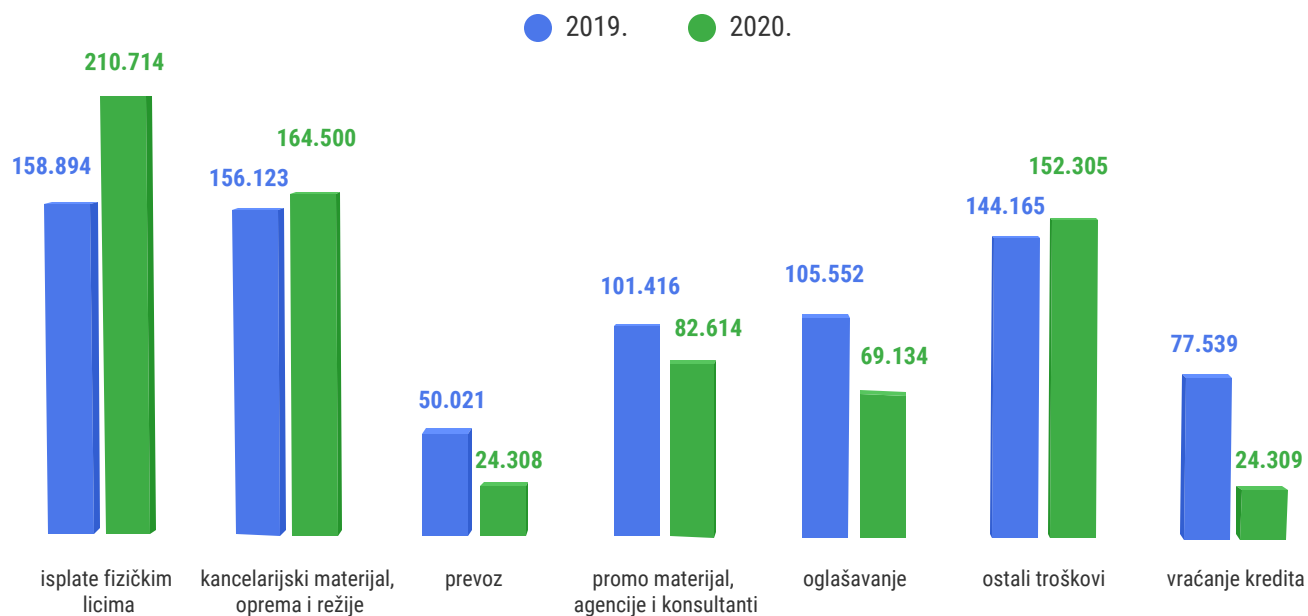

2.3.

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

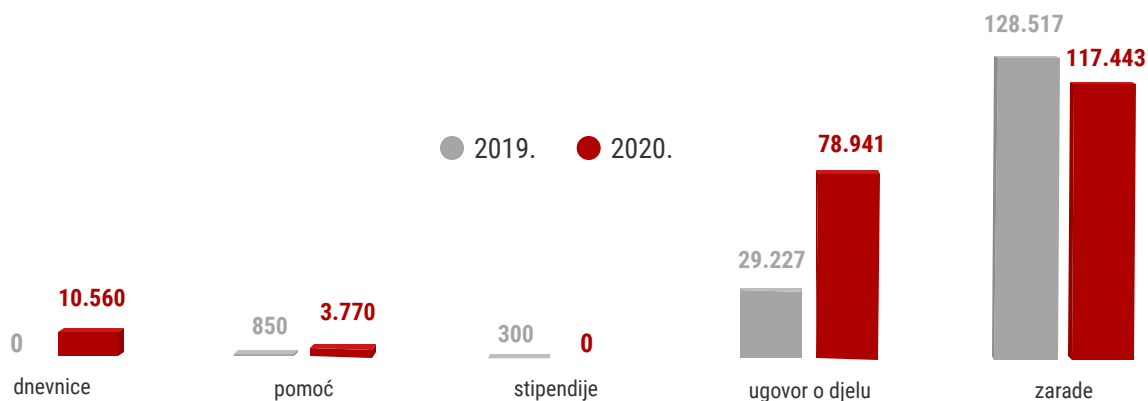
U izbornoj godini rastu isplate fizičkim licima, troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija, kao i ostali troškovi. Sa druge strane, troškovi prevoza, promotivnog materijala i oglašavanja su manji u izbornoj godini nego u prethodnoj.

Troškovi redovnog rada, po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini povećane su isplate po osnovu dnevnica i ugovora o djelu.

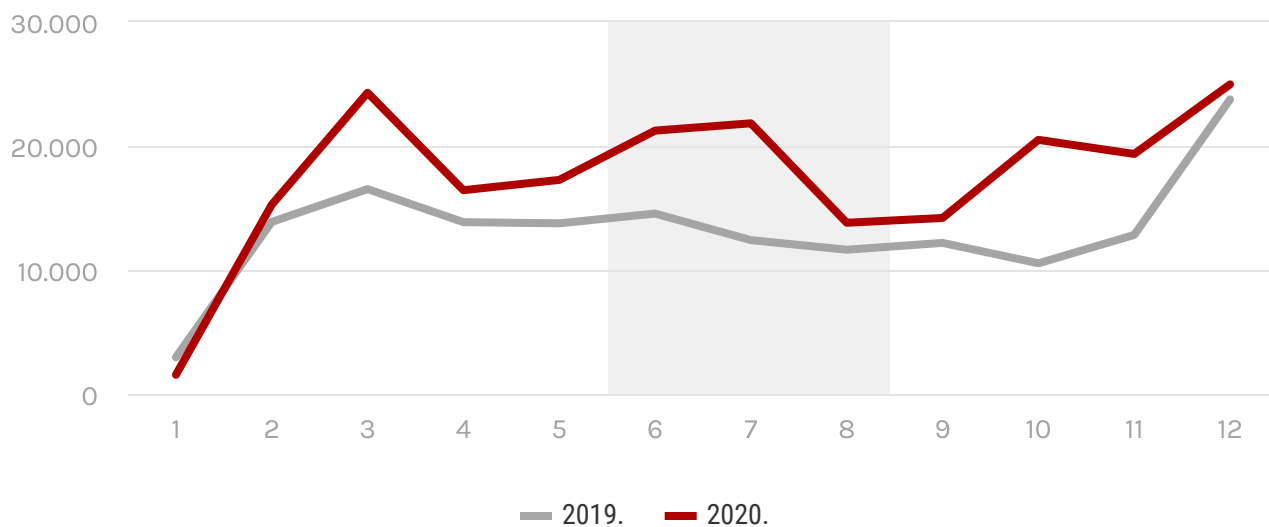
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

2.3.

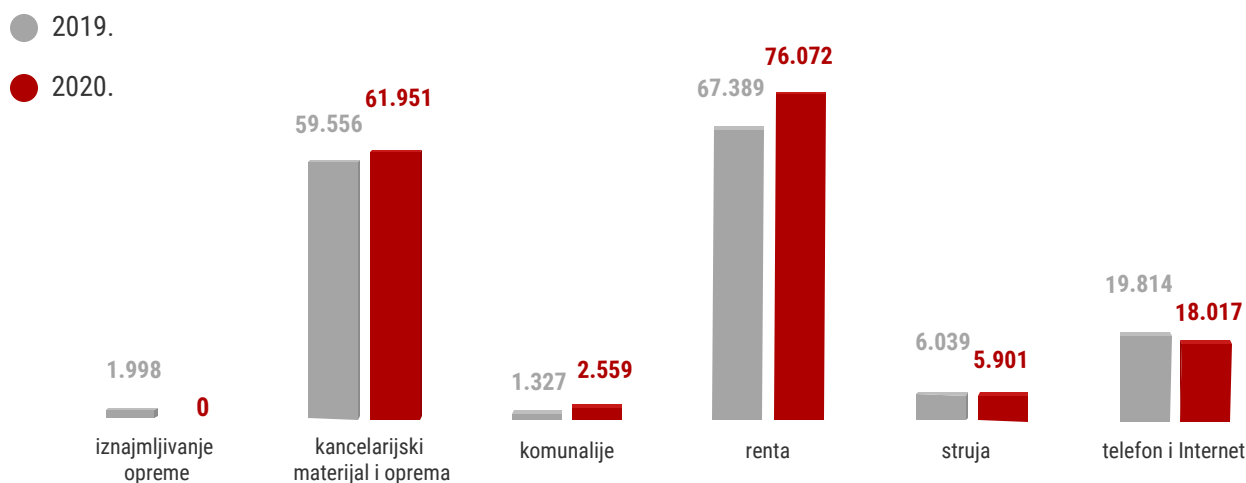
Do značajnijeg rasta isplata fizičkim licima dolazi od marta 2020. godine, a u junu i julu su ti iznosi skoro duplo veći nego prethodne godine. Slično je i u toku oktobra i novembra te godine, kada su iznosi isplata fizičkim licima znatno veći nego u istim mjesecima prethodne godine.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. Do povećanja ove grupe troškova dolazi u julu 2020. godine, prvenstveno zbog povećanih troškova rente i kancelarijskog materijala.

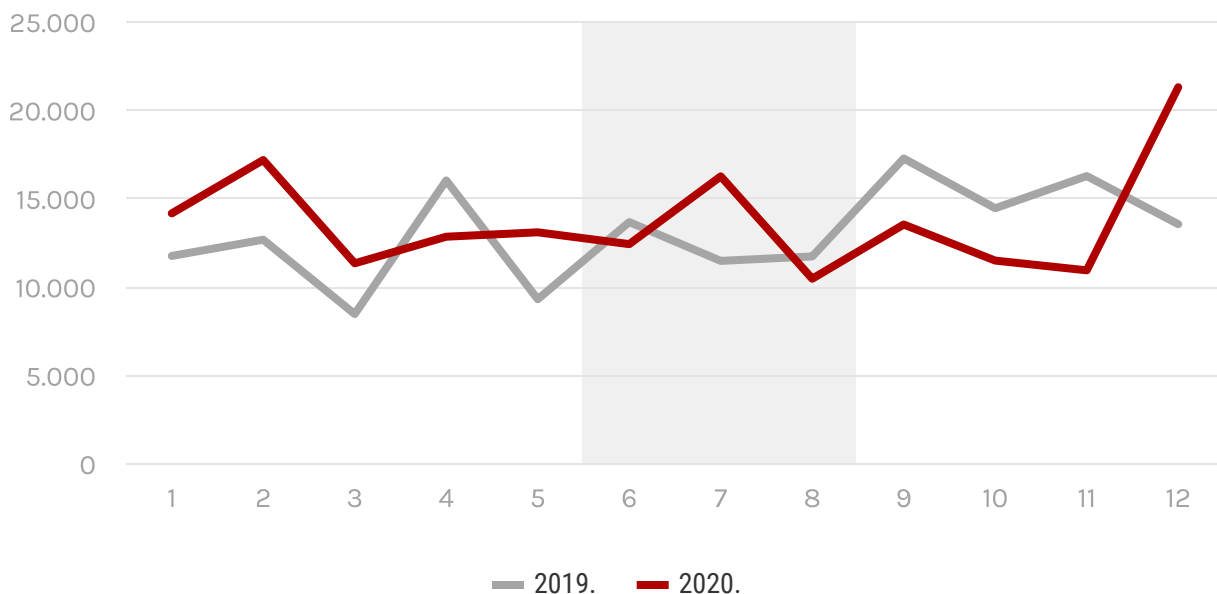
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

2.3.

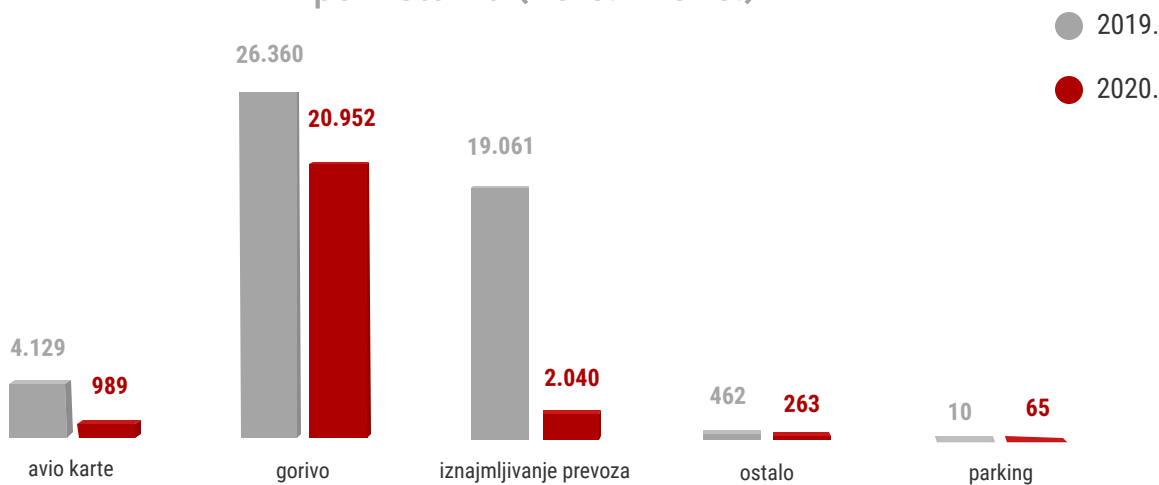
U julu mjesecu duplirane su isplate fizičkom licu za troškove rente u odnosu na prethodnu godinu. Takođe, bilo je više kupovina kancelarijskog materijala od raznih kompanija nego u istom periodu prethodne godine. Najveći rast troškova se odnosi na povećane isplate prema firmi Merkator CG Intersport koja prodaje sportsku opremu.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. U izbornoj godini ukupni troškovi prevoza plaćeni iz sredstava za finansiranje redovnog rada su manji nego prethodne.

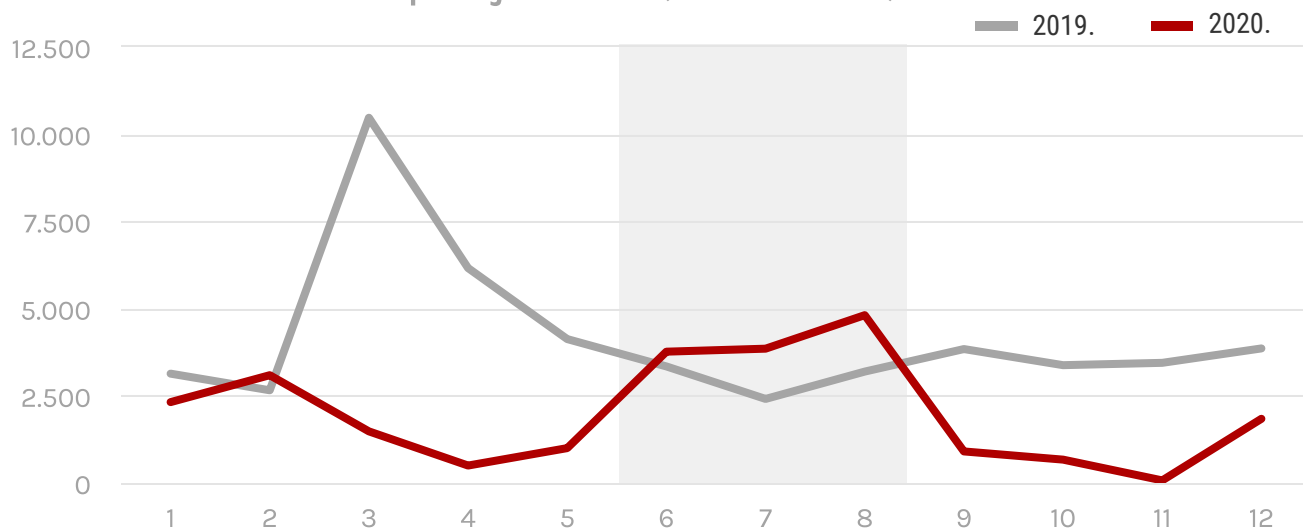
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

2.3.

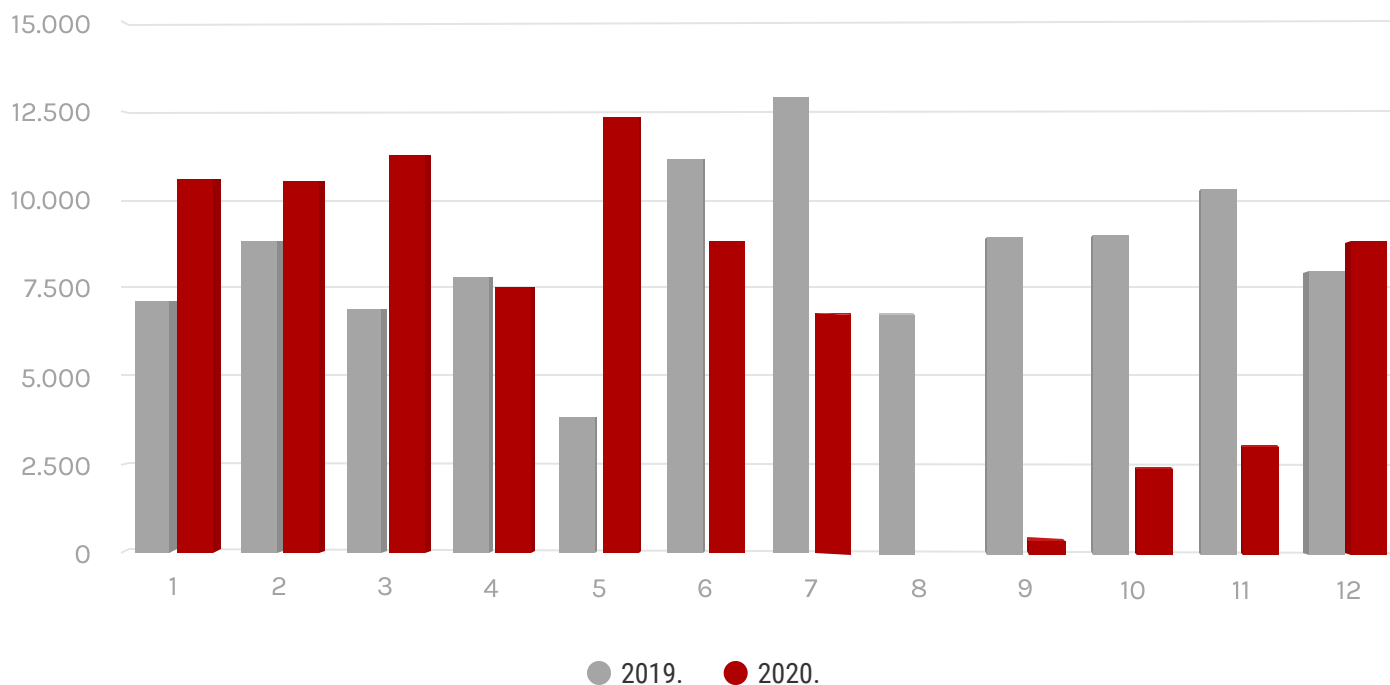
Međutim, do njihovog rasta dolazi u toku jula i avgusta 2020. godine, u odnosu na uporedni period. Uzrok tog povećanja su veći troškovi goriva nego u istim mjesecima prethodne godine.

Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Promotivni materijali. U toku izborne kampanje smanjeni su troškovi izrade promotivnih materijala plaćeni sa redovnog računa.

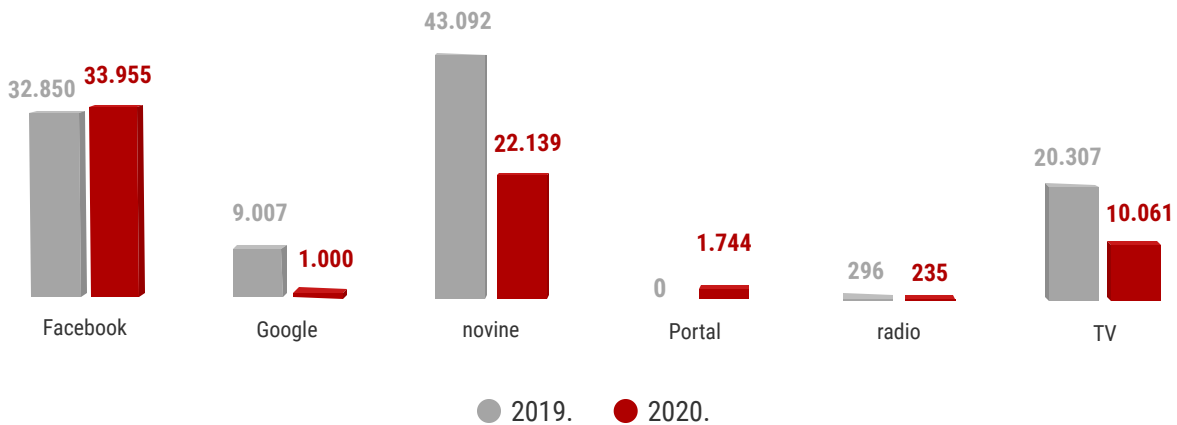
Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

2.3.

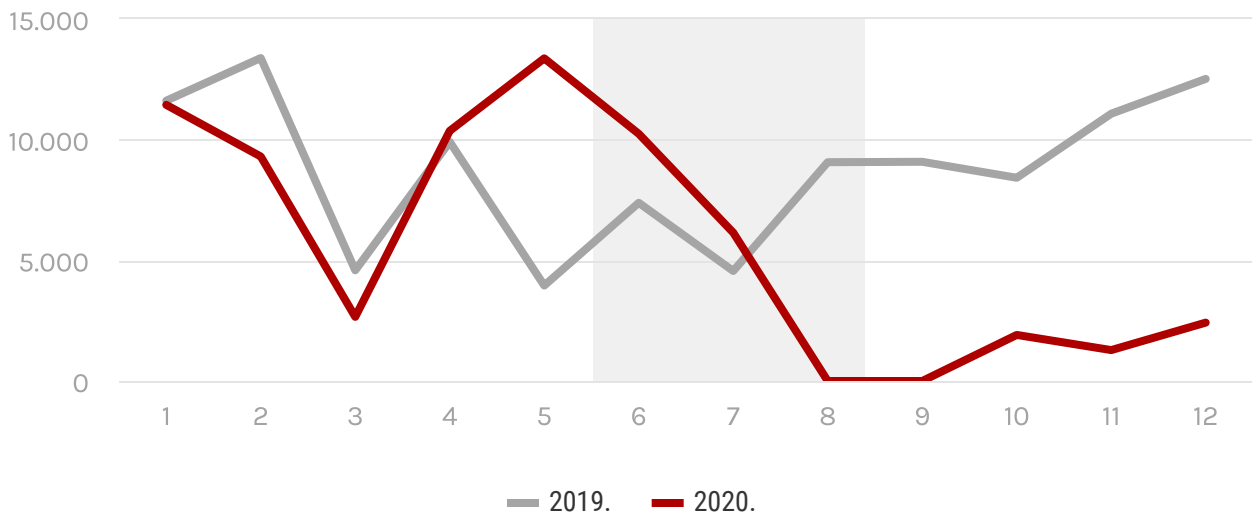
Oglašavanje. U izbornoj godini povećani su samo troškovi oglašavanja na Facebook-u, dok su sve druge vrste tih troškova manje.

Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Troškovi oglašavanja plaćeni sa računa za redovno finansiranje rastu u junu i julu 2020. godine u odnosu na prethodnu, dok ih u avgustu i septembru uopšte nema. U ta dva mjeseca izborne kampanje povećani su troškovi oglašavanja na Facebook-u, na Televiziji Vijesti, kao i u dnevnim novinama Dan.

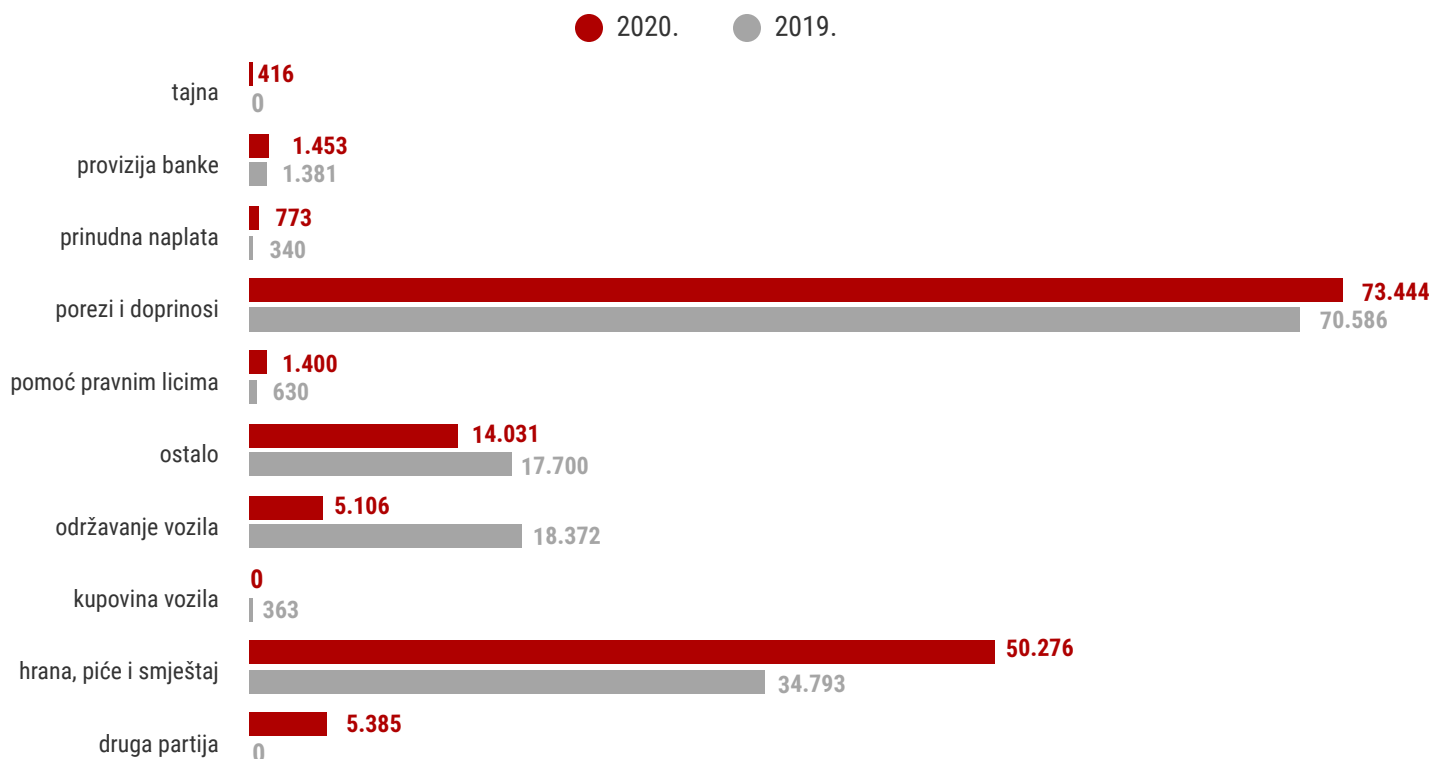
Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

2.3.

Ostali troškovi. Troškovi hrane, pića i smještaja plaćeni sa računa za redovan rad su bili znatno veći u izbornoj godini nego u prethodnoj, posebno u toku jula, na početku izborne kampanje. Postoji i manji rast troškova poreza i doprinosa u odnosu na prethodnu godinu. Ostali troškovi finansiranja redovnog rada Demokrata su u izbornoj godini bili manji nego u prethodnoj.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Gotovina. Demokrate **nemaju** blagajnu i prema dostupnim podacima za dvije godine podigli su ukupno 20 eura gotovine.

2.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

Do kraja 2020. godine, Demokrate su platile sve troškove kampanje za parlamentarne izbore koje su prijavili u svom zvaničnom izvještaju i to sa posebnog računa otvorenog za potrebe finansiranja te kampanje.

D.3.

Nova srpska demokratija (NOVA)

Nova srpska demokratija je imala zvanične prihode od 2,3 miliona eura u 2019. i 2020. godini, pri čemu je 1,8 miliona eura uplaćeno iz javnih izvora, odnosno od strane države ili opština.

Ta partija spada u transparentne, sa prosječnom ocjenom 4,7.

NOVA je platila znatno veće troškove smještaja u hotelu u toku izborne kampanje nego u uporednom periodu prethodne godine.

Oko 12 hiljada eura troškova koji su plaćeni sa izbornog računa ta partija nije prijavila u zvaničnom izvještaju.

Dva mjeseca nakon parlamentarnih izbora, NOVA nije platila 430 hiljada eura troškova kampanje, iako su prema ugovorima sa dobavljačima ti dugovi morali biti izmireni do kraja septembra. Umjesto toga, članice koalicije “Za budućnost Crne Gore”, čijim finansijama je upravljala NOVA, su sklopile protokol kojim su podijelile obaveze za plaćanje tih dugova.

Do kraja avgusta 2022. godine NOVA nije platila ni jedan dug koji je preuzela protokolom, a koji su iznosili oko 145 hiljada eura, sa bilo kog računa te partije koji je javno dostupan. Ti dugovi uključuju:

- ⇒ preko 81 hiljadu kompaniji Pink Media M za reklamiranje na televiziji Pink M;**
- ⇒ tačno 50 hiljada eura kiparskoj firmi Limanaki Studios za izradu promotivnih spotova;**
- ⇒ preko 15 hiljada eura Društvu za ravnopravnost i toleranciju za oglašavanje na Srpskoj TV.**

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od NOVE smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa 24 računa u toku 2019. i 2020. godine i to: dva računa centrale, računa Foruma žena, 17 računa opštinskih odbora, jednog računa vezanog za poslovnu karticu, kao i jednog deviznog računa, i dva izborna računa – za parlamentarne i lokalne izbore u Budvi. Dodatno su nam dostavili podatke o 19 blagajni opštinskih odbora, kao i blagajni centrale i blagajni Foruma žena.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [56] finansiranja NOVE je 4,67. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 4,37, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 4,99.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	-	5,00	4,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi	nema	dostavljeni svi izvodi	dostavljeno 99% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 98% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 76% priliva blagajne
	5,00	-	-	4,00
Forum žena	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	dostavljeno 92% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 97% priliva blagajne
	4,00	-	-	3,00
Opštinski odbori	dostavljeno 98% transakcija, dostavljeni podaci za 17 od 20 opštinskih odbora - 85% (DRI)	nema	nema	dostavljeno 98% transakcija u odnosu na podatke DRI, dostavljeno 19 blagajni opštinskih odbora
	kompletni podaci dostupni za 99% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 99% transakcija, za samo 1 od 19 blagajni podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,37

[56] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenju za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	5,00	-	-
Izbori 2020	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 99% transakcija	nema -	nema -
Kotor	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>		-	-
	5,00	-	0,00	-
Budva	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema -	nije dostavljena kartica (DRI 2020) -	nema -
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>		-	-
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>		-	-
Andrijevića	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>		-	-
Gusinje	<i>nisu učestvovali</i>		-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				4,99
Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije				4,67

Šta nedostaje?

Prema podacima DRI-ja [57], 20 opštinskih odbora NOVE ima svoje žiro račune, a nama su dostavljene informacije o potrošnji za njih 17. Dostavljena nam je finansijska dokumentacija za 19 blagajni opštinskih odbora, ali se za samo jednu od njih podizanje gotovine sa računa poklapa sa evidentiranim prilivima blagajne.

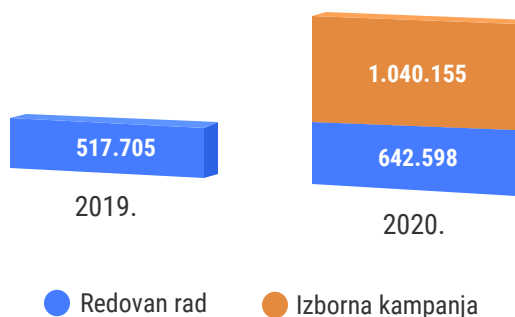
Dodatno, prema podacima DRI-ja, NOVA je koristila poslovnu karticu za plaćanje troškova lokalnih izbora u Budvi koju nam nije dostavila.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi koje je objavila NOVA u 2019. godini su bili **skoro 520 hiljada eura**. U 2020. prihodi na objavljenim računima za redovno finansiranje su bili **preko 640 hiljada**, a za izbornu kampanju je uplaćeno preko milion eura.

Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima revizora

Prema izvještaju Državne revizorske institucije [58], NOVA je u 2019. godini imala oko 60 hiljada eura veće prihode od države, nego što to pokazuje dokumentacija koju nam je ta partija dostavila. Riječ je o prihodu iz državnog budžeta koji je direktno usmjeren na račun za otplatu kredita. Isti je slučaj i u 2020. godini, kada je država direktno platila skoro 50 hiljada eura za izmirenje kredita NOVE, pa su podaci o finansiranju iz budžeta koji su dati u izvještaju DRI-ja za toliko veći od javno dostupne dokumentacije te partije. [59]

Sa druge strane, prema objavljenim podacima, NOVA je i u 2019. i u 2020. godini imala veće uplate iz opštinskih budžeta nego što to pokazuju izvještaji DRI-ja. Međutim, vjerovatno je riječ o obračunatim, a nenaplaćenim prihodima od lokalnih samouprava.

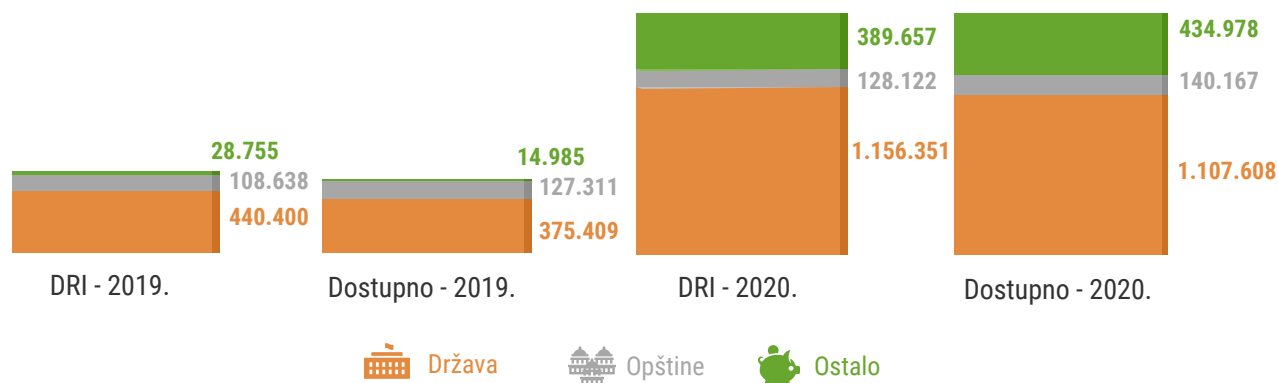
Dostupni podaci NOVE pokazuju da je ta partija u 2020. godini imala oko 45 hiljada eura prihoda iz ostalih izvora više nego što se navodi u izvještaju DRI. U 2019. godini je obrnuto, pa podaci NOVE pokazuju 14 hiljada eura manje prihoda koji nisu iz državnih i opštinskih budžeta što se vidi iz dokumentacije DRI.

[58]<http://www.dri.co.me/1/doc/izvje%20reviziji%20Godi%20A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%20A1taja%20Nove%20srpsk%20demokratije%20za%202019.%20godinu.pdf>

[59]<http://www.dri.co.me/1/doc/izvje%20reviziji%20Godi%20A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%20A1taja%20Nove%20srpsk%20demokratije%20za%202019.%20godinu.pdf>

3.2.

Poređenje podataka DRI o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Izvori prihoda

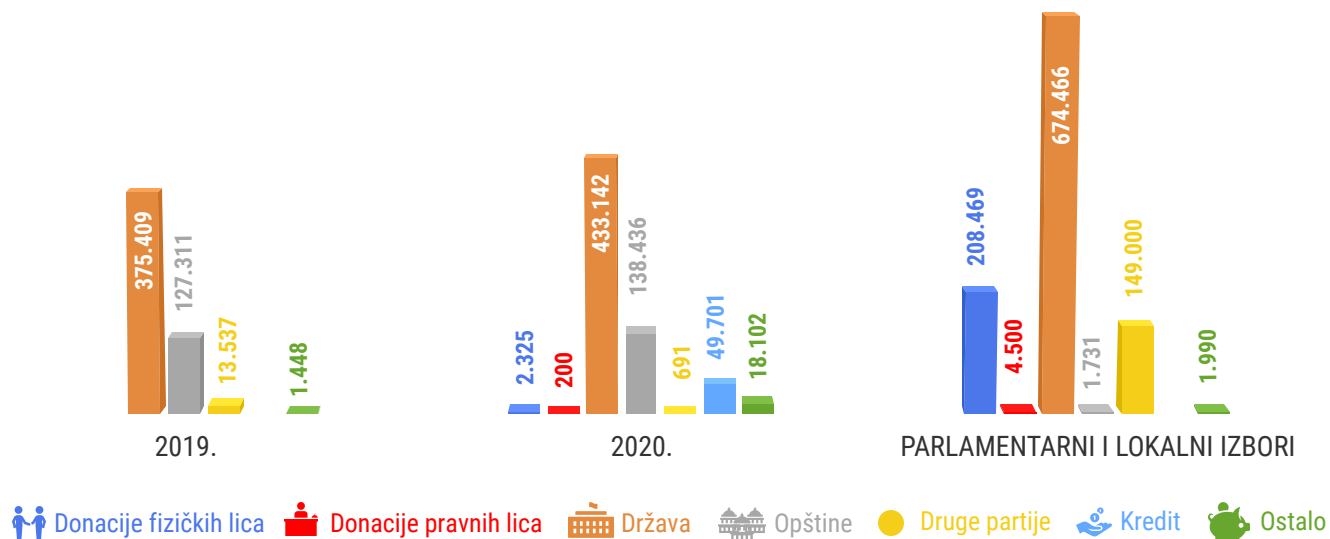
Najveći dio zvaničnih prihoda NOVE dolazi od države i opština, dok su donacije uplaćivane gotovo isključivo za finansiranje izborne kampanje.

Pošto je NOVA upravljala računom Demokratskog fronta za finansiranje parlamentarnih izbora, druge partije, članice te koalicije, su joj uplatile skoro 150 hiljada eura. Od toga je 138 hiljada uplaćeno na poseban račun za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore i to:

- ➔ SNP - 75 hiljada,
- ➔ DNP - 37 hiljada,
- ➔ PZP - 15 hiljada,
- ➔ Mreža žena PZP-a - šest hiljada i
- ➔ Radnička - pet hiljada eura.

Dodatno, NOVA je sa računa centrale na izborni račun prenijela 71 hiljadu eura, kao i dodatnih dvije hiljade eura sa računa Foruma žena. Prije zatvaranja izbornog računa, 10. decembra 2020., NOVA je sa njega prebacila 35 hiljada eura na svoj račun za finansiranje redovnog rada partije.

Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Prema dostupnim podacima, sredstva iz opštinskih budžeta su se uglavnom slivala na račun opštinskih odbora, ali su neke uplate opština išle i na račun centrale. [60] Najveće su bile uplate iz Glavnog grada i Budve koja je dodatna sredstva uplatila u toku 2020. godine, po osnovu finansiranja kampanje za lokalne izbore u tom gradu. Sa računa centrale sredstva su dijelom prebacivana na žiro račune opštinskih odbora.

Tri dana prije održavanja izbora, 27. avgusta 2020., na račun za finansiranje redovnog rada NOVE je uplaćen kredit od 50 hiljada eura. **U svom izvještaju DRI zaključuje da je riječ o kreditu za održavanje likvidnosti, a ne za finansiranje izbora.** [61] Međutim, istog dana kada je kredit uplaćen na račun centrale partije, ta sredstva su prebačena na račun za finansiranje izborne kampanje.

[60] Na primjer Opštine Bijelo Polje, Plužine, Šavnik, dok su u slučaju Budve i Herceg Novog sredstva iz opštinskog budžeta uplaćivana i na račun centrale i na račune opštinskih odbora.

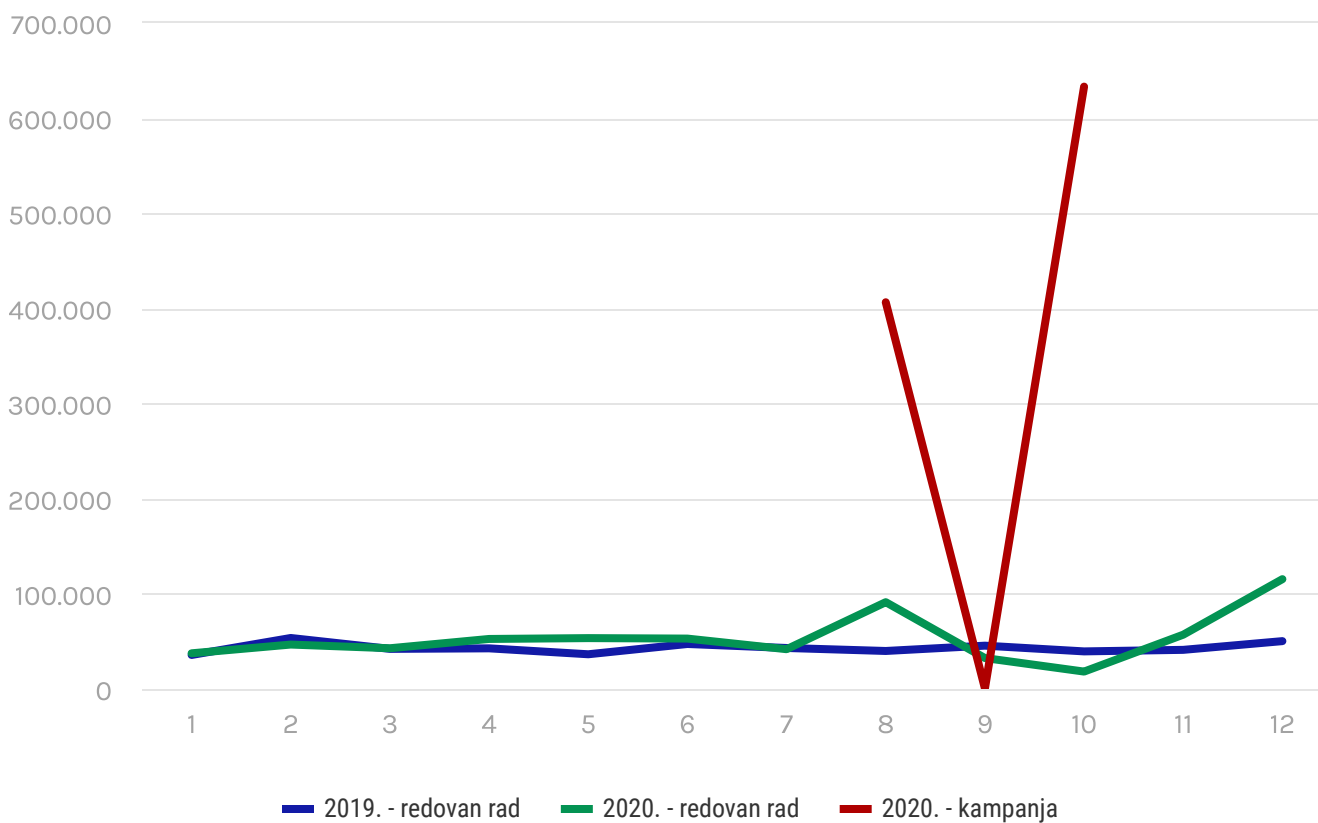
[61] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Nove srpske demokratije za 2020. godinu, strana 26.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

U posljednje dvije godine prosječni mjesečni prihodi za redovan rad NOVE su bili oko 48 hiljada eura, osim u avgustu 2020., kada su porasli zbog kredita, kao i krajem godine, kada im je država uplatila nešto veća sredstva iz trezora.

Prihodi na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje rastu u avgustu zbog značajnog iznosa donacija, uplata drugih partija, prenošenja sredstava dobijenih iz kredita, kao i dodatnih sredstava države za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore. Na taj račun u oktobru im država uplaćuje preostali novac za troškove kampanje.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

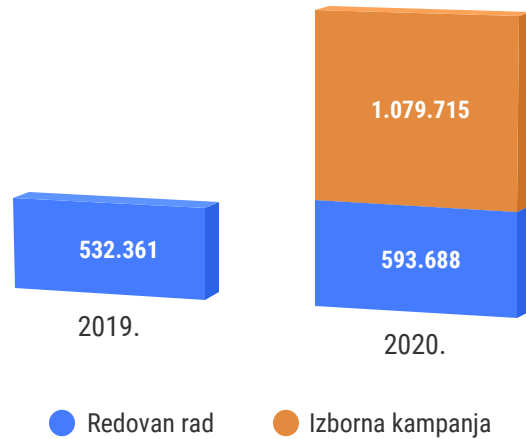
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi redovnog rada NOVE u 2019. godini su iznosili **oko 530 hiljada eura**, a u 2020. preko **590 hiljada eura**.

Prijavljeni troškovi parlamentarnih i lokalnih izbora u Budvi su bili preko milion eura.

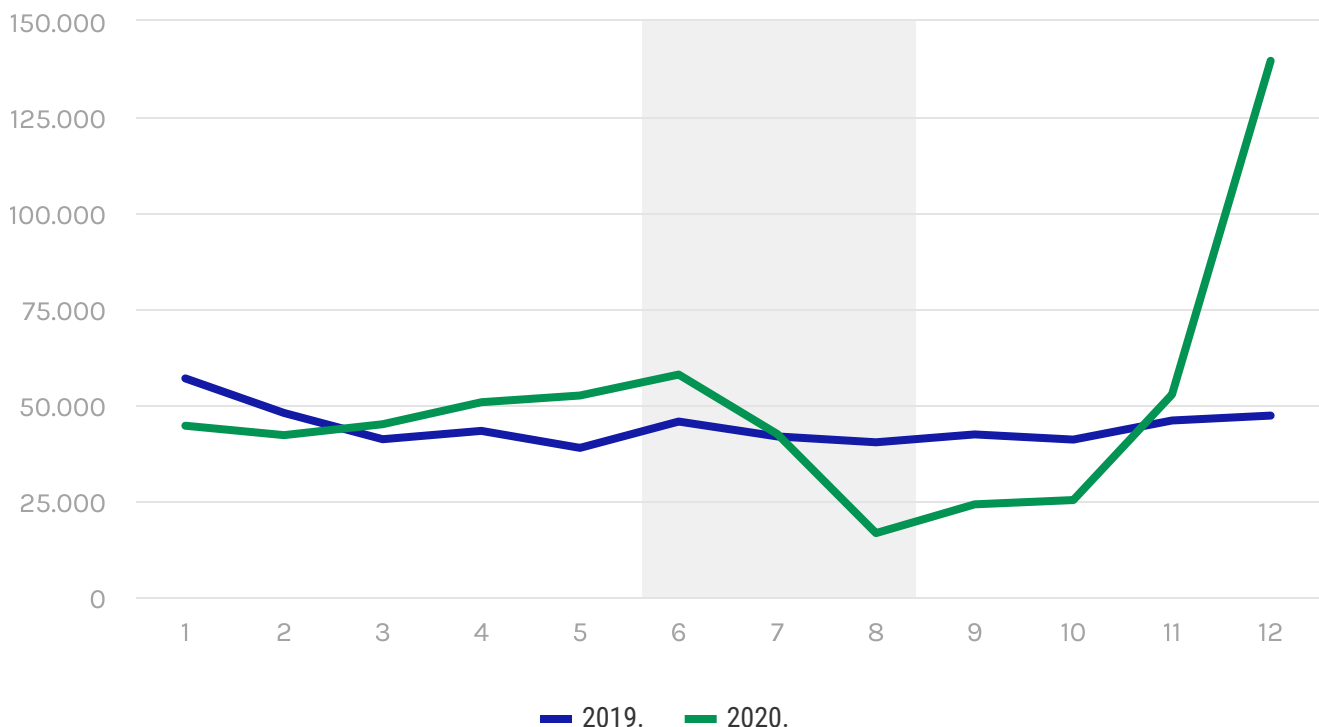
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U aprilu, maju i junu 2020., NOVA je imala **povećane troškove finansiranja redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine**. U avgustu te godine, kada su održani izbori, troškovi redovnog rada naglo padaju, a u novembru i decembru dolazi do velikog rasta.

Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

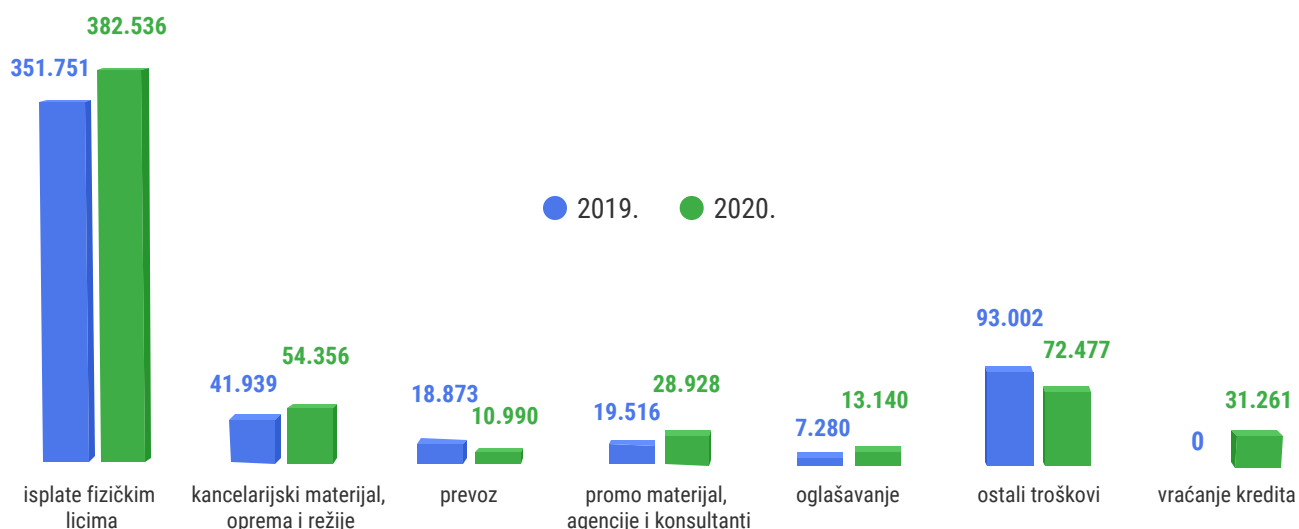

3.3.

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

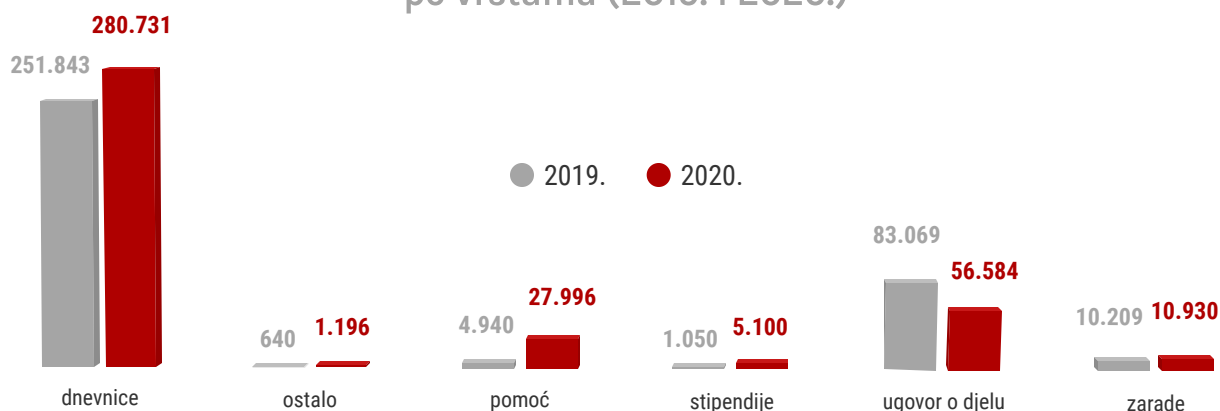
Najveći troškovi za redovno finansiranje se odnose na isplate fizičkim licima koje su nešto veće u izbornoj godini. Povećani su troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija, promo materijala, oglašavanja na društvenim mrežama i u medijima, a partija počinje da vraća i kredit uzet za potrebe finansiranja izbora.

Troškovi redovnog rada,
po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini povećane su isplate dnevnica i pomoći iz sredstava za finansiranje redovnog rada NOVE.

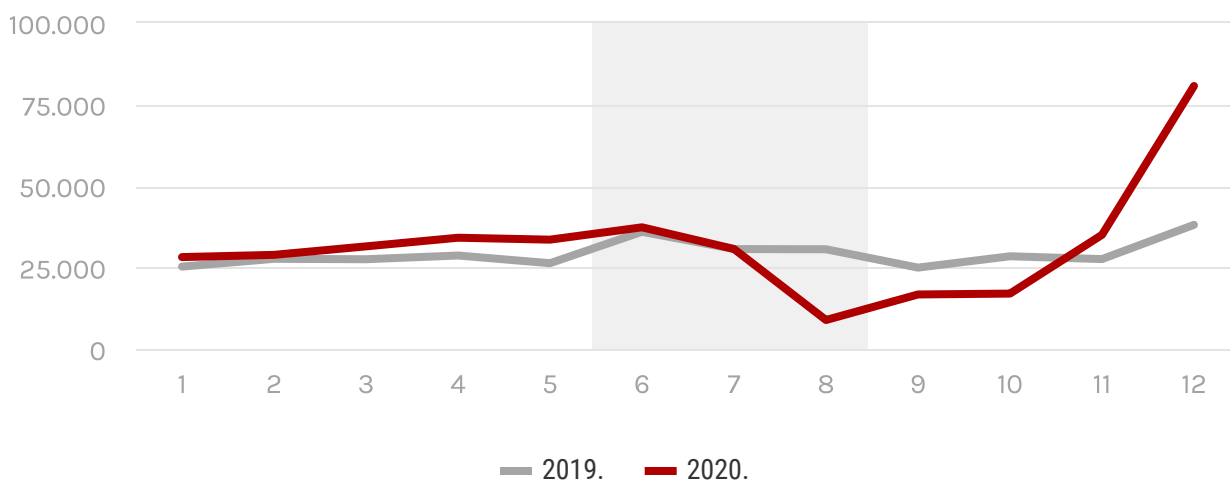
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

3.3.

U prvoj polovini izborne godine je isplaćeno više sredstava fizičkim licima iz fondova za finansiranje redovnog rada nego u prethodnoj. U junu i julu 2020. isplate su bile na istom nivou, značajno padaju u avgustu, a manje su i u septembru i oktobru te godine nego u istom periodu prethodne. Tek u novembru, a posebno u decembru isplate fizičkim licima iz sredstava za redovan rad naglo rastu.

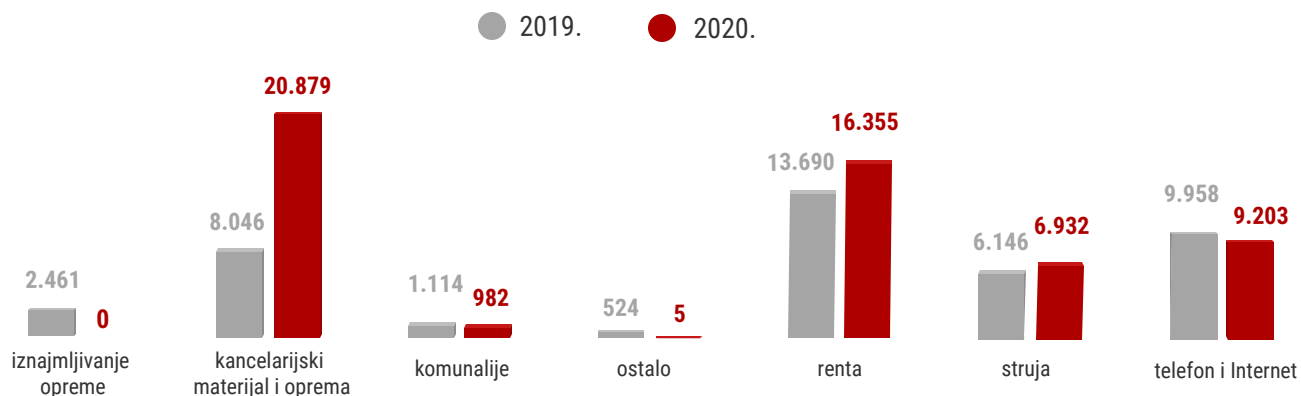
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U izornoj godini troškovi režija isplaćeni sa računa za redovno finansiranje su oko 13 hiljada eura veći nego u prethodnoj. Najveće povećanje se odnosi na troškove kancelarijskog materijala i opreme koji su duplirani. Do rasta tih troškova došlo je prije izborne kampanje, uglavnom zbog povećanih isplata prema firmi Hardnet DOO iz Nikšića koja se bavi prodajom računara, mobilnih telefona i slične opreme, kao i održavanjem računarskih sistema i video nadzorom. [62]

U izornoj godini su nešto veći troškovi rente i električne energije.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

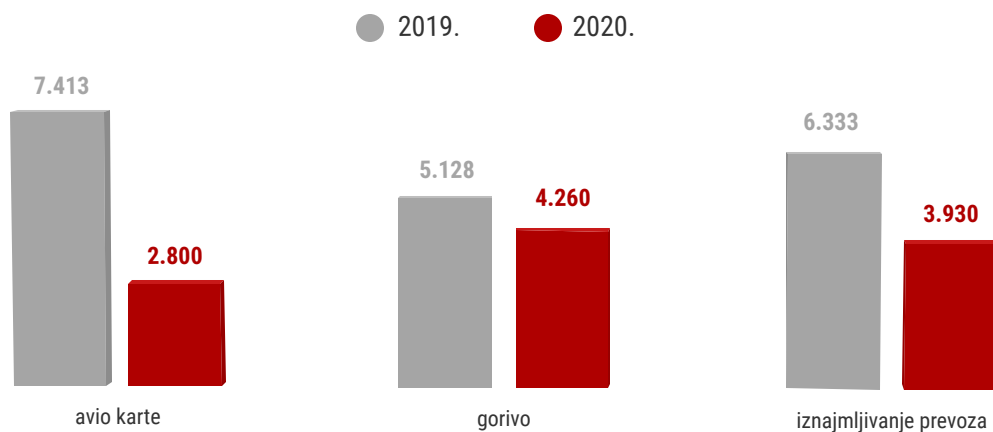

[62] <https://hardnet.me/>

3.3.

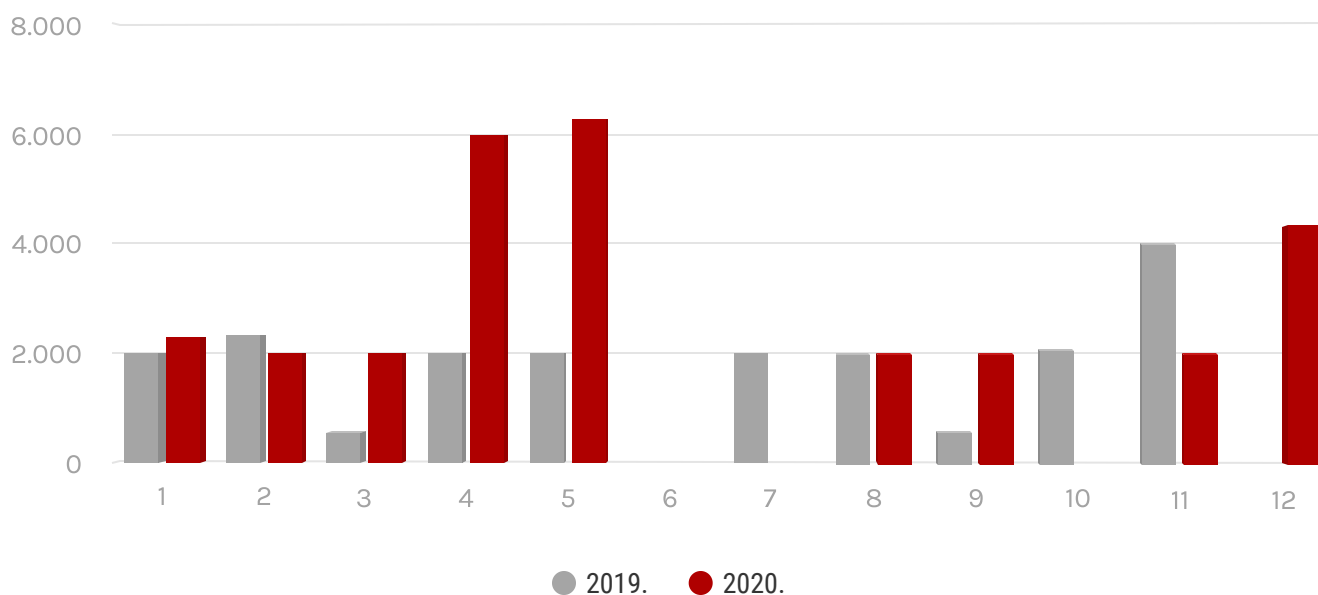
Prevoz. Troškovi prevoza su manji u izornoj godini nego u prethodnoj.

Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Promotivni materijali. U aprilu i maju 2020. povećani su troškovi promotivnih materijala plaćeni sa računa za redovno finansiranje partije, u odnosu na prethodnu godinu. Do tog povećanja je došlo zbog isplata kompaniji Đoković DOO koja pruža usluge iznajmljivanja bilborda, kao i kompaniji Ras Press koja izrađuje štampane materijale.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

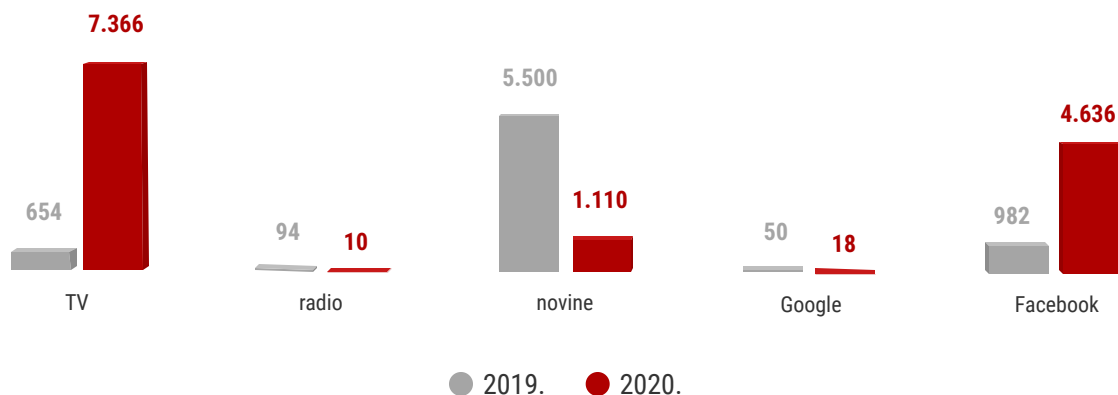
3.3.

Oglašavanje. U izbornoj godini značajno su porasli troškovi oglašavanja na Facebook-u plaćeni sa računa za redovno finansiranje, pogotovo u maju 2020., prije početka, ali i u junu i julu, u toku izborne kampanje. U istim mjesecima prethodne godine uopšte nije bilo troškova oglašavanja na Facebook-u plaćenih sa računa za redovno finansiranje.

Povećani su i troškovi oglašavanja na televiziji Vijesti koji su plaćeni sa računa za redovno finansiranje u decembru 2020. godine, nakon održavanja izbora.

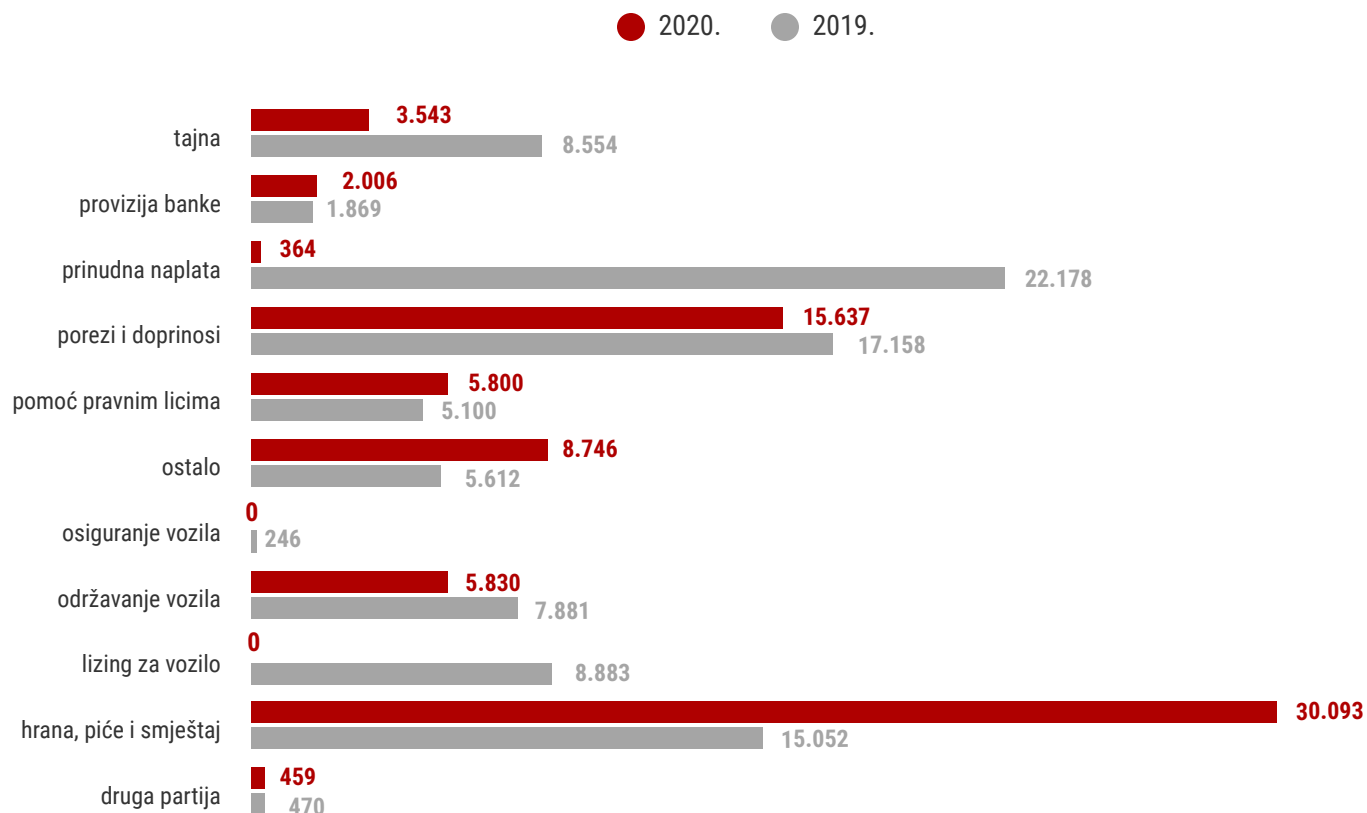
Troškovi oglašavanja u novinama su znatno manji u izbornoj godini, dok oglašavanja na radiju i reklama na Google-u iz sredstava za finansiranje redovnog rada, praktično nije bilo.

Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Ostali troškovi. U toku juna i jula 2020. godine, značajno su povećani troškovi smještaja koji su plaćeni sa računa za redovno finansiranje, a odnosili su se na boravak u Budvanskoj rivijeri (preko 11 hiljada eura u junu i julu 2020., dok u uporednom periodu uopšte nije bilo tih troškova). Istovremeno je došlo do smanjenja troškova lizinga, kao i prinudne naplate, pa je ukupan iznos ostalih troškova isti u izornoj i uporednoj godini.

3.3.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

Za dio troškova iz dostupnih podataka nije bilo moguće utvrditi dobavljača, niti svrhu, pa su označeni kao tajna.

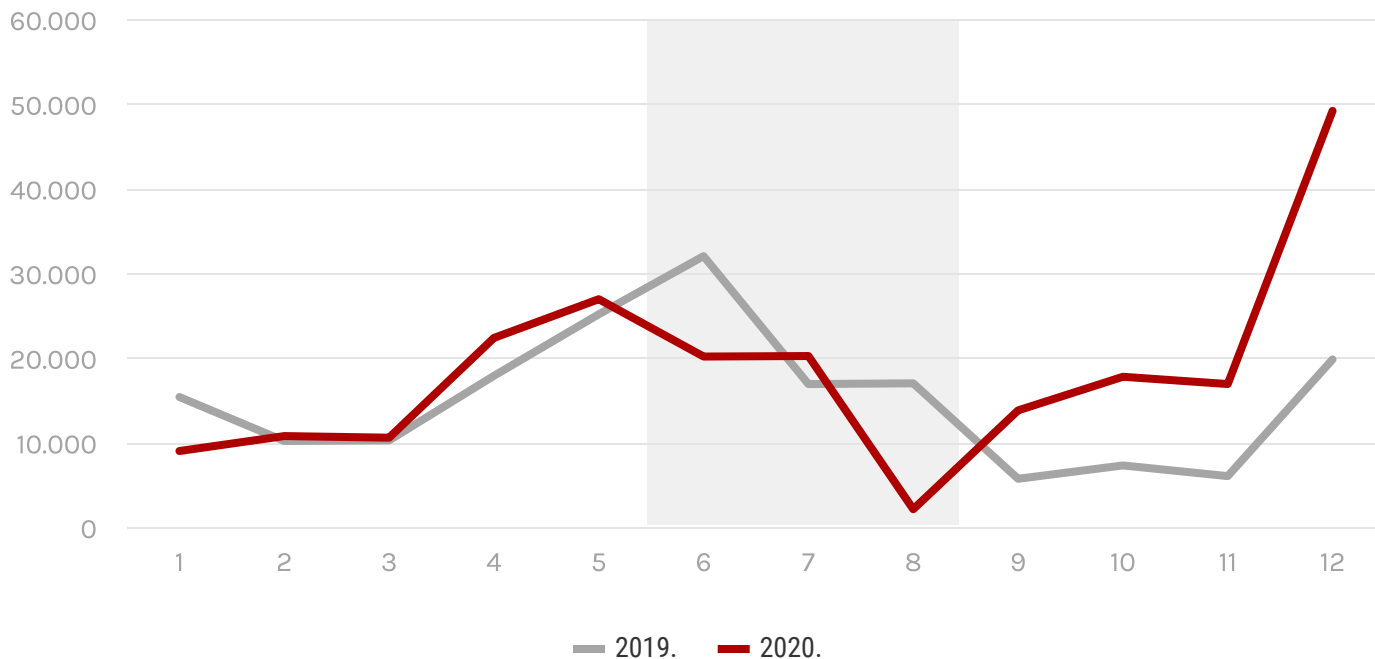
Gotovina. Sa računa za finansiranje redovnog rada NOVA je podigla preko 400 hiljada eura u gotovini za dvije godine.

U toku izborne godine sa računa za redovno finansiranje je podignuto skoro 220 hiljada eura, a u prethodnoj godini u blagajne se slilo oko 180 hiljada.

Nakon izbora, a posebno u decembru 2020. NOVA je podigla znatno više gotovog novca sa računa za redovno finansiranje, nego u istim mjesecima prethodne godine.

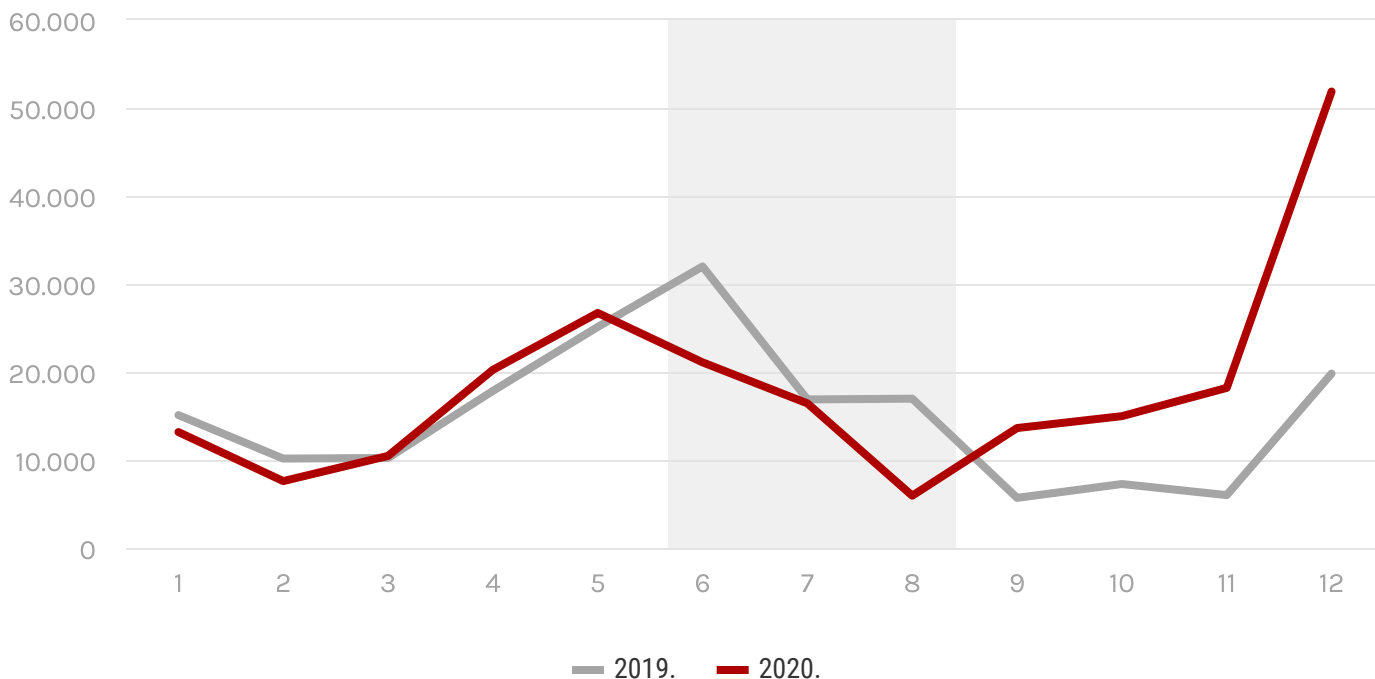
3.3.

Dinamika podizanja gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Krajem izborne godine značajno je povećana potrošnja gotovine iz blagajne, koja je u toku izborne kampanje bila manja nego u istom periodu 2019.

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

NOVA je upravljala finansijama za izbornu kampanju većeg broja političkih subjekata okupljenih u koaliciji „Za budućnost Crne Gore“. Ukupni zvanični troškovi kampanje koje je NOVA prijavila su bili 1,500,679 eura.

Sa računa za finansiranje izborne kampanje plaćeni su troškovi ukupne vrijednosti **1,044,985 eura**, a dan prije njegovog zatvaranja, preostalih **35.145 eura** je prebačeno na račun za finansiranje redovnog rada NOVE.

Dugovi u trenutku zatvaranja izbornog računa

Kada je izborni račun zatvoren, 11. decembra 2020., ukupan iznos troškova izborne kampanje koji nisu plaćeni je bio preko 450 hiljada eura.

Naziv dobavljača	Prijavljeni trošak	Plaćeno sa izbornog računa	Preostalo
Pink Media M	296.664	52.000	244.664
Limanaki Studios LTD	50.000	-	50.000
Televizija Vijesti	335.193	287.000	48.193
Daily press (novina i portal Vijesti)	122.298	90.000	32.298
Pošta Crne Gore	91.497	70.750	20.747
Đoković	100.575	80.000	20.575
A Media Team (televizija Atlas)	54.238	35.000	19.238
Društvo za ravnopravnost i toleranciju (Srpska TV)	18.323	3.000	15.323
Jumedia Mont (novina Dan)	39.915	35.000	4.915
Ukupno			455.953

Protokol o sravnjenju

Krajem oktobra 2020., mjesec dana prije nego što je NOVA zatvorila izborni račun, konstituenti koalicije „Za budućnost Crne Gore“ potpisuju Protokol kojim dijele obaveze prema dobavljačima u izbornoj kampanji, kao i dodatnim uslugama reklame koje su im pružene nakon izbora.

3.4.

Подгорица
21.10.2020. године

21.10.20

ДЕМОКРАТСКА НАРОДНА ПАРТИЈА
ЦРНЕ ГОРЕ
Број 659/20
Подгорица 21.10.2020. год.

ПРОТОКОЛ О СРАВЊЕЊУ

ЧЛАН 1

Овим Протоколом се дефинише испуњење заједничких обавеза, између конституената Коалиције ЗА БУДУЋНОСТ ЦРНЕ ГОРЕ, Нове српске демократије, Покрета за промјене и Демократске народне партије, Социјалистичке народне партије, Праве Црне Горе, Уједињене Црне Горе и Радничке партије насталих као заједнички трошкови поводом изборне кампање и накнадне услуге рекламе "ХВАЛА ТИ ЦРНА ГОРО" (15.000,00€) ових политичких субјеката

ЧЛАН 2

Потписници овог Протокола се обавезују да предметне обавезе, КОЈЕ ИЗНОСЕ 434.555,64 измире на следећи начин:

НСД		
	PINK MEDIA M	81.513,29
	LIMANAKI STUDIO	50.000,00
	DRUSTVO ZA RAVNOPRAVNOST	15.322,50
	УКУПНО	146.835,79

ПЗП		
	PINK MEDIA M	81.575,44
	УКУПНО	81.575,44

ДНП		
	PINK MEDIA M	81.575,44
	УКУПНО	81.575,44

СНП		
	DAILY PRESS DOO	28.706,14
	TV VIJESTI	40.193,05
	DJOKOVIC DOO	8.956,42
	УКУПНО	77.855,61

ПЦГ		
	DAILY PRESS DOO	10.000,00

3.4.

	ZEN MASTER PRODUCTION DOO	3.002,40
	JUMEDIA MONT DOO- DAN	1.000,00
	DJOKOVIC DOO	1.568,72
	УКУПНО	15.571,12
УЦГ		
	A MEDIA TIM	9.237,66
	JUMEDIA MONT DOO- DAN	2.914,88
	DJOKOVIC DOO	3.418,58
	УКУПНО	15.571,12
РП		
	DJOKOVIC DOO	10.575,20
	DAILY PRESS DOO	1.592,19
	JUMEDIA MONT DOO- DAN	1.000,00
	A MEDIA TIM	1.347,45
	DJOKOVIC DOO	1.056,28
	УКУПНО	15.571,12

Овај протокол ступа на снагу 21.10.2020. године и има снагу извршне исправе

Нова српска демократија Андрија Мандић

Покрет за промјене, Небојша Медојевић

Демократска народна партија, Милан Кнежевић

Социјалистичка народна партија, Владимир Јоковић

Права Црна Гора Марко Милачић

Уједињена Црна Гора Горан Даниловић

Радничка партија Максим Вучинић

Slika 6: Protokol o savnjenu obaveza između konstituenata koalicije "Za budućnost Crne Gore"

U slučaju kompanije Đoković, čiji vlasnik je u rukovodstvu NOVE, dugovanja iskazana u protokolu su veća nego što su neplaćeni troškovi izborne kampanje, vjerovatno zato što se odnose na naknadne usluge reklame koje su takođe predmet protokola.

3.4.

Da li je prekršen Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja?

Zakonom je propisano da je politički subjekt dužan da, nakon izmirenja svih obaveza, prije zatvaranja izbornog računa, neutrošena sredstva prenese na redovni. [63] **NOVA je sa izbornog računa, uoči njegovog zatvaranja, prenijela sredstva na svoj redovni račun, iako nije izmirila sve obaveze.**

Propisano je da sva plaćanja troškova izborne kampanje politički subjekt vrši sa izbornog računa, do njegovog zatvaranja. [64] Istovremeno, zakon obavezuje političke subjekte da taj račun zatvore u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora. [65] Definisana je i kazna za subjekte koji plaćanja troškova izborne kampanje ne vrše sa posebnog računa, sve do njegovog zatvaranja. [66]

Međutim, zakonom nije propisana obaveza političkih subjekata da sve troškove kampanje plate u određenom roku, niti je definisan način plaćanja preostalih dugova nakon obaveznog zatvaranja izbornog računa.

Protokol suprotan ugovorima sa dobavljačima

Svi troškovi kampanje su morali biti plaćeni do kraja septembra, shodno ugovorima koje je koalicija “Za budućnost Crne Gore” sklopila sa dobavljačima. Postavlja se pitanje zbog čega su neki dobavljači ovoj koaliciji dozvolili da plaća dugove na odloženo, što nije bilo predviđeno cjenovnicima i uslovima oglašavanja koji su zvanično objavljeni.

U ugovorima se navodi da su rokovi za plaćanje od pet do 10 dana, od dana dostavljanja faktura. Svi dobavljači su izdali fakture u toku ili odmah nakon izborne kampanje, pa su i njihovi dugovi trebali biti izmireni najkasnije do kraja septembra. Umjesto toga, sklopljen je Protokol o plaćanju pojedinih dugova nakon isteka ugovorenog roka za plaćanje.

U ugovoru koalicije “Za budućnost Crne Gore” i **Pink Media M** je navedeno da je ta koalicija dužna da iznos iz ispostavljene fakture izmiri u roku od najkasnije **sedam dana**. Faktura je dostavljena 3. septembra 2020. godine, pa je po ugovoru trebalo da bude plaćena do 11. septembra 2020. godine, mnogo prije potpisivanja sporazuma.

[63] Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, član 17 stav 6: “Ako na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje nakon izmirenja svih obaveza ostanu neutrošena sredstva politički subjekt je dužan da do zatvaranja posebnog računa sredstva prenese na svoj redovni račun.”

[64] Ibid, član 24 stav 3: “Sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na račun iz stava 1 ovog člana i sva plaćanja troškova izborne kampanje politički subjekt vrši sa tog računa, do zatvaranja posebnog računa”.

[65] Ibid, član 25, stav 1: “Politički subjekt je dužan da poseban žiro račun iz člana 24 ovog zakona zatvori u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora o čemu, u roku od tri dana od dana zatvaranja posebnog žiro računa, obavještava Agenciju i dostavlja dokaz o zatvaranju istog.”

[66] Ibid, član 66 stav 1 tačka 24: “sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje ne uplati na račun iz člana 24 stav 1 ovog zakona i sva plaćanja troškova izborne kampanje ne vrši sa tog računa, do zatvaranja posebnog računa”.

3.4.

NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA

3.9.3
19.08.2020. god.

"PINK MEDIA M" D.O.O.

Broj: 12/20
Podgorica, 12.08.2020.god.

NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA

Broj: 633
Podgorica, 03.09.2020.god.

Ugovor o pružanju marketinških usluga

Zaključen u Podgorici dana 11.08.2020.godine između:

1. **Pink Media M d.o.o.**, sa sjedištem u Podgorici, Ul. slobode broj 78, **PIB 03214389**, koga zastupa ovlašćeni zastupnik Goran Radenović, u daljem tekstu- davalac usluga.

2. **KOALICIJA ZA BUDUĆNOST CRNE GORE**, sa sjedištem u Podgorici Hercegovačka 18, **PIB 27464776**, koju zastupa ovlašćeno lice Milutin Đukanović, u daljem tekstu- korisnik usluga.

Član 1.

Predmet ovog Ugovora je pružanje marketinških usluga za političku partiju KOALICIJA ZA BUDUĆNOST CRNE GORE od strane Pink Media M d.o.o. na tv kanalu Pink M.

Član 2.

Davalac usluga se obavezuje da za vrijeme političke kampanje vezane za parlamentarne izbore za poslanike u Skupštini Crne Gore, kao i za izbore odbornike u Skupštini Opštine Andrijevića, Budva, Gusinje, Kotor i Tivat koji će biti održani 30.08.2020. godine, pruža marketinške usluge prema dogovorenom media planu, koji je prilog ovog Ugovora.

Član 3.

Davalac usluge je dužan da drugoj ugovornoj strani u toku predizborne kampanje za period od 11.08.2020. godine do završetka kampanje 28.08.2020.godine, obezbijedi traženi marketinški prostor shodno dostavljenoj ponudi i prema važećem cjenovniku.

Član 4.

Ugovorne strane su saglasne da će davalac usluge ispostaviti jedinstvenu fakturu za cjelokupno oglašavanje izborne kampanje naručeno od strane korisnika usluge.

Za dodatno oglašavanje i posebne oblike oglašavanja regulisaće se Anexom ovog ugovora.

Član 5.

Korisnik usluge je dužan da iznos iz ispostavljene fakture izmiri u roku od najkasnije 7 dana, od dana dostavljanja fakture. Plaćanje fakture se mora izvršiti prenosom sredstava sa posebnog

Klijent: Koalicija za budućnost Crne Gore

Adresa: Hercegovačka 18

Grad: Podgorica

PIB: 27464776

PDV: _____

Preduzeće za informisanje i marketing
"Pink Media M" d.o.o.
Ul.slobode 78, 81000 Podgorica
PIB: 03214389
PDV: 3031-19408-2
Žiro račun za uplatu:
IB 520-39236-28
NLB 530-27574-32

RACUN BR. **07.08/20**

VRSTA USLUGE	UKUPNO
Prema dogovorenom I dostavljenom media planu za period 11.08-28.08.2020.godine.	490,354.00 €
Opcija...3...dana	
Ukupno:	490,354.00 €
Popust: 50%	245,177.00 €
EUR: 21%	245,177.00 €
Porez: 21%	51,487.17 €
Za naplatu:	296,664.17 €

Reklamacije u roku od 3 dana
Za prekoračenje plaćanja zaračunavamo kamatu
U slučaju spora, nadležni je Plienski sud u Podgorici

U Podgorici,

31.08.2020.godine

Izvršni direktor
Goran Radenović

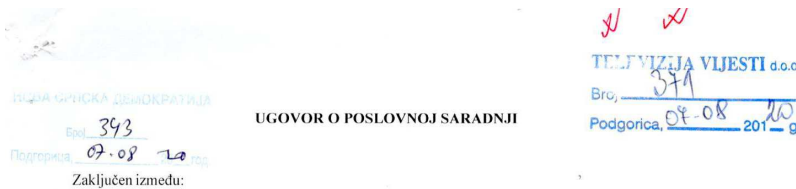

Slika 7: Izvod iz ugovora Pink Media M i koalicije "Za budućnost Crne Gore"

Slika 8: Faktura Pink Media M dostavljena koaliciji "Za budućnost Crne Gore" dana 3. septembra 2020.

Prema ugovoru sa **Televizijom Vijesti**, NOVA je, u ime koalicije, bila dužna da izvrši plaćanje u roku od **pet dana** od dana ispostavljanja fakture. TV Vijesti im je dostavila fakturu 31. avgusta 2020. godine.

3.4.

Televizija Vijesti - Podgorica
 Trg Republike bb
 TEL: 020/404-602
 PIB: 02678918
 PDV: 30/31-06723-4

NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA
 Broj: 530
 Podgorica, 31.08.2020

FAKTURA br. 396/2020

Kupac : 263 "Nova Srpska Demokratija"

Sjedište : Podgorica
 Adresa : Vojislava Grujića 4
 PIB : 02746476
 PDV :

Datum fakture: 31.08.2020
 Način plaćanja : VIRMANSKI
 Datum valute : 07.09.2020
 Veza profakture : -
 Veza ugovora :

Televizija Vijesti d.o.o.

RRR	OPIS	KOL.	CIJENA	RABAT %	IZNOS	POREZ %	IZNOS	Cj-sa PDV i rabatom	IZNOS
1	Emitovanje reklamnih spotova prema priloženom medijem planu	1	503,671.00	45	***** 21	58,174,00	335,193.05	335,193.05	

PO CJENOVNIKU : 503,671.00
 ODOBRIENI RABAT : 226,651.95
 UKUPNO (BEZ PDV-a) : 277,019.05
 OBRACUNATI PDV : 58,174.00
 UKUPNO (s) : 335,193.05

Po zakonu o PDV-u (Sl. list 65/01, 38/02, 72/02, 21/03, 76/05, 29/13) porez zaračunat po stopi 21%

Žiro račun:

HIPOTEKARNA BANKA: 520 - 7899 - 46
 KOMERCIJALNA BANKA AD: 525 - 4370 - 29
 CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA: 510 - 18079 - 26
 LOVČEN BANKA AD: 565 - 228 - 82

Devizni račun:

HIPOTEKARNA BANKA: HIBAMEPG
 Swift address: ME25520042000000031440
 ACCOURE:

KOMERCIJALNA BANKA AD: KOBBM82
 Swift address: ME25525007010037587533
 ACCOURE:

CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA: COBAC022
 Swift address: ME25510000000001807926
 ACCOURE:

LOVČEN BANKA AD: LOVBMEPG
 Swift address: ME25565005010000055272
 ACCOURE:

Slika 9: Izvod iz ugovora Televizije Vijesti i koalicije "Za budućnost Crne Gore"

Slika 10: Faktura televizije Vijesti dostavljena koaliciji "Za budućnost Crne Gore" dana 31. avgusta 2020.

Ugovor sa **Daily press-om** (novina i portal Vijesti), navodi da je obavezno izvršiti plaćanje **pet dana** od dostavljanja fakture. Ta kompanija je 31. avgusta izdala dvije fakture.

U ugovoru sklopljenom sa **Limanaki Studios LTD** se navodi da će njihovi troškovi biti plaćeni najkasnije **deset dana** od dana dostavljanja fakture. Ta faktura je izdata 19. septembra 2020.

3.4.

НОВА СРПСКА ДЕМОКРАТИЈА

Број 335
Подгорица, 05.08 2020 год.

UGOVOR

Između: Limanaki Studios LTD

Korporacija registrovana u drzavi Kipar broj korporacije HE 373244 sa sjedištem u 11 Kyriakou Matsi, Office 303, Nikozija 1082 Kipar

Predstavnik MEGASERVE NOMINEE SERVICES LTD, koju zastupa Antonis Polyviou

(U daljem tekstu: producent) jedna od strana

Koalicija "Za budućnost Crne Gore"

(U daljem tekstu: Korisnik) druga strana

Budući da je: Producent je kompanija sa iskustvom u izradi reklamnih spotova za izborne i društveno medijske kampanje

1. budući da je: Korisnik želi da angažuje usluge producenta za namjenu izrade spotova izborne kampanje u Crnoj Gori

(U daljem tekstu Zadatak)

i budući da je: Obije strane žele da formulisu i razgraniče njihove zajedničke odgovornosti u skladu sa uslovima koje su navedeni u daljem tekstu.

Dakle ovo je svjedočenje i deklarisanje i dogovor između oBiju strana na sledeći način:

1. Uvod ovog Ugovora mora imati formu nerazvojenih strana
2. Producent ovim preuzima odgovornost da obezbedi Korisniku usluge koje se tiču zadatka, uključujući produkciju spotova izborne kampanje. (U daljem tekstu Usluge.)
3. Korisnik prihvata da plati usluge Konsultanta shodno sledećoj dinamici: Iznos od 50.000EUR da bude plaćen, ne više od deset radnih dana od kada producent podnese fakturu na ime troškova produkcije.

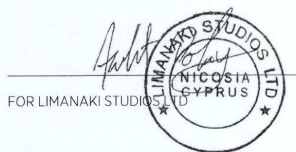
Slika 11: Izvod iz ugovora Limanaki Studios LTD i koalicije "Za budućnost Crne Gore"

LIMANAKI STUDIOS LTD

НОВА СРПСКА ДЕМОКРАТИЈА

Број 684
Подгорица, 19.09 2020 год.

TO: NSD - ZA BUDUCNOST CRNE GORE HERCEGOVACKA 18, PODGORICA MONTENEGRO VAT No: 02746476	DATE: 31.08.2020.
INVOICE No: 002 /2020	
Video production for purpose of election campaign strategy in Montenegro for the coalition "Za budućnost Crne Gore"	50.000,00
FUNDS TO REMIT TO: BENEFICIARY: LIMANAKI STUDIOS LTD BANK: BANK OF CYPRUS PLC 0173 BRANCH, NICOSIA CYPRUS VAT No: 10373244K SWIFT: BCYPCY2N EUR IBAN: CY96002001950000357026153196	
NOTE: INTRA COMMUNITY TRANSACTION THIS INVOICE IS PAYABLE AT PRESENTATION	EUR 50.000,00

11, KYRIAKOU MATSI, NIKIS CENTER, OFFICE 303,1082 NICOSIA, CYPRUS
PHONE /+357 22 767 770, FAX /+357 22 767 740

Slika 12: Faktura Limanaki Studios LTD dostavljena koaliciji "Za budućnost Crne Gore" dana 19. septembra 2020.

U ugovoru sa firmom **Đoković**, navedeno je da se plaćanje vrši **najkasnije do 30. septembra 2020.** Ta kompanija je još 17. avgusta izdala fakturu u kojoj je naveden upravo taj rok za plaćanje.

3.4.

НОВА СРПСКА ДЕМОКРАТИЈА

Број 476
Подгорика, 24. 08 2020 год.

ĐOKOVIĆ d.o.o.

PIB: 02106086 Danilovgrad, ul. K. Đurovića 3/31
Tel: +382 69 019 428; fax: +382 20 812 428; e-mail: djokovici@t-com.me

RAČUN: 35/20

Ž.r 510-2740-65

Ž.r. 550-11386-69

DATUM: 17.08.2020

Izborna lista „ZA BUDUCNOST CRNE GORE“

(NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA, pib.02746476)

1. Ugovorene obaveze (04/20) „PARLAMENTARNI IZBORI 2020“	83.120,00
+PDV 21%	17.455,20
UKUPNO:	100.575,20

NAPOMENA:

- Rok plaćanja 30.09.2020

Slika 13: Faktura Đoković DOO dostavljena koaliciji "Za budućnost Crne Gore" sa rokom plaćanja 30.09.2020.

U ugovoru sa **A Media Team** nije naveden rok za plaćanje ispostavljene fakture.

U ugovoru sa **Društvo za ravnopravnost i toleranciju** se navodi da je rok za plaćanje **10 dana** nakon završetka pružanja usluga. Istim ugovorom je propisano da se usluge pružaju do 28. avgusta 2020.

U cjenovnicima za oglašavanje u izbornoj kampanji navedeni dobavljači nisu naveli da postoji mogućnost plaćanja na odloženo.

Račune koje je koalicija "Za budućnost Crne Gore" plaćala na odloženo, njihovi politički rivali čije finansije su dostupne javnosti su platili u roku. [67]

[67] Na primjer Demokrate, SDP, URA. Detaljnije informacije su date u poglavljima koja se odnose na te političke partije.

Koji troškovi nisu evidentirani u protokolu?

Preko 40 hiljada eura dugovanja prema dobavljačima nije uključeno u protokol, a nisu izmireni ni sa izbornog, a ni sa računa za finansiranje redovnog rada NOVE koja je, do potpisivanja protokola, bila dužna da plati sve troškove izborne kampanje.

Dug prema Pošti Crne Gore od preko 20 hiljada eura nije bio predmet potpisivanja protokola, a nije plaćen ni sa jednog od dostupnih računa NOVE sve do kraja 2021. godine.

Isti je slučaj i sa dugom od **preko 15 hiljada eura prijavljenih troškova oglašavanja na Google-u koji takođe nisu plaćeni sa računa NOVE**. Ukupni zvanični trošak reklamiranja na ovoj društvenoj mreži je bio oko 37 hiljada eura, a sa izbornog računa su plaćene nepune 22 hiljade eura. Međutim, izmirivanje tih troškova nije bilo predmet protokola. Nije moguće utvrditi da li se neke isplate sa računa za finansiranje redovnog rada NOVE prema Google-u odnose na pokrivanje ovih troškova ili na dodatno reklamiranje na toj društvenoj mreži.

NOVA je **A Media Team-u, odnosno televiziji Atlas**, dugovala 19,238 eura ali je protokolom predviđeno da se pokriju dugovi od ukupno 10,585 eura, odnosno oko **8,6 hiljada** manje.

Da li su troškovi ikada plaćeni?

Po navedenom protokolu, NOVA je bila dužna da plati preko 80 hiljada eura kompaniji Pink Media M, 50 hiljada kiparskoj firmi Limanaki studio i preko 15 hiljada Društvu za ravnopravnost i toleranciju.

NOVA te troškove nije platila ni u 2020. godini, a ni do kraja avgusta 2022. godine ni sa jednog računa te partije koji je javno dostupan. [68]

Od svih članica koalicije, pored NOVE, SNP i djelimično DNP su objavili svoje finansije. Dok je SNP platio svoje obaveze prema protokolu, do kraja maja 2022. DNP nije izmirio dug prema Pinku. Detaljnije informacije o plaćanju dijela dugova koje su oni preuzeli protokolom date su u posebnim poglavljima. [69] Nije poznato da li su Pokret za promjene i Ujedinjena platile svoj dio dugova za troškove izborne kampanje, jer te partije nisu objavile podatke o svojim finansijama, a u zvaničnim izvještajima su navele da tih troškova nisu imali u 2020. godini. Detaljnije informacije su sakrile i Radnička partija i Prava Crna Gora, ali su u zvaničnim izvještajima naveli da su imali troškove izborne kampanje, odnosno da su platili iznose koji odgovaraju obavezama preuzetim Protokolom. [70]

Neprijavljeni troškovi izborne kampanje

Okolo 12 hiljada eura troškova koji su plaćeni sa žiro računa otvorenog za finansiranje izborne kampanje, nije prijavljeno u zvaničnom izvještaju.

Sa računa za finansiranje izborne kampanje isplaćeno je skoro sedam hiljada eura honorara koji nisu prijavljeni u izvještaju o troškovima izborne kampanje.

Nije prijavljena ni jedna donacija fizičkog lica od oko dvije hiljade eura, niti oko 400 eura bankarskih provizija. Sa tog računa je, takođe, plaćena i rata za kredit od oko 2,6 hiljada eura.

[68] MANS je i tokom 2021. i 2022. godine nastavio da prikuplja podatke o finansiranju redovnog rada parlamentarnih političkih partija, koje će biti predmet analize u narednoj publikaciji. U kontekstu ove analize te podatke smo koristili kako bi utvrdili da li su partije platile sve troškove izborne kampanje.

[69] Detaljnije u poglavljima D.6. Socijalistička narodna partija (SNP) i D.10. Demokratska narodna partija (DNP)

[70] Detaljnije informacije su date u dijelu publikacije koji se odnosi na te partije.

D.4.

Socijaldemokrate Crne Gore (SD CG)

Socijaldemokrate Crne Gore su za dvije godine imali prihode od 1,5 milion eura, a od države i opština su dobili preko 1,1 milion eura.

Ta partija je izuzetno netransparentna i nije objavila ni jednu informaciju o svojim finansijama osim zakonskog minimuma.

Prosječna ocjena transparentnosti finansijskog poslovanja SD-a je 0.

Veoma šturi finansijski izvještaji te partije pokazuju da su u izbornoj godini porasle neke grupe troškova u odnosu na prethodnu, i to posebno:

udvostručene isplate zarada i ostalih naknada,

dva i po puta veći troškovi reprezentacije,

duplirani troškovi goriva,

pet puta veći troškovi neproizvodnih usluga.

Nije moguće utvrditi da li je SD platio sve troškove kampanje za parlamentarne izbore.

4.1.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

SD-u smo podnijeli 55 zahtjeva za informacijama i tražili podatke o njihovim finansijama u 2019. i 2020. godini, ali ta partija nije odgovorila ni na jedan naš zahtjev.

Podnijeli smo žalbe u svih 55 slučajeva, a odluke su donijete u 41 predmetu i svakom od njih se nalaže SD-u da postupi po našem zahtjevu. Ta partija, međutim, i dalje ne odgovara na naše zahtjeve.

Javnosti su dostupni samo obavezni konsolidovani finansijski izvještaji za 2019. i 2020. godinu, kao i revizorski izvještaj za 2020. godinu.

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

0,00

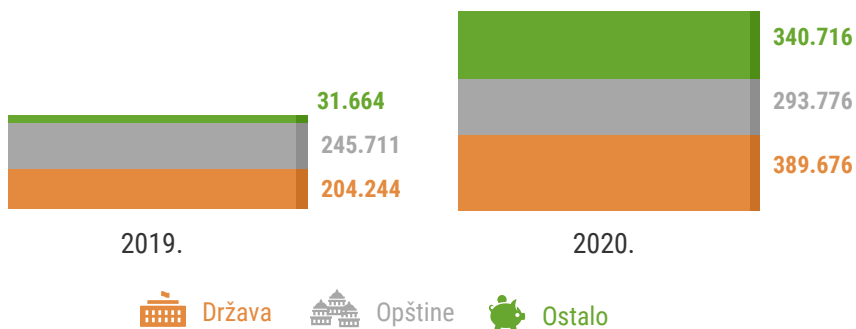
4.2.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Prema podacima iz finansijskih izvještaja, u 2020. godini SD je udvostručio prihode koji su iznosili **preko milion eura**, dok su u 2019. bili **oko 480 hiljada**.

Zvanični izvori finansiranja u 2019. i 2020. godini

4.2.

Izvori prihoda

U posljednje dvije godine tri četvrtine zvaničnih prihoda SD je dobijao iz javnih izvora, odnosno državnog i opštinskih budžeta. Međutim, u izornoj godini su znatno povećana sredstva iz drugih izvora, posebno kredita.

U 2020. godini ta partija je uzela dva kredita ukupne vrijednosti 300 hiljada eura, koji su uplaćeni na redovni račun, a DRI tvrdi da je njihova svrha održavanje likvidnosti. [71] U izvještaju o finansiranju izborne kampanje SD je konstatovao da su 250 hiljada eura obezbijedili iz kredita, iako je on uplaćen na redovni račun i zvanično se nije odnosio na finansiranje izborne kampanje. Zbog toga je DRI u svom izvještaju navela “konstatuje se neusaglašenost podataka izkazanih u poslovnim knjigama i Izvještaju koji je dostavljen Agenciji”. [72]

SD je skupila 8,5 hiljada eura priloga fizičkih lica u izornoj godini, a u prethodnoj oko 1,4 hiljade. U izornoj godini su se smanjila sredstva skupljena po osnovu članarine na 26 hiljada sa 30 hiljada eura u 2019. godini.

4.3.

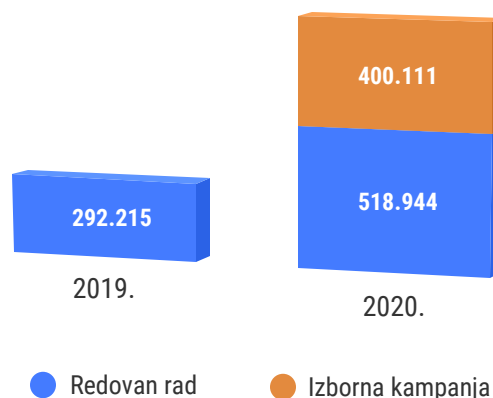
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi redovnog rada SD-a u 2019. godini su iznosili oko **nepunih 300 hiljada eura**, a u 2020. **skoro 520 hiljada eura**. [73]

Prijavljeni troškovi izborne kampanje su bili oko 400 hiljada eura.

Zvanični troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

[71] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokrata Crne Gore za 2020. godinu, strana 5.

[72] Ibid.

[73] U ove podatke nisu uključeni troškovi amortizacije iskazani u finansijskim izvještajima.

4.3.

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini?

U izbornoj godini su povećani troškovi zakupa, reprezentacije, goriva, zarada, kao i drugi troškovi koji nisu precizno iskazani u finansijskim izvještajima.

Troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup imovine su za 37% ili skoro 20 hiljada eura veći u izbornoj nego u prethodnoj godini. Povećane su i isplate prema fizičkim licima od kojih je prostor iznajmljivan, jer se na spisku isplata u 2020. pojavljuju nove osobe. [74] Takođe su povećane i isplate troškova zakupa pravnim licima, pa su izdaci plaćeni opštini Danilovgrad deset puta veći nego prethodne godine, a pojavljuje se i trošak iznajmljivanja prostora od firme Avanti 3 iz Bara koja pruža ugostiteljske usluge.

Troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup imovine				
Nepokretnost	Mjesto i adresa	Površina (m ²)	Datum uzimanja u zakup	Trošak zakupa imovine (u €)
Adžović Ibrahim				2.400,00
Agović Zika				1.800,00
Bakić Radomir				960,00
Hot Jusuf				3.000,00
Janković Žanka				4.800,00
Jovićić Tamara				8.400,00
Krstović Ranko				2.400,00
Markišić Amel				3.600,00
Medenica Srećko				2.700,00
Muhalić Hatidža				2.400,00
Smaković Nedžad				4.320,00
Tajić Dragan				3.000,00
Čorić Jadranka				1.800,00
Čupić Branko				2.040,00
Neto				43.620
Porez na dohodak				2.223
I TROŠKOVI ZAKUPNINA FIZIČKA LICA				45.853
Montex A.D.				2.741,86
Opština Danilovgrad				100,00
TP PKB u stečaju Zelenika				3.042,30
Udruženje penzionera Danilovgrad				1.400,00
II TROŠKOVI ZAKUPA - PRAVNA LICA				
Neto				7.291
Ukupno:				53.844

Obrazac TNPUZI

Troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup imovine				
Nepokretnost	Mjesto i adresa	Površina (m ²)	Datum uzimanja u zakup	Trošak zakupa imovine (u €)
Adžović Ibrahim				2.400,00
Agović Zika				1.800,00
Bakić Radomir				960,00
Hot Jusuf				3.000,00
Janković Žanka				4.800,00
Jovićić Tamara				8.400,00
Krstović Ranko				2.400,00
Marinić Lidija				4.050,00
Markišić Amel				3.600,00
Medenica Srećko				3.050,00
Muhalić Hatidža				2.400,00
Prodanović Duško				7.000,00
Radončić Džafer				2.500,00
Smaković Nedžad				1.080,00
Tajić Dragan				3.000,00
Čorić Jadranka				1.800,00
Čupić Branko				2.040,00
Neto				54.280,00
Porez na dohodak				3.042,73
I TROŠKOVI ZAKUPNINA FIZIČKA LICA				57.929,73
JU Kulturni centar Nikola Durković Kotor				200,00
Akademija znanja DOO				121,00
HTP Budvanska rivijera				20,00
Institut Dr Simo Milošević				160,00
JU Centar za djelatnosti kulture-B. Polj Montex AD				750,00
Opština-Danilovgrad				1.060,00
PKB Herceg Novi AD				1.270,50
Prehrana AD				80,00
TP PKB H Novi AD Zelenika				1.524,60
Wahels DOO				800,00
DOO Avanti 3 Bar				6.776,00
II TROŠKOVI ZAKUPA - PRAVNA LICA				15.753,22
Ukupno:				73.683

Obrazac TNPUZI

Slika 14: Izvod iz finansijskih izvještaja SD-a za 2019. i 2020. godinu, troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup imovine

[74] Na primjer, u 2020. godini Prodanović Duško je isplaćeno 7.000 eura, Marinić Lidiji 4.050, a Radončić Džaferu 2.500, a u prethodnoj godini ta lica nisu bila na spisku.

4.3.

Dok u 2019. godini nije bilo ovih **uzimanja u zakup pokretne imovine**, u izbornoj 2020. SD je iznajmio vozilo i tu uslugu platio preko pet hiljada eura.

Troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup pokretne imovine			Troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup pokretne imovine		
Vrsta pokretne imovine	Period uzimanja u zakup	Trošak zakupa pokretne imovine (u €)	Vrsta pokretne imovine	Period uzimanja u zakup	Trošak zakupa pokretne imovine (u €)
			Vozilo	Iznajmljivanje	5.314
Ukupno:			Ukupno:		5.314

Slika 15: Izvod iz finansijskih izvještaja SD-a za 2019. i 2020. godinu, troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup pokretne imovine

Troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine su za skoro 90 hiljada eura veći u izbornoj nego u prethodnoj godini, odnosno rastu za 66%.

U okviru ove grupe troškova došlo je do velikog rasta izdataka za **reprezentaciju** sa 23 hiljade na skoro 60 hiljada eura.

Troškovi **goriva** su veći za skoro 20 hiljada eura, što predstavlja rast od 140% u odnosu na prethodnu godinu.

Troškovi **neproizvodnih usluga**, koji nisu preciznije definisani, u izbornoj godini su pet puta veći nego u prethodnoj, usluge prevoznika su dvostruko skuplje, a porasli su i troškovi reklame.

Troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine				Troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine			
Vrsta pokretne imovine (u €)	Troškovi redovnog održavanja	Ostali troškovi (u €)	Ukupno (u €)	Vrsta pokretne imovine (u €)	Troškovi redovnog održavanja	Ostali troškovi (u €)	Ukupno (u €)
Troškovi energije			6.243	Troškovi energije			6.427
Troškovi goriva			14.146	Troškovi goriva			34.023
Troškovi vode			1.357	Troškovi vode			730
PTT usluge-fiksna telefonija			12.532	PTT usluge-fiksna telefonija			11.844
Troškovi mobilna mreža			20.550	Troškovi mobilna mreža			18.870
Troškovi internet			181	Troškovi internet			555
Troškovi prevoznika			1.066	Troškovi usluga prevoznika			2.034
Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava			5.393	Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava			6.324
Troškovi neproizvodnih usluga			4.810	Troškovi neproizvodnih usluga			24.031
Troškovi reklame i propagande			4.314	Troškovi reklame			6.775
Troškovi sponzorstva			677	Troškovi ostalih usluga			42
Troškovi komunalnih usluga			2.378	Troškovi komunalnih usluga			2.202
Ostali poslovni rashodi			2.457	Ostali poslovni rashodi			4.823
Troškovi amortizacije osnovnih sredstava			16.771	Troškovi amortizacije osnovnih sredstava			19.716
Troškovi ostalih neproizvodnih usluga			5.111	Troškovi ostalih neproizvodnih usluga			7.800
Troškovi stručne literature i časopisa			4.968	Troškovi štampe i časopisa			753
Troškovi reprezentacije			23.352	Troškovi reprezentacije			59.184
Troškovi platnog prometa bankinih usluga			773	Troškovi platnog prometa			1.045
Troškovi takse, drugi administrativni troškovi			290	Troškovi usluge, održavanja zakupljenog prostora			5.315
Troškovi drugi, nematerijalni troškovi			1.359	Nematerijalni troškovi			1.175
Troškovi prireza na porez			431	Troškovi prireza			537
Rashodi kamata			1.816	Rashodi iz ranijih godina			894
Troškovi iz ranijih godina			2.100	Troškovi kamata na kredit			8.225
Ukupno:			135.080	Ukupno:			224.099

Slika 16: Izvod iz finansijskih izvještaja SD-a za 2019. i 2020. godinu, troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine

4.3.

Troškovi kancelarijskog i drugog materijala su za 30% veći u izornoj godini nego u prethodnoj.

Obrazac „TNOK“					Obrazac „TNOK“				
Troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad					Troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad				
Predmet (opis)	Naziv i sjedište dobavljača	Datum nastanka troška (datum prijema predmeta)	Datum plaćanja	Iznos (u €)	Predmet (opis)	Naziv i sjedište dobavljača	Datum nastanka troška (datum prijema predmeta)	Datum plaćanja	Iznos (u €)
1. Troškovi kancelarijskog materijala				2.518	1. Troškovi kancelarijskog materijala				4.892
2. Troškovi reklamnog materijala				32.351	2. Troškovi reklamnog materijala				33.294
3. Troškovi ostalog materijala				649	3. Potrošni materijal				7.707
					4. Sitan inventar				374
Ukupno:				35.518	Ukupno:				46.267

Slika 17: Izvod iz finansijskih izvještaja SD-a za 2019. i 2020. godinu, troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad

Troškovi zarada i drugih naknada u izornoj godini su povećani za preko 111 hiljada eura u odnosu na prethodnu. Pošto su u finansijskom izvještaju dati samo šturi podaci, nemoguće je utvrditi koji dio ovih troškova se odnosi na zarade zaposlenih u partiji, a koliko otpada na naknade.

Obrazac TNOIZ					Obrazac TNOIZ				
Troškovi nastali po osnovu isplate zarada i ostalih naknada					Troškovi nastali po osnovu isplate zarada i ostalih naknada				
Obaveze po osnovu zarada	Obaveze po osnovu autorskih honorara	Obaveze po osnovu ugovora o djelu	Ostale naknade	Ukupno (u €)	Obaveze po osnovu zarada	Obaveze po osnovu autorskih honorara	Obaveze po osnovu ugovora o djelu	Ostale naknade	Ukupno (u €)
78.827	-	4.558	4.180	87.575	193.852	-	4.838	502	199.192
Ukupno:				87.575	Ukupno:				199.192

Slika 18: Izvod iz finansijskih izvještaja SD-a za 2019. i 2020. godinu, troškovi nastali po osnovu isplate zarada i ostalih naknada

Nije bilo moguće utvrditi da li je SD platio sve prijavljene troškove izborne kampanje, jer nam ta partija nije dostavila podatke.

D.5.

Socijaldemokratska partija Crne Gore (SDP)

Socijaldemokratska partija Crne Gore je za dvije godine prihodovala skoro 1,1 milion eura, od čega oko 900 hiljada iz javnih izvora.

Ta partija spada u transparentne sa prosječnom ocjenom 4,27.

U toku izborne kampanje SDP je sa računa za finansiranje redovnog rada platila tri puta veće troškove oglašavanja na društvenim mrežama u odnosu na uporedni period prethodne godine.

Iako ukupan iznos isplaćenih zarada u 2020. godini neznatno raste, od aprila do septembra te godine SDP je platila višestruko manje za poreze i doprinose nego u prethodnoj godini.

Do kraja 2020. godine, sa posebnog računa SDP-a su plaćeni svi prijavljeni troškovi kampanje za parlamentarne izbore.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od SDP-a smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa 16 računa u toku 2019. i 2020. godine i to: dva računa centrale, dvije poslovne kartice za redovno finansiranje, jednog deviznog računa, jednog računa Foruma žena, pet izbornih računa - za parlamentarne, lokalne izbore u Tivtu, Budvi, Kotoru i Gusinju, pet poslovnih kartica - izborna finansiranje (parlamentarni izbori i lokalni izbori: Budva, Tivat, Kotor i Gusinje). Dodatno, dostavljeni su nam i podaci o potrošnji iz blagajni - centrale i Foruma žena, kao i pet izbornih blagajni - parlamentarni i lokalni izbori u Budvi, Tivtu, Kotoru i Gusinju.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [75] finansiranja SDP-a je 4,27. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 4,02, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 4,95.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	4,00	4,00	5,00	4,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 50% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 61% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 98% priliva blagajne
	5,00	-	-	4,00
Forum žena	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema -	nema -	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
	-	-	-	-
Opštinski odbori	nema -	nema -	nema -	nema -
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,02

[75] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenoj za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

5.1.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	-	5,00	4,00
Izbori 2020	dostavljeni svi izvodi	nema	dostavljeni svi izvodi	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
	5,00	-	5,00	4,00
Kotor	dostavljeni svi izvodi	nema	dostavljeni svi izvodi	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
	5,00	-	5,00	4,00
Budva	dostavljeni svi izvodi	nema	dostavljeni svi izvodi	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 99% transakcija	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
	5,00	-	2,00	4,00
Tivat	dostavljeni svi izvodi	nema	dostavljeno 18% priliva sa izbornog računa	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 59% transakcija	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Andrijevića	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
	5,00	-	5,00	5,00
Gusinje	dostavljeno 100% izvoda sa računa	nema	dostavljeni svi izvodi	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 98% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 91% transakcija	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				4,95

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

4,27

5.1.

Šta nedostaje?

Prema podacima SDP-a, finansijsko poslovanje se vodi preko centrale, a opštinski odbori te partije nemaju posebne račune, niti blagajne.

Najveći nedostaci se odnose na trošenje gotovine iz više blagajni o čemu nam je dostavljena nedovoljno precizna evidencija da bi se iz nje moglo utvrditi kako su ta sredstva utrošena.

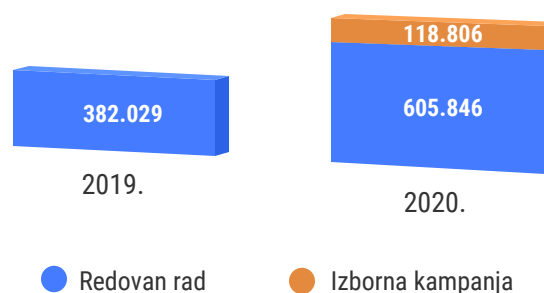
5.2.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi koje je objavio SDP u 2019. godini su bili **oko 380 hiljada eura**. U 2020. prihodi na objavljenim računima za redovno finansiranje su bili **preko 600 hiljada**, a za izbornu kampanju je uplaćeno skoro 120 hiljada eura.

Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

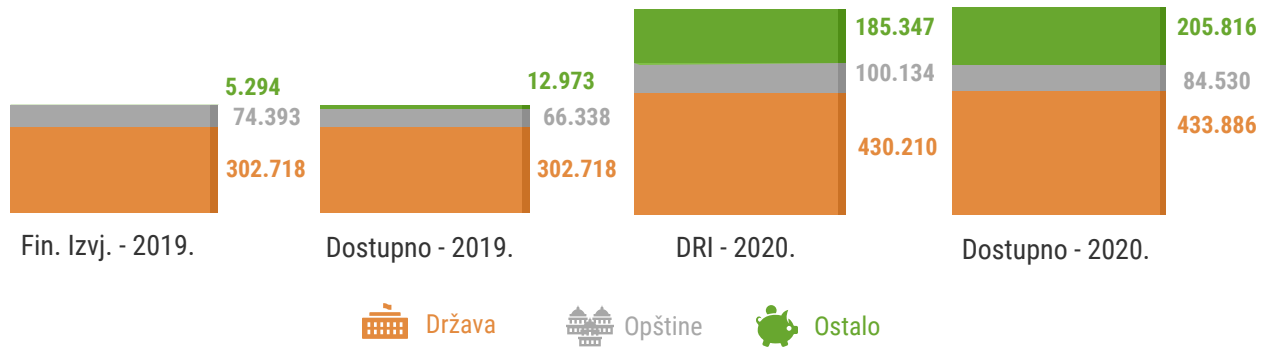
Poređenje sa podacima revizora i finansijskim izvještajima

Dostupni podaci o prihodima SDP-a se razlikuju od izvještaja DRI-ja i finansijskih izvještaja te partije prvenstveno zbog uzetog kredita u toku 2020. godine.

Manje podataka o prihodima iz opštinskih budžeta je javno dostupno nego što je navedeno u izvještaju DRI-ja i finansijskom izvještaju SDP-a što je vjerovatno pitanje obračunatih, a nenaplaćenih prihoda. Dodatno, ta partija je prinudno naplatila oko 18 hiljada eura potraživanja ali nije poznato od koga, pa bi to donekle moglo objasniti razliku u javno dostupnim i podacima datim u izvještajima DRI-ja i konsolidovanim finansijskim izvještajima te partije.

5.2.

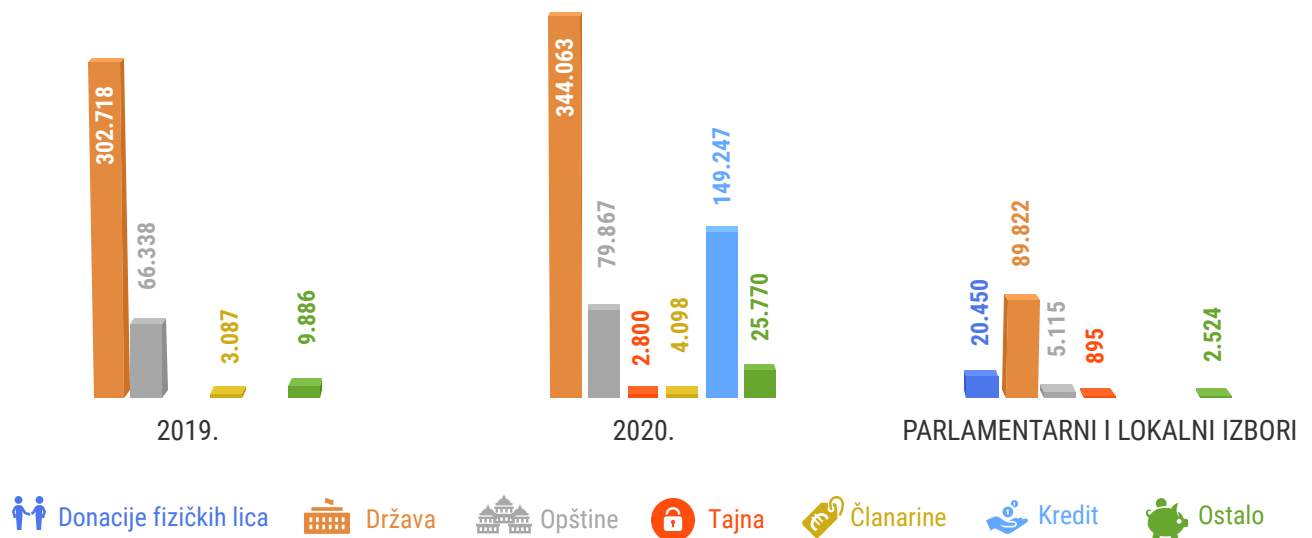
Poređenje podataka DRI i finansijskih izvještaja o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Izvori prihoda

Najveći dio zvaničnih prihoda SDP-a dolazi od države i opština, manji dio od članarina, dok su donacije uplaćivane isključivo za finansiranje izborne kampanje.

Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

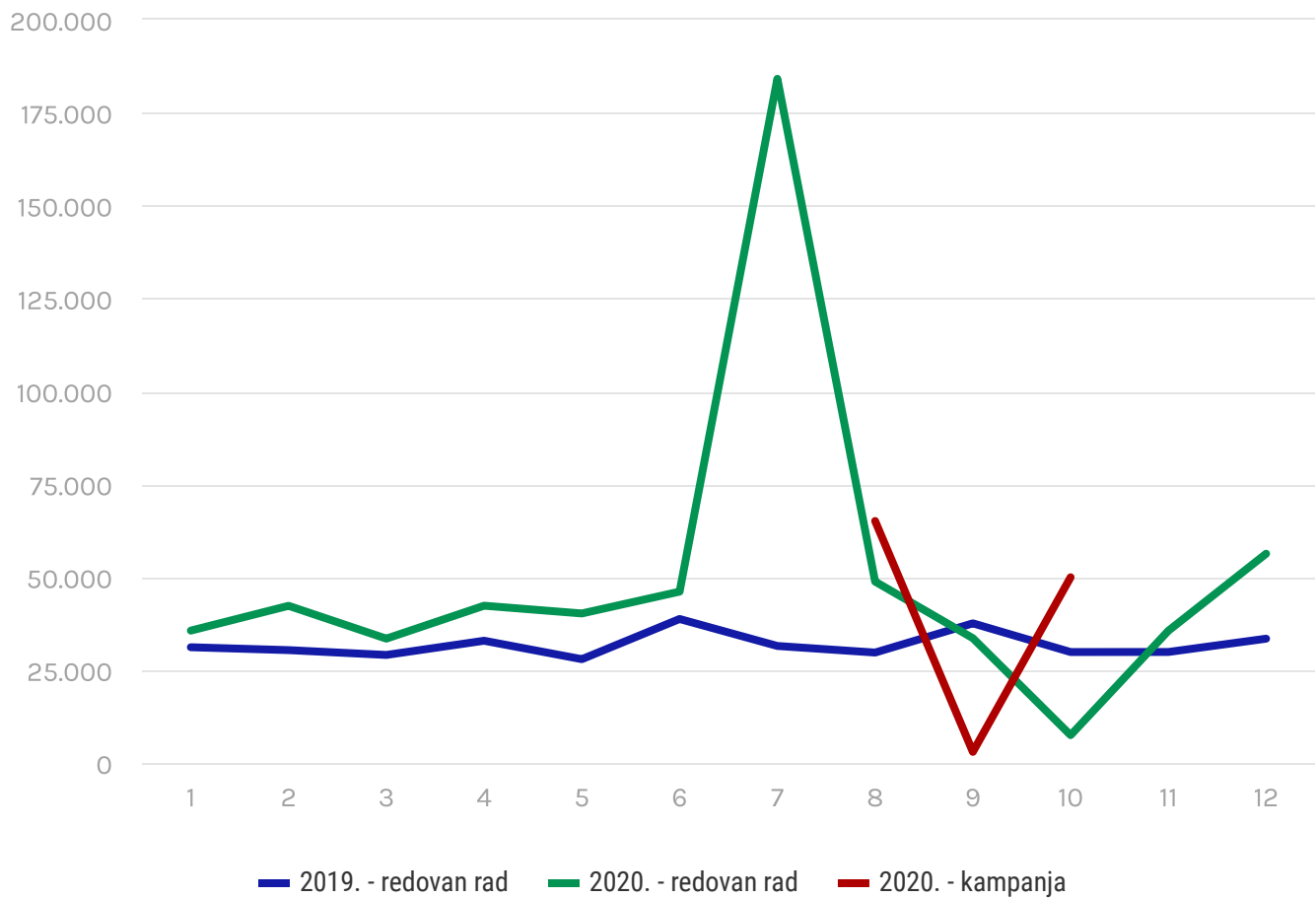

SDP je 23. jula 2020. godine uzeo kredit od 150 hiljada eura koji je uplaćen na redovni račun. Četiri dana nakon uzimanja kredita SDP je prebacio 100 hiljada eura na račun za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore. Dodatnih 50 hiljada je 28. avgusta prenio na izborni račun.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

Prosječni mjesečni prihodi za redovan rad SDP-a u 2019. godini su bili oko 30 hiljada eura, a u narednoj su porasli na oko 40 hiljada, ne uključujući sredstva obezbijeđena iz već pomenutog kredita.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

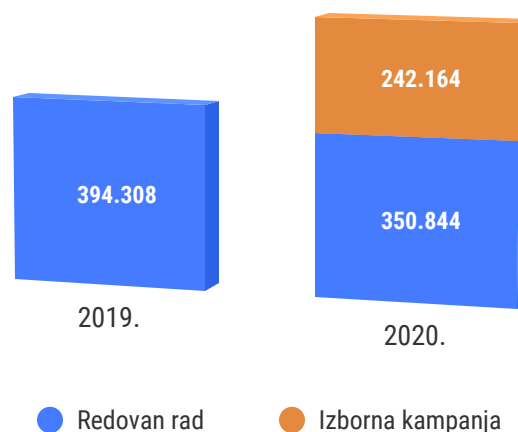
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi redovnog rada SDP-a u 2019. godini su iznosili **skoro 400 hiljada eura**, a u 2020. **oko 350 hiljada**.

Prijavljeni troškovi parlamentarnih i lokalnih izbora su bili oko 240 hiljada eura.

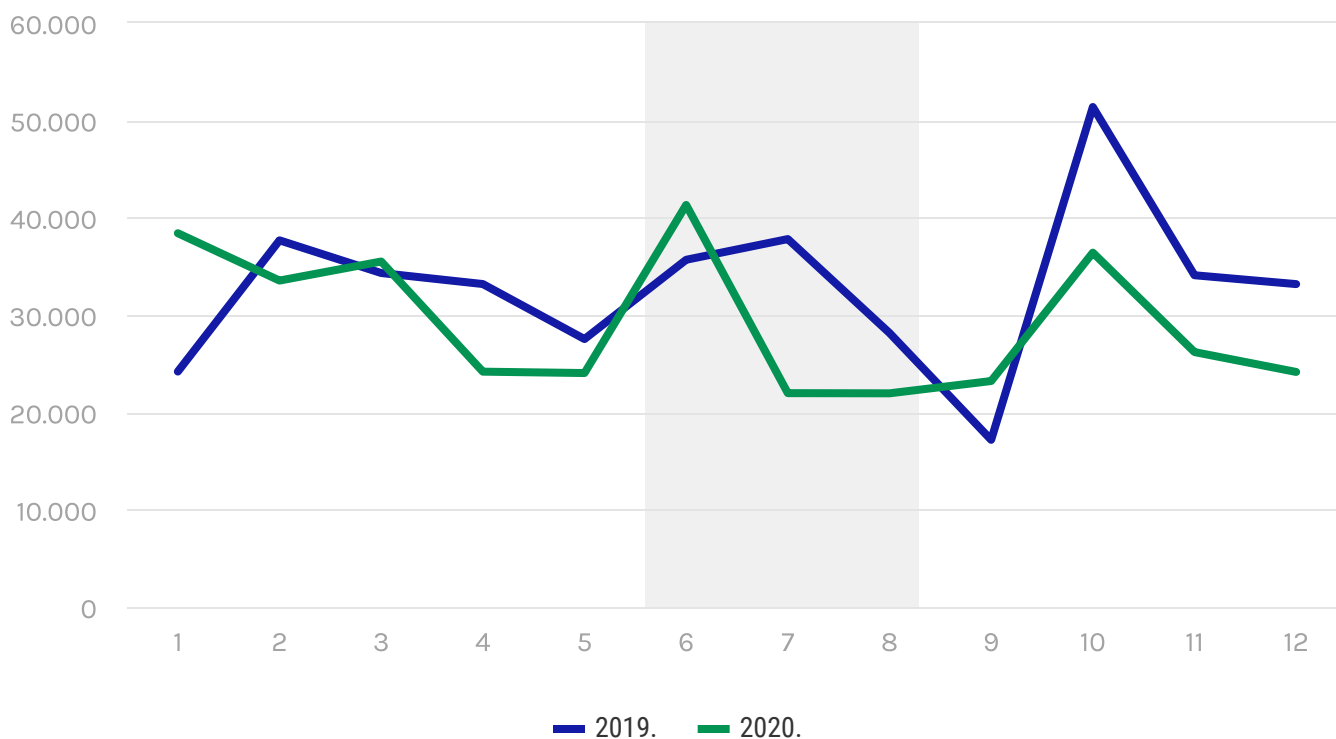
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U junu i septembru 2020., SDP je imao **povećane troškove finansiranja redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine.**

Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

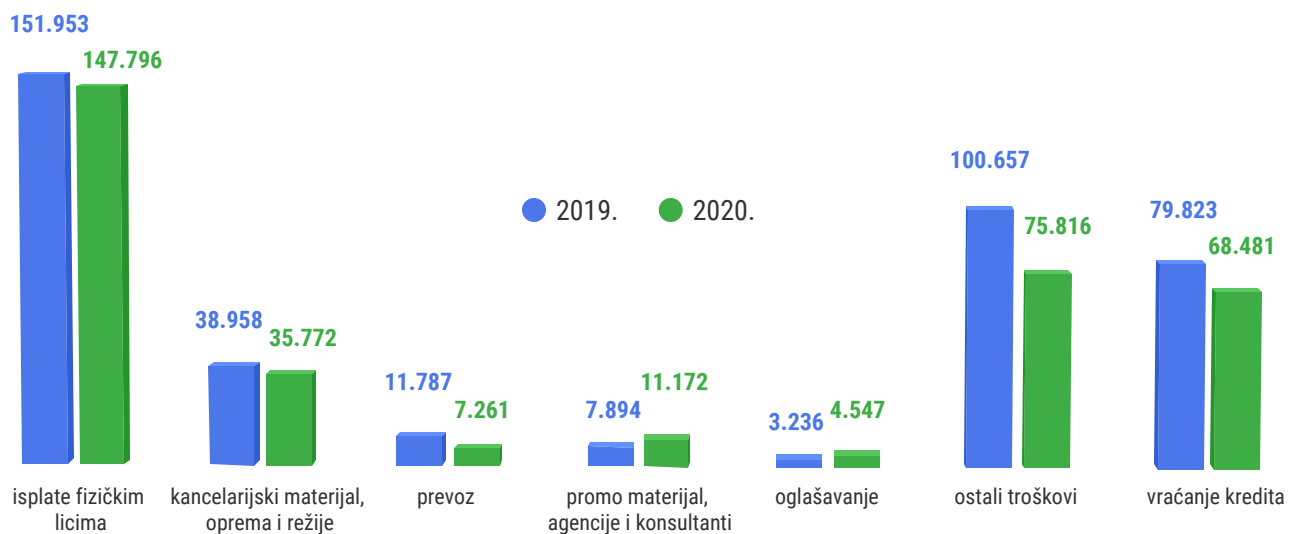

5.3.

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

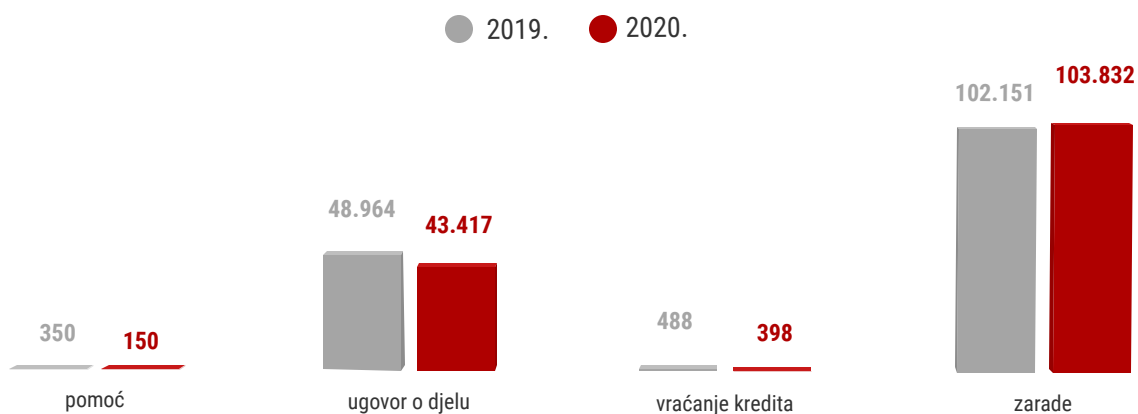
Svi troškovi redovnog rada su manji u izbornoj godini, osim nevelikog povećanja za promo materijal i agencije, kao i oglašavanje.

Troškovi redovnog rada,
po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini rasle su samo isplate po osnovu zarada zaposlenih u partiji, i to neznatno.

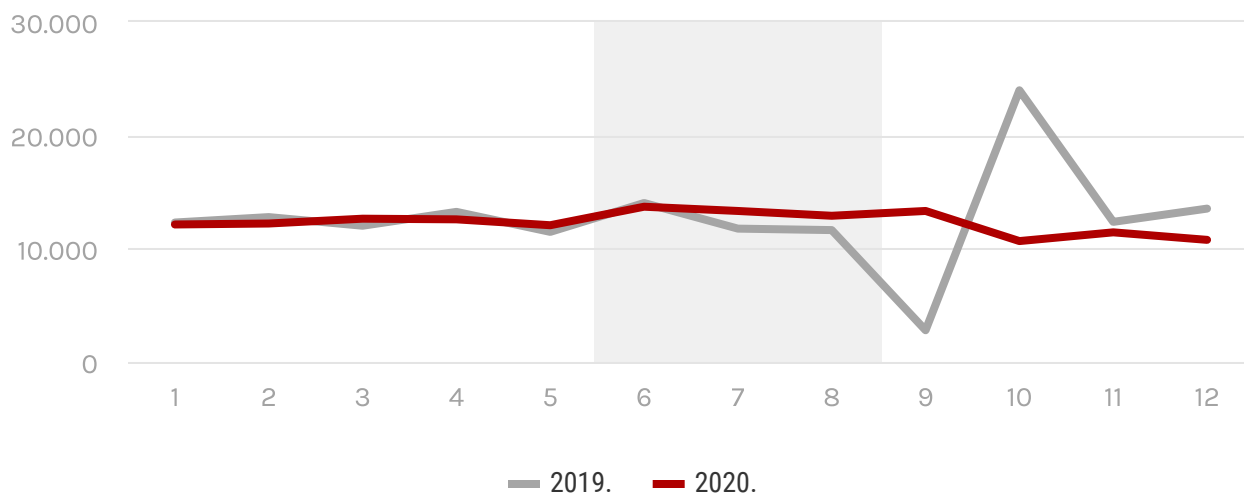
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

5.3.

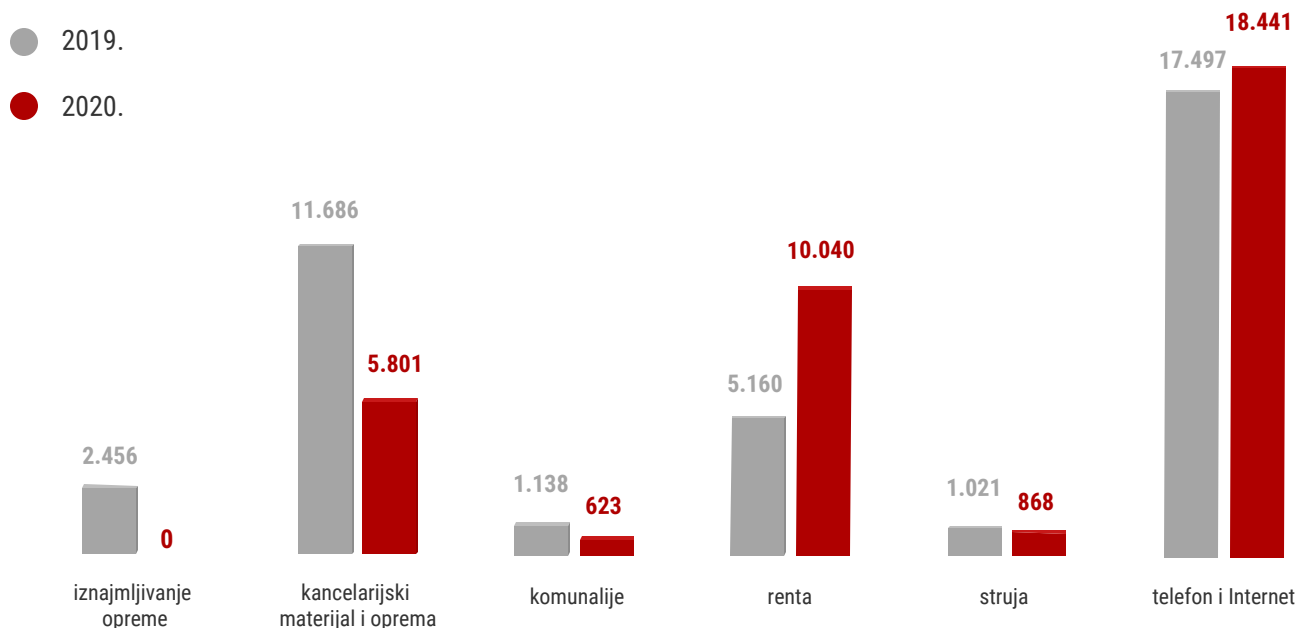
U toku jula i avgusta su isplaćena nešto veća sredstva fizičkim licima nego u prethodnoj godini, ali su razlike vrlo male.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U izbornoj godini su povećani troškovi rente, a došlo je i do manjeg povećanja troškova telefona i interneta.

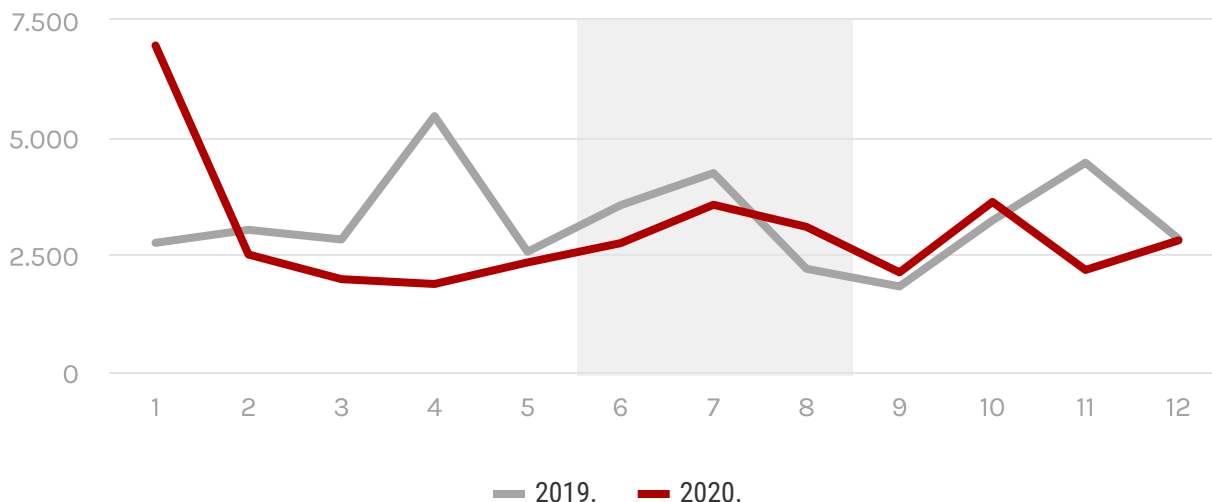
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

5.3.

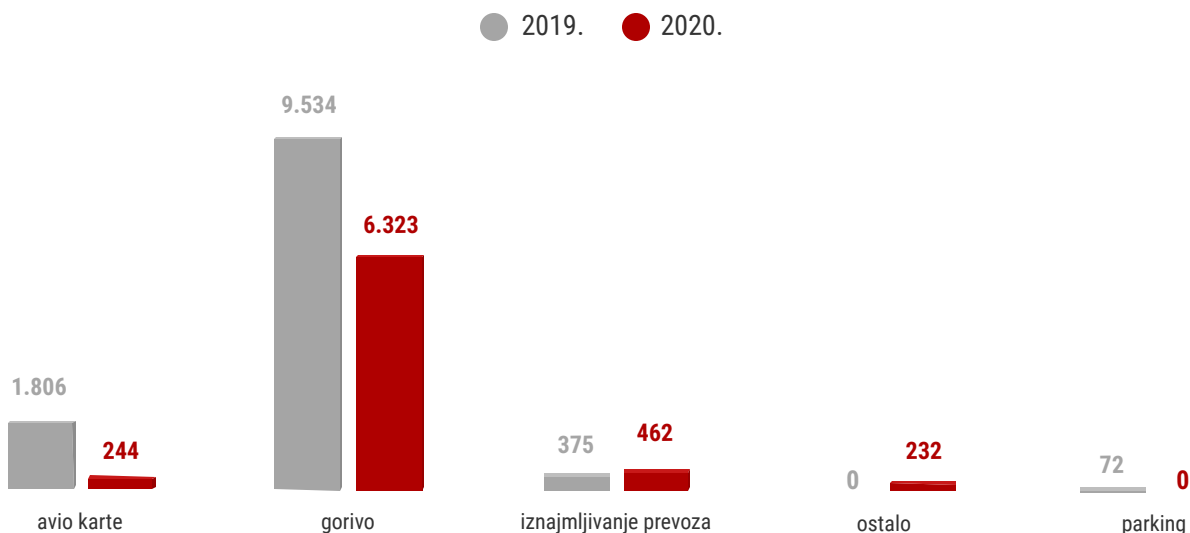
Troškovi režija isplaćeni sa računa za redovno finansiranje u toku avgusta su nešto veći nego u prethodnoj godini.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. U toku izborne godine smanjeni su troškovi prevoza sa računa za finansiranje redovnog rada partije u odnosu na prethodnu. **Samo u februaru 2020. su ti troškovi višestruko veći nego u uporednom periodu prethodne periode,** a u toku izborne kampanje su manji.

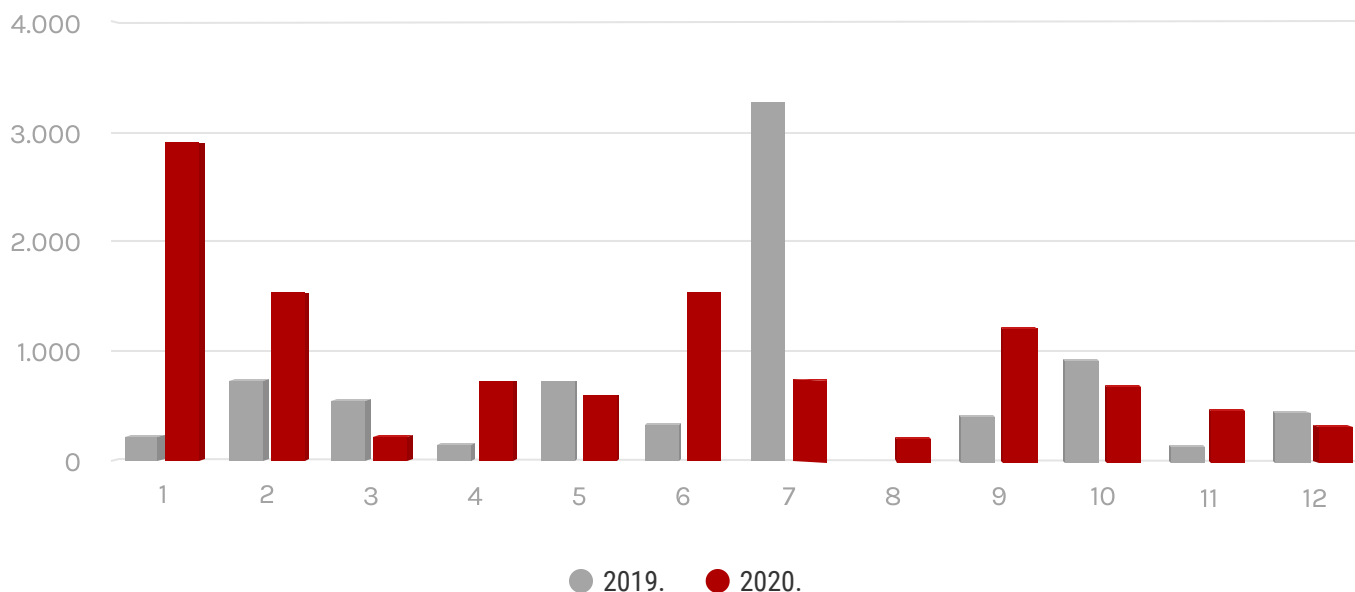
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

5.3.

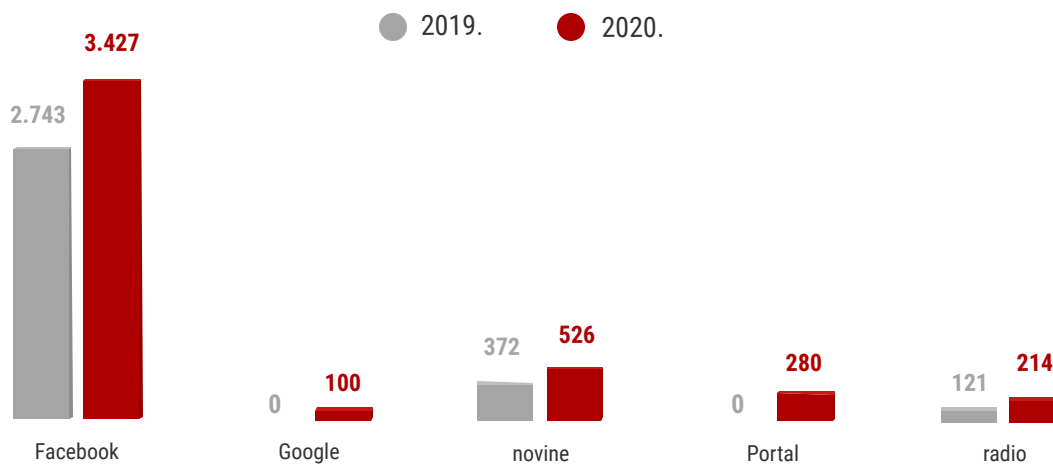
Promotivni materijali. U junu 2020. su povećani troškovi promotivnih materijala sa računa za redovno finansiranje partije, u odnosu na prethodnu godinu. Do tog povećanja je došlo zbog isplate kompaniji Komo DOO od oko hiljadu eura.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Oglašavanje. U izbornoj godini su porasli troškovi oglašavanja plaćeni sa računa za redovno finansiranje u odnosu na prethodnu, ali su u pitanju mali iznosi. Najveći je rast troškova oglašavanja na Facebook-u, od oko 700 eura.

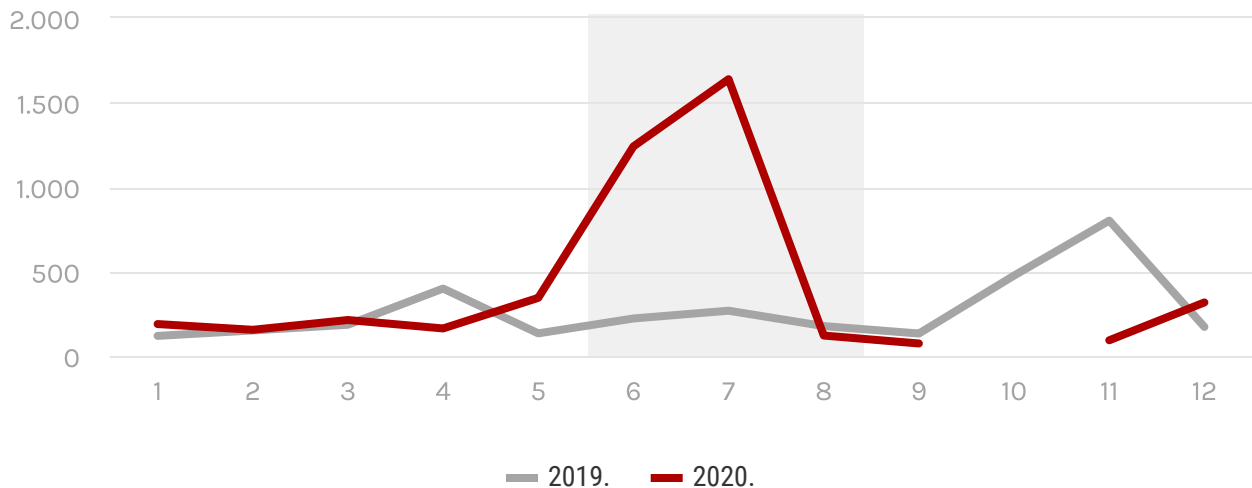
Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

5.3.

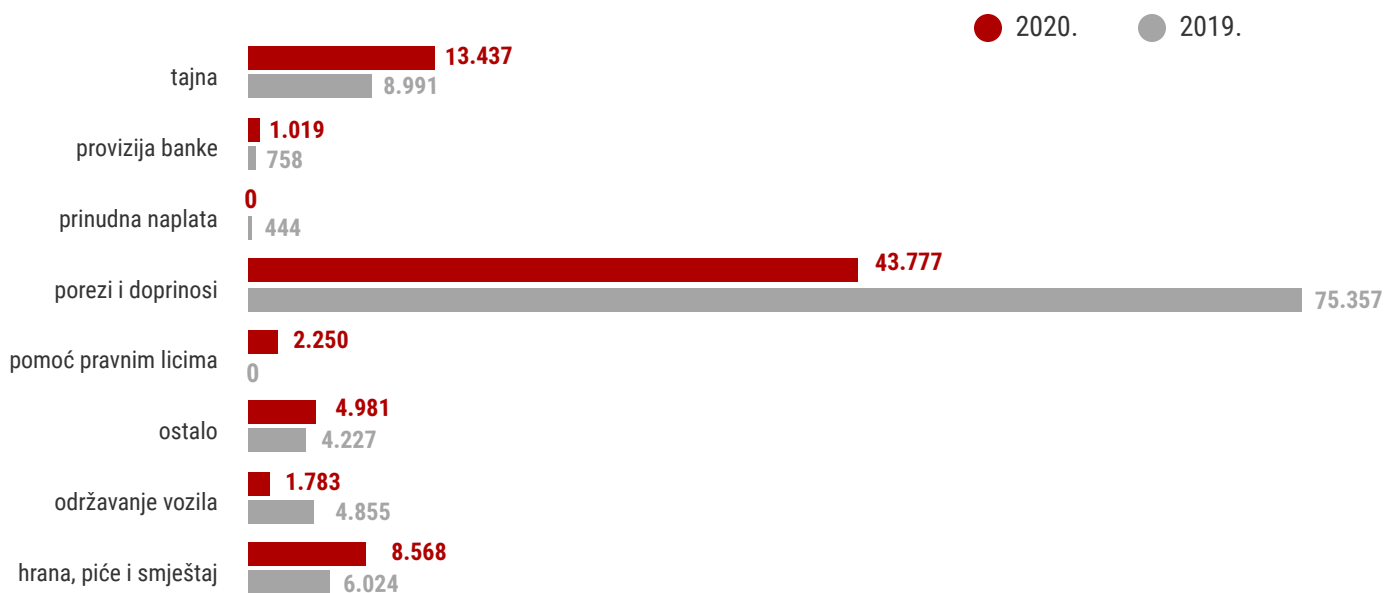
U junu i julu 2020. godine porasli su troškovi oglašavanja na Facebook-u plaćeni sa računa za redovno finansiranje.

Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Ostali troškovi. Povećani su troškovi hrane, pića i smještaja, troškovi čija klasifikacija nije moguća jer potrebni podaci nisu dostavljeni kao i drugi manji troškovi. Iako ukupan iznos isplaćenih zarada u 2020. godini neznatno raste (sa 102 na 104 hiljade eura), od aprila do septembra te godine troškovi za poreze i doprinose su deset puta manji nego u prethodnoj godini.

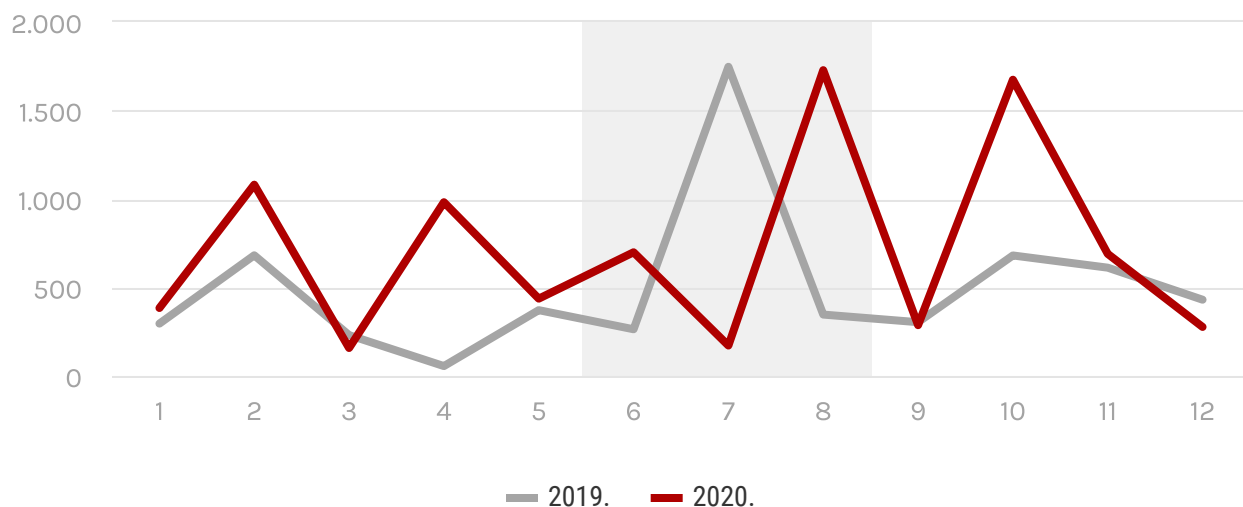
Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

5.3.

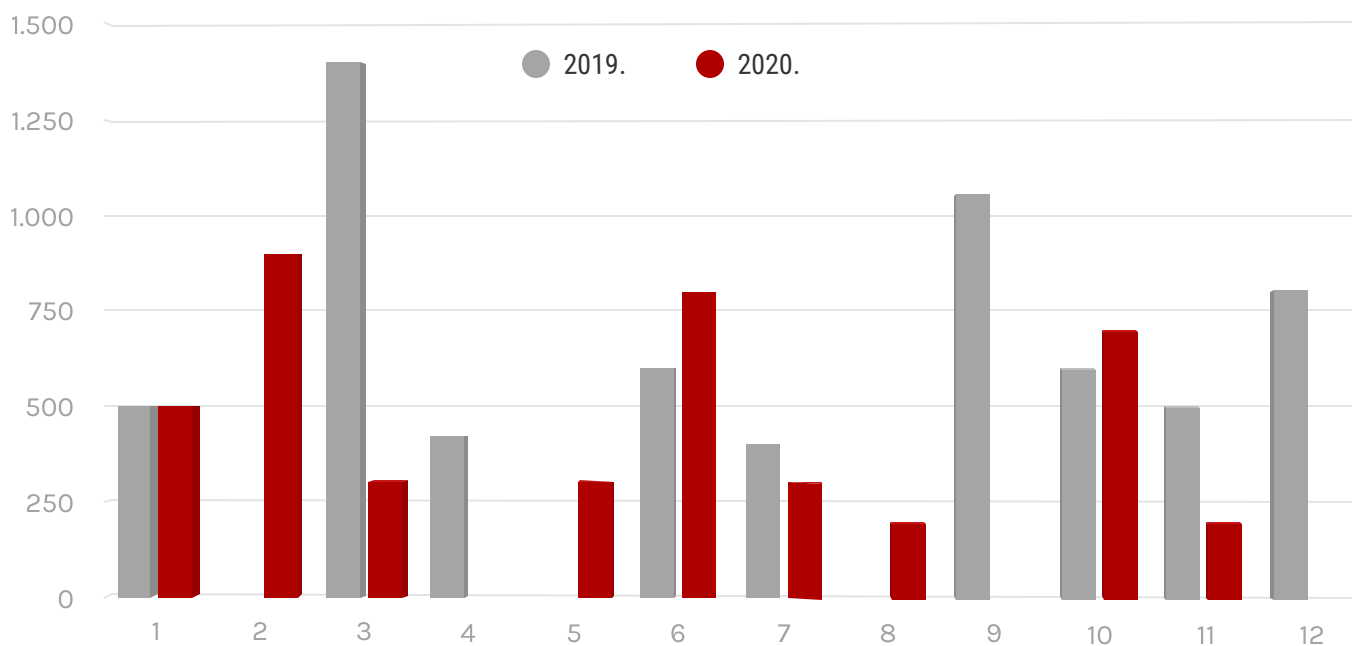
Povećani su troškovi hrane i pića u avgustu 2020. godine, mjesecu kada su održani izbori, za oko 1,4 hiljade eura u odnosu na prethodnu godinu.

Troškovi hrane i pića iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Gotovina. U junu 2020. godine je bilo nešto više podizanja gotovine nego u istom periodu prethodne godine.

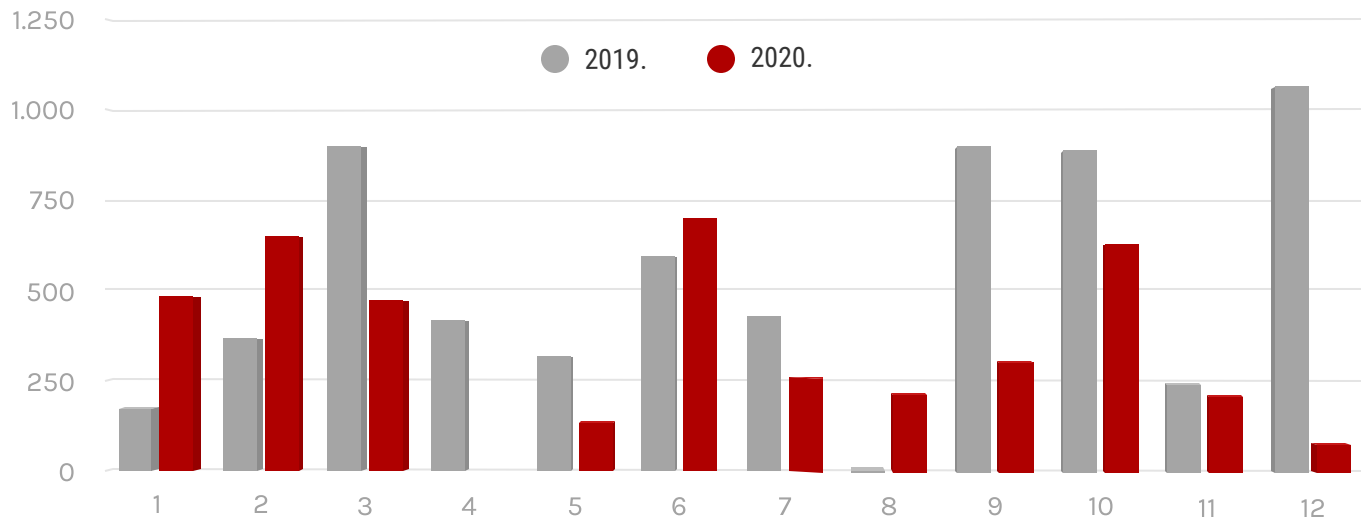
Dinamika podizanja gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

5.3.

U toku juna 2020. godine potrošeno je više gotovine nego u istom periodu prethodne godine, ali su iznosi vrlo mali.

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

5.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

Sa posebnog žiro računa SDP-a do kraja 2020. godine su plaćeni svi prijavljeni troškovi kampanje za parlamentarne izbore.

D.6.

Socijalistička narodna partija (SNP)

Socijalistička narodna partija je za dvije godine prihodovala skoro 900 hiljada eura, od čega je preko 700 dobila iz javnih izvora.

Ta partija je manje transparentnosti i njena prosječna ocjena je 3,9.

U toku izborne kampanje SNP je imao veće troškove finansiranja redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine, i to:

12 puta veći troškovi kancelarijskog materijala,

višestruko povećanje troškova izrade štampanih promotivnih materijala,

četiri puta veći troškovi rente prostora,

60% veće isplate po osnovu ugovora o djelu,

preko dva puta veći troškovi hrane i pića,

dvostruko veće isplate gotovine iz blagajne.

Sa računa za finansiranje redovnog rada, SNP je platio dio troškova kampanje koalicije “Za budućnost Crne Gore” u kojoj je učestvovao na parlamentarnim izborima. Međutim, na kraju 2021. godine preostao je dug od oko 19 hiljada eura.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od SNP-a smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa 28 računa u toku 2019. i 2020. godine i to: tri računa centrale, jedne poslovne kartice centrale partije, jednog računa Foruma žena, 20 žiro računa za 17 opštinskih odbora [76], tri žiro računa za lokalne izbore (Andrijevića, Gusinje i Tuzi).

Dodatno, dostavljeni su nam podaci i o troškovima isplaćenim iz 25 blagajni i to: centrale partije, Foruma žena, 20 blagajni opštinskih odbora [77], tri blagajne za finansiranje kampanje za lokalne izbore (Andrijevića, Gusinje i Tuzi).

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [78] finansiranja SNP-a je 3,9. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 3,9, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 4,60.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	4,00	-	5,00	3,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi	nema	dostavljeni svi izvodi	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 54% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 7% priliva blagajne
	5,00	-	-	4,00
Forum žena	dostavljeni svi izvodi, nema podataka u izvještajima DRI	nema	nema	DRI nema podatke
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
	3,00	-	-	3,00
Opštinski odbori	dostavljeni svi izvodi, dostavljeni podaci za 16 opštinskih odbora, 7 nedostaje a navedeni su u finansijskim izvještajima	nema	nema	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI za 20 opštinskih odbora
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 62% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima 7 blagajni ili 35%
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				3,90

[76] Dostavljeni su izvodi za 20 žiro računa opštinskih odbora u sledećim opštinama: Andrijevića, Bar, Berane (dva računa), Bijelo Polje, Budva, Danilovgrad, Herceg Novi, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Pljevlja (dva računa), Plužine, Podgorica, Šavnik, Tivat, Ulcinj (dva računa) i Žabljak. Uvidom u podatke o žiro računima partije objavljene u finansijskim izvještajima, utvrdili smo da nam ta partija nije dostavila informacije o 15 računa opštinskih odbora.

[77] Dostavljene su blagajne za opštinske odbore: Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Cetinje, Danilovgrad, Gusinje, Herceg Novi, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Pljevlja, Plužine, Plav, Podgorica, Rožaje, Šavnik, Ulcinj i Žabljak.

[78] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenoj za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

6.1.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>	-	-	-
Kotor	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>	-	-	-
Budva	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>	-	-	-
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
	5,00	-	-	4,00
Tuzi	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	DRI nema podatke
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
	5,00	-	-	4,00
Andrijevica	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	DRI nema podatke
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
	5,00	-	-	4,00
Gusinje	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	DRI nema podatke
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 50% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa prilivima blagajne
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				4,60

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

3,9

6.1.

Šta nedostaje?

U finansijskim izvještajima SNP-a za 2019. godinu [79] navodi se da su imali 34 aktivna računa, a objavili su podatke za 23, dok su u 2020. godini imali 40 žiro računa [80], a objavljeni su izvodi samo za 18 računa. Dok su za neke opštinske odbore navedena po dva računa, za odbore u sledećim opštinama uopšte nismo dobili izvode ni sa jednog žiro računa, iako se spominju u finansijskim izvještajima SNP-a: Cetinje, Tuzi, Kolašin, Plav, Rožaje, Gusinje i Petnjica.

Dostavljeni podaci o troškovima isplaćenim iz 20 blagajni nisu kompletni, a nije moguće utvrditi koliko ta partija ima blagajni, jer se to ne navodi ni u finansijskim, a ni u revizorskim izvještajima.

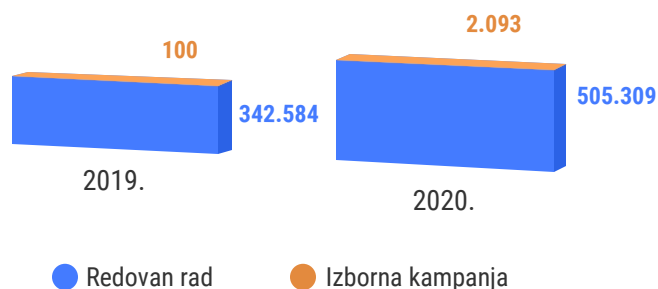
6.2.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi koje je objavio SNP u 2019. godini su bili **oko 340 hiljada eura**, a u 2020. **preko 500 hiljada eura**, kao i dvije hiljade za finansiranje kampanja za lokalne izbore. [81]

Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

[79] Strana 2 izvještaja, https://www.antikorupcija.me/media/documents/Godi%C5%A1nji_konsolidovani_finansijski_izvje%C5%A1taj_za_2019._-_Socijalisti%C4%8Dka_narodna_partija.pdf.

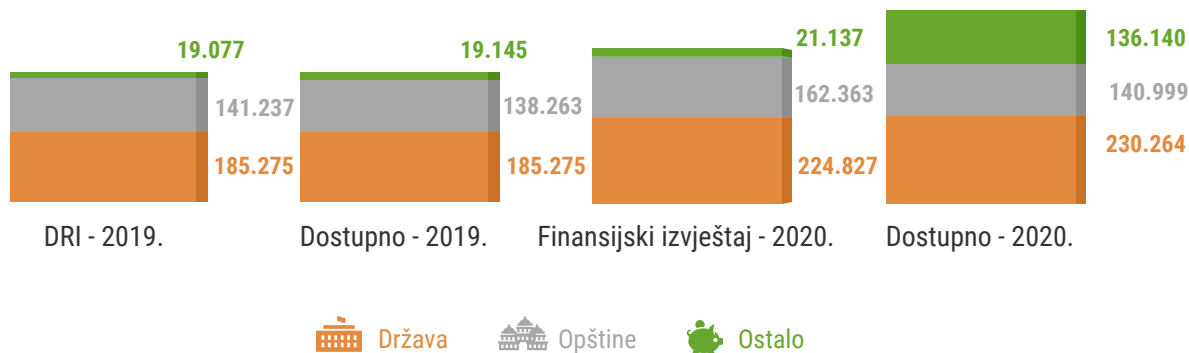
[80] Strana 3 izvještaja, https://www.antikorupcija.me/media/documents/Godi%C5%A1nji_konsolidovani_finansijski_izvje%C5%A1taj_za_2020._-_Socijalisti%C4%8Dka_narodna_8MtGy8y.pdf.

[81] SNP u svom zvaničnom izvještaju navodi da je imao troškove kampanje za parlamentarne izbore, ali za njih nije otvorio poseban račun, pa iz tog razloga nisu prikazani na ovom grafiku. Detaljnije informacije su date u posljednjem dijelu ovog poglavlja koje se odnosi na plaćanje troškova izborne kampanje od strane te partije.

Poređenje sa podacima revizora i finansijskim izvještajima

DRI je radila revizorski izvještaj SNP-a samo za 2019. godinu, i on pokazuje da je ta partija imala nešto veće uplate od opština nego što pokazuju podaci koji su nam dostavljeni. Iznosi sredstava koja su uplaćena iz opštinskog budžeta razlikuju se u finansijskim izvještajima te partije za 2020. godinu u odnosu na podatke koji su nam dostavljeni za oko 20 hiljada eura. Pošto za tu godinu nema revizorskog izvještaja, nije moguće utvrditi da li su opštine zaista uplatile dodatna sredstva SNP-u u odnosu na podatke koji su nama dostavljeni, ili su u pitanju obračunati, a nenaplaćeni prihodi.

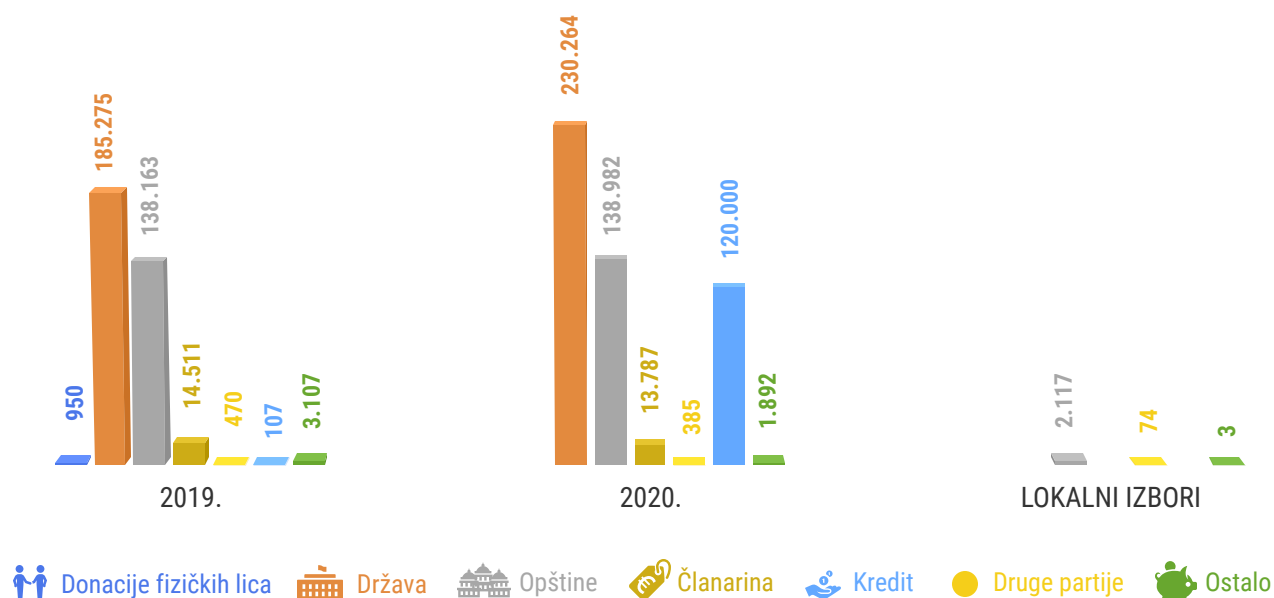
Poređenje podataka DRI i finansijskih izvještaja o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Izvori prihoda

Pored povećanih sredstava iz državnog budžeta, koji je glavni dostupni izvor finansiranja SNP-a, u toku 2020. godine ta partija je podigla oko 120 hiljada eura vrijedan kredit. Sredstva obezbijeđena iz kredita su 13. avgusta uplaćena na račun za finansiranje redovnog rada partije.

Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

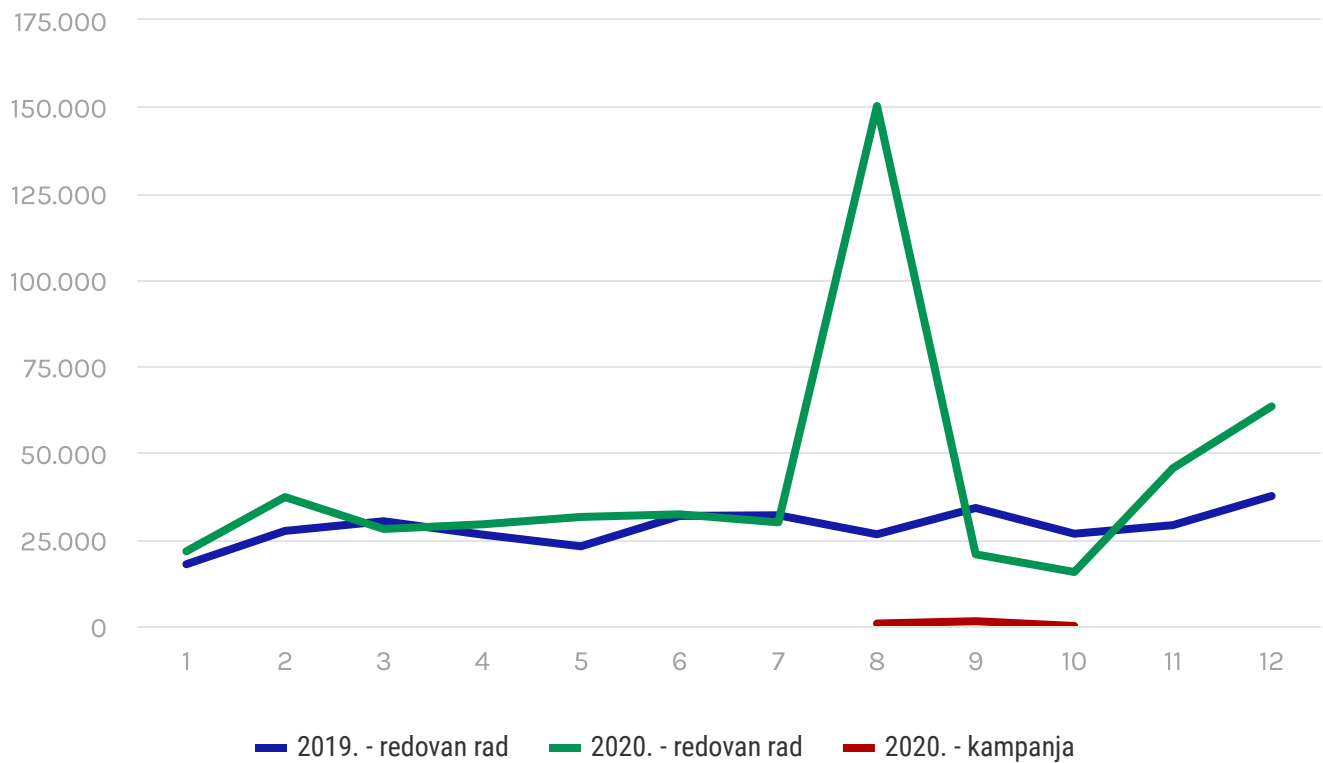
Prema dostupnim podacima, sredstva iz opštinskih budžeta su se uglavnom slivala na račun centrale, ali su neke uplate opština išle i na račun opštinskih odbora. [82] Najveće su bile uplate iz Glavnog grada, Kotora, Plužina i Bijelog Polja. Sa računa centrale sredstva su dijelom prebacivana na žiro račune opštinskih odbora.

[82] Na primjer Opštine Herceg Novi, Danilovgrad, Kotor, Mojkovac, Bar, Berane, Bijelo Polje.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

U 2019. i 2020. godini prosječni mjesečni prihodi SNP-a su bili oko 30 hiljada eura, osim u avgustu 2020., kada su porasli zbog uzimanja značajnog iznosa kredita.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

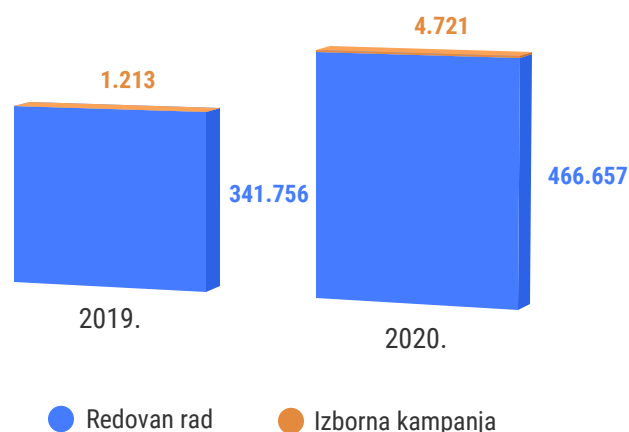

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi SNP-a u 2019. godini su iznosili **oko 340 hiljada eura**, a u 2020. **preko 470 hiljada eura**, od čega je nepunih pet hiljada utrošeno za kampanju za lokalne izbore.

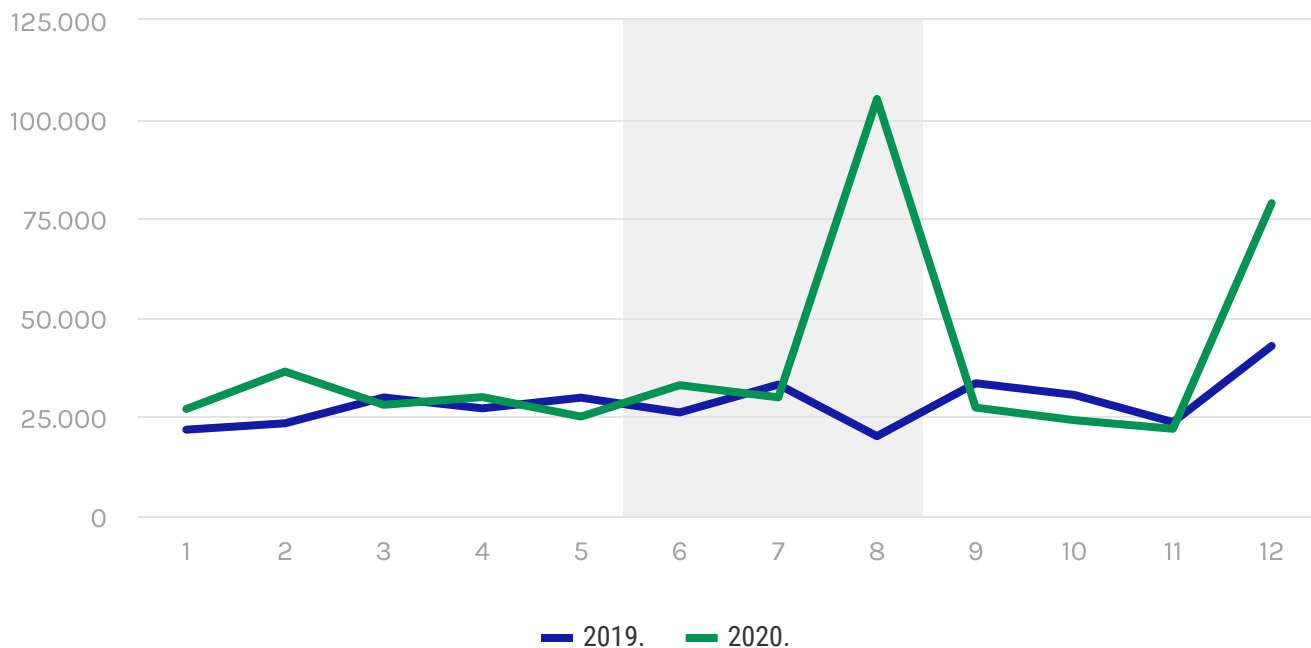
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U avgustu 2020. došlo je do ogromnog rasta troškova, najvećim dijelom zbog uplate 75 hiljada eura na račun NOVE koja je upravljala računom za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore.

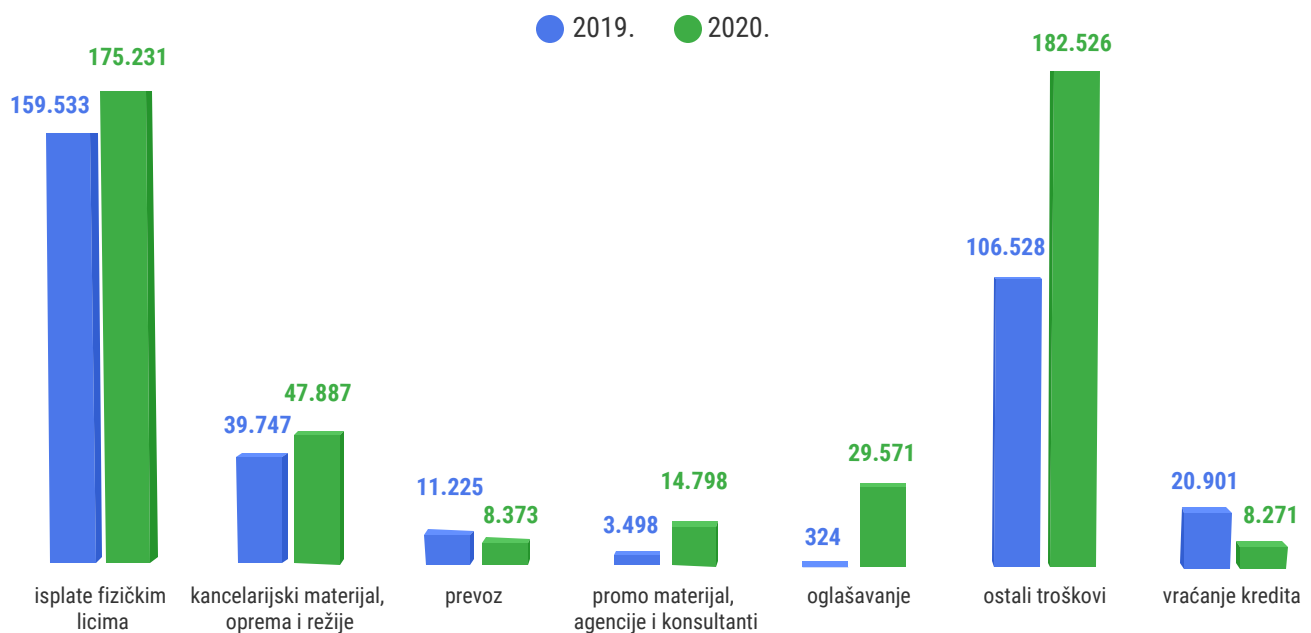
Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

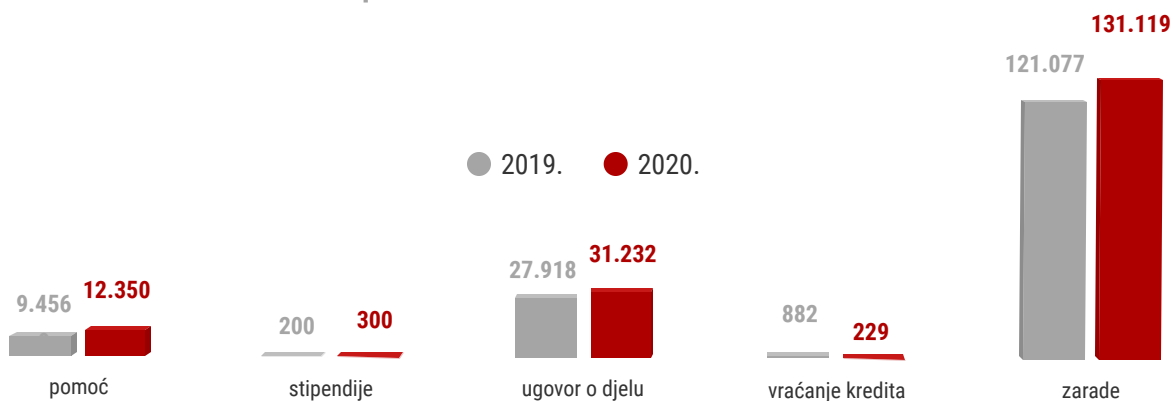
Najveći troškovi za redovno finansiranje se odnose na isplate fizičkim licima koje su nešto veće u izbornoj godini. Povećani su troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režije, promo materijala, oglašavanja na društvenim mrežama i u medijima, a najveći rast je u kategoriji ostalih troškova.

Troškovi redovnog rada, po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini su isplaćene veće zarade zaposlenih u partiji nego prethodne, a povećane su i isplate po osnovu ugovora o djelu, kao i pomoći fizičkim licima.

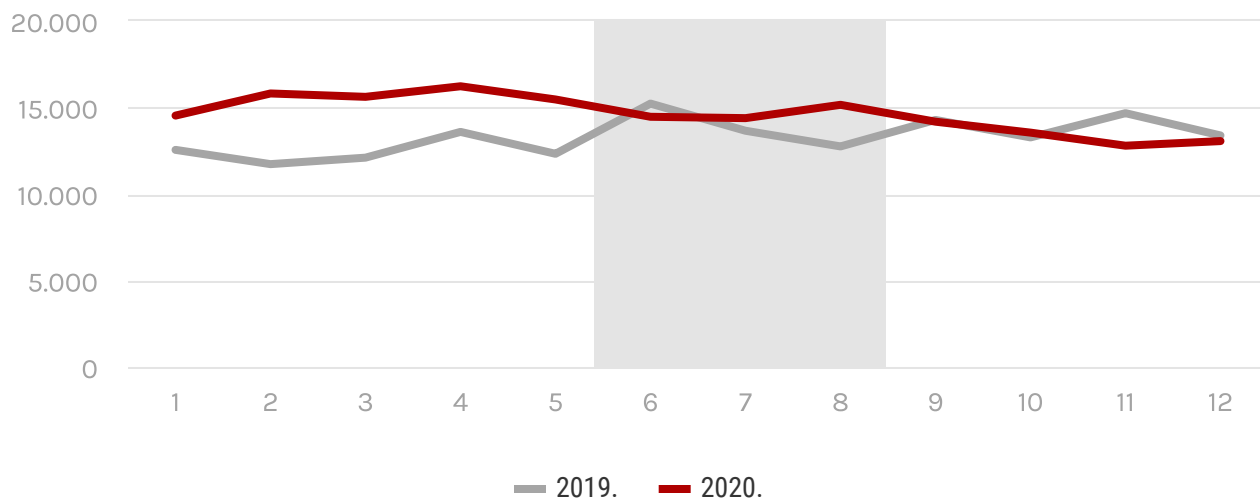
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

6.3.

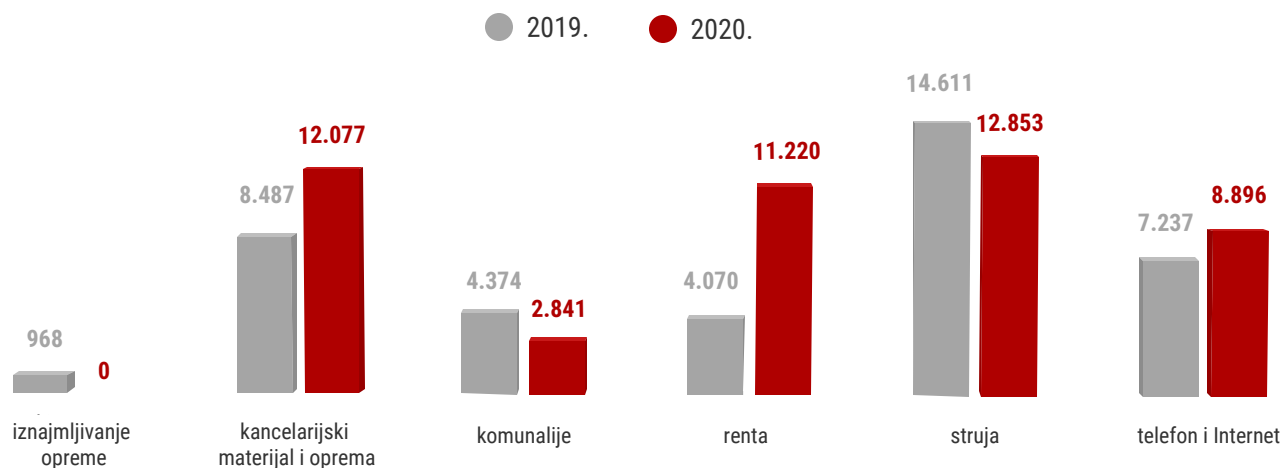
U prvoj polovini izborne godine, kao i u toku avgusta, kada su održani izbori, povećane su isplate fizičkim licima i to uglavnom po osnovu rasta troškova ugovora o djelu.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. Troškovi kancelarijskog materijala i opreme, rente, telefona i interneta, rastu u izbornoj godini u odnosu na prethodnu.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

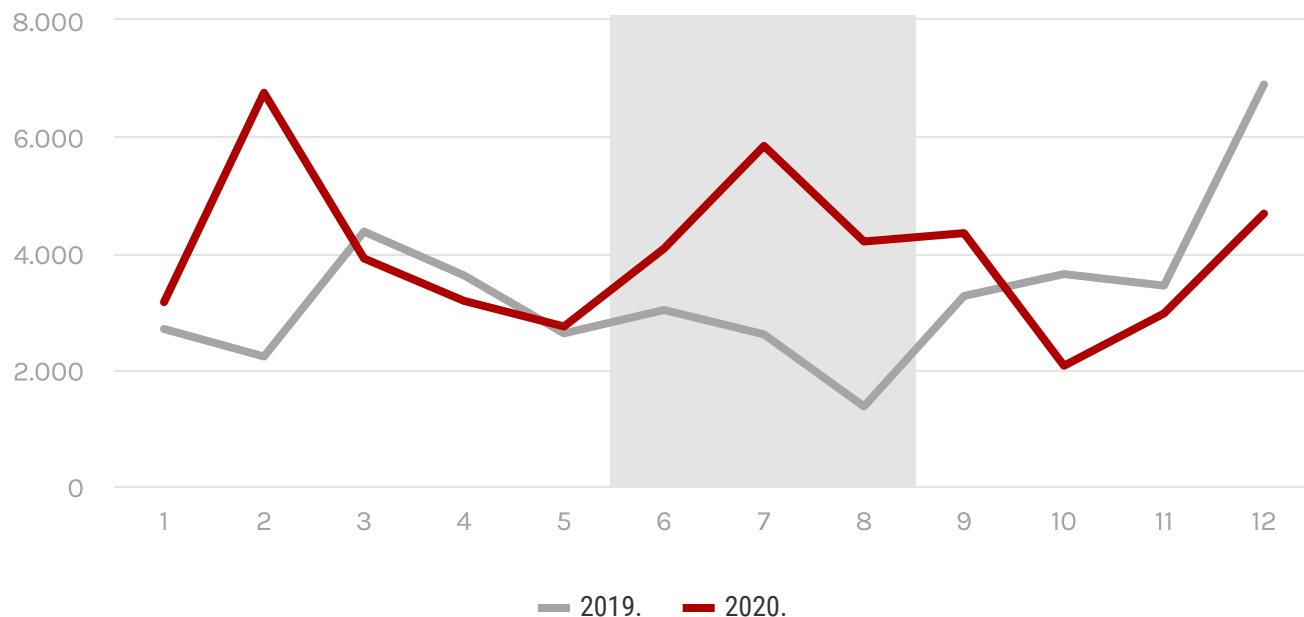

Ovi troškovi su dvostruko veći u toku izborne kampanje nego u istom periodu prethodne godine. Najveće povećanje se odnosi na kupovinu u prodavnici poklona, DOO Gadget shop u julu 2020. godine.

6.3.

Dodatno, **troškovi telefona i interneta su duplirani u avgustu 2020.** u odnosu na prethodnu godinu.

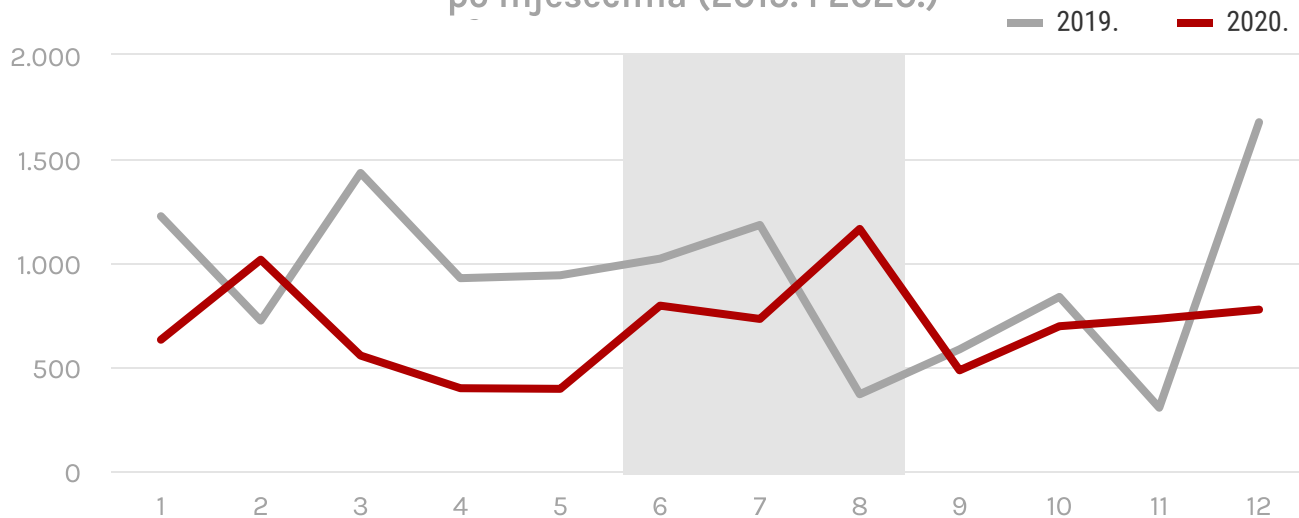
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

U izbornoj godini su porasli troškovi rente, ali se to ne odnosi samo na period izborne kampanje.

Prevoz. U toku avgusta 2020. godine utrostručeni su troškovi prevoza u odnosu na isti mjesec 2019. Riječ je o povećanju troškova goriva.

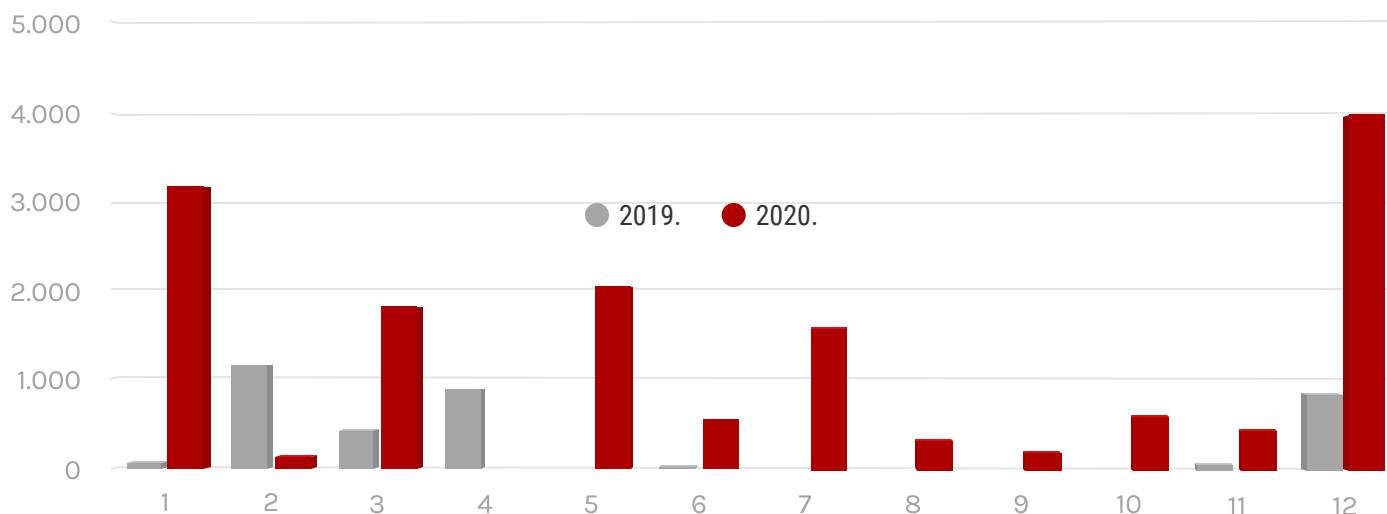
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

6.3.

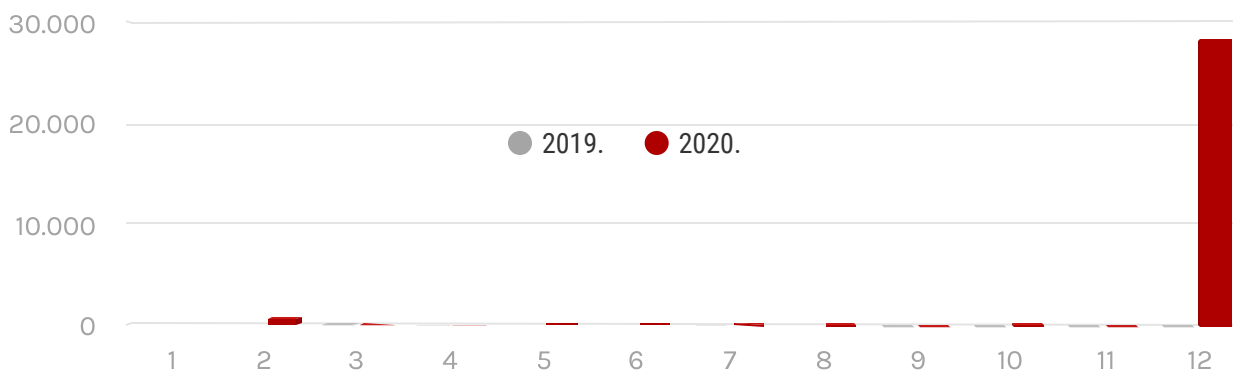
Promotivni materijali. U izbornoj godini troškovi promotivnih materijala su četiri puta veći nego u prethodnoj. U toku izborne kampanje plaćane su uglavnom usluge kompanija Madžarević - Biro konto, Marker DOO i MN Grafokarton.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Oglašavanje. SNP je imao vrlo male troškove oglašavanja sve do decembra 2020. godine, kada su isplatili 10 hiljada eura Televiziji Vijesti, kao i 18 hiljada novini i portalu Vijesti. U podacima o tim uplatama navedeni su isti brojevi računa kao i u slučaju troškova kampanje za parlamentarne izbore. Odnosno, riječ je o troškovima kampanje koji su, shodno posebnom protokolu članica koalicije „Za budućnost Crne Gore“, pali na teret SNP-a. [83]

Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

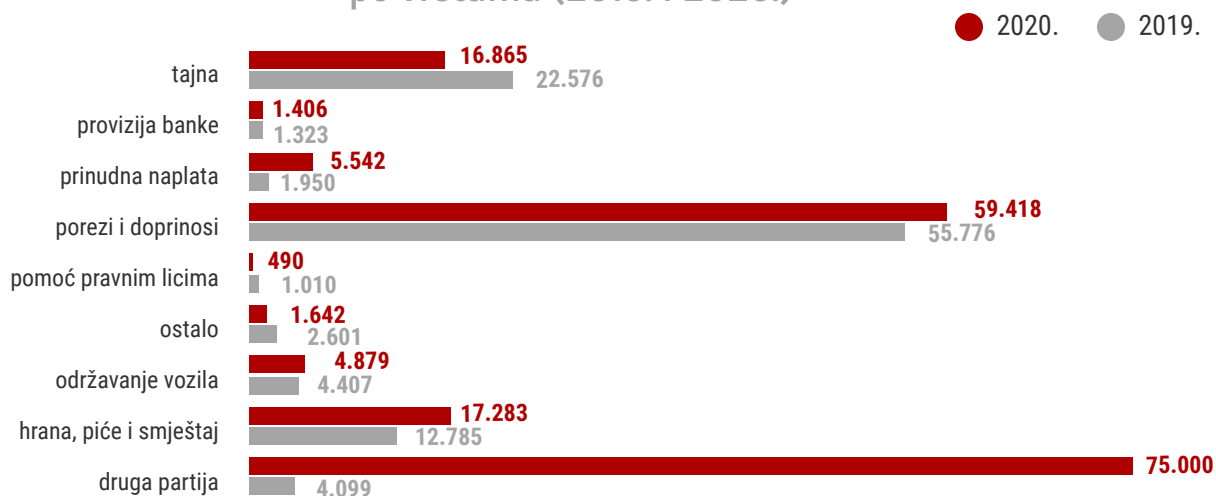

[83] Detaljnije informacije su date u poglavlju D.3. Nova srpska demokratija, 3.4. Plaćanje troškova izborne kampanje.

6.3.

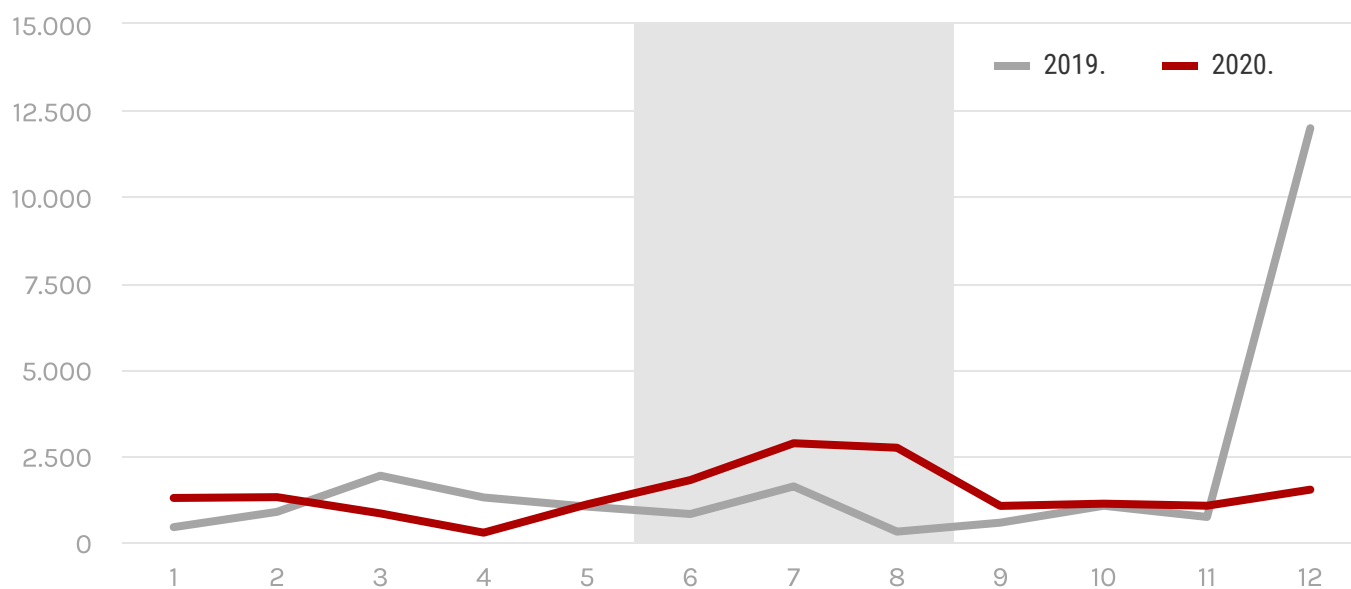
Ostali troškovi. U avgustu 2020. godine rastu ostali troškovi, uglavnom zbog prebacivanja 75 hiljada eura na račun NOVE. Međutim, u izbornoj godini povećavaju se i troškovi hrane i pića. **U avgustu 2020. godine izdaci za hranu i piće su skoro pet puta veći nego u istom mjesecu prethodne godine.**

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Gotovina. Dok su podaci o podizanju gotovine potpuno nepouzdana, informacije o troškovima isplaćenim iz blagajne su nešto detaljnije, ali ni iz njih se ne može utvrditi svrha isplate novca. **U toku izborne kampanje isplaćivani su skoro dvostruko veći iznosi gotovine iz blagajne, nego prethodne godine.**

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

U finansijskom izvještaju za 2020. godinu SNP navodi da je imao skoro 153 hiljade eura troškova kampanje za parlamentarne izbore.

Orazac TNOFIK

Troškovi nastali po osnovu finansiranja izborne kampanje		
Izborna kampanja	Period održavanja	Ukupno (u €)
Parlamentarni izbori Za budućnost Crne Gore	30.08.2020.	152.855,91
Lokalni izbori Andrijevića	30.08.2020.	3.893,26
Lokalni izbori Gusinje	30.08.2020.	465,06
Ukupno:		157.214,23

Slika 19: Izvod iz finansijskog izvještaja SNP-a za 2020. godinu, strana 16

Međutim, SNP nije imao otvoren poseban račun za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore, kako je to propisano zakonom.

Ta partija je uplatila 75 hiljada eura na poseban račun koji je otvorila NOVA da u ime njihove koalicije finansira izbornu kampanju.

Dodatno, SNP je potpisao Protokol sa drugim članicama koalicije “Za budućnost Crne Gore” i preuzela plaćanje troškova izborne kampanje od skoro 78 hiljada eura.

Tim Protokolom SNP se obavezala da plati preko 28 hiljada eura Daily press-u, odnosno novini i portalu Vijesti i taj dug je izmirila u martu 2021.

SNP je preuzeo i dug od preko 40 hiljada eura prema televiziji Vijesti. Do kraja 2020. godine je platio 10 hiljada eura tog duga, a u toku naredne dodatnih 20 hiljada. Stoga je na kraju 2021. godine dug te partije prema televiziji Vijesti iznosio 10 hiljada eura.

Ta partija je preuzela i dug od skoro 9 hiljada eura prema kompaniji Đoković. Iz finansija SNP-a se vidi da je tek krajem 2021. platila samo 1,5 hiljadu eura firmi Đoković, pa je preostali dug oko 7,5 hiljada.

6.4.

Подгорица
21.10.2020. године

УРЕ
21 10 20

ДЕМОКРАТСКА НАРОДНА ПАРТИЈА
ЦРНЕ ГОРЕ
Број 692/20
Подгорица 21.10.2020. год.

ПРОТОКОЛ О СРАВЊЕЊУ

ЧЛАН 1

Овим Протоколом се дефинише испуњење заједничких обавеза, између конституената Коалиције ЗА БУДУЋНОСТ ЦРНЕ ГОРЕ, Нове српске демократије, Покрета за промјене и Демократске народне партије, Социјалистичке народне партије, Праве Црне Горе, Уједињене Црне Горе и Радничке партије насталих као заједнички трошкови поводом изборне кампање и накнадне услуге рекламе "ХВАЛА ТИ ЦРНА ГОРО" (15.000,00€) ових политичких субјеката

ЧЛАН 2

Потписници овог Протокола се обавезују да предметне обавезе, КОЈЕ ИЗНОСЕ 434.555,64 измире на следећи начин:

НСД		
	PINK MEDIA M	81.513,29
	LIMANAKI STUDIO	50.000,00
	DRUSTVO ZA RAVNOPRAVNOST	15.322,50
	УКУПНО	146.835,79

ПЗП		
	PINK MEDIA M	81.575,44
	УКУПНО	81.575,44

ДНП		
	PINK MEDIA M	81.575,44
	УКУПНО	81.575,44

СНП		
	DAILY PRESS DOO	28.706,14
	TV VIJESTI	40.193,05
	DJOKOVIC DOO	8.956,42
	УКУПНО	77.855,61

Slika 20: Izvod iz Protokola o sravnjenju koalicije „Za buducnost Crne Gore“

D.7.

Bošnjačka stranka (BS)

Bošnjačka stranka je za dvije godine prihodovala 840 hiljada eura, od čega je čak 770 hiljada uplaćeno iz javnih izvora.

Ta partija spada u veoma transparentne i njena prosječna ocjena je 4,99.

BS je povećala troškove finansiranja redovnog rada u toku izborne kampanje u odnosu na uporedni period prethodne godine:

povećane isplate pomoći fizičkim licima,

uvećani troškovi zarada,

dodatno angažovanje agencije za praćenje medija.

Do kraja 2021. godine, BS nije platila oko osam hiljada eura prijavljenih troškova izborne kampanje sa bilo kog računa te partije koji je javno dostupan, a najveći dugovi uključuju:

- ⇒ Kompaniji Format studio nije plaćeno oko 1,8 hiljada eura;
- ⇒ Rožajskoj firmi H&MK nije plaćeno 1,3 hiljade eura;
- ⇒ Kompanijama Professional solutions i Muminović nije plaćeno po oko hiljadu eura.

Ta partija nam je dostavila sve izvode sa računa za 2020. godinu, dok za 2021. nedostaje šest izvoda, uglavnom sa računa ženske organizacije.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od Bošnjačke stranke smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa devet računa u toku 2019. i 2020. godine i to: četiri računa centrale, dva računa Foruma žena, jednog platne kartice za finansiranje troškova izborne kampanje i dva izborna računa - za parlamentarne i lokalne izbore u Gusinju. Dodatno su nam dati podaci o potrošnji blagajne centrale.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [84] finansiranja BS-a je 4,99. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 5,0, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 4,7.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	-	-	5,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 100% priliva blagajne
	5,00	-	-	-
Forum žena	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
	-	-	-	-
Opštinski odbori	nema	nema	nema	nema
	-	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				5,0

[84] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenju za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	-	5,00	-
Izbori 2020	dostavljeni svi izvodi	nema	dostavljeni svi izvodi	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-
Kotor	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Budva	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
	0,00	-	-	-
Tuzi	nisu dostavljeni podaci	nema	nema	nema
	-	-	-	-
Andrijevića	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
	5,00	-	-	-
Gusinje	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				4,70
Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije				4,99

Šta nedostaje?

Bošnjačka stranka tvrdi da nema poslovnih kartica za finansiranje redovnog rada, nema devizni račun, a da njeni opštinski odbori nemaju ni svoje račune, niti blagajne.

Ta partija je učestvovala u lokalnim izborima u Tuzima za koje nam nije dostavila izvode sa posebnog računa koji je otvorila za te namjene.

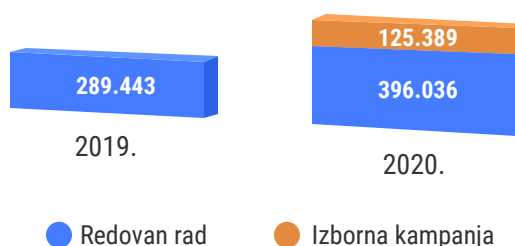
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi koje je objavila Bošnjačka stranka u 2019. godini su bili **oko 290 hiljada eura**.

U 2020. prihodi na objavljenim računima za redovno finansiranje su bili **skoro 400 hiljada**, a za izbornu kampanju je uplaćeno oko 125 hiljada eura.

Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima revizora i finansijskim izvještajima

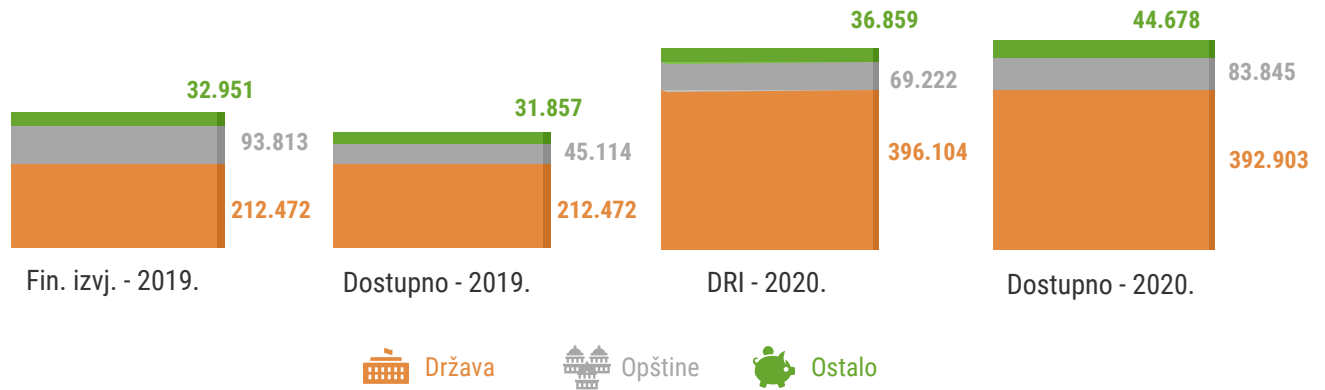
U 2019. godini dostupni su nam podaci o dvostruko manjem iznosu sredstava prihodovanih od opština nego što to pokazuju finansijski izvještaji te partije. Pošto za tu godinu nije rađena revizija, nema podataka da li je riječ o obračunatim prihodima koji nisu uplaćeni ili nam nisu dostavljeni svi podaci.

Dostupni podaci o prihodima od lokalnih samouprava za 2020. godinu se razlikuju od informacija u revizorskom izvještaju koji je rađen za tu godinu. Međutim, DRI ne precizira da li su prihodi opština obračunati ili i naplaćeni, već ih samo navodi. [85]

[85] Strana 24 izvještaja, <http://www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1taja%20Bo%C5%A1nja%C3%A8ke%20stranke%20za%202020.%20godinu.pdf>.

7.2.

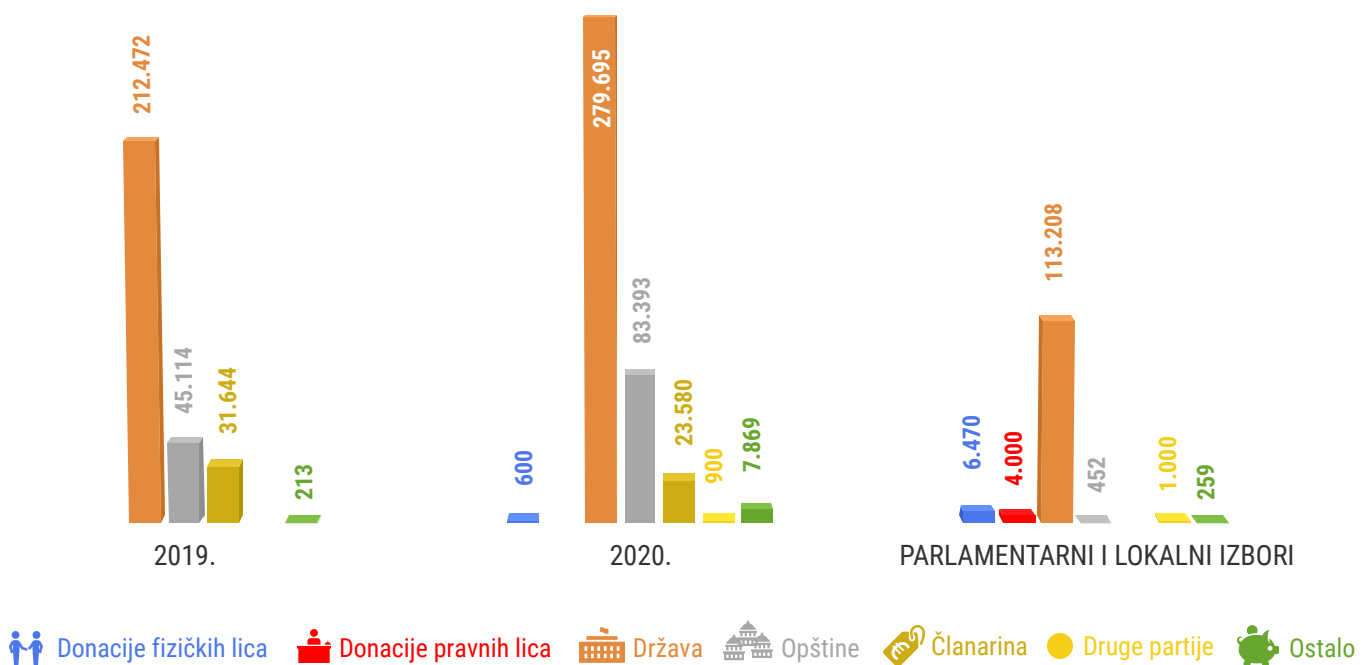
Poređenje podataka DRI i finansijskih izvještaja o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Izvori prihoda

Najveći dio zvaničnih prihoda BS-a dolazi od države, na drugom mjestu su opštine, na trećem članarine, dok su donacije veoma male.

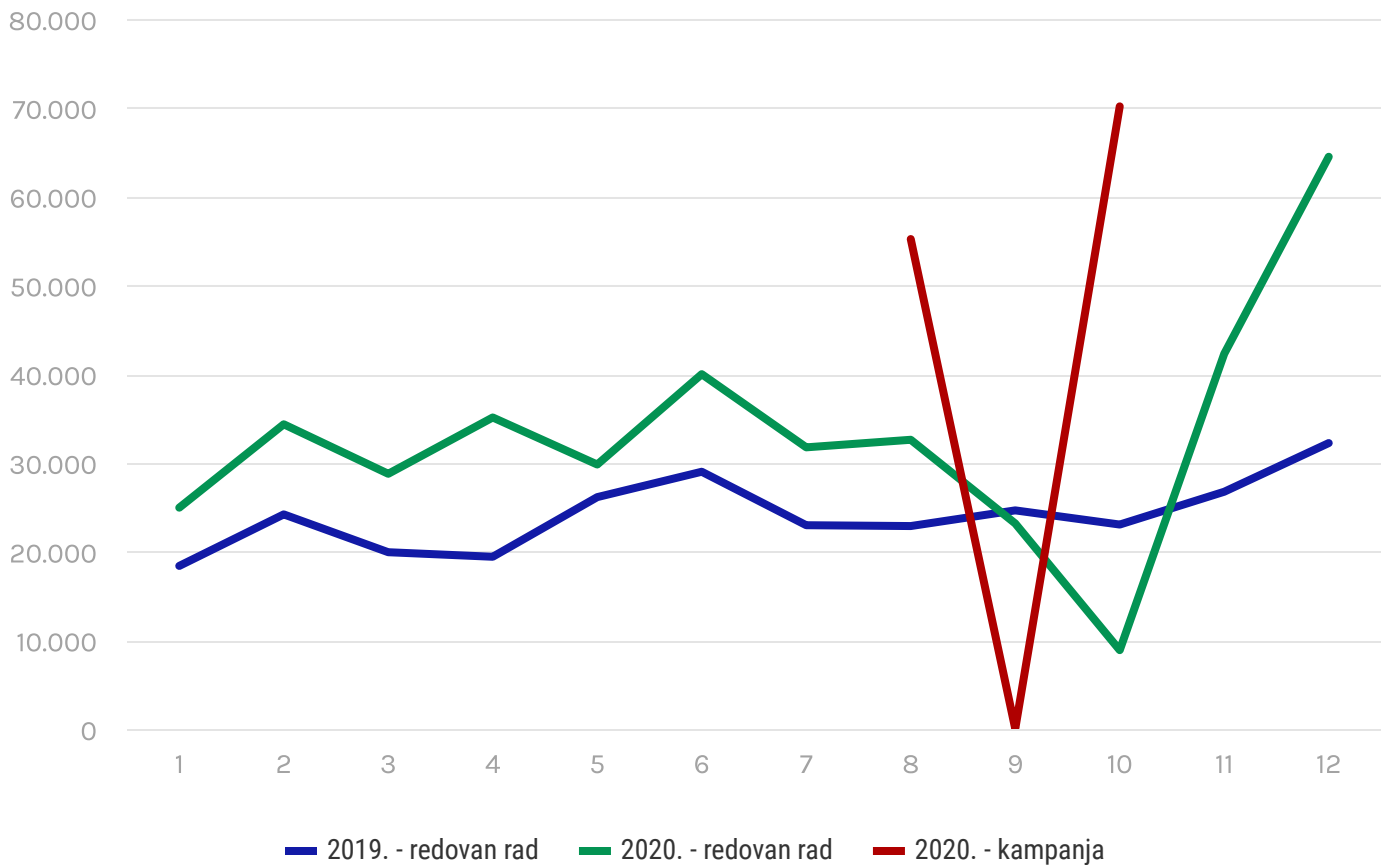
Dostupni izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

U 2020. godini prosječni mjesečni prihodi za redovan rad BS-a su veći nego u prethodnoj, osim u oktobru kada dolazi do značajnog pada. U avgustu i oktobru 2020. država je uplatila sredstva za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore, zbog čega dolazi do naglog rasta prihoda.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

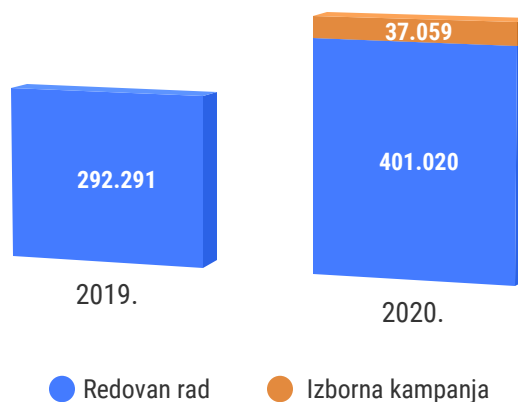

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi redovnog rada BS-a u 2019. godini su iznosili **oko 290 hiljada eura**, a u 2020. **preko 400 hiljada eura**, dok su dostupni troškovi izborne kampanje bili oko 37 hiljada eura.

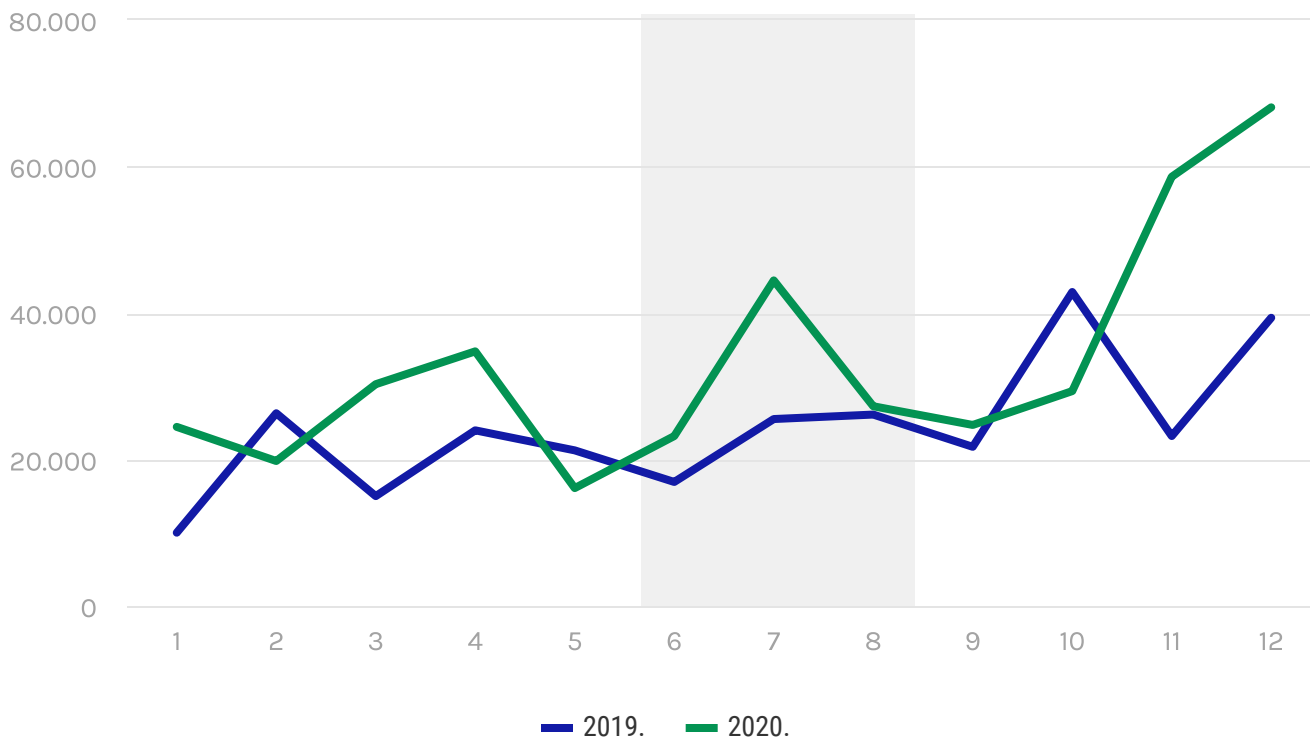
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U junu, a posebno u julu 2020, BS je imala **povećane troškove finansiranja redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine**, a rast je evidentan i u poslednja dva meseca te godine.

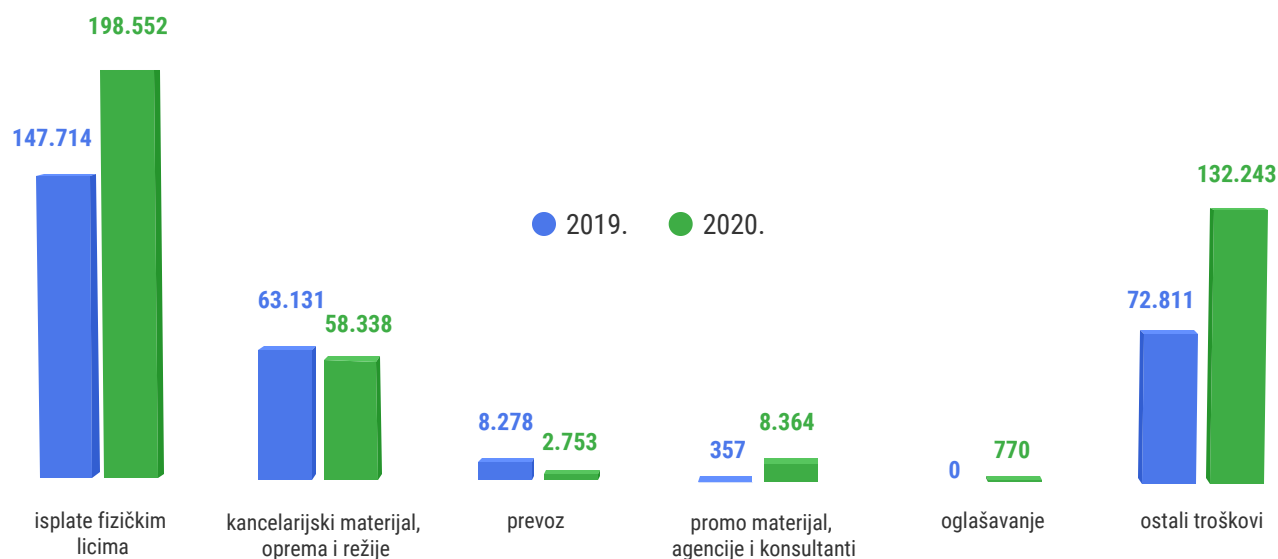
Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

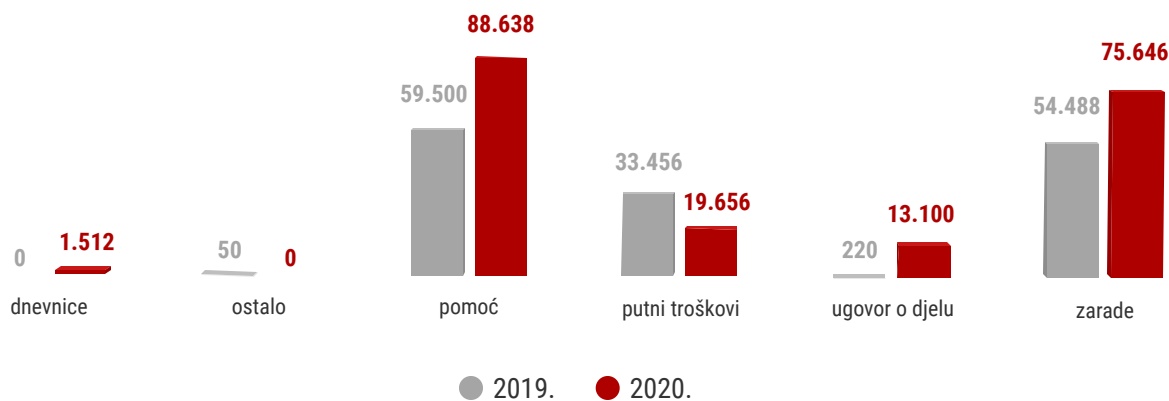
Najveći troškovi za redovno finansiranje se odnose na isplate fizičkim licima koje rastu u izbornoj godini. U izbornoj godini su povećani i troškovi izrade promo materijala a ostali troškovi su gotovo duplirani.

Troškovi redovnog rada,
po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini, povećane su isplate pomoći fizičkim licima i zarade, dok se smanjuju isplate pojedincima po osnovu putnih troškova.

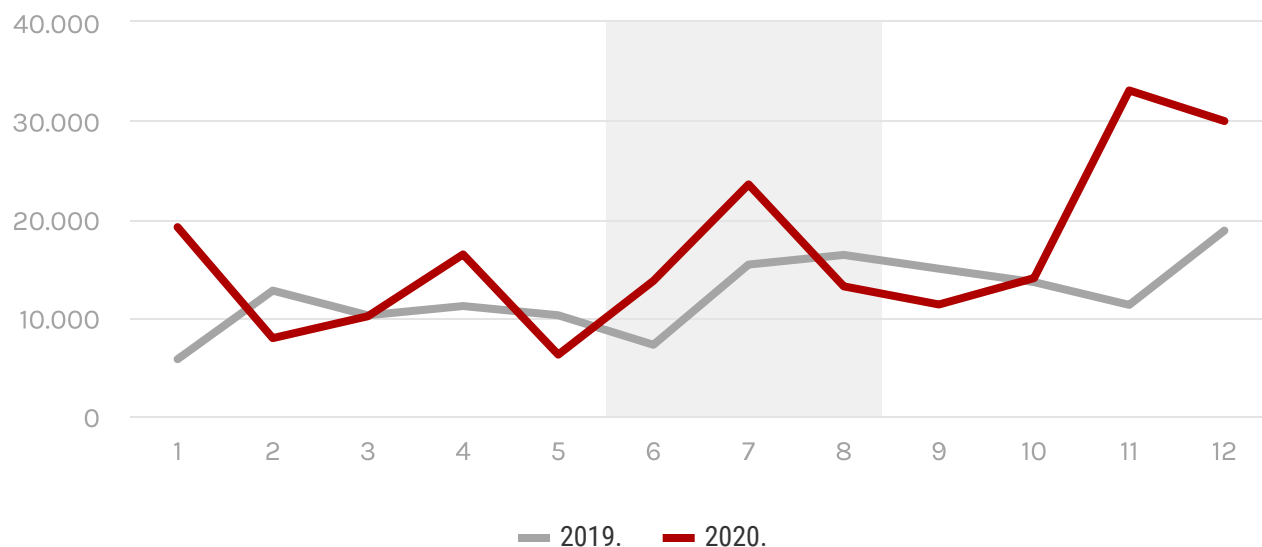
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

7.3.

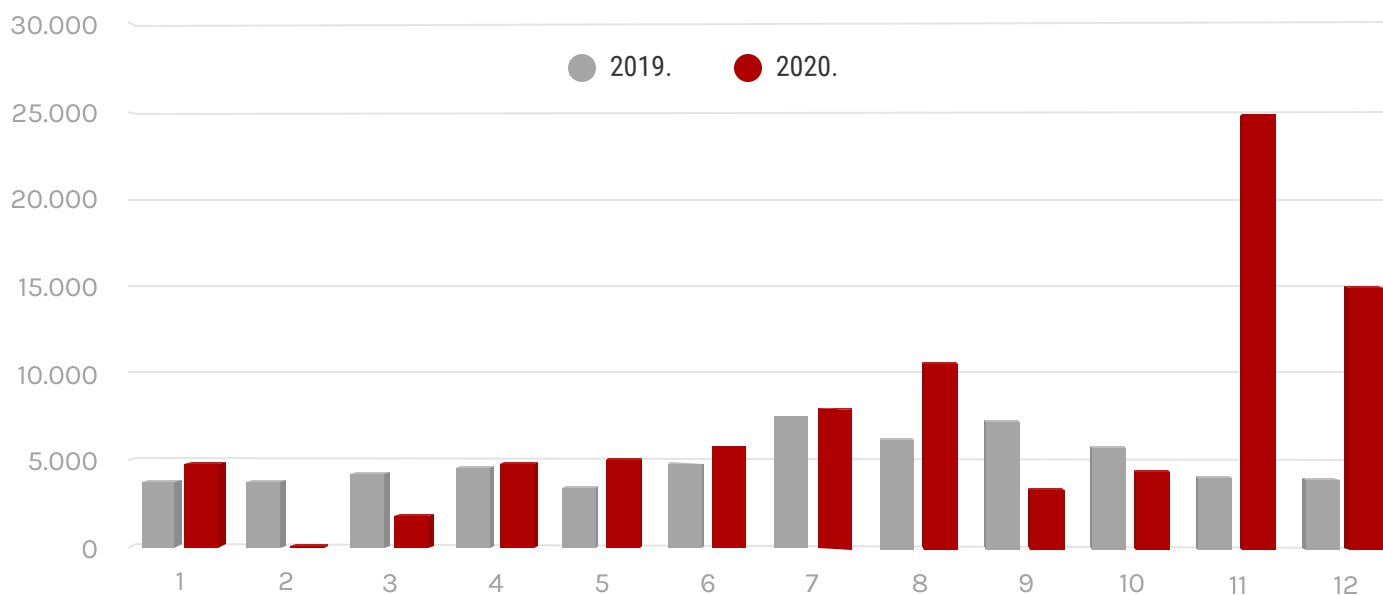
U junu i julu 2020., u toku izborne kampanje, dolazi do rasta isplata fizičkim licima sa računa za finansiranje redovnog rada BS-a. Rast je primijetan i u novembru i decembru te godine.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Sa računa za finansiranje redovnog rada u avgustu 2020. godine je isplaćeno skoro dva puta veći iznos pomoći nego u istom mjesecu prethodne godine, a u julu tri puta veći iznos zarada nego u uporednom periodu 2019. godine.

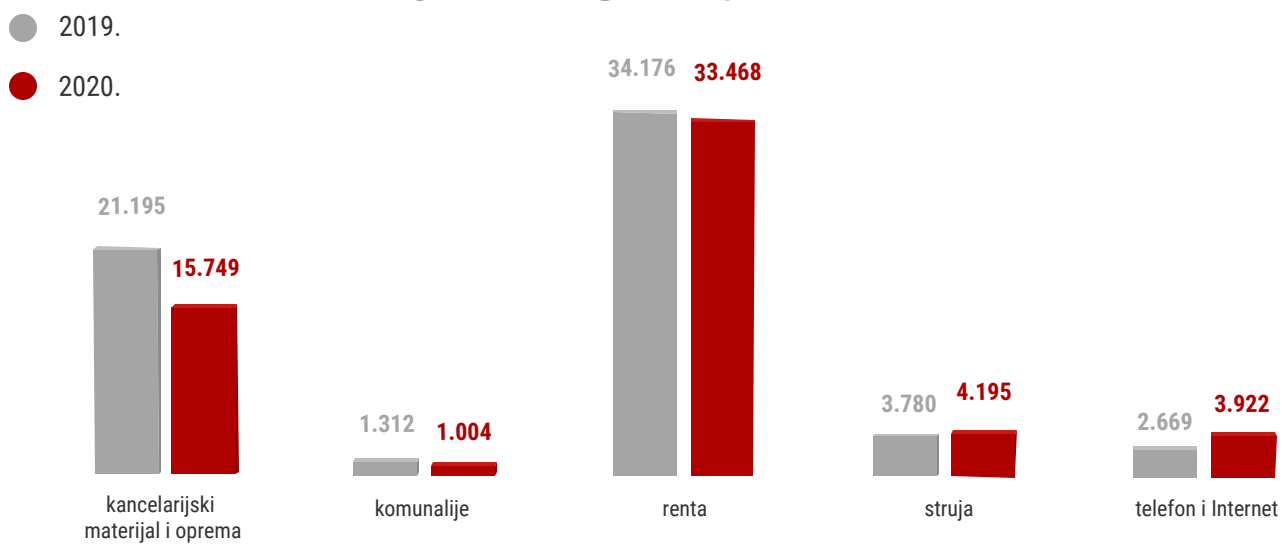
Troškovi pomoći fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

7.3.

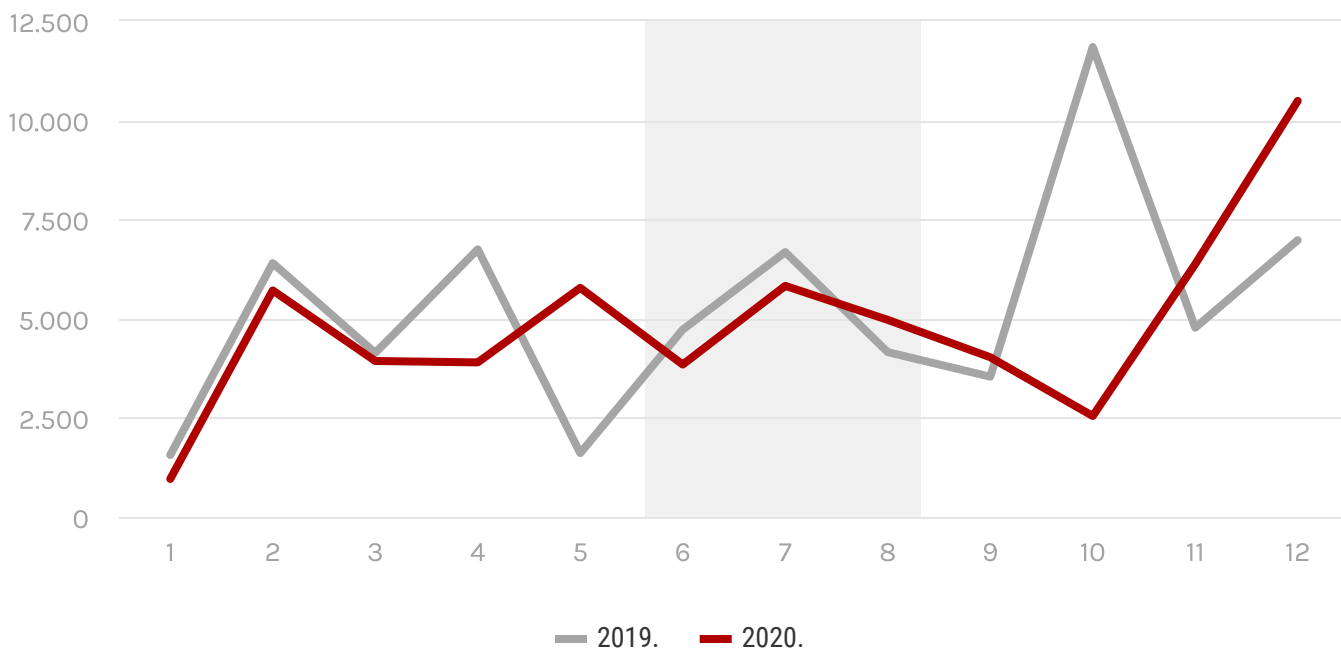
Kancelarijski materijal, oprema i režije. U 2020. godini povećani su troškovi telefona, interneta i struje, plaćeni iz sredstava za redovan rad, u odnosu na prethodnu godinu.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Međutim, nije bilo povećanja ovih troškova u toku izborne kampanje, osim neznatnog rasta u avgustu.

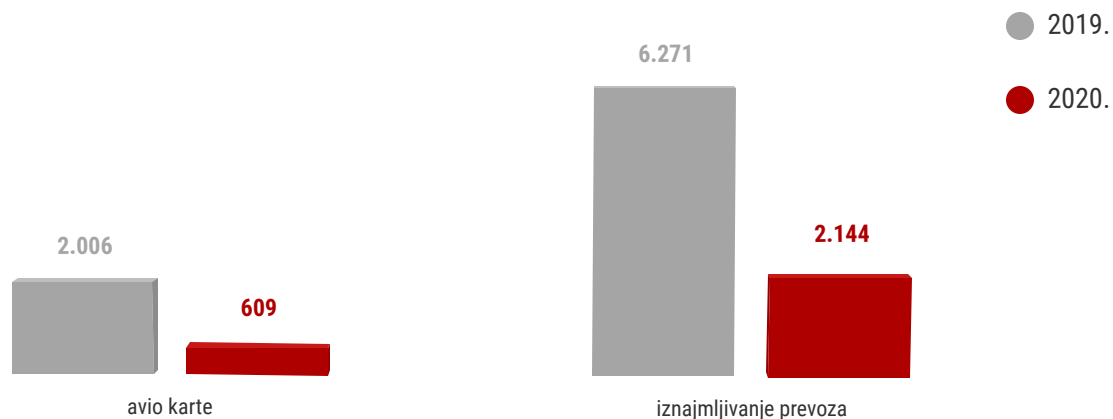
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

7.3.

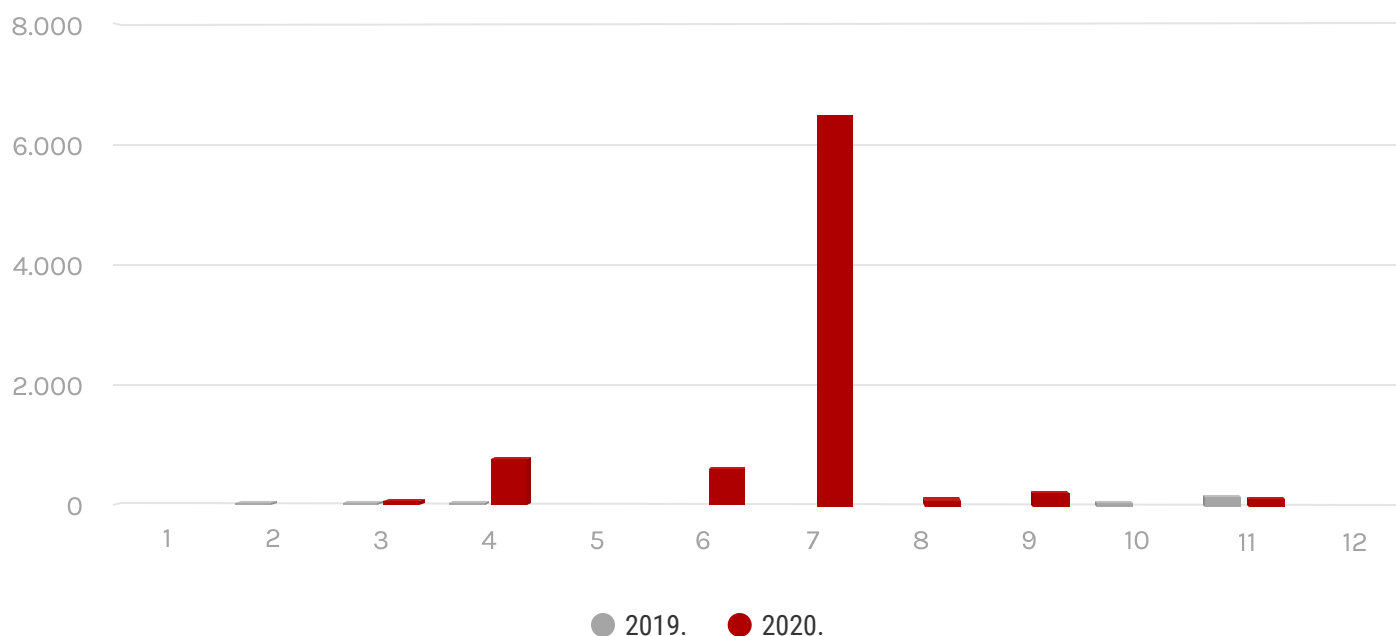
Prevoz. Troškovi prevoza su manji u izornoj godini nego u prethodnoj, a tako je i u toku izborne kampanje.

Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Promotivni materijali. U julu, u toku izborne kampanje, je došlo do većeg rasta ovih troškova zbog isplata prema kompaniji Ninamedia kliping DOO od oko šest hiljada eura.

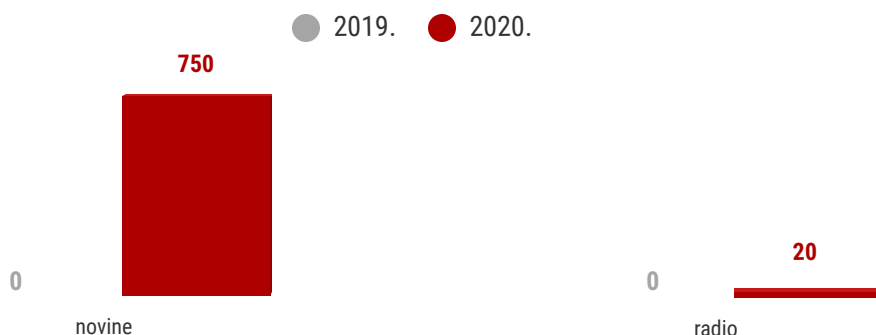
Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

7.3.

Oglašavanje. U izbornoj godini je povećan trošak oglašavanja i to u julu, ali taj iznos nije značajan i odnosi se na objavljivanje oglasa u novinama.

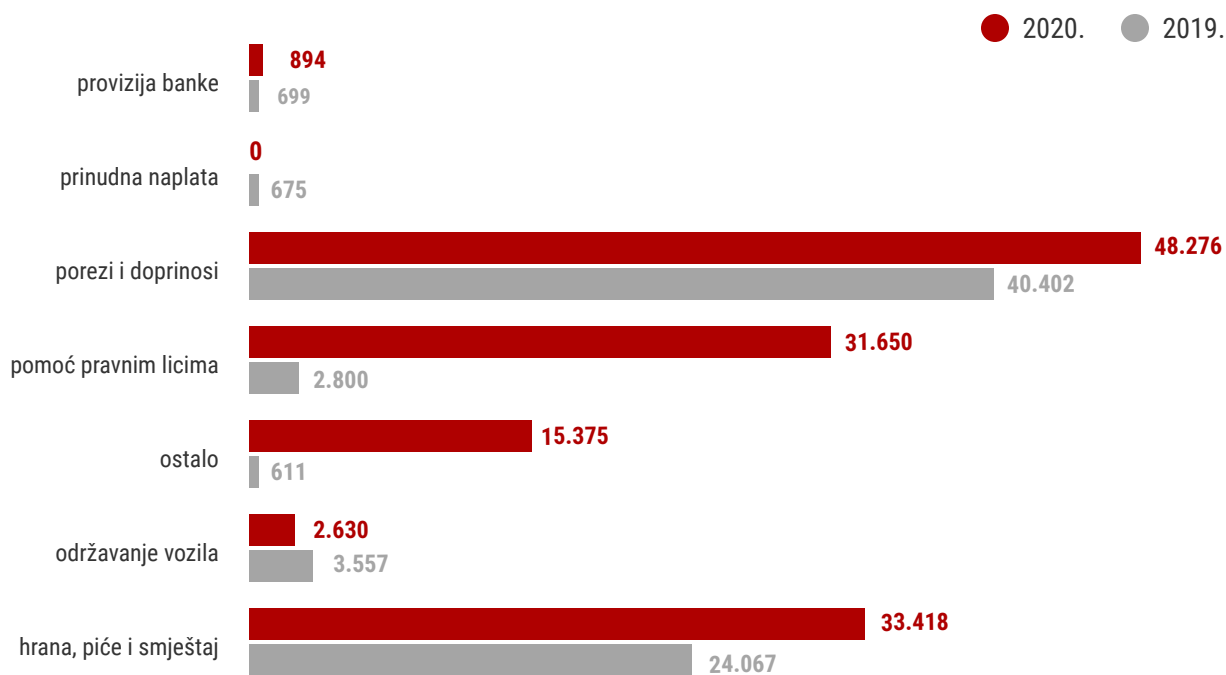
Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Ostali troškovi. U 2020. godini najviše rastu iznosi pomoći pravnim licima, kao i troškovi hrane i pića, a došlo je i do rasta poreza i doprinosa u vezi sa većim isplatama zarada i drugih primanja fizičkim licima.

Pomoć pravnim licima, uglavnom nevladinim organizacijama, je uplaćivana mimo izborne kampanje, a najveća isplata od osam hiljada eura je bila prema FK Rožaje krajem 2020.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

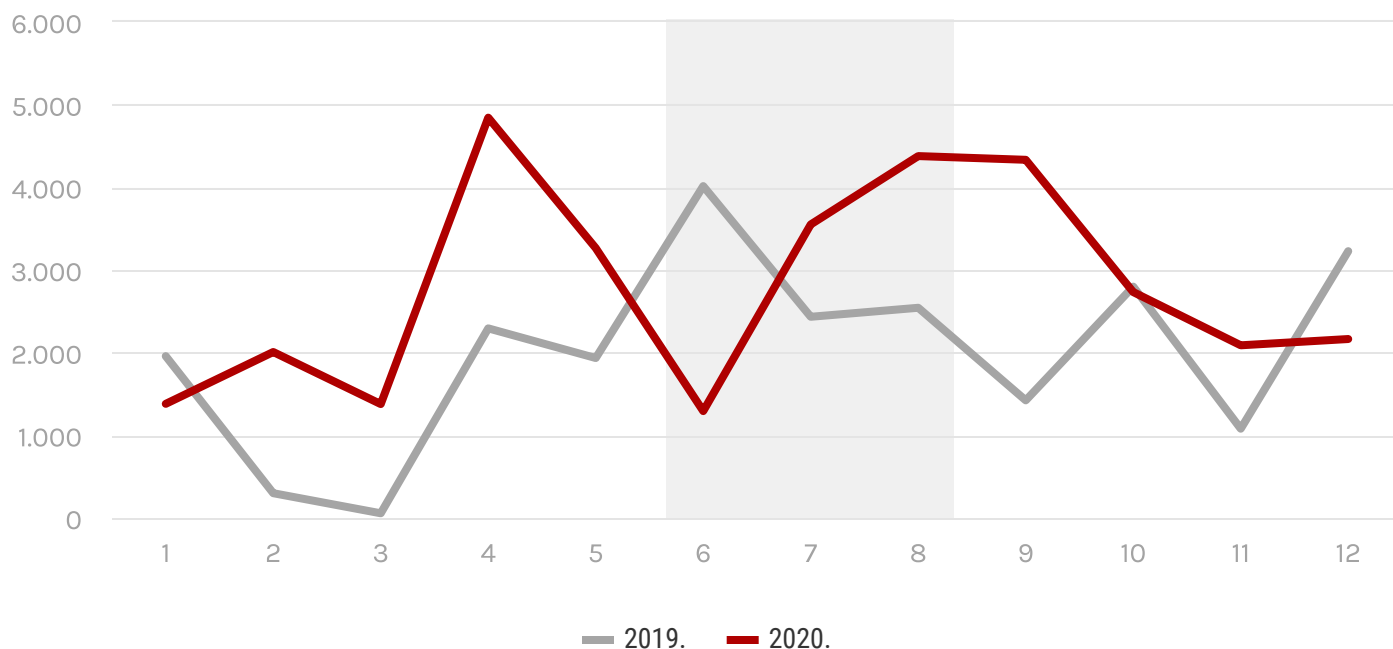

7.3.

Zanimljivo je da je nakon izborne kampanje, u novembru 2020., BS isplatila oko 14,5 hiljada eura kompaniji Montenegro Capital Investments DOO koja pruža konsultantske usluge. Usluge te kompanije nisu prijavljene kao troškovi u kampanji.

Troškovi hrane i pića rastu u toku izborne kampanje, a u avgustu, mjesecu kada su održani izbori, su dvostruko veći nego u istom periodu prethodne godine.

Troškovi hrane, pića i smještaja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Gotovina. U oktobru 2020. godine podignuta je oko 1,5 hiljada eura koja je isplaćena za dnevnice, i drugog poslovanja preko blagajne u toku 2020. godine nije bilo, što se navodi i u izvještajima DRI-ja. [86] BS tvrdi da u 2019. godini nije imala blagajnu.

[86] Strana 21 izvještaja, <http://www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1taja%20Bo%C5%A1nja%C3%A8ke%20stranke%20za%202020.%20godinu.pdf>.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

Prema podacima kojima raspolažemo, do kraja 2021. godine, sa žiro računa BS-a nisu plaćeni troškovi izborne kampanje u ukupnom iznosu od oko osam hiljada eura.

Naime, Bošnjačka stranka nam je dostavila sve izvode sa svojih računa za 2020. godinu, dok u 2021. nedostaje šest izvoda i to dva izvoda sa jednog računa centrale i četiri izvoda sa računa Foruma žena. [87]

Kompaniji Format studio doo nije plaćeno oko 1,800 eura za montažu i obradu snimljenog materijala, a firmi H&MK doo iz Rožaja, koja se bavi kateringom, oko 1,300 eura.

Firmi Muminović DOO i kompaniji Professional solutions nisu plaćeni dugovi od po oko 1,000 eura.

Nekim od tih dobavljača u međuvremenu su isplaćivani manji iznosi, ali se oni ne mogu dovesti u vezu sa troškovima koji su nastali u toku izborne kampanje.

Ni sa računa za finansiranje izborne kampanje ni iz blagajne nije isplaćeno preko 1,100 eura dnevnica koje su prijavljene kao trošak u kampanji.

Oko 1,800 eura nije isplaćeno drugim, manjim dobavljačima, čiji računi u kampanji su iznosili po par stotina eura.

[87] Nisu nam dostavljeni sledeći izvodi u 2021. godini: jedan u martu, devet u aprilu, četiri u maju, tri u oktobru i jedan u novembru.

D.8.

Građanski pokret URA (URA)

Građanski pokret URA je za dvije godine prihodovao 725 hiljada eura, od čega je 640 hiljada uplaćeno iz javnih izvora.

Ta partija spada u veoma transparentne sa prosječnom ocjenom 4,96.

URA je povećala troškove finansiranja redovnog rada u toku izborne kampanje u odnosu na uporedni period prethodne godine:

duplirane su isplate fizičkim licima, najčešće po osnovu ugovora o djelu, a veće su i isplate pomoći,

preko šest puta veći troškovi reklamiranja na društvenim mrežama, posebno na Facebook-u,

duplo veći troškovi režija, posebno rente i kancelarijskog materijala,

udvostručeni su troškovi hrane i pića.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od URE smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa 13 računa u toku 2019. i 2020. godine i to: dva računa centrale, forum žena, račun opštinskog odbora Kotor, tri izborna računa - za parlamentarne i lokalne izbore u Budvi i Kotoru, tri devizna računa, kao i izvode sa tri bankarske kartice. Dostavljeni su nam i podaci o troškovima plaćenim iz blagajne centrale URE.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [88] finansiranja URE je 4,96. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 4,95, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 5,0.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Centrala	5,00	5,00	5,00	4,00
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeno 100% transakcija u odnosu na podatke DRI podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 94% priliva blagajne
Forum žena	5,00	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema -	nema -	nema -
Opštinski odbori	5,00	-	-	0,00
	dostavljeni svi izvodi 1 opštinskog odbora kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema -	nema -	nije dostavljena blagajna OO Kotor (DRI 2019), iznos nije naveden, ocjena obračunata po istom odnosu kao za centralu -
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,95

[88] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenju za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	5,00	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Kotor	5,00	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Budva	5,00	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Andrijevića	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Gusinje	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				5,00

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

4,96

Šta nedostaje?

Informacije o troškovima iz blagajne opštinskog odbora u Kotoru, koja je prema revizorskim izvještajima Državne revizorske institucije [89] bila aktivna u toku 2020. godine, nam nisu date.

[89] Izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog izvještaja Građanskog pokreta URA za 2020. godinu, <http://www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20izvje%C5%A1tja%20Gra%C4%91anskog%20pokret%20URA%20za%202020.%20godinu.pdf>; Izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog izvještaja Građanskog pokreta URA za 2019. godinu, <http://www.dri.co.me/1/doc/Izvje%C5%A1taj%20o%20reviziji%20Godi%C5%A1njeg%20konsolidovanog%20finansijskog%20izvje%C5%A1tja%20Gra%C4%91anskog%20pokreta%20E2%80%9EURA%20za%202019.%20godinu.pdf>.

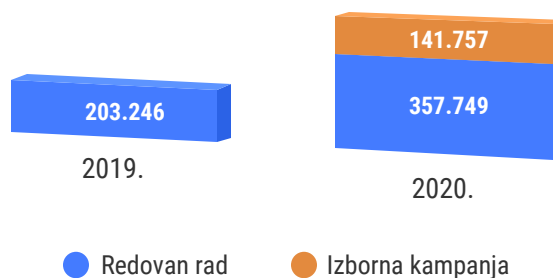
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Dokumentacija koju je URA objavila pokazuje da su njeni ukupni prihodi u 2019. godini bili **oko 200 hiljada eura**.

U 2020. prihodi na objavljenim računima za redovno finansiranje su bili **skoro 360 hiljada**, a za izbornu kampanju je uplaćeno oko 140 hiljada eura.

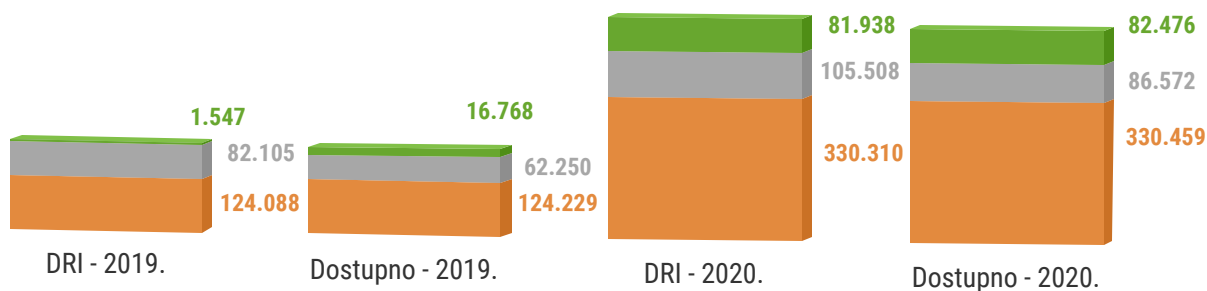
Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima revizora

Izveštaji DRI pokazuju da je iz budžeta lokalnih samouprava URA prihodovala po oko 20 hiljada eura veća sredstva godišnje, nego što to pokazuju podaci koje su nam dostavili. Vjerovatno je riječ o obračunatim a nenaplaćenim prihodima, iako to nije precizirano u revizorskim izvještajima.

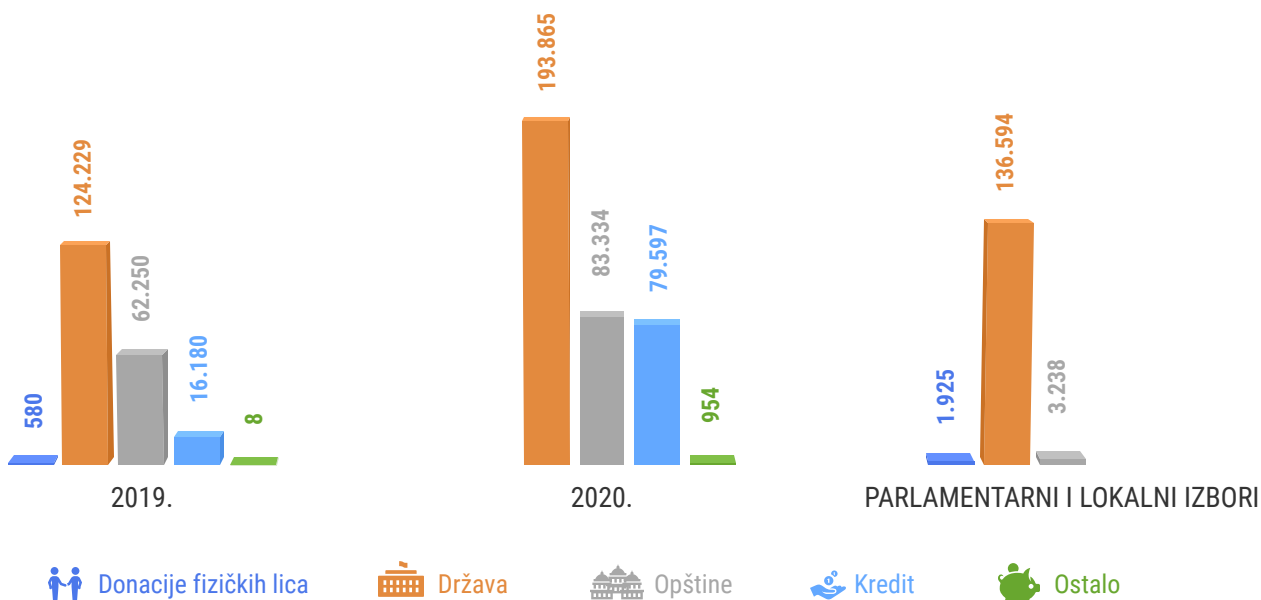
Poređenje podataka DRI o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Izvori prihoda

Najveći dio dostupnih prihoda se odnosi na uplate od strane države i lokalnih samouprava. U 2019. je uzet manji, a u 2020. godini veći kredit koji su uplaćeni na račun za finansiranje redovnog rada URE. Sredstva dobijena od kredita u izbornoj godini su prebačena na račun za finansiranje kampanje.

Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Finansijska dokumentacija pokazuje da je URA uzela kredit od 80 hiljada eura koji je 29. jula 2020. uplaćen na redovni račun, a zatim prenijela 61 hiljadu na račun za parlamentarne izbore, i to 20 hiljada dan nakon dobijanja kredita, dodatnih 20 hiljada 11. avgusta i 21. hiljadu 24. avgusta. Pored toga, 11. avgusta na račune za finansiranje kampanje za lokalne izbore je uplaćeno 10 hiljada za izbore u Budvi i osam hiljada za izbore u Kotoru.

U izvještaju DRI-ja [90] se navodi da je taj kredit uzet za potrebe finansiranja izborne kampanje i da je trebalo da bude uplaćen na poseban račun:

“Uvidom u Ugovor o kreditu utvrđeno je da je kredit podignut za potrebe pripreme izborne kampanje (parlamentarni i lokalni izbori u Budvi i Kotoru), pa je shodno namjeni kreditna sredstva trebalo uplatiti na poseban žiro račun otvoren za potrebe izborne kampanje, a u skladu sa odredbama člana 24 stav 3 Zakona, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na poseban račun namijenjen za finansiranje troškova izborne kampanje.“

[90] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja "Građanskog pokreta URA" za 2020. godinu, strana 6.

8.2.

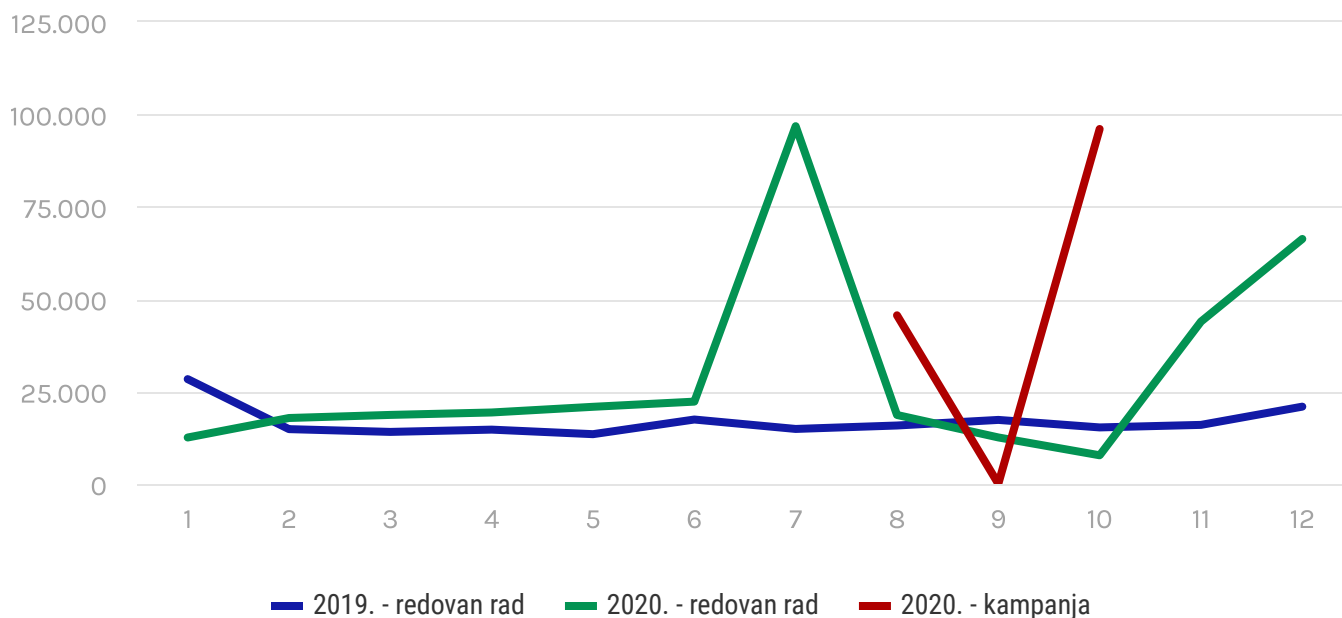
Revizijom je utvrđeno da su sredstva uplaćena na račun za redovno poslovanje. Uvidom u Ugovor o kreditu utvrđeno je da je kredit podignut za potrebe pripreme izborne kampanje (parlamentarni i lokalni izbori u Budvi i Kotoru), pa je shodno namjeni kreditna sredstva trebalo uplatiti na poseban žiro račun otvoren za potrebe izborne kampanje, a u skladu sa odredbama člana 24 stav 3 Zakona, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na poseban račun namijenjen za finansiranje troškova izborne kampanje.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

U toku 2019. i u prvoj polovini 2020. godine, prosječni mjesečni prihodi URE su bili stabilni i iznosili su oko 17 hiljada eura. U julu 2020., prihodi su porasli zbog uzimanja kredita na računu za finansiranje redovnog rada. Manje povećanje u decembru te godine se takođe odnosi na uvećane uplate iz državnog trezora.

U avgustu 2020., država im uplaćuje prvi dio, a u oktobru drugi dio sredstava za finansiranje izborne kampanje na poseban račun.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

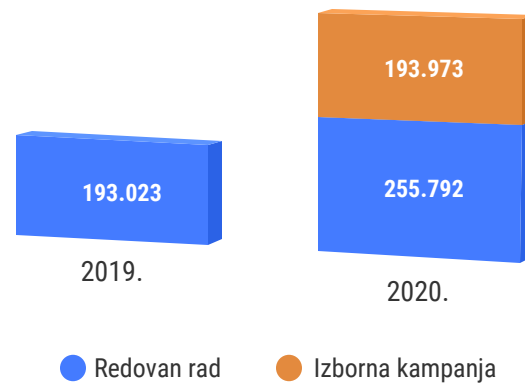
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Prema dostupnim izvodima sa računa i računima iz blagajne, troškovi redovnog rada URE u 2019. godini su iznosili **preko 190 hiljada**, a u 2020. **oko 255 hiljada eura**.

Dostupni troškovi parlamentarnih i lokalnih izbora su bili preko 190 hiljada eura.

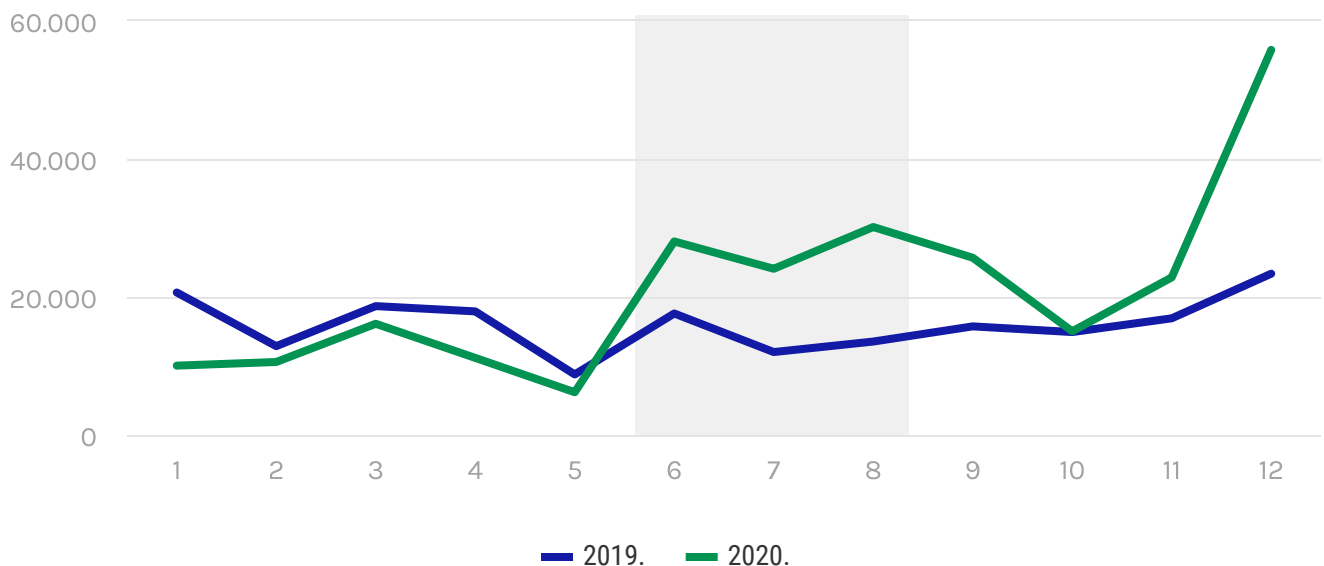
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U toku izborne kampanje, u junu, julu i avgustu 2020., URA je imala **veće troškove finansiranja redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine**. Troškovi redovnog rada su veći i u septembru te godine, nakon održanih izbora, a zatim naglo padaju u oktobru, pa u novembru i decembru ponovo rastu.

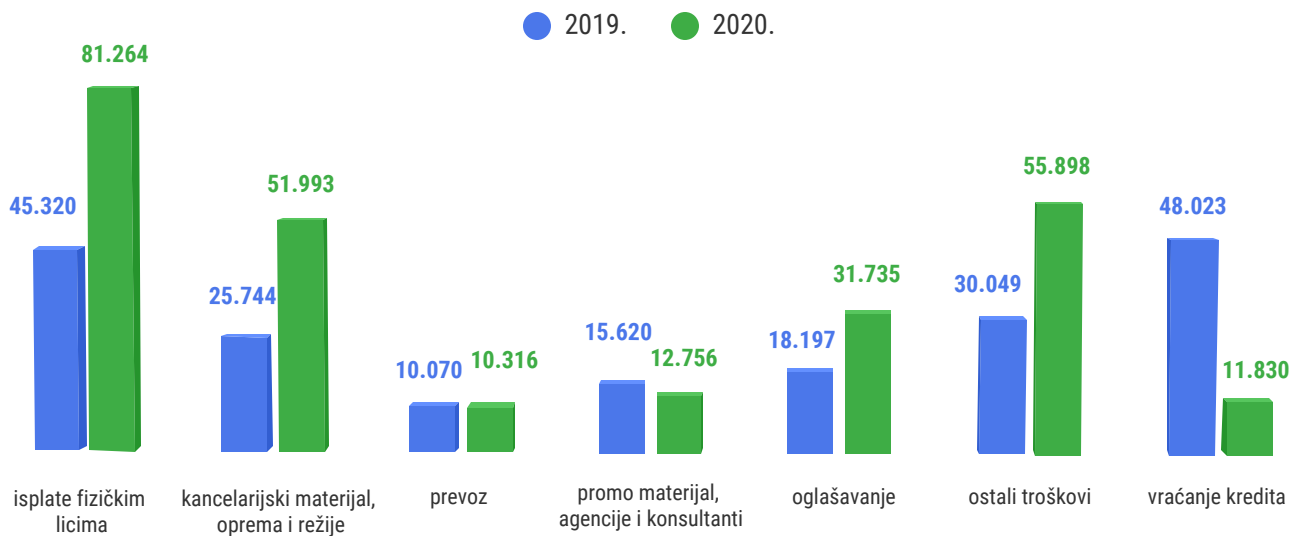
Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

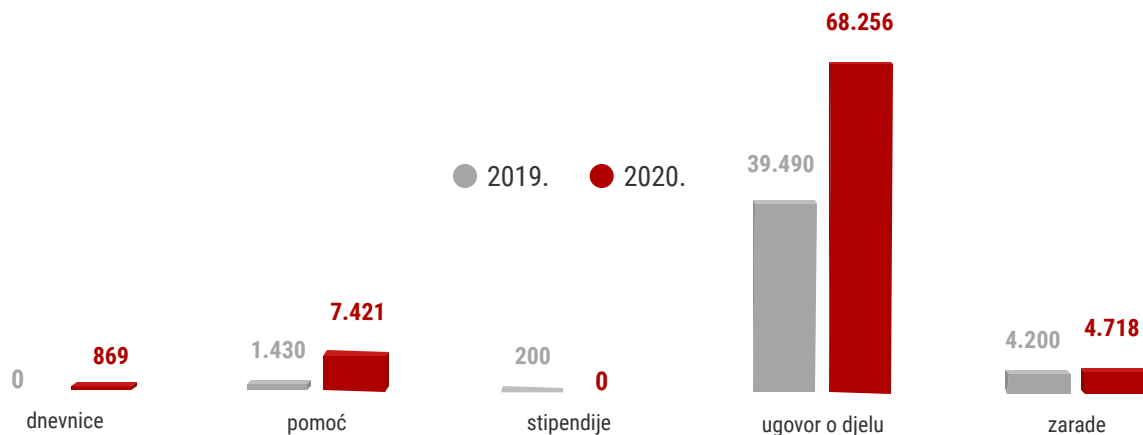
Najveći troškovi finansiranja redovnog rada, isplate fizičkim licima, su skoro duplo veće u izbornoj godini u odnosu na prethodnu. U izbornoj godini su dvostruko veći troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija, udvostručeni su troškovi oglašavanja, kao i ostali troškovi finansiranja redovnog rada URE.

Troškovi redovnog rada, po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. Ove isplate su uvećane dominantno zbog većih troškova po osnovu ugovora o djelu, a povećana je i isplata pomoći fizičkim licima.

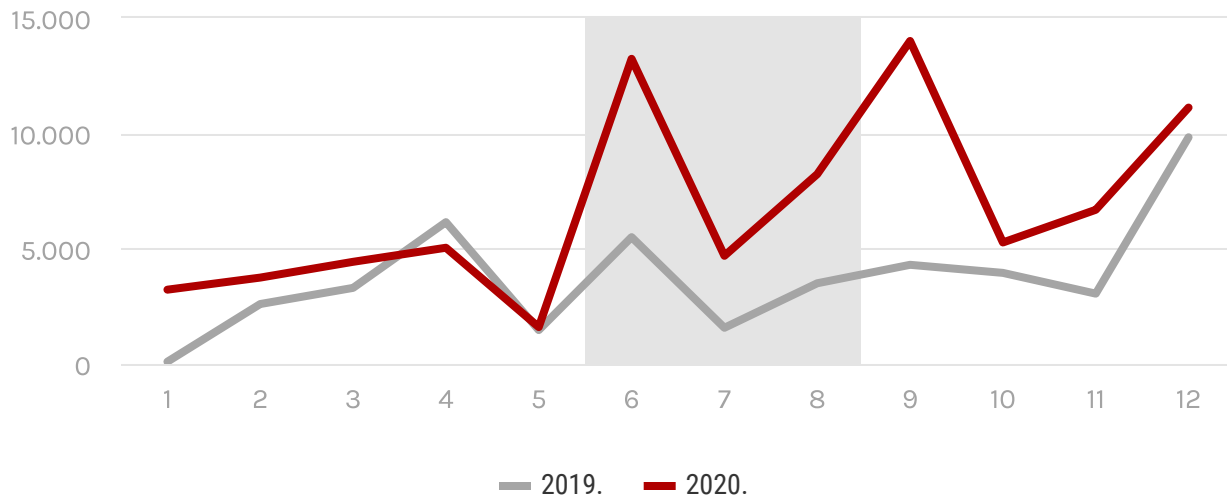
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

8.3.

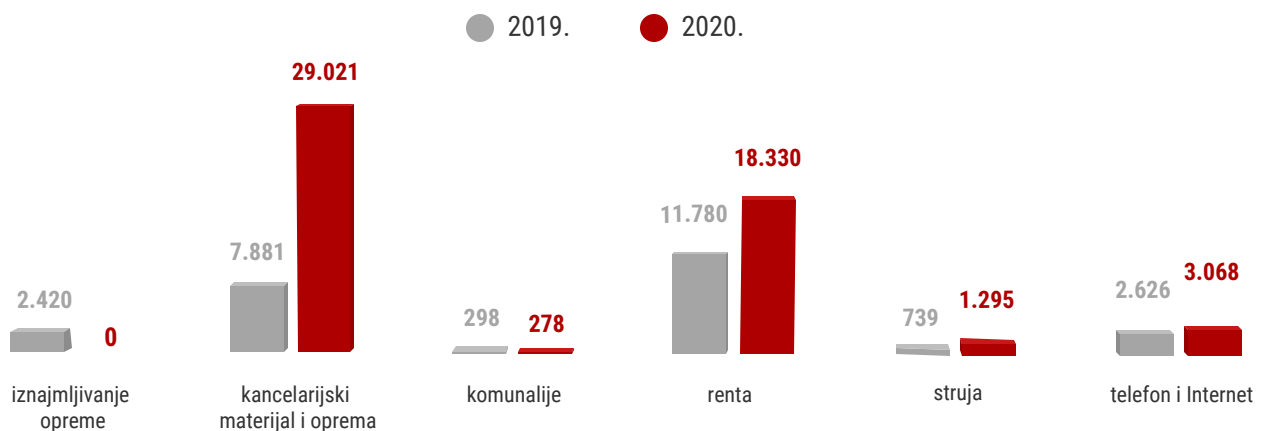
Do velikog rasta isplata fizičkim licima dolazi od juna 2020. godine, a u julu i avgustu, a zatim i oktobru i novembru, isplaćeno je duplo više sredstava po ovom osnovu nego u istom periodu prethodne godine.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U izbornoj godini su višestruko povećani troškovi kancelarijskog materijala i opreme, a porasli su i troškovi rente.

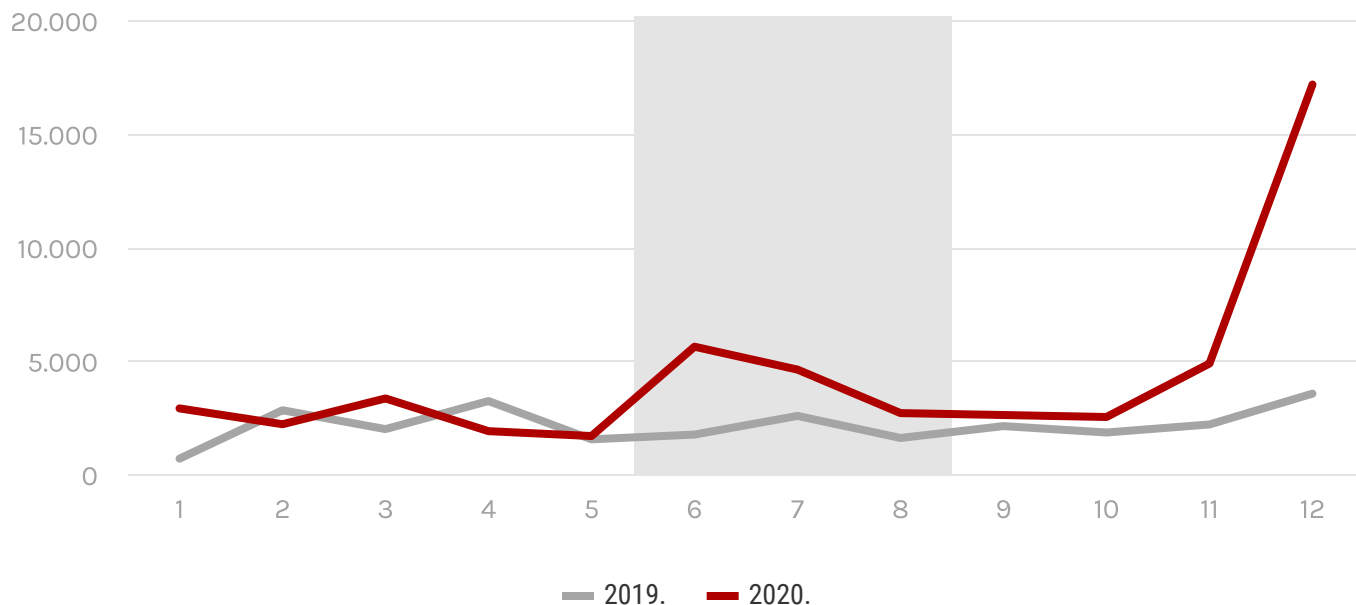
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Do rasta tih troškova dolazi u toku izborne kampanje. U junu 2020. do rasta troškova je najvećim dijelom došlo zbog veće isplate fizičkom licu po osnovu rente. U julu i avgustu je pored rasta troškova rente koji su isplaćeni fizičkim licima, povećana i kupovina kancelarijskog materijala. Do rasta ovih troškova krajem godine je došlo zbog kupovine vozila.

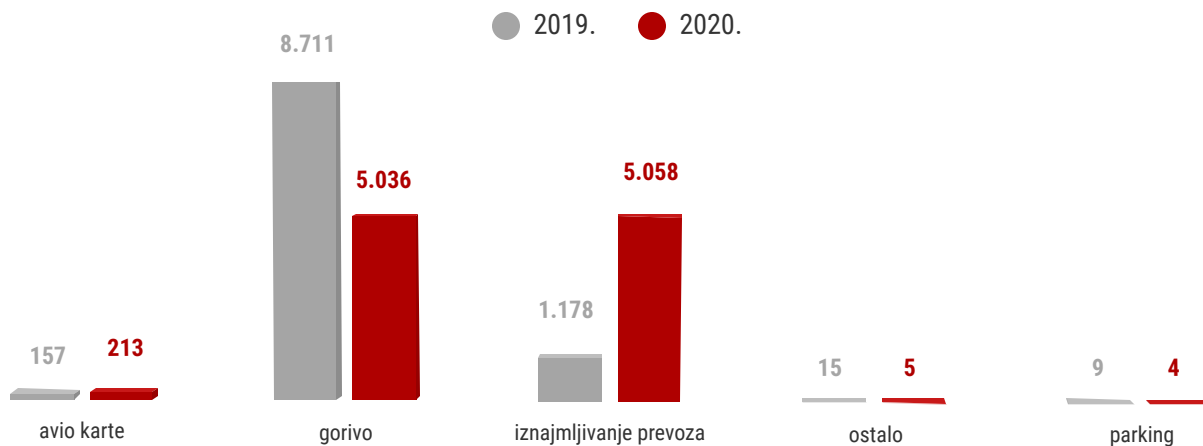
8.3.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. U izbornoj godini svi troškovi prevoza su manji nego u prethodnoj, a nije bilo povećanja ni u toku izborne kampanje.

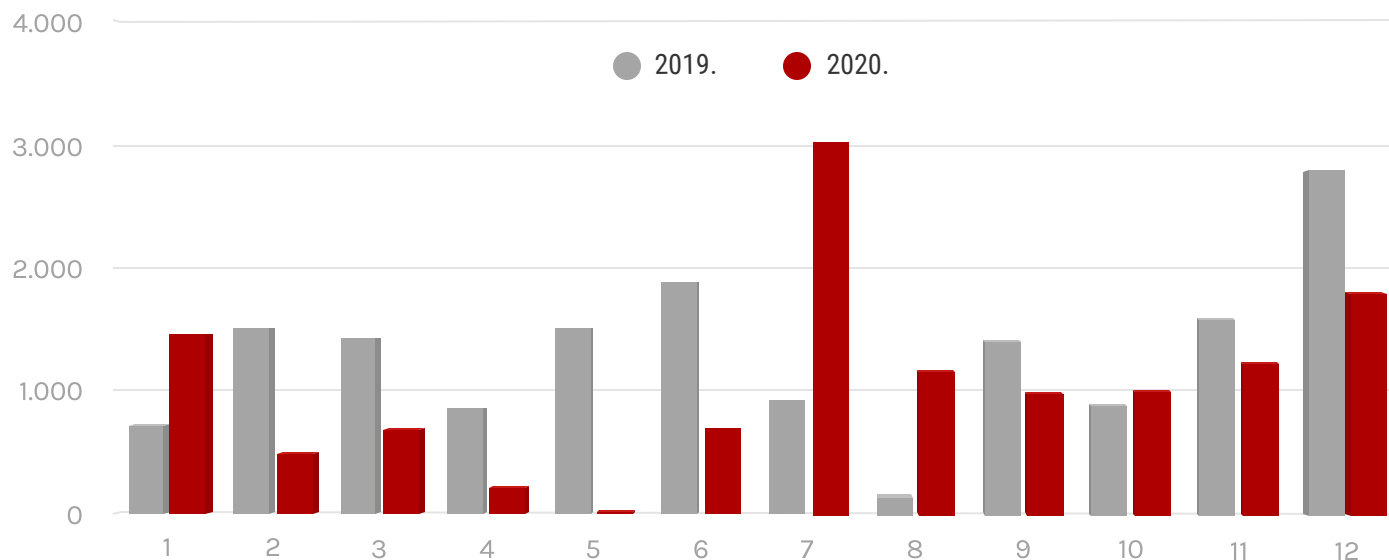
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Promotivni materijali. Ukupna sredstva utrošena za promotivni materijal su manja u izbornoj nego u prethodnoj godini. **Međutim, troškovi promotivnih materijala u julu i avgustu 2020. su preko četiri puta veći nego u istim mjesecima prethodne godine. Riječ je o isplatama prema firmama koje rade promo materijale.**

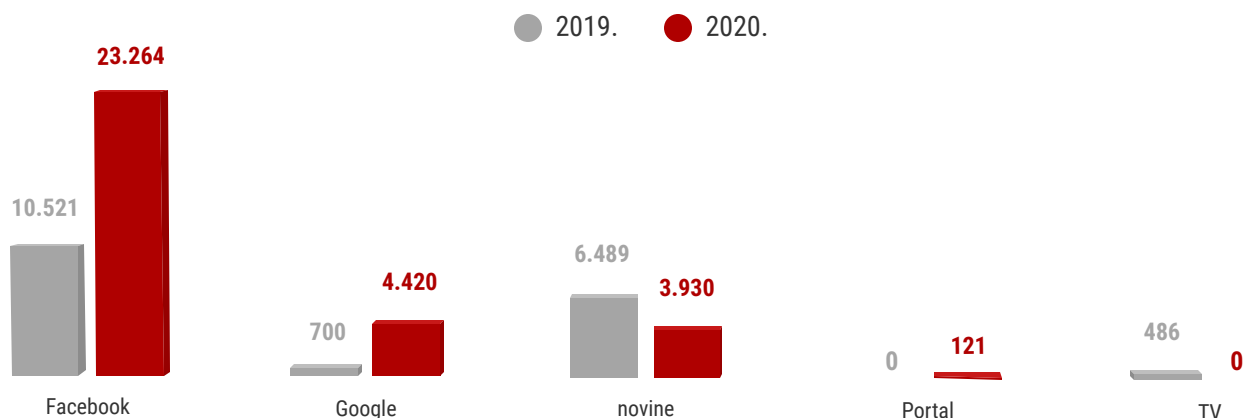
8.3.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Oglašavanje. Troškovi oglašavanja plaćeni sa računa za redovno finansiranje u izornoj godini su porasli zbog većih izdataka za reklamiranje na društvenim mrežama, posebno Facebook-u i Google-u.

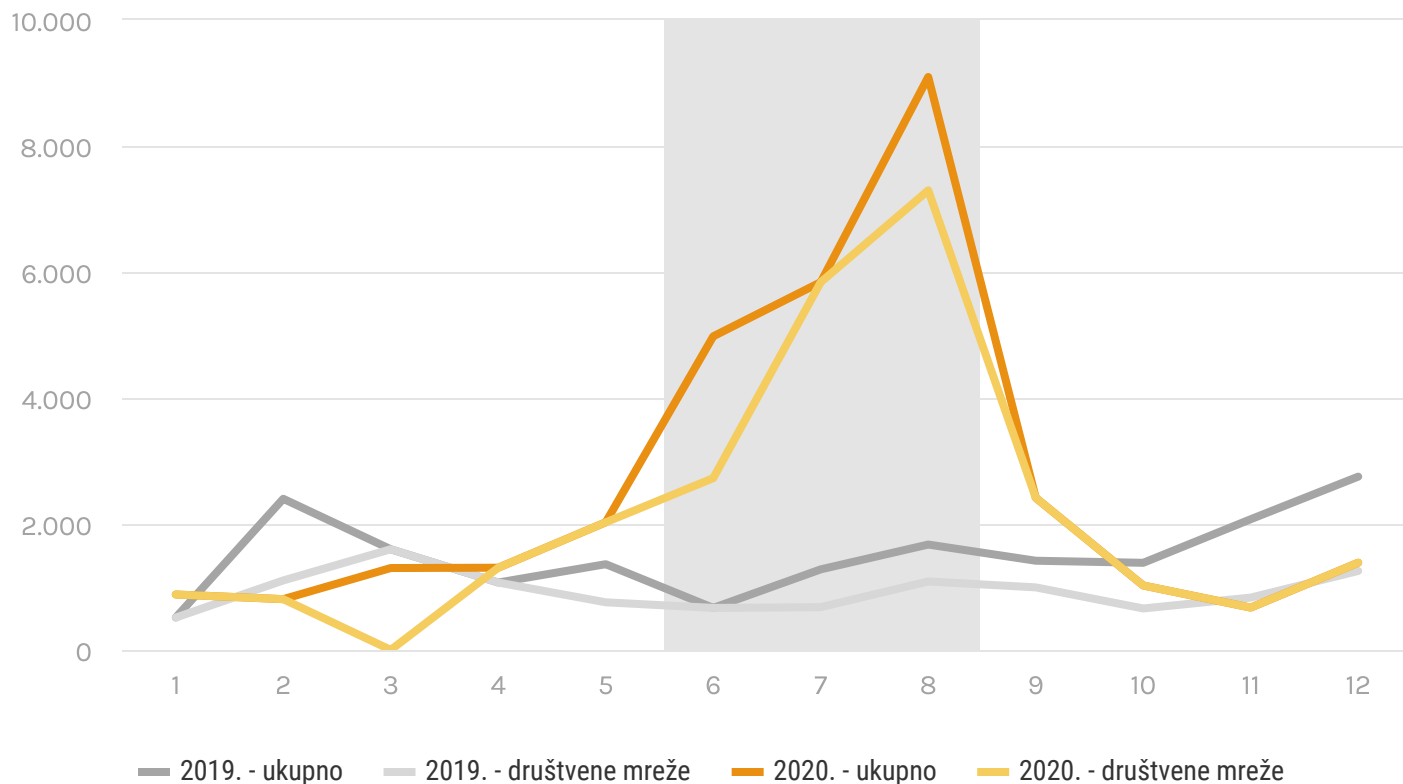
Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Izraziti rast troškova oglašavanja počinje u junu 2020. i traje sve do kraja izborne kampanje. Do rasta troškova je došlo zbog povećanih isplata prema Facebook-u, Google-u i novinama Vijesti. Dok su od juna do kraja avgusta 2020. troškovi oglašavanja na društvenim mrežama bili 15,8 hiljade eura, u istom periodu prethodne godine za te namjene je potrošeno 2,4 hiljade eura.

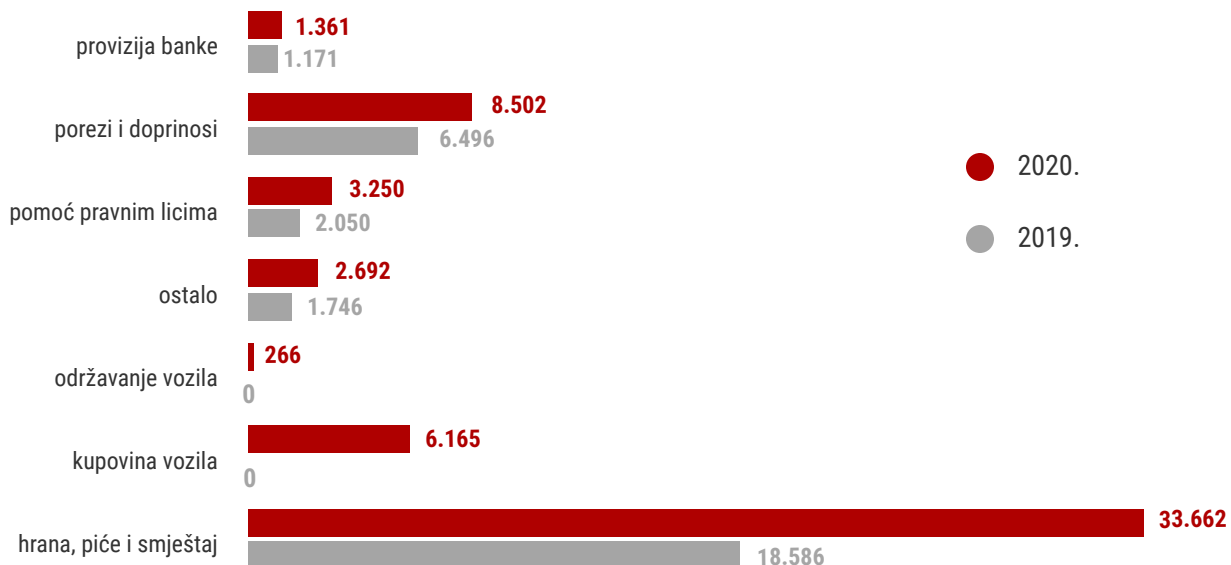
8.3.

Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Ostali troškovi. U izbornoj godini su značajno povećani izdaci za hranu, piće i smještaj koji su plaćeni sa računa za finansiranje redovnog rada partije.

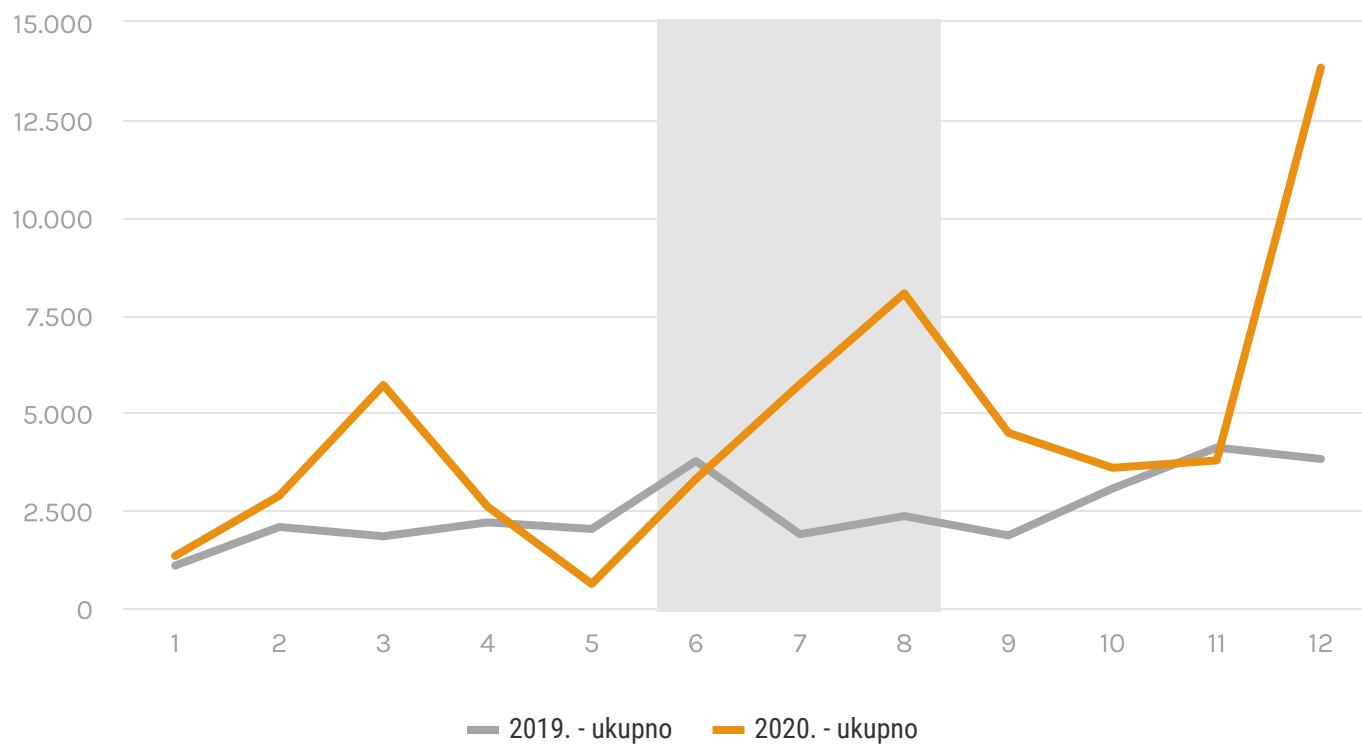
Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

8.3.

Ostali troškovi su dvostruko veći u julu i avgustu 2020., nego u istom periodu prethodne godine i to uglavnom zbog povećanja izdataka za hranu, piće i smještaj.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po mjesecima (2019. i 2020.)

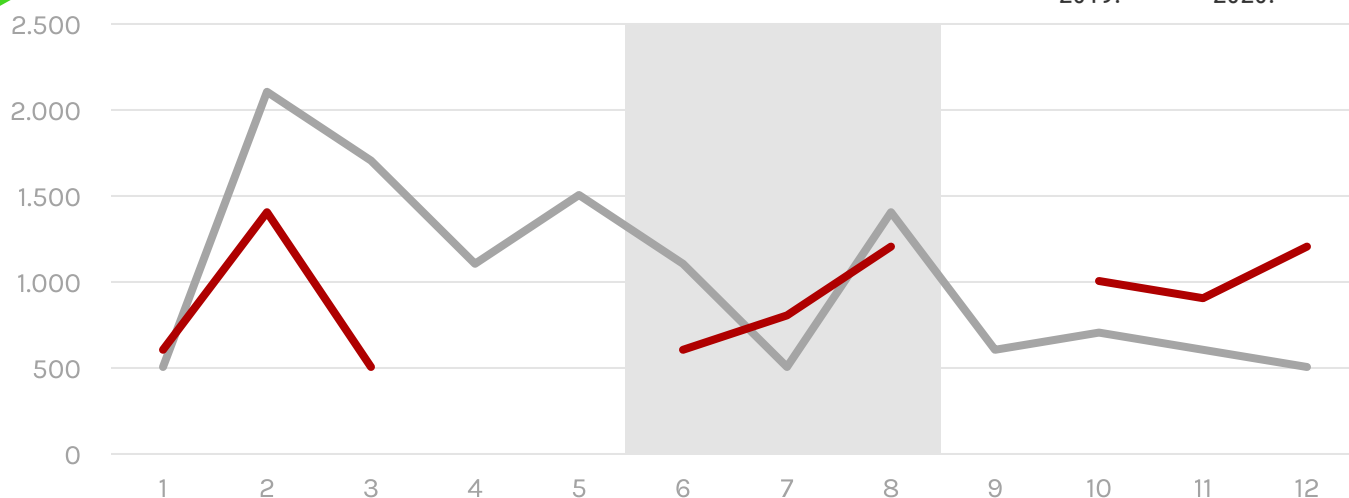
U toku izborne kampanje su bile i nešto veće i isplate poreza i doprinosa. U 2020. godini je isplaćena veća pomoć pravnim licima, ali te isplate nisu bile u toku izborne kampanje.

Gotovina. URA je preko blagajne centrale imala veće troškove u 2019., nego u 2020. godini. U avgustu, mjesecu kada su održani izbori, došlo je do naglog rasta potrošnje iz blagajne. Međutim, ti iznosi nisu značajni.

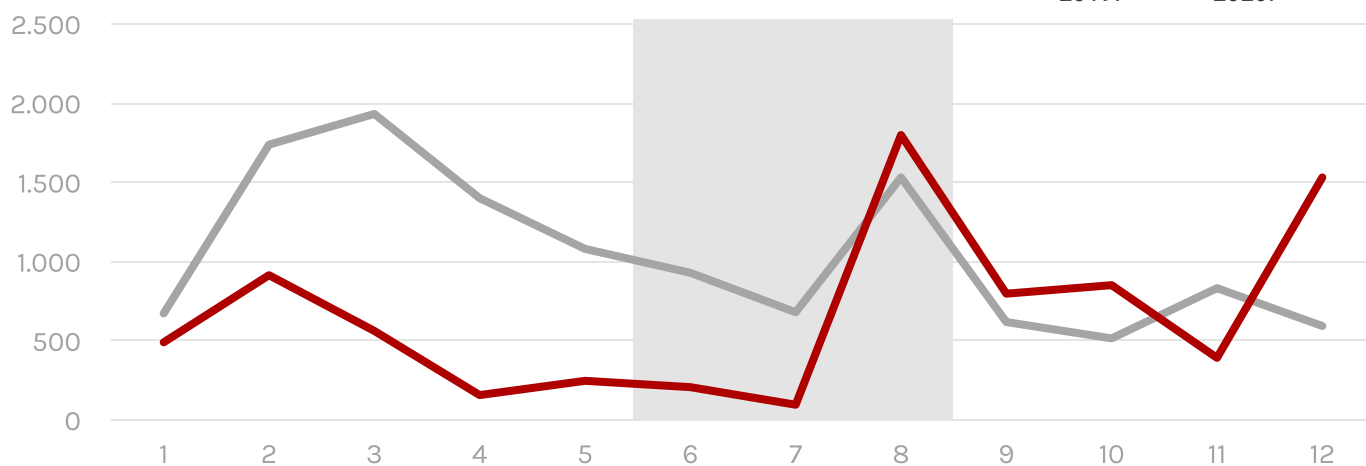
Napominjemo da nam nije bila dostupna blagajna OO Kotor, za koju DRI navodi da je postojala u toku 2019. godine.

8.3.

Dinamika podizanja gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

8.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

Sa posebnog žiro računa URA-e do kraja 2020. godine plaćeni su svi prijavljeni troškovi kampanje za parlamentarne izbore.

D.9.

Pokret za promjene (PZP)

Pokret za promjene je u poslednje dvije godine zvanično prihodovao oko 710 hiljada eura, a čak 680 hiljada je dobio od države ili opština.

Iako PZP preko 95% svog budžeta dobija iz javnih izvora, ta partija spada u veoma netransparentne i njena prosječna ocjena je 0.

PZP nije objavio ni jedan podatak o svojim finansijama na osnovu zahtjeva za informacijama koje smo im podnosili, a važni podaci nedostaju i u njihovim finansijskim izvještajima.

U izornoj godini troškovi ove partije su povećani za preko 30%, ali se iz veoma šturih finansijskih izvještaja ne može zaključiti po kom osnovu je došlo do povećanja.

U finansijskim izvještajima PZP-a se navodi da u 2020. godini nisu imali troškova izborne kampanje, iako su od Nove srpske demokratije preuzeli dugove vrijedne preko 80 hiljada eura koji su nastali po tom osnovu.

9.1.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

PZP-u smo podnijeli 55 zahtjeva za informacijama i tražili podatke o njihovim finansijama u 2019. i 2020. godini, ali ta partija nije odgovorila ni na jedan naš zahtjev.

Podnijeli smo žalbe u svih 55 slučajeva, a odluke su donijete u 42 predmeta i svakom od njih se nalaže PZP-u da postupi po našem zahtjevu. Ta partija, međutim, i dalje ne odgovara na naše zahtjeve.

Javnosti su dostupni samo obavezni konsolidovani finansijski izvještaji za 2019. i 2020. godinu, kao i revizorski izvještaj za 2019. godinu.

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

0,00

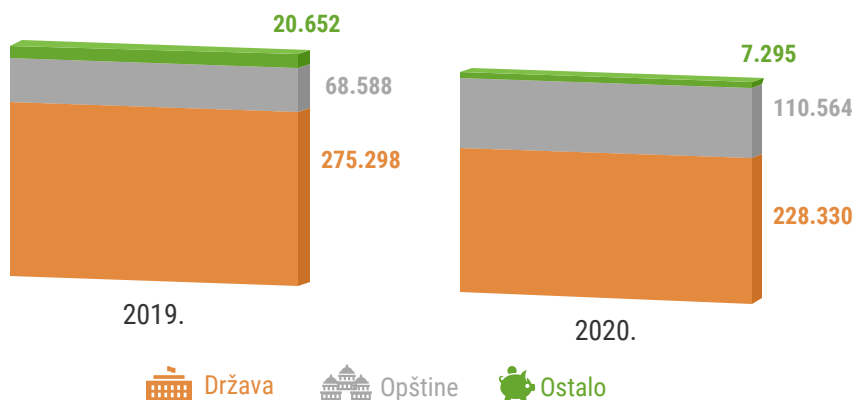
9.2.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi PZP-a iskazani u finansijskim izvještajima su bili **preko 360 hiljade eura** u 2019. godini i **preko 340 hiljada** u 2020.

Zvanični izvori finansiranja u 2019. i 2020. godini

Izvori prihoda

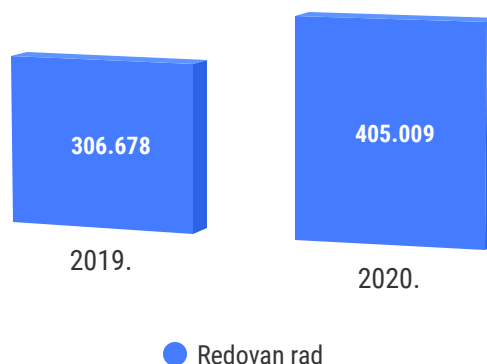
Maltene jedini izvor finansiranja PZP-a su javna sredstva, dominantno iz državnog budžeta, ali i iz budžeta opština.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

U 2019. godini PZP je imao **oko 300 hiljada eura** ukupnih troškova [91], a u 2020. **oko 400 hiljada**, dok ta partija u svojim finansijskim izvještajima navodi da nije imala troškova izborne kampanje.

Zvanični troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini?

Iz finansijskih izvještaja se vidi da je u izbornoj godini došlo do **rasta ostalih poslovnih rashoda PZP-a sa oko 130 na skoro 220 hiljada eura**, ali detaljnijih informacija nema.

Naime, pored bilansa stanja i uspjeha, političke partije imaju obavezu da popune posebne formulare u kojima daju nešto detaljniji pregled troškova. PZP je predao **identične formulare za 2019. i 2020. godinu**, iako se informacije koje su dali u bilansu stanja i uspjeha razlikuju.

[91] U ove podatke nisu uključeni troškovi amortizacije iskazani u finansijskim izvještajima.

9.3.

Obrazac TNPUZI

Troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup pokretne imovine

Vrsta pokretne imovine	Period uzimanja u zakup	Trošak zakupa pokretne imovine (u €)
Ukupno:		

Obrazac TNPUZI

Troškovi nastali prilikom uzimanja u zakup pokretne imovine

Vrsta pokretne imovine	Period uzimanja u zakup	Trošak zakupa pokretne imovine (u €)
Ukupno:		

Obrazac TNPKPI

Troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine

Vrsta pokretne imovine (u €)	Troškovi za dovnog održ	Ostali troškovi (u €)	Ukupno (u €)
Trošk. reklame i propagande			12.353,79
Trošk. fiksne i mobilne telefonije			11.308,09
Trošk. reprezentacije			25.399,84
Trošk. elektr. energije i goriva			57.626,80
Trošk. osiguranja vozila			
Trošk. iz ranijeg perioda			92.226,70
Trošk. intelektualnih usluga			
Trošk. kamata			
Trošk. neproizvodnih usluga			3.182,76
Ostali nematerijalni troškovi			6.853,06
Ukupno:			268.464,52

Obrazac TNPKPI

Troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine

Vrsta pokretne imovine (u €)	Troškovi za dovnog održ	Ostali troškovi (u €)	Ukupno (u €)
Trošk. reklame i propagande			12.353,79
Trošk. fiksne i mobilne telefonije			11.308,09
Trošk. reprezentacije			25.399,84
Trošk. elektr. energije i goriva			57.626,80
Trošk. osiguranja vozila			
Trošk. iz ranijeg perioda			92.226,70
Trošk. intelektualnih usluga			
Trošk. kamata			
Trošk. neproizvodnih usluga			3.182,76
Ostali nematerijalni troškovi			6.853,06
Ukupno:			268.464,52

Napomena: S obzirom da nema tabele za ove rashode (troškove), upisani su u tabeli "troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine" (obrazac TNPKPI).

Napomena: S obzirom da nema tabele za ove rashode (troškove), upisani su u tabeli "troškovi nastali pri korišćenju pokretne imovine" (obrazac TNPKPI).

Obrazac TNOFIK

Troškovi nastali po osnovu finansiranja izborne kampanje

Izborna kampanja	Period održavanja	Ukupno (u €)
Ukupno:		

Obrazac TNOFIK

Troškovi nastali po osnovu finansiranja izborne kampanje

Izborna kampanja	Period održavanja	Ukupno (u €)
Ukupno:		

Obrazac TNOLZ

Troškovi nastali po osnovu isplate zarada i ostalih naknada

Obaveze po osnovu zarada	Obaveze po osnovu autorskih honorara	Obaveze po osnovu ugovora o djelu	Ostale naknade	Ukupno (u €)
45.632,36		51.739,92	65.070,47	162.442,75
Ukupno:				162.442,75

Obrazac TNOLZ

Troškovi nastali po osnovu isplate zarada i ostalih naknada

Obaveze po osnovu zarada	Obaveze po osnovu autorskih honorara	Obaveze po osnovu ugovora o djelu	Ostale naknade	Ukupno (u €)
45.632,36		51.739,92	65.070,47	162.442,75
Ukupno:				162.442,75

Slika 21: Izvod iz finansijskog izvještaja PZP-a za 2019. godinu, strana 10

Slika 22: Izvod iz finansijskog izvještaja PZP-a za 2020. godinu, strana 23

Nije poznato da li je PZP plaćao 81 hiljadu eura troškova izborne kampanje koji su pali na teret te partije shodno Protokolu potpisanom od strane članica koalicije "Za budućnost Crne Gore". [92]

[92] Detaljnije informacije u poglavlju D.3. Nova srpska demokratija (NOVA).

Подгорица
21.10.2020. године

УРЕ
21.10.20

ДЕМОКРАТСКА НАРОДНА ПАРТИЈА
ЦРНЕ ГОРЕ
Број 689/20
Подгорица 21.10.2020. год.

ПРОТОКОЛ О СРАВЊЕЊУ

ЧЛАН 1

Овим Протоколом се дефинише испуњење заједничких обавеза, између конституената Коалиције ЗА БУДУЋНОСТ ЦРНЕ ГОРЕ, Нове српске демократије, Покрета за промјене и Демократске народне партије, Социјалистичке народне партије, Праве Црне Горе, Уједињене Црне Горе и Радничке партије насталих као заједнички трошкови поводом изборне кампање и накнадне услуге рекламе "ХВАЛА ТИ ЦРНА ГОРО" (15.000,00€) ових политичких субјеката

ЧЛАН 2

Потписници овог Протокола се обавезују да предметне обавезе, КОЈЕ ИЗНОСЕ 434.555,64 измире на следећи начин:

НСД		
	PINK MEDIA M	81.513,29
	LIMANAKI STUDIO	50.000,00
	DRUSTVO ZA RAVNOPRAVNOST	15.322,50
	УКУПНО	146.835,79

ПЗП		
	PINK MEDIA M	81.575,44
	УКУПНО	81.575,44

Slika 23: Izvod iz Protokola o sravnjenju obaveza između konstituenata koalicije "Za budućnost Crne Gore"

U finansijskim izvještajima se navodi da ta partija u 2020. godini nije imala troškova izborne kampanje, ali su formulari identični kao i za 2019. godinu.

DRI je radila reviziju finansijskih izvještaja PZP-a samo za 2019. godinu. Iz nje se vidi da je ta partija plaćala troškove izborne kampanje iz ranijih godina, na osnovu tri protokola koje su konstituenti Demokratskog fronta sklopili 2017. i 2018. godine. [93] Dodatno, revizijom je utvrđeno da je PZP plaćao i neke troškove Nove srpske demokratije, shodno ugovorima o preuzimanju duga, kojima nije definisan osnov preuzimanja. [94]

DRI nije radila reviziju finansija PZP-a za 2020. godinu.

[93] Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Pokreta za promjene za 2019. godinu, strana 4.

[94] Ibid, strana 7.

D.10.

Demokratska narodna partija (DNP)

Demokratska narodna partija je za dvije godine zvanično prihodovala oko 640 hiljada eura, od čega čak 620 hiljada od države.

Ta partija spada u manje transparentne sa prosječnom ocjenom 3,1.

DNP nam nije dostavio podatke o dijelu prihoda i troškova iz 2019. godine, a Državna revizorska institucija nije vršila reviziju njihovih konsolidovanih izvještaja za te dvije godine, što ograničava analizu finansiranja te partije.

U toku izborne kampanje DNP je

imao znatno veće troškove smještaja nego u ostalim mjesecima,

povećao troškove rente koje je isplaćivao fizičkim licima.

Ta partija je preuzela plaćanje preko 80 hiljada eura duga za izborni marketing prema Pink Media M, a u podacima koje nam je dostavila nema dokaza da je taj dug platila do kraja maja 2022. godine.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od DNP-a smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa dva računa centrale u 2020. godini, odnosno sa jednog računa u prvih osam mjeseci 2019. godine. Dostavljeni su nam i podaci o potrošnji sa deviznog računa i poslovne kartice centrale partije, kao i informacije o potrošnji Foruma žena, ali samo u 2020. godini.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [95] finansiranja DNP-a je **3,1**. To je istovremeno i ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije, a ona nema ocjenu transparentnosti finansiranja izbornih kampanja jer nije upravljala sredstvima za finansiranje ni jedne izborne kampanje u toku posmatrane dvije godine.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Centrala	3,00 dostavljeni podaci za prvih osam mjeseci 2019. sa jednog računa centrale, dostavljeni podaci za 2020. za dva računa centrale, ali nedostaje nekoliko izvoda	2,00 dostavljeni podaci za 2020. godinu, nisu dostavljeni podaci za 2019.	2,00 dostavljeni podaci za 2020. godinu, nisu dostavljeni podaci za 2019.	0,00 nije dostavljena, postoje značajna podizanja gotovine
	kompletni podaci dostupni za 93% transakcija	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-
Forum žena	5,00 dostavljeni svi izvodi, DRI nema podataka	- nema	- nema	- nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
Opštinski odbori	- nema	- nema	- nema	- nema
	-	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				3,10

[95] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenoj za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>			
Kotor	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>			
Budva	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>			
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Andrijevića	<i>nisu učestvovali</i>			
Gusinje	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				-
Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije				3,10

Šta nedostaje?

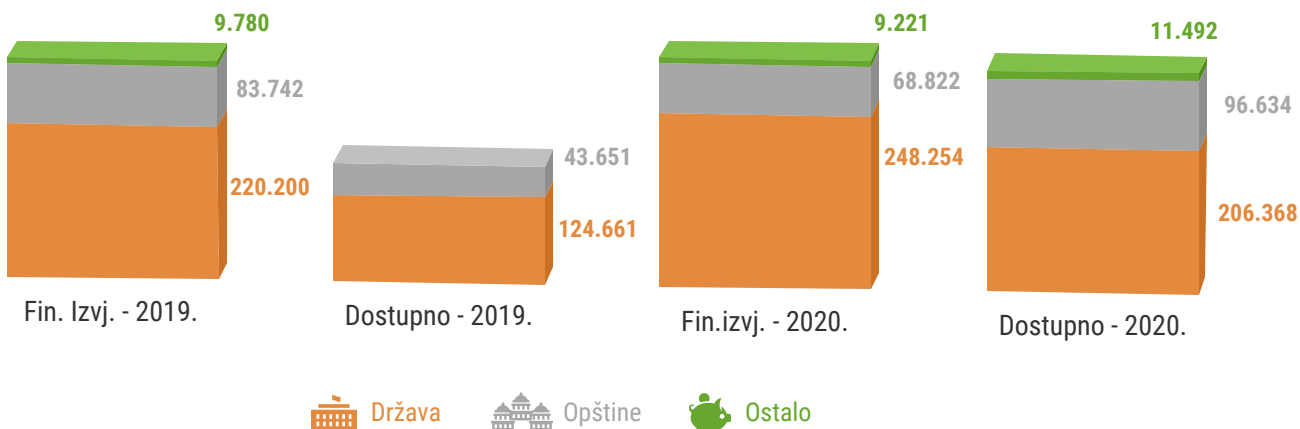
DNP nam nije dostavio izvode sa računa centrale za četiri mjeseca 2019. godine, kao ni izvode sa deviznog i računa poslovne kartice partije za tu godinu. Nedostaje nekoliko izvoda sa računa centrale u 2020. godini. Dodatno, DNP nam nije dostavio podatke o potrošnji blagajne partije, a dostupne informacije pokazuju da je ta partija u 2020. godini podigla preko 30 hiljada eura gotovine. Poseban problem je u tome, što DRI nije vršila reviziju DNP-a u posljednje dvije godine, pa nema detaljnijih podataka o njihovim zvaničnim troškovima, osim šturih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Prema podacima iz završnih izvještaja, ukupni prihodi DNP-a u 2019. i 2020. godini su bili **po oko 300 hiljada eura**. Ta partija nam je dostavila podatke o skoro 170 hiljada eura prihoda za 2019. i oko 315 hiljada za 2020. godinu.

Poređenje podataka o ukupnim приходima iz finansijskih izvještaja i dostupnih informacija sa raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Kao što je navedeno, DRI nije vršila reviziju konsolidovanog računa DNP-a, pa je nemoguće utvrditi zbog čega postoje razlike u podacima o приходima, kako kada je u pitanju država, tako i opštine.

U svojim finansijskim izvještajima DNP prijavljuje kredit od skoro 70 hiljada eura koji je uzet na 28 mjeseci, ali nema podataka o tome kada je podignut, a pojavljuje se i u 2019. godini.

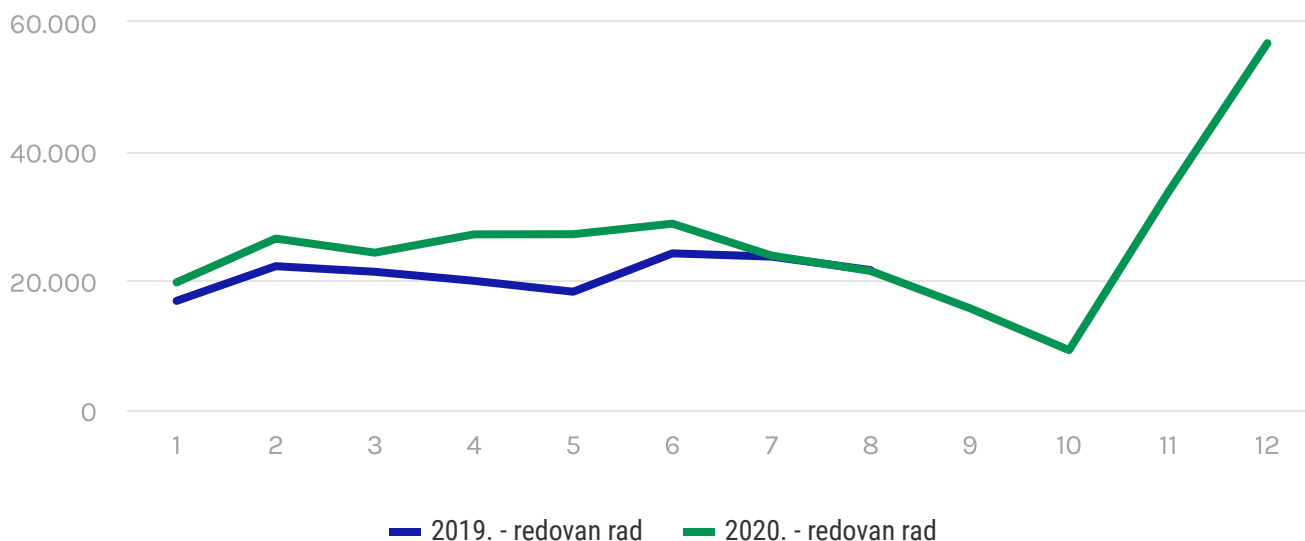
Izvori prihoda

U 2020. godini, najveći izvor prihoda DNP-a je državni budžet, a na drugom mjestu su opštinski budžeti. Ta partija nije upravljala finansiranjem ni jedne izborne kampanje pa nije imala posebne račune otvorene za te namjene.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

Kao što je već navedeno, za 2019. godinu su nam dostupni samo podaci za prvih osam mjeseci. U 2020. godini, prosječni mjesečni prihodi DNP-a su bili oko 26 hiljada eura. Najveće prihode ta partija je imala u junu, a najmanje u oktobru 2020.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

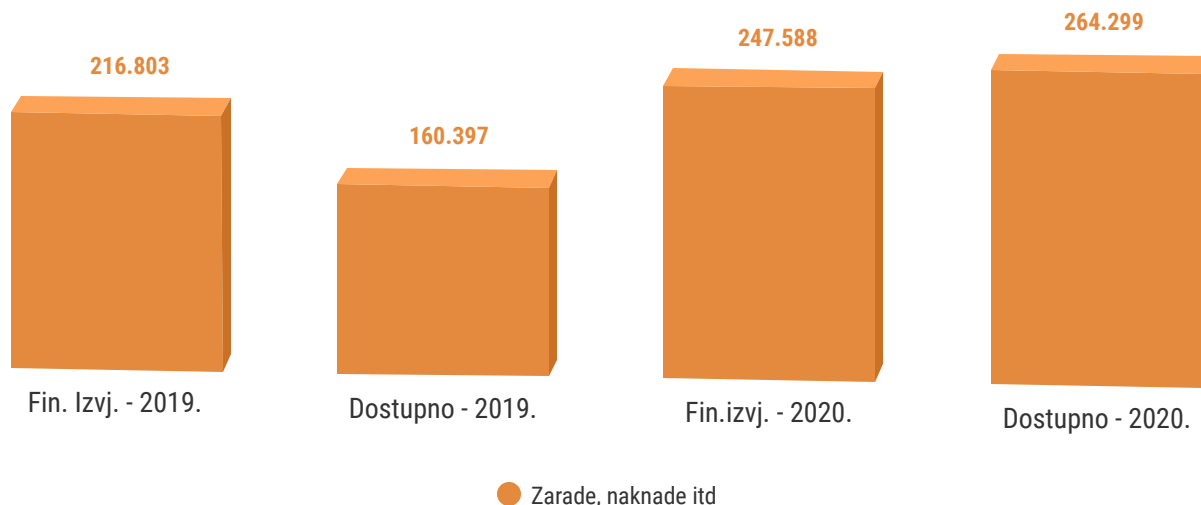
Ukupni troškovi

Zvanični troškovi [96] DNP-a u 2019. godini su iznosili **nepunih 220 hiljada eura**, a u 2020. **skoro 250 hiljada**. Ta partija nam je dostavila podatke o oko 160 hiljada eura troškova u 2019. godini, dok za 2020. imamo podatke o isplatama sa računa DNP-a koje su oko 17 hiljada eura veće nego prijavljeni troškovi te partije. Do te razlike, međutim, je moglo doći u slučaju da DNP nije potrošio kompletnu gotovinu koju je podigao u toj godini, jer ne raspolažemo podacima o troškovima isplaćenim iz blagajne.

[96] Podaci su preuzeti iz finansijskih izvještaja DNP-a i ne uključuju amortizaciju i rezervisivanja 2020. izvještaj, strana 4 izvještaja https://www.antikorupcija.me/media/documents/Godi%C5%A1nji_konsolidovani_finansijski_izvje%C5%A1taj_za_2020._-_Demokratska_narodna_pa_jnHpz5Z.pdf 2019. izvještaj, strana 19 izvještaja https://www.antikorupcija.me/media/documents/Godi%C5%A1nji_konsolidovani_finansijski_izvje%C5%A1taj_za_2019._-_Demokratska_narodna_pa_G9vmmXz.pdf

10.3.

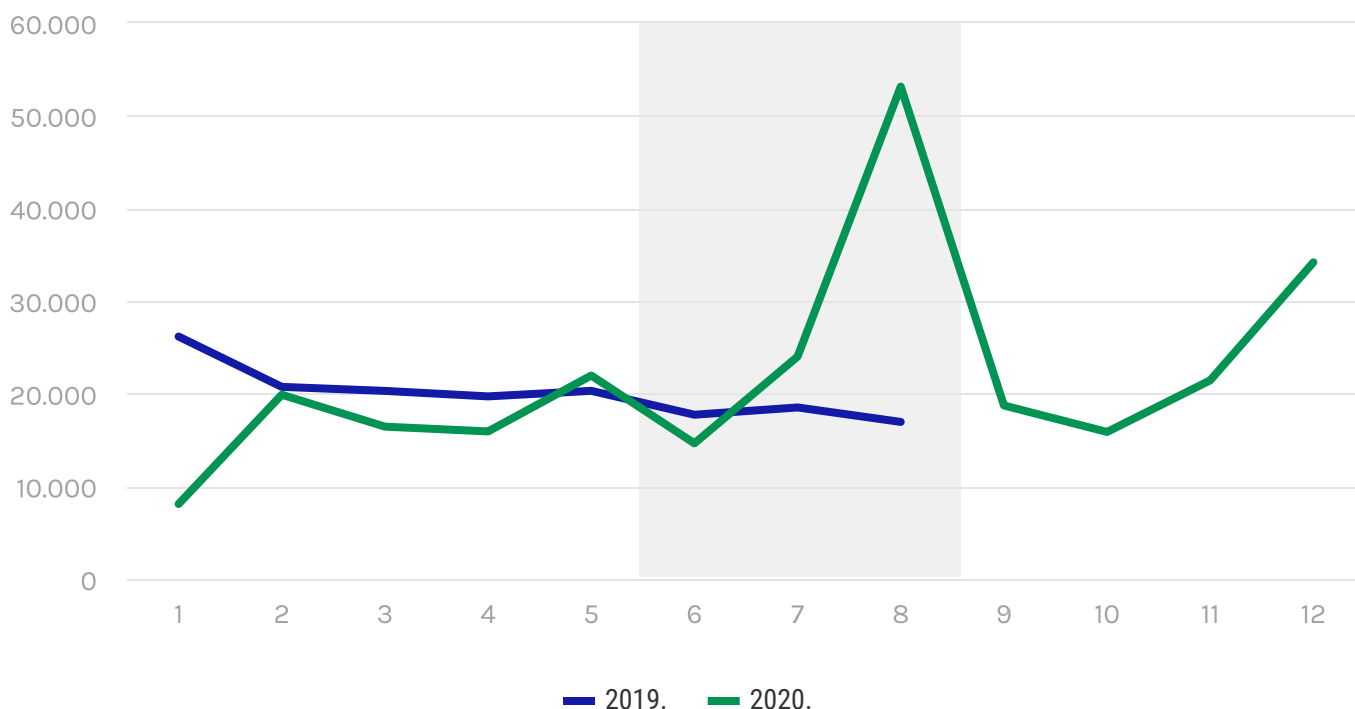
Poređenje podataka o ukupnim troškovima iz finansijskih izvještaja i dostupnih informacija sa raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Mjesečni troškovi

Prosječna mjesečna potrošnja DNP-a u 2020. godini je bila oko 22 hiljade eura, dok podaci za 2019. godinu nisu kompletni. Evidentno je da su u avgustu 2020., mjesecu kada su održani izbori, troškovi tri puta veći nego u istom mjesecu prethodne godine, a primijetan je veliki rast potrošnje i u odnosu na sve ostale mjesece u toku izborne godine.

Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

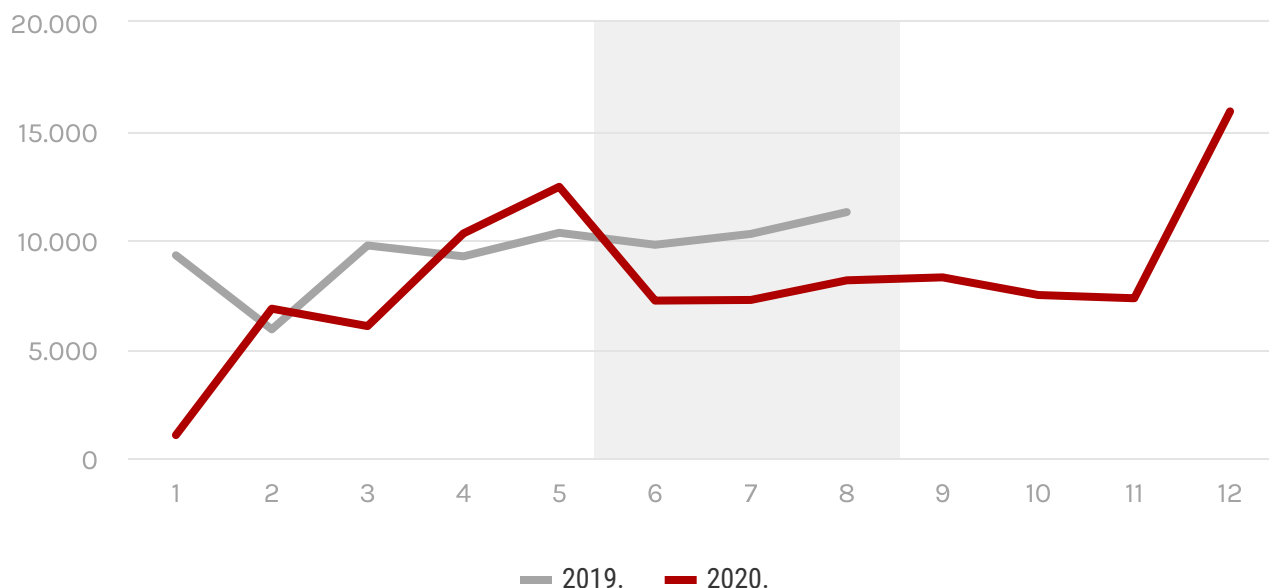
10.3.

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini?

Pošto podaci o potrošnji u toku poslednja četiri mjeseca 2019. godine nisu dostupni, u ovom poglavlju ćemo posmatrati samo dinamiku troškova po mjesecima.

Isplate fizičkim licima. Ove isplate nisu povećane u toku izborne kampanje u odnosu na ostale mjesece te godine, kao ni u odnosu na uporedni period prethodne godine.

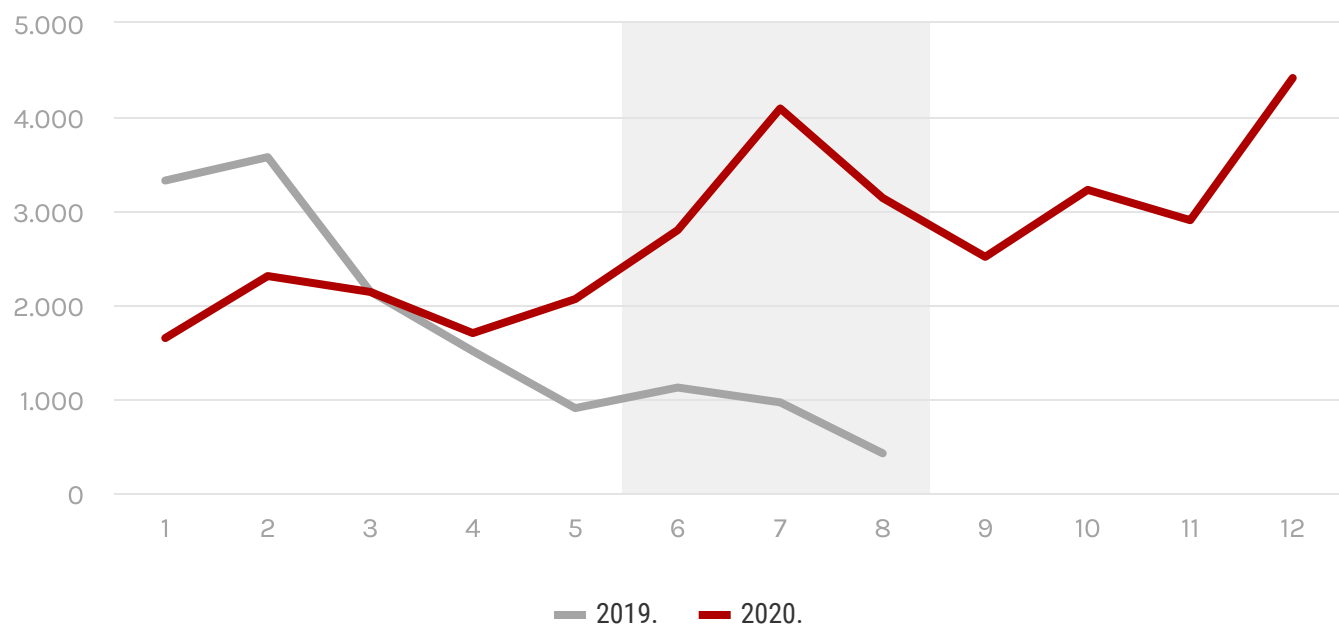
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U toku izborne kampanje, a posebno u julu, povećani su troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija, u odnosu na ostale mjesece te godine, kao i u odnosu na isti period prethodne godine. Do tog rasta dolazi uglavnom zbog povećanih troškova rente koji su plaćani fizičkim licima.

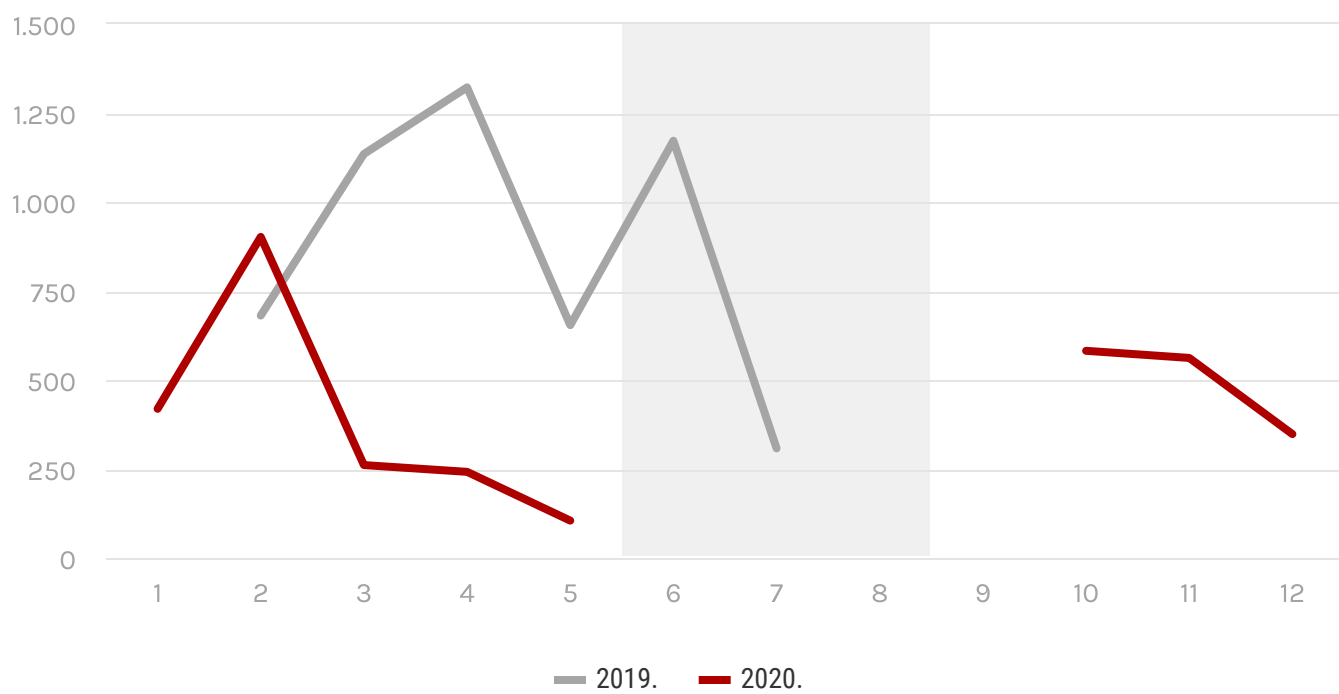
10.3.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. U toku izborne kampanje DNP nije plaćao troškove prevoza ni sa jednog računa koji nam je dostupan.

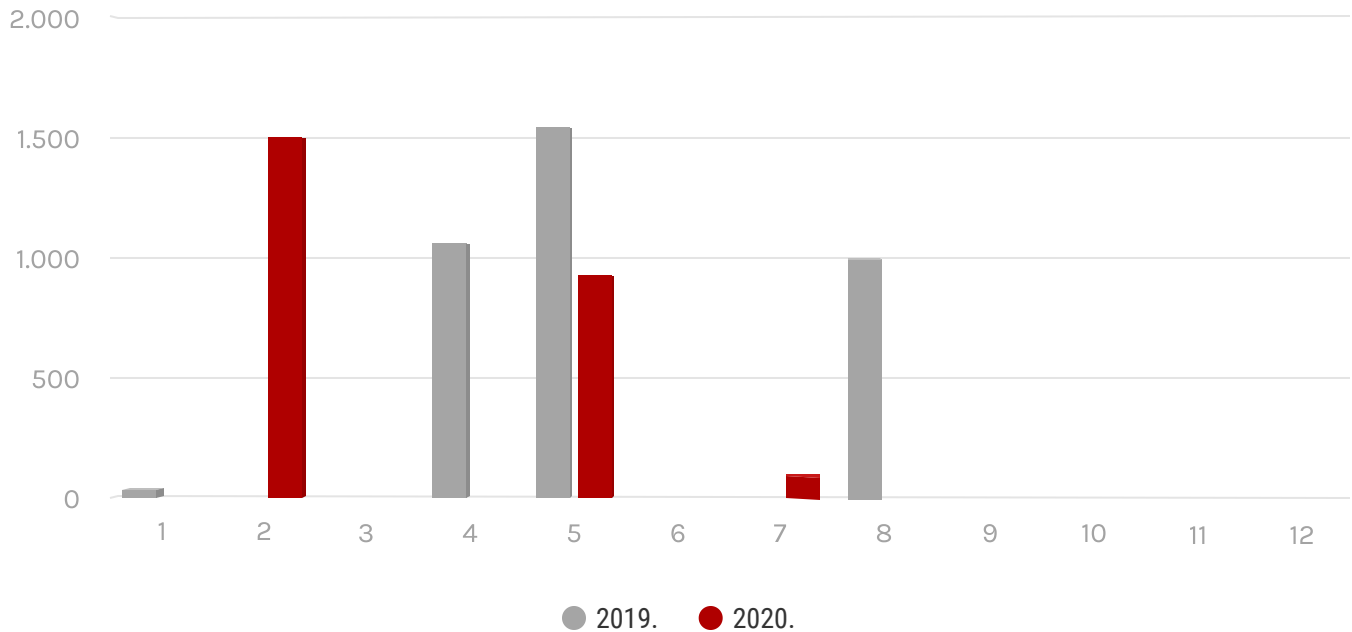
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

10.3.

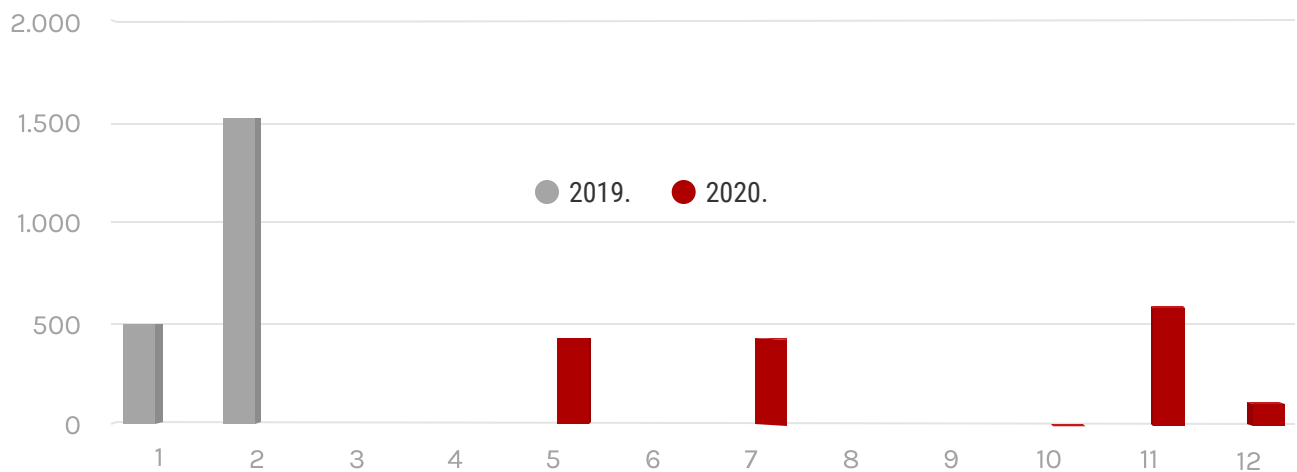
Promotivni materijali. Ovi troškovi su bili zanemarljivo mali u toku izborne kampanje.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Oglašavanje. U toku izborne kampanje DNP je sa računa za finansiranje redovnog rada platio manje troškove oglašavanja i to samo u julu 2020.

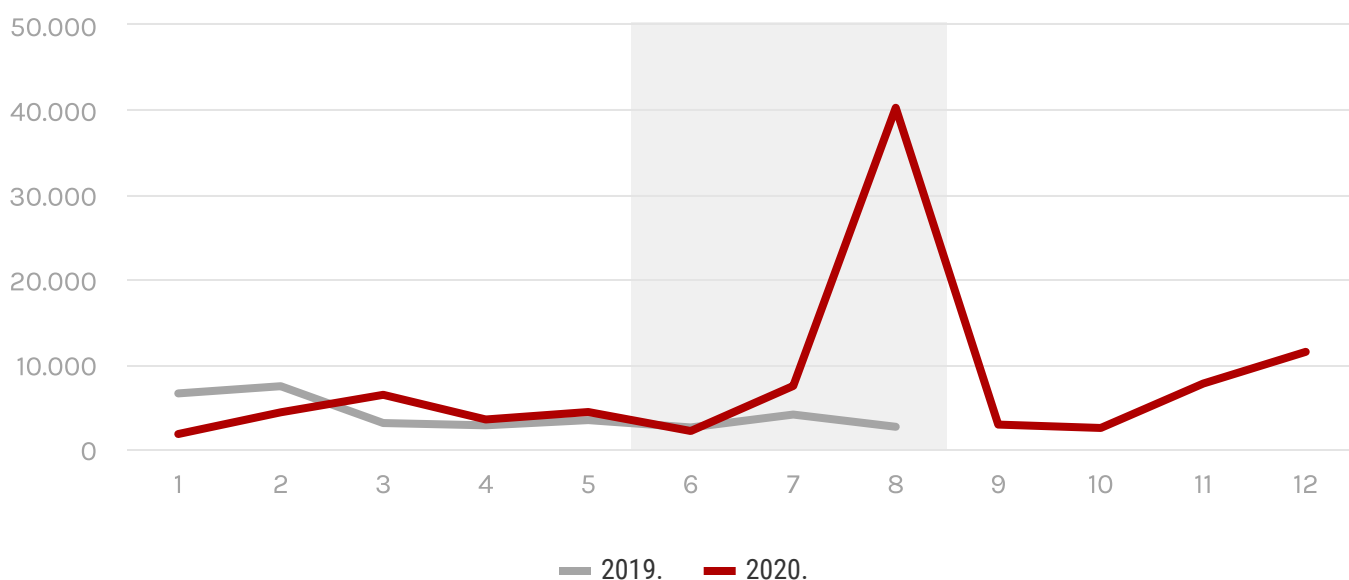
Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

10.3.

Ostali troškovi. U julu, a posebno u avgustu je došlo do velikog rasta ostalih troškova isplaćenih sa računa za redovno finansiranje DNP-a. **Do julskog povećanja je došlo usled velikih troškova smještaja u Budvanskoj rivijeri od preko pet hiljada eura.** Avgustovsko povećanje se odnosi na uplatu 37 hiljada eura Novoj srpskoj demokratiji, za potrebe finansiranja kampanje za parlamentarne izbore.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

10.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

U zvaničnim finansijskim izvještajima DNP navodi kontradiktorne podatke o troškovima koje su imali za kampanju za parlamentarne izbore. Ta partija je preuzela plaćanje preko 80 hiljada eura duga za izborni marketing prema Pink Media M, a u podacima koje nam je dostavila nema dokaza da je taj dug ikada platila.

10.4.

Prema sporazumu koji su sklopile članice koalicije „Za budućnost Crne Gore“, DNP je bio obavezan da kompaniji Pink Media M plati preko 81,5 hiljada eura troškova izborne kampanje.

Подгорица
21.10.2020. године

УП
21.10.20

ДЕМОКРАТСКА НАРОДНА ПАРТИЈА
ЦРНЕ ГОРЕ
Бр. 628/19
Подгорица, 21.10.2020.

ПРОТОКОЛ О СРАВЊЕЊУ

ЧЛАН 1

Овим Протоколом се дефинише испуњење заједничких обавеза, између конституената Коалиције ЗА БУДУЋНОСТ ЦРНЕ ГОРЕ, Нове српске демократије, Покрета за промјене и Демократске народне партије, Социјалистичке народне партије, Праве Црне Горе, Уједињене Црне Горе и Радничке партије насталих као заједнички трошкови поводом изборне кампање и накнадне услуге рекламе "ХВАЛА ТИ ЦРНА ГОРО" (15.000,00€) ових политичких субјеката

ЧЛАН 2

Потписници овог Протокола се обавезују да предметне обавезе, КОЈЕ ИЗНОСЕ 434.555,64 измире на следећи начин:

НСД		
	PINK MEDIA M	81.513,29
	LIMANAKI STUDIO	50.000,00
	DRUSTVO ZA RAVNOPRAVNOST	15.322,50
	УКУПНО	146.835,79

ПЗП		
	PINK MEDIA M	81.575,44
	УКУПНО	81.575,44

ДНП		
	PINK MEDIA M	81.575,44
	УКУПНО	81.575,44

Slika 26: Izvod iz Protokola o sravnjenju obaveza između konstituenata koalicije "Za budućnost Crne Gore"

Dakle, prema raspoloživim podacima, DNP je uplatio 37 hiljada eura Novoj za potrebe organizovanja izborne kampanje, i preuzeo dug od 81,5 hiljadu, što je ukupno 118,5 hiljada eura. Međutim, DNP tvrdi da ga je kampanja koštala dodatnih oko osam hiljada eura. Nije moguće utvrditi na šta se odnose ti troškovi i da li su oni bili prikazani u zvaničnom izvještaju o finansiranju kampanje za parlamentarne izbore koji je u ime cijele koalicije podnijela Nova srpska demokratija.

DNP nije platio dugovanja kompaniji Pink Media M ni sa jednog računa te partije koji nam je dostavljen do kraja maja 2022. godine. [97]

[97] MANS je i tokom 2021. i 2022. godine nastavio da prikuplja podatke o finansiranju redovnog rada parlamentarnih političkih partija, koje će biti predmet analize u narednoj publikaciji. U kontekstu ove analize te podatke smo koristili kako bi utvrdili da li su partije platile sve troškove izborne kampanje.

D.11. DEMOS

DEMOS je za dvije godine prihodovao skoro 450 hiljada eura i sva ta sredstva su došla od države.

Ta partija je veoma transparentna i njena prosječna ocjena je 4,98.

U toku izborne kampanje DEMOS je imao veće troškove redovnog rada u odnosu na uporedni period prethodne godine i to za:

povećane isplate zarada zaposlenima,

troškove iznajmljivanja vozila,

kupovinu računarske opreme.

DEMOS nije samostalno finansirao izborne kampanje, već je djelovao u okviru koalicija čijim finansijama su upravljale druge partije.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od DEMOS-a smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa šest računa u toku 2019. i 2020. godine i to: jednog računa centrale, jednog računa Foruma žena, jednog računa opštinskog odbora Bar koji je u međuvremenu zatvoren, jednog deviznog računa, dvije poslovne kartice. Dodatno, dostavljeni su nam i podaci o potrošnji iz blagajne centrale.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [98] finansiranja DEMOS-a je **4,98**. To je istovremeno i ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije, jer ta partija nije upravljala finansiranjem ni jedne izborne kampanje pa nema ocjenu finansiranja izbornih kampanja.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	5,00	5,00	4,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi	dostavljeni svi izvodi	dostavljeni svi izvodi	DRI nema podatke
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 99% transakcija	kompletni podaci dostupni za 82% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 100% priliva blagajne
Forum žena	5,00	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
Opštinski odbori	5,00	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi za 1 opštinski odbor	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,98

[98] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenju za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>			
Kotor	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>			
Budva	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>			
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Andrijevića	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>			
Gusinje	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				-

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

4,98

Šta nedostaje?

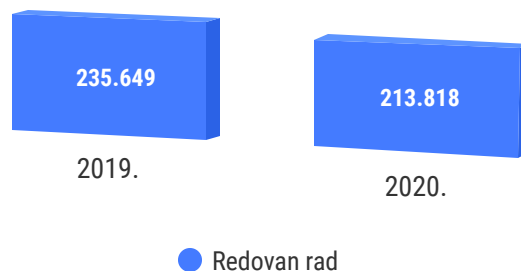
DRI nije radio reviziju finansijskih izvještaja DEMOS-a ni u 2019., ni u 2020. godini, pa nije moguće utvrditi da li neki podaci nedostaju i koji.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi DEMOS-a u 2019. godini su bili **oko 235 hiljada eura**, dok su u 2020. iznosili **nepunih 215 hiljada eura**.

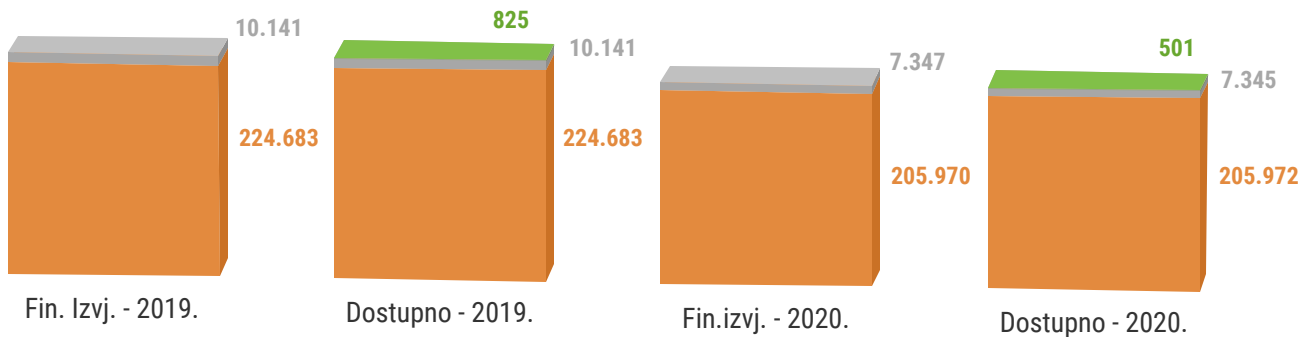
Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima iz finansijskih izvještaja

DRI nije radio reviziju finansijskih izvještaja DEMOS-a ni u 2019., ni u 2020. godini. Dostupni podaci se poklapaju sa informacijama datim u konsolidovanim finansijskim izvještajima te partije, osim za manje iznose ostalih prihoda koji u zvaničnim dokumentima nisu navedeni.

Poređenje ukupnih prihoda iz finansijskih izvještaja i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Država

Opštine

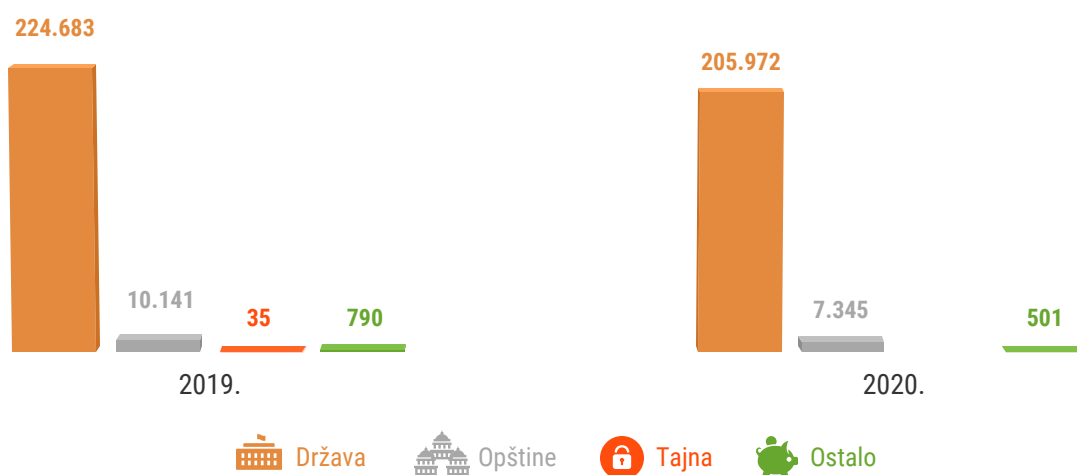
Ostalo

Izvori prihoda

Najveći izvor finansiranja je državni budžet, a zatim budžet Opštine Budva koja jedina izdvaja sredstva za DEMOS na lokalnom nivou.

Partija funkcioniše samo preko centrale, a jedini račun opštinskog odbora Bar, zatvoren je početkom 2019.

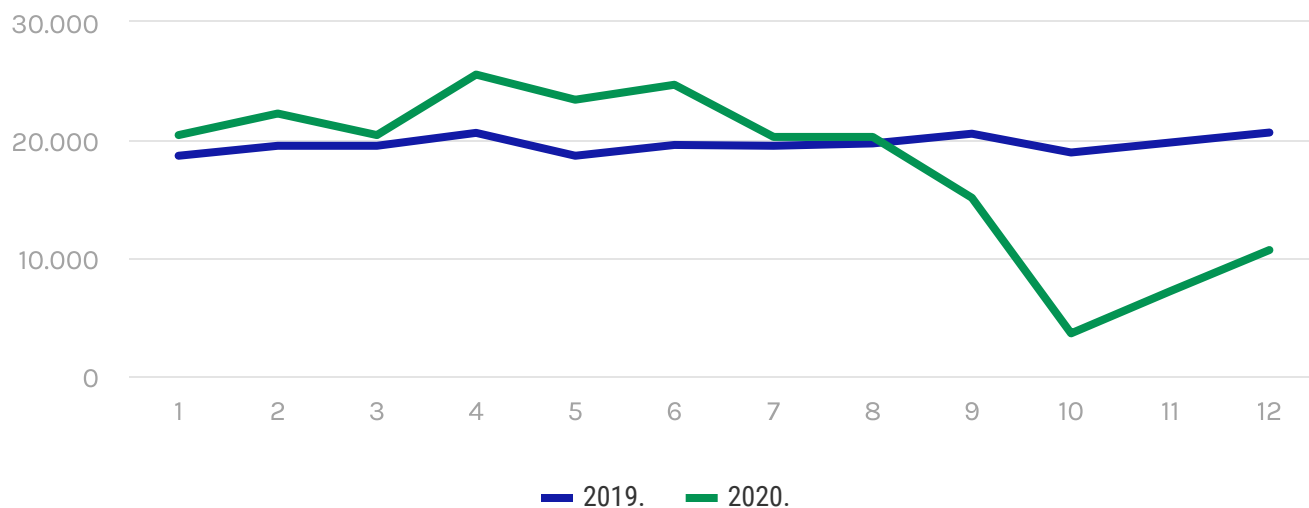
Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

U 2019. i 2020. godini, sve do završetka izborne kampanje, prosječni mjesečni prihodi DEMOS-a su bili oko 20 hiljada eura. Nakon toga značajno padaju i prihodi od države, a i od opština, i donekle se oporavljaju krajem 2020. godine.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

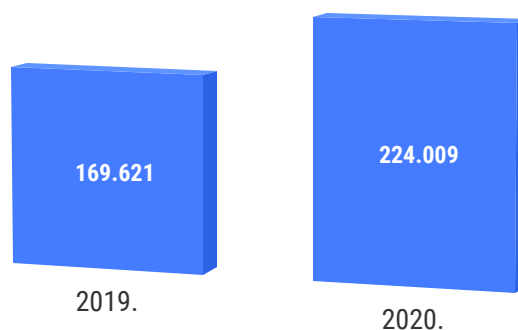

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi DEMOS-a u 2019. godini su iznosili skoro 170 hiljada eura, a u 2020. preko 220 hiljada eura.

Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

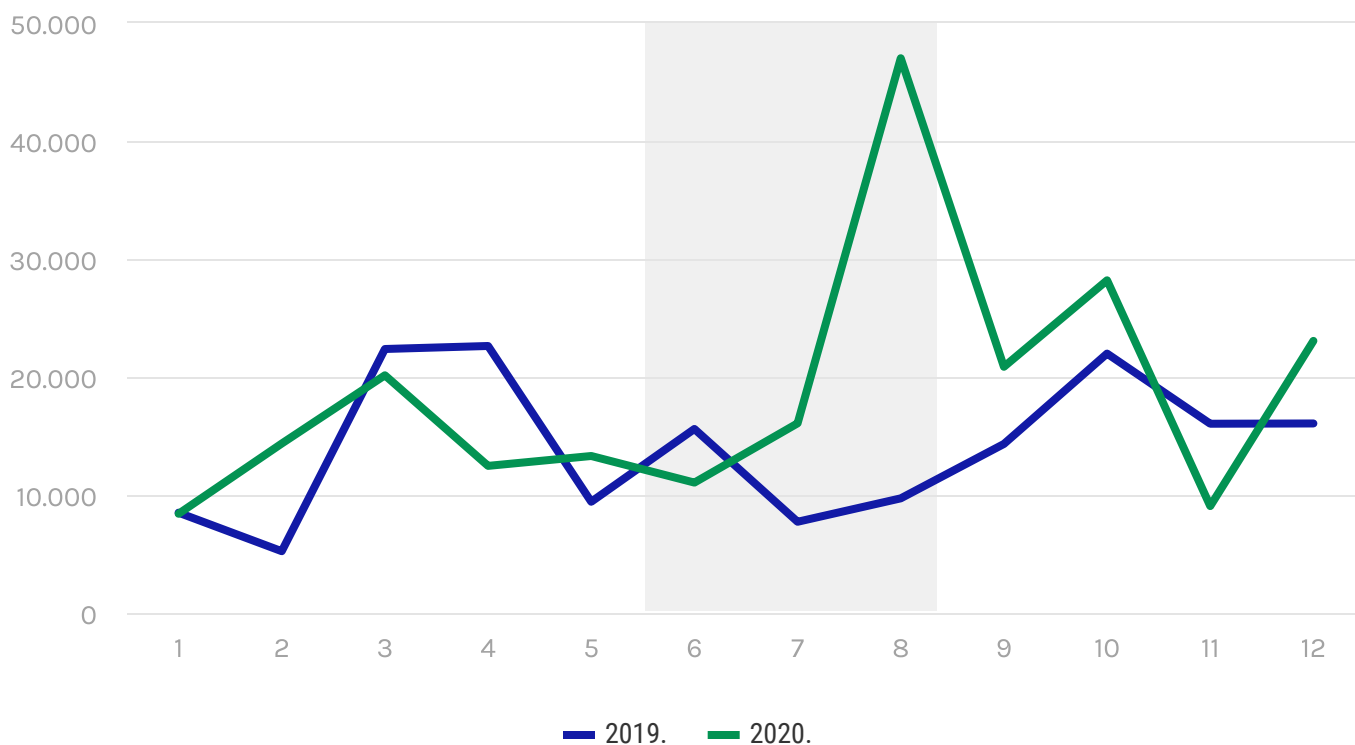

Mjesečni troškovi

U julu, a posebno u avgustu 2020. je došlo do višestrukog rasta troškova DEMOS-a u odnosu na isti period prethodne godine.

● Redovan rad

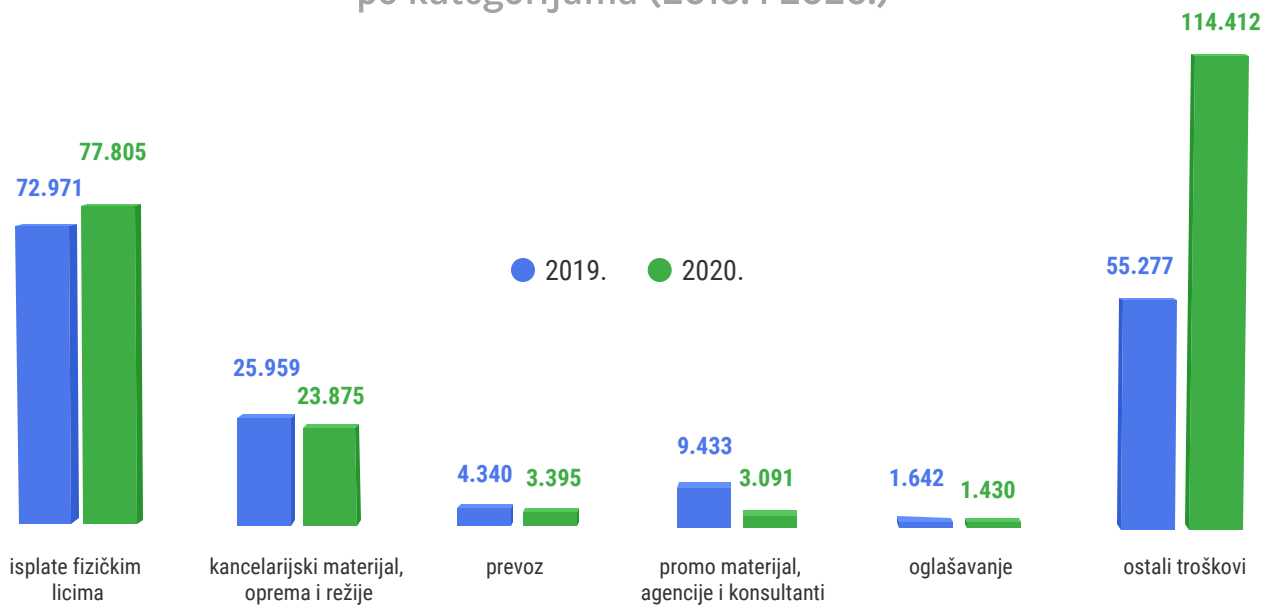
Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

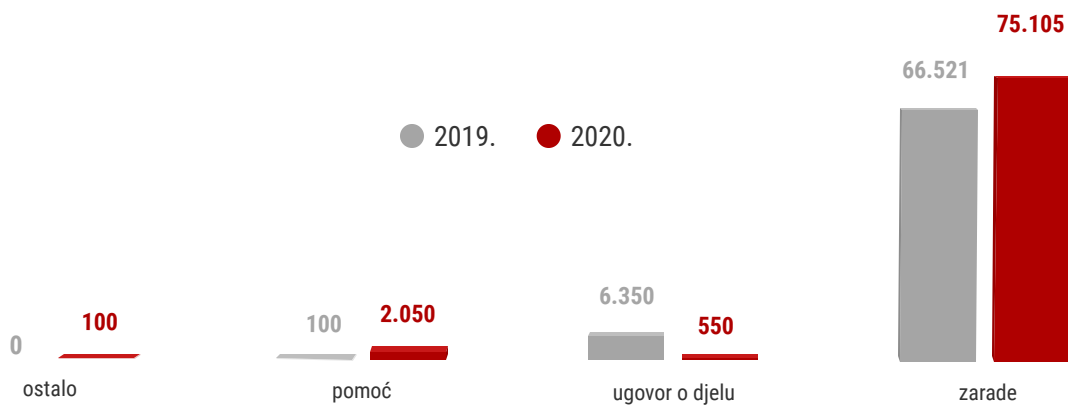
U izbornoj godini su duplirani ostali troškovi, a došlo je i do manjeg rasta isplata fizičkim licima.

Troškovi redovnog rada,
po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini su porasli troškovi zarada i isplata pomoći fizičkim licima.

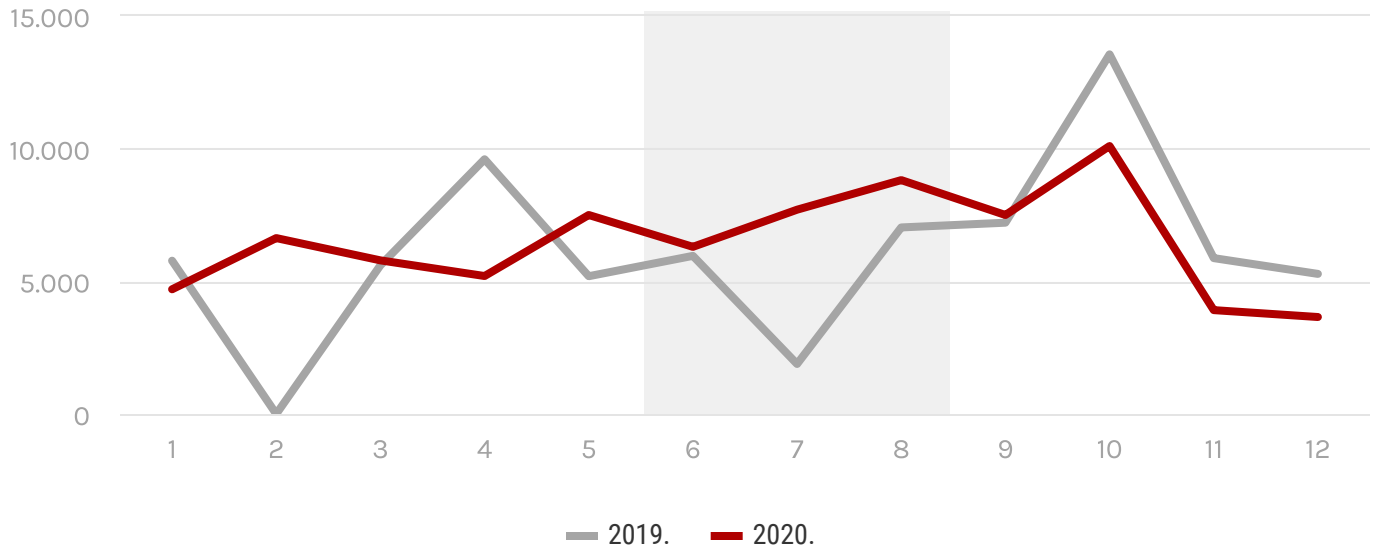
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

11.3.

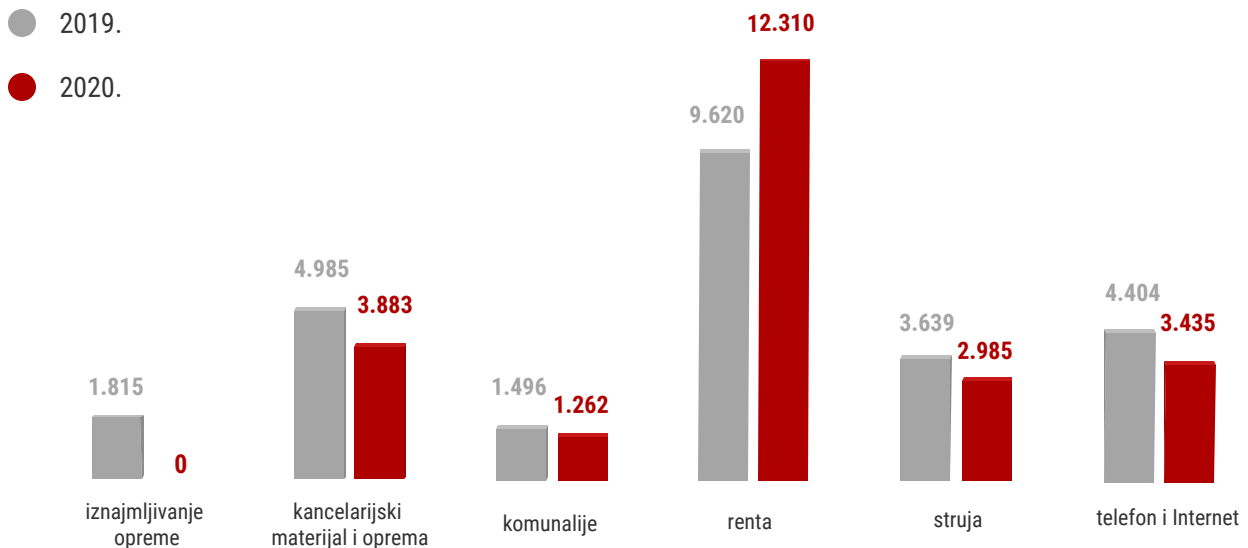
U julu, a i avgustu 2020. godine, u toku izborne kampanje, povećane su isplate prema fizičkim licima u odnosu na isti period prethodne godine. Riječ je gotovo isključivo o rastu troškova zarada.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U izornoj godini rastu troškovi rente koji su isplaćivani fizičkim licima.

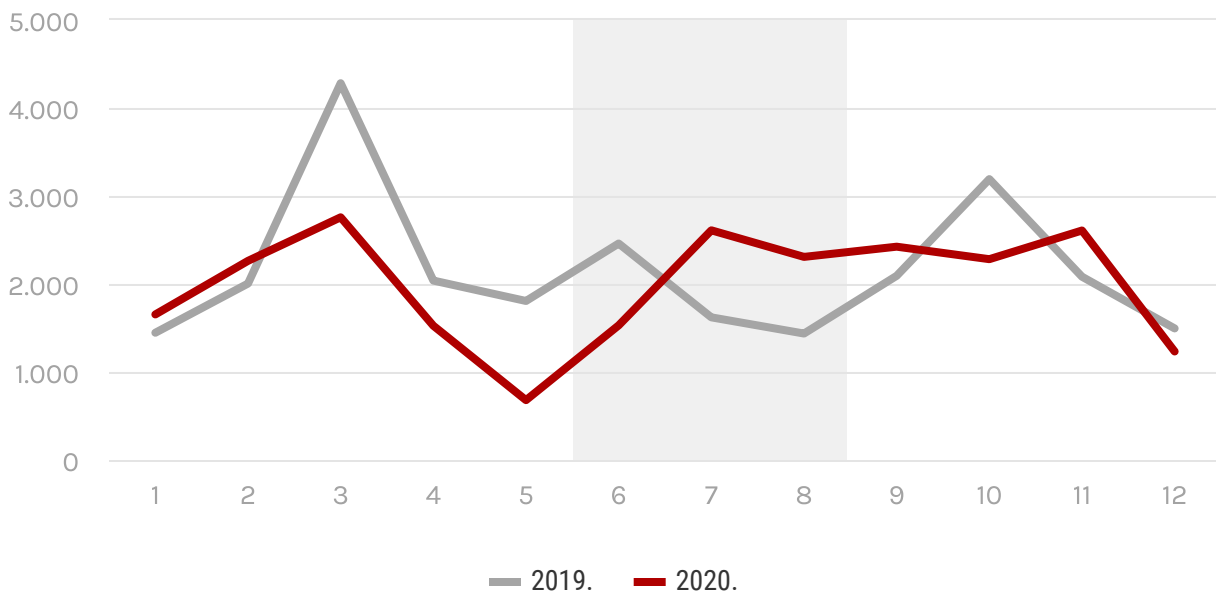
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

11.3.

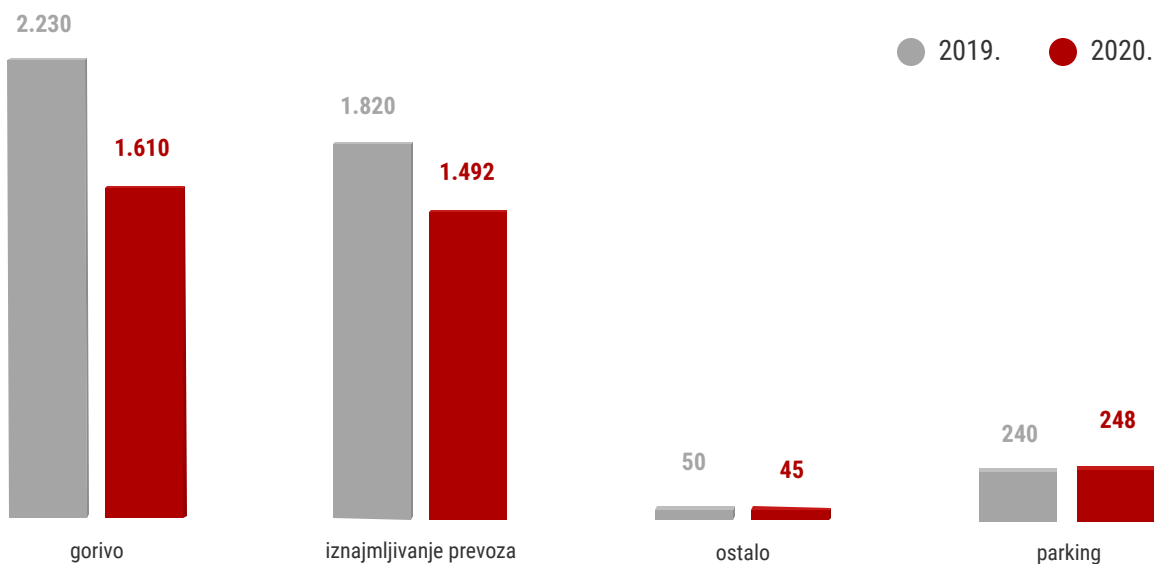
Do rasta troškova dolazi u julu i avgustu 2020. godine, uglavnom zbog kupovine opreme, ali i nešto većih troškova rente nego u istom periodu prethodne godine.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. Troškovi prevoza su manji u izbornoj nego u prethodnoj godini.

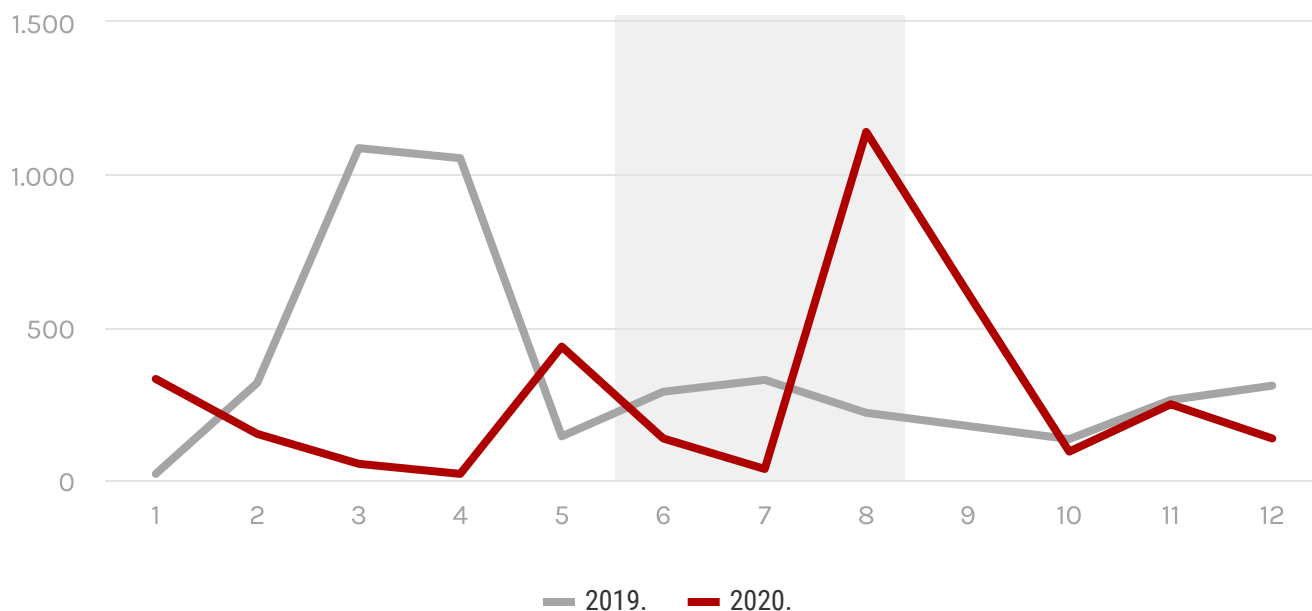
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

11.3.

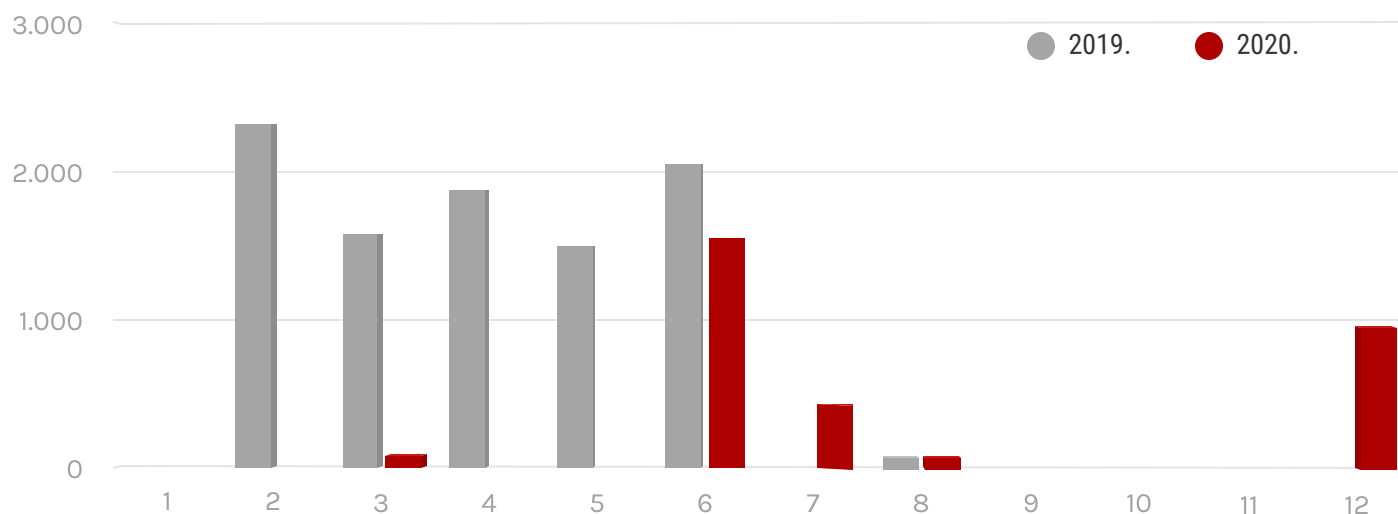
Međutim, ti troškovi su pet puta veći u toku avgusta 2020. u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Riječ je o povećanju troškova iznajmljivanja vozila.

Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Promotivni materijali. U većini mjeseci 2020. godine DEMOS nije imao troškova promotivnih materijala. Ti troškovi su bili nešto veći u junu, uglavnom zbog isplata prema kompaniji Spider Max Podgorica.

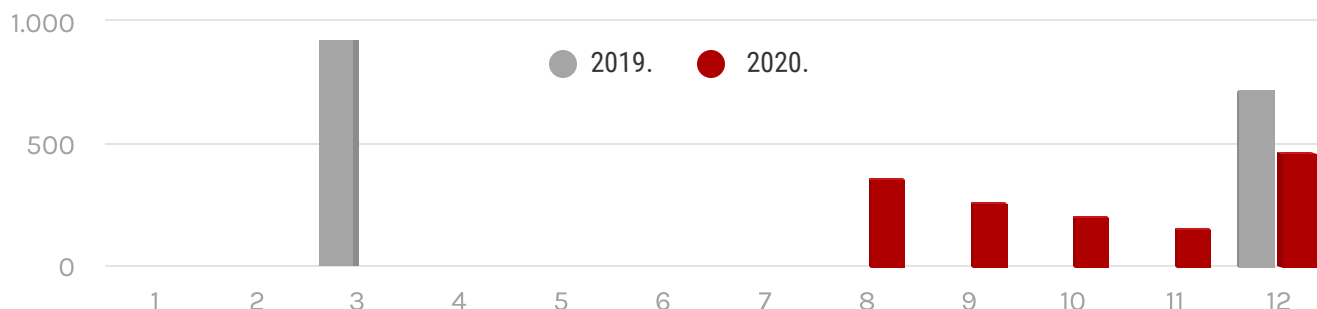
Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

11.3.

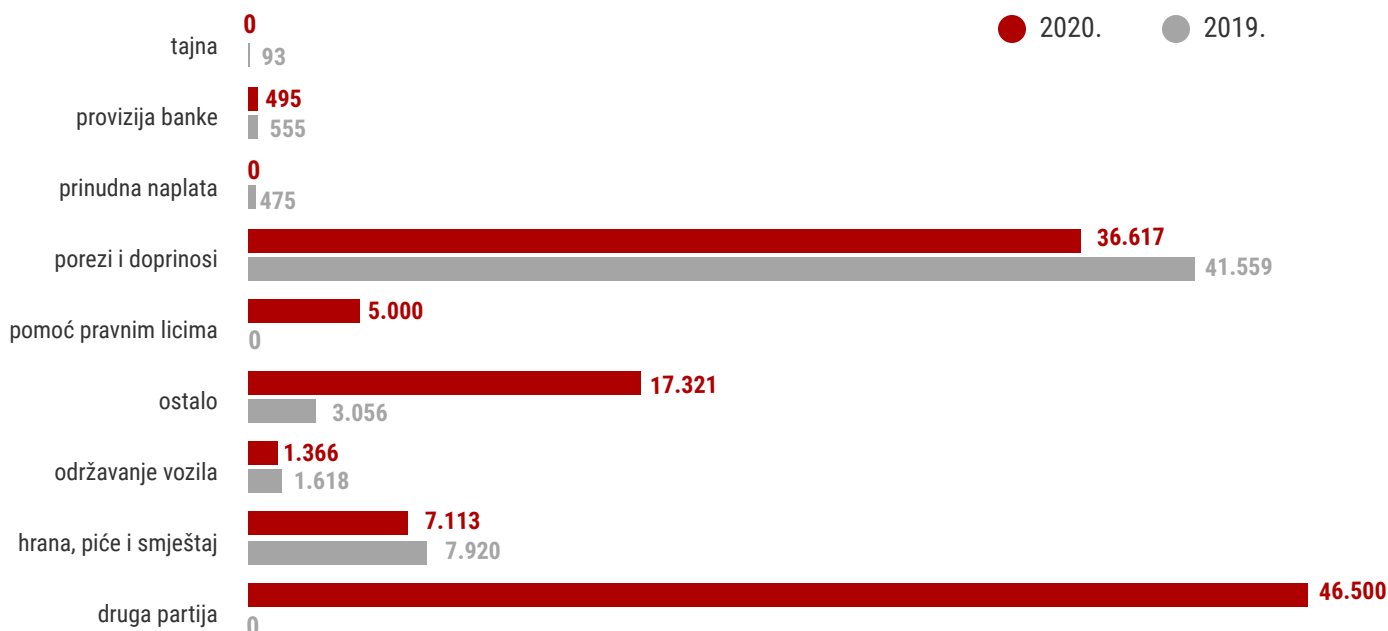
Oglašavanje. Dok su se u 2019. godini svi troškovi oglašavanja odnosili na dnevne novine, u 2020. sva sredstva za ove namjene su utrošena na oglašavanje na društvenim mrežama. Reklamiranje na Facebook-u počinje u mjesecu kada su održani izbori i traje sve do kraja 2020. godine. Ti iznosi, međutim, nisu značajni.

Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Ostali troškovi. Troškovi hrane, pića i smještaja, kao i troškovi poreza i doprinosa rastu u izbornoj kampanji, iako je njihov ukupan iznos u toku te godine bio manji nego prethodne. Najveći dio ostalih troškova se odnosi na isplate drugim partijama u iznosu od 46,5 hiljada eura. One uključuju prebacivanje 36,5 hiljada eura Demokratama Crne Gore sa kojima je DEMOS učestvovao na parlamentarnim izborima, odnosno 10 hiljada eura Demokratskom frontu, sa kojima su zajedno išli na lokalne izbore u Budvi.

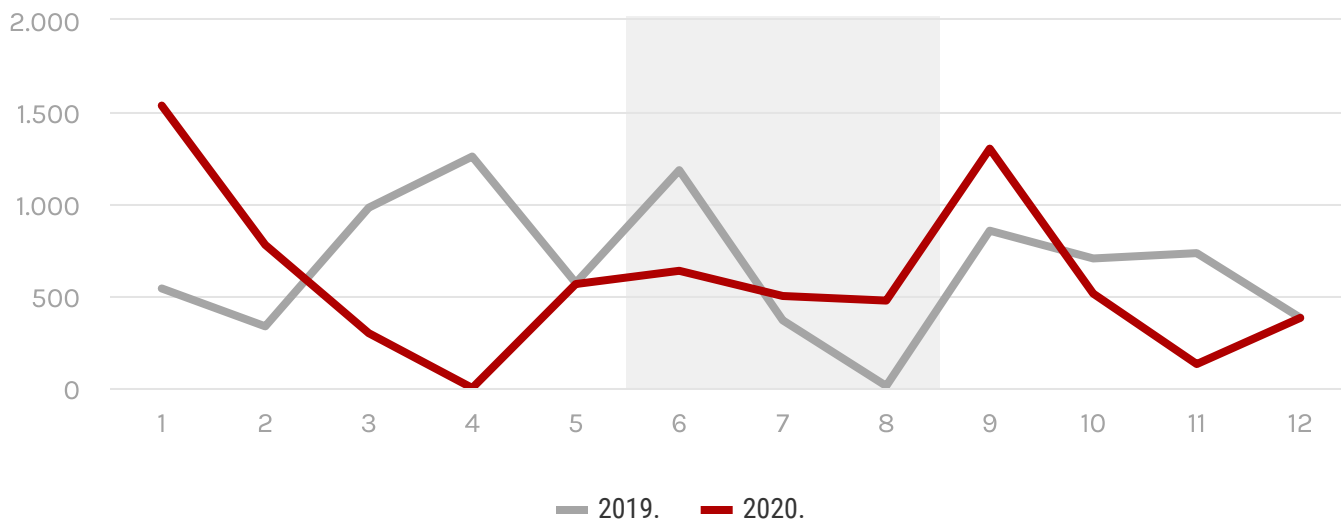
Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

11.3.

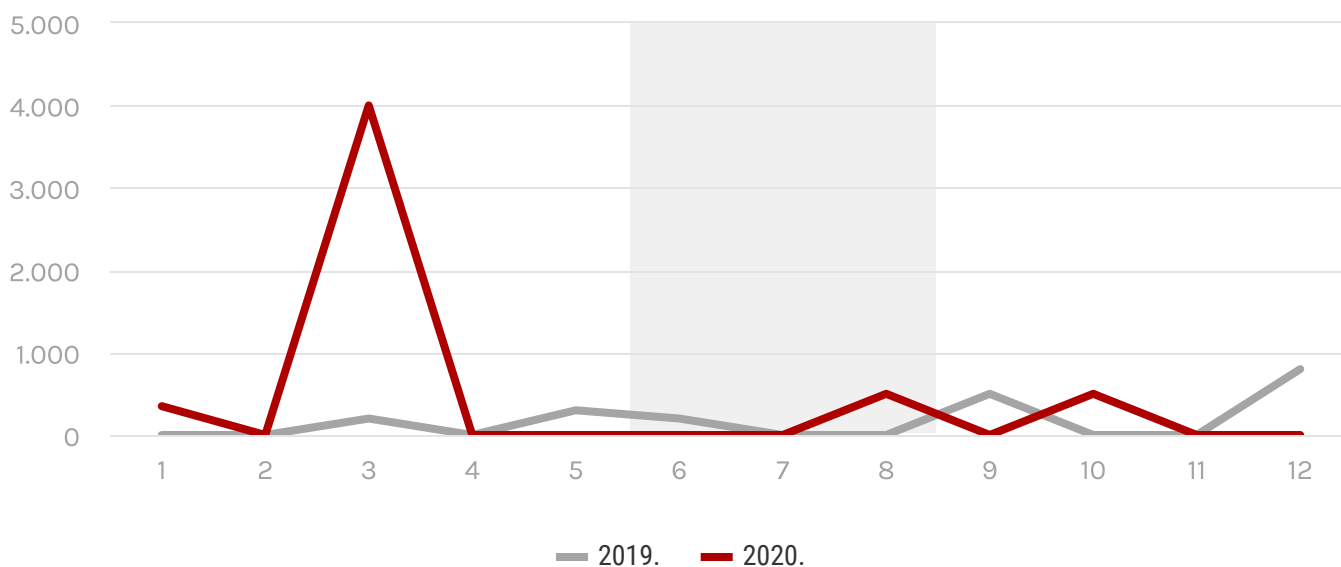
Troškovi hrane i pića su povećani u avgustu izborne godine u odnosu na prethodnu, ali taj iznos nije značajan.

Troškovi hrane, pića i smještaja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Gotovina. DEMOS je uglavnom podizao manje iznose gotovine, osim u martu 2020. godine.

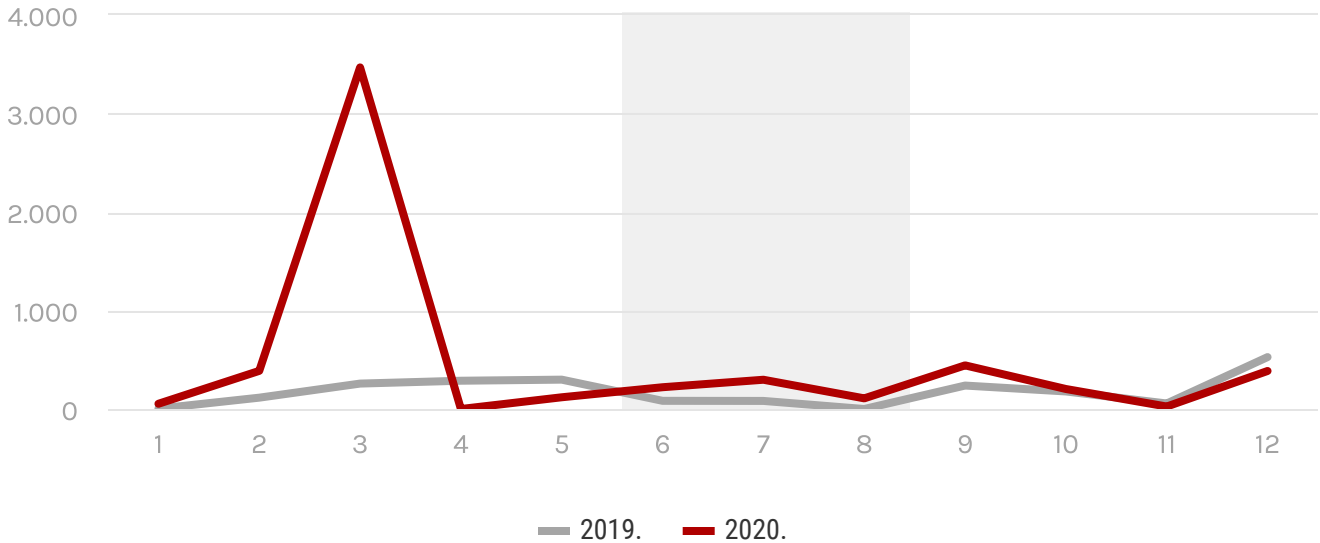
Dinamika podizanja gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

11.3.

Iz blagajne DEMOS-a, nema većih isplata osim u martu 2020. godine, a ti troškovi se odnose na kupovinu poklona povodom 8. marta.

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

11.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

DEMOS nije vodio finansije ni za jednu izbornu kampanju u toku 2019. i 2020. godine.

D.12.

Hrvatska građanska inicijativa (HGI)

Hrvatska građanska inicijativa je za dvije godine prihodovala skoro 370 hiljada eura, gotovo sva sredstva su došla iz javnih izvora.

Ta partija je transparentna i njena prosječna ocjena je 4,92.

HGI je povećala troškove finansiranja redovnog rada u toku izborne kampanje u odnosu na uporedni period prethodne godine i to za:

veće isplate fizičkim licima u mjesecu kada su održani izbori,

udvostručene troškove telefona,

dvije isplate iz blagajne čija svrha nije poznata.

Nakon parlamentarnih izbora HGI je izgubila status parlamentarne partije koji je imala u toku 2019. i prve polovine 2020. godine.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od Hrvatske građanske inicijative smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa šest računa u toku 2019. i 2020. godine i to: jednog računa centrale, jednog računa Foruma žena, jednog deviznog računa, tri računa za finansiranje izbornih kampanja – jedan za parlamentarne izbore, i po jedan za lokalne izbore u Kotoru i Tivtu. Dodatno, dostavljeni su nam i podaci o potrošnji iz blagajne centrale.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [99] finansiranja HGI-ja je 4,92. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 4,89, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 5,0.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	5,00	-	4,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi	dostavljeni svi izvodi	nema	DRI nema podatke
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	kompletni podaci dostupni za 81% transakcija, podizanje gotovine sa računa i vraćanje akontacije se ne poklapaju u svim slučajevima
	5,00	-	-	-
Forum žena	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
	-	-	-	-
Opštinski odbori	nema	nema	nema	nema
	-	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,89

[99] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenju za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	-	-	-
Izbori 2020	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
	5,00	-	-	-
Kotor	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
Budva	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
	5,00	-	-	-
Tivat	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nema
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	-
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Andrijevisa	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Gusinje	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				5,0

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

4,92

Šta nedostaje?

HGI nam je dostavila sve podatke o računima i blagajnama koje su evidentirane u finansijskim izvještajima. Međutim, podaci o potrošnji blagajne su šturi i svrha troškova se ne može preciznije odrediti.

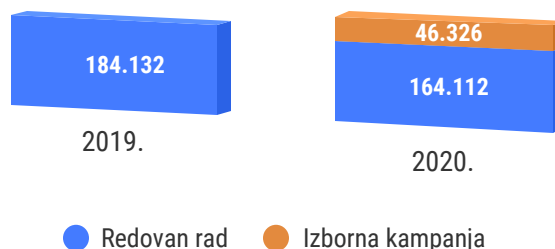
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

U 2019. godini HGI je imala **preko 180 hiljada eura** prihoda, koji su u narednoj godini za **oko 20 hiljada manji**.

Ukupni prihodi za finansiranje izbornih kampanja HGI su bili oko 46 hiljada eura.

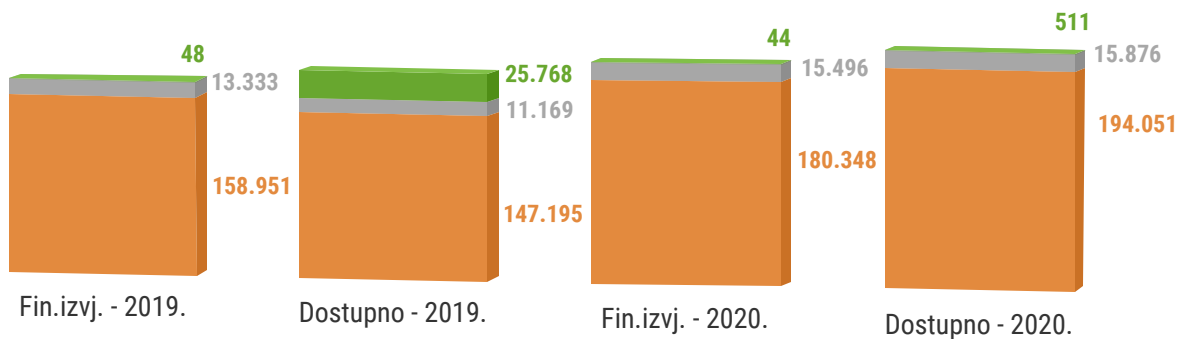
Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima iz finansijskih izvještaja

Nisu rađene revizije finansija HGI ni za 2019., ni za 2020. godinu, pa nije moguće utvrditi da li razlike u podacima postoje zbog obračunatih, a nenaplaćenih prihoda. U 2019. godini ostali prihodi se razlikuju zbog kredita od oko 25 hiljada eura.

Poređenje podataka iz finansijskih izvještaja o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Država

Opštine

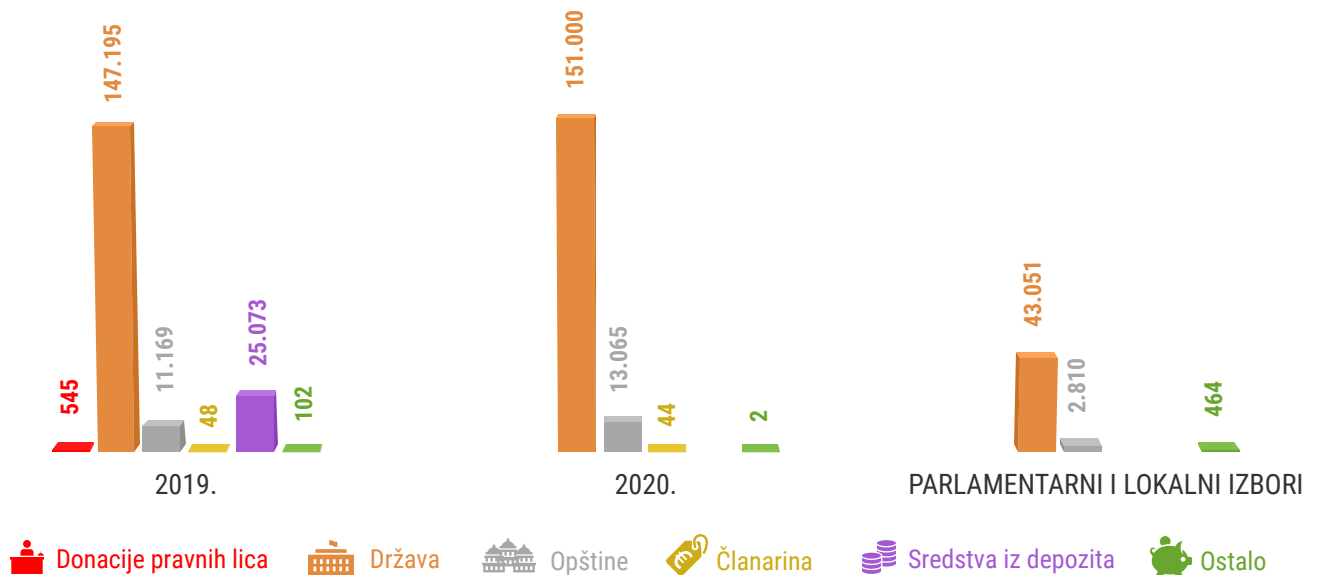
Ostalo

12.2.

Izvori prihoda

Najveći dio zvaničnih prihoda HGI-ja dolazi od države, dok su opštine, sa znatno manjim iznosima, na drugom mjestu. Skupljena su veoma skromna sredstva od članarina, donacije pravnih lica su neznatne, a fizička lica nisu davala priloge toj partiji. HGI je u 2019. godini na račun za finansiranje redovnog rada partije uplaćeno preko 25 hiljada eura, a kao izvor sredstava se navodi dospijeće depozita.

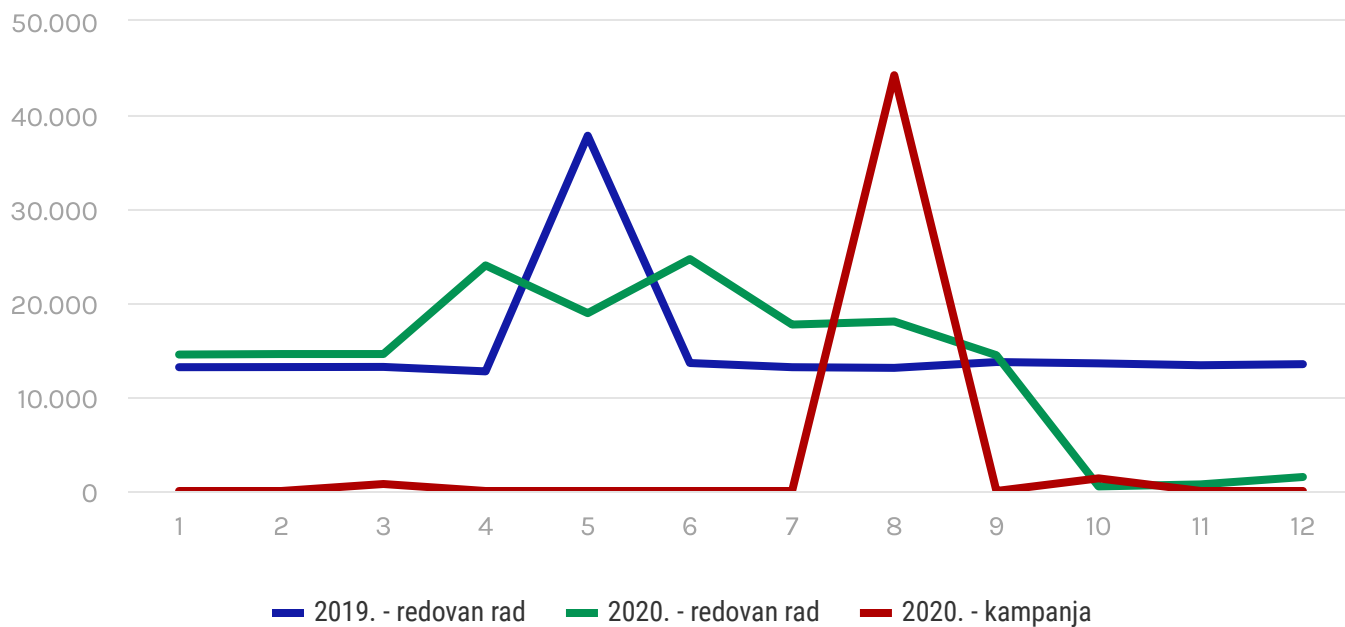
Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

HGI je imala velike oscilacije u mjesečnim prihodima, posebno u 2020. godini. Ta partija je u toku 2019. imala prosječne mjesečne prihode od oko 13 hiljada eura, a u maju te godine je podigla kredit. U 2020. prosječni prihodi su bili na sličnom nivou, a nakon parlamentarnih izbora HGI ne osvaja ni jedan poslanički mandat i gubi finansiranje iz državnog budžeta.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

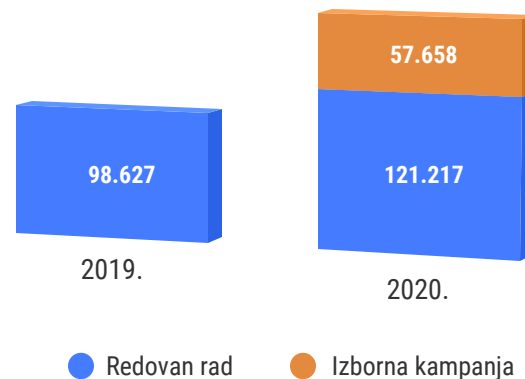
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

U toku 2019. godine ukupni troškovi redovnog rada HGI su bili **nepunih 100 hiljada eura**, dok su u 2020. porasli za **oko 20 hiljada**.

Dodatno, u toj godini troškovi izbornih kampanja su bili skoro 60 hiljada eura.

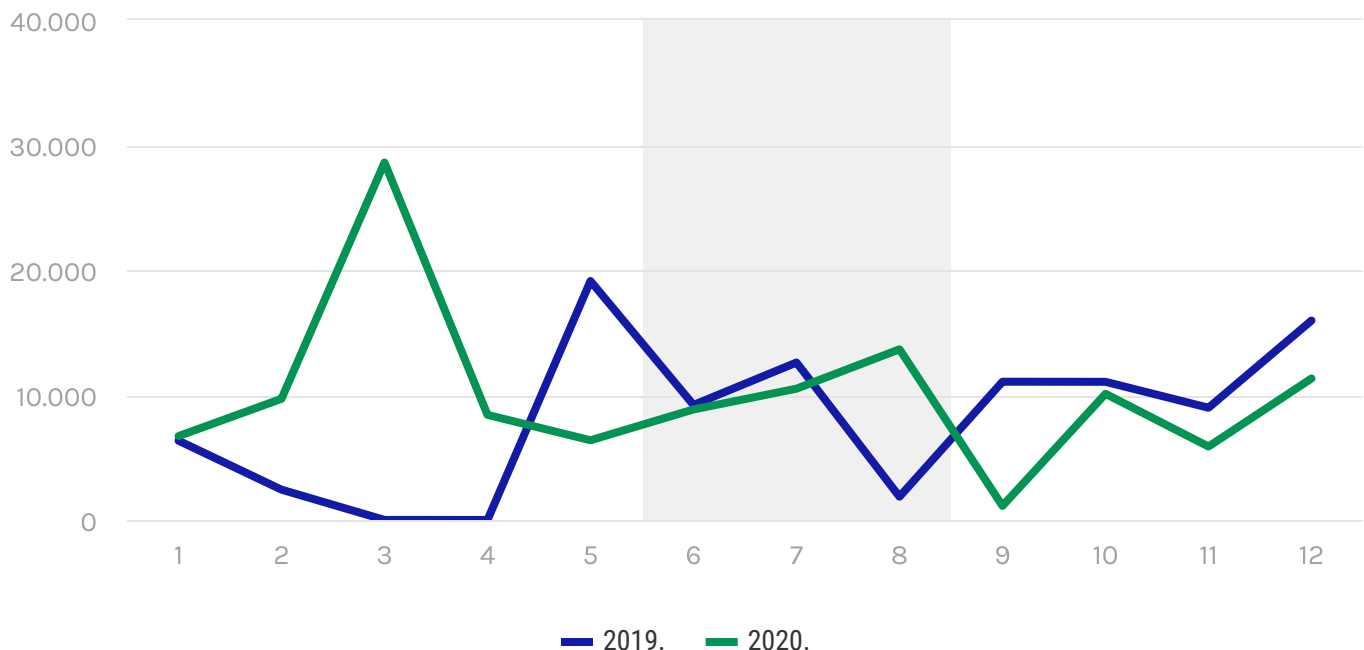
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U avgustu 2020., mjesecu kada su održani izbori, HGI je imala **višestruko povećane troškove finansiranja redovnog rada te partije**. U toku druga dva mjeseca izborne kampanje, troškovi su bili na sličnom nivou kao i prethodne godine.

Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

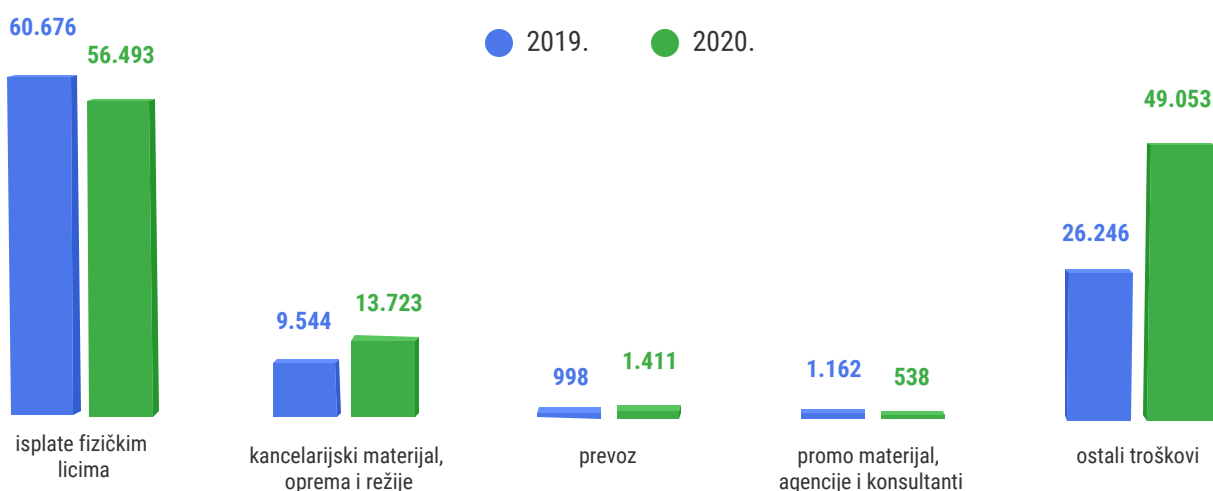

12.3.

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

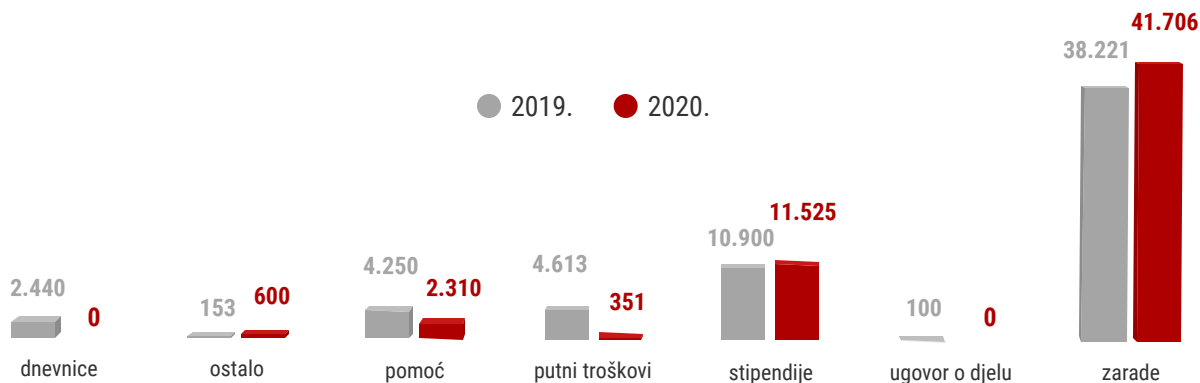
U izbornoj godini su povećani troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija, porasli su i troškovi prevoza, a ostali troškovi su dvostruko veći.

Troškovi redovnog rada,
po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini povećane su isplate stipendija i zarada zaposlenih u partiji, dok su druge isplate prema fizičkim licima manje nego u prethodnoj godini.

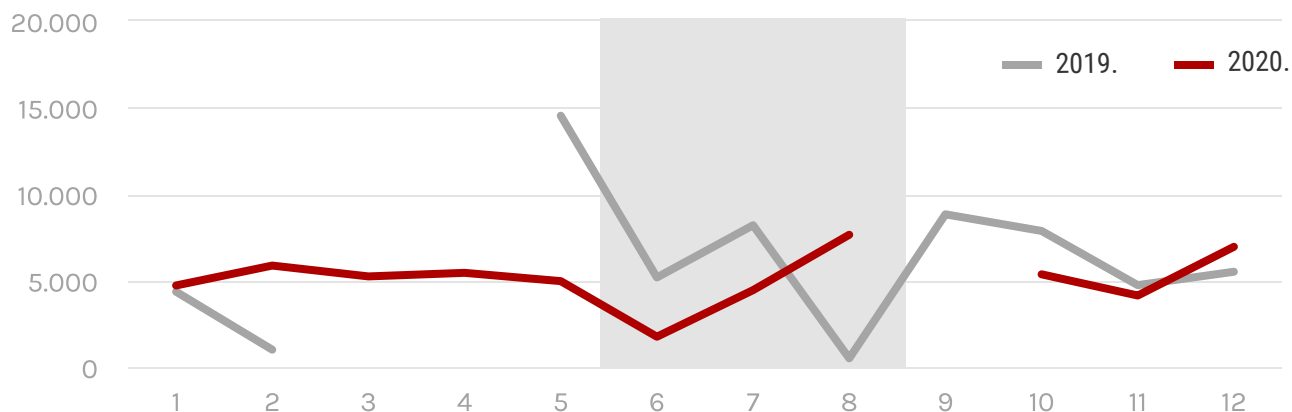
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

12.3.

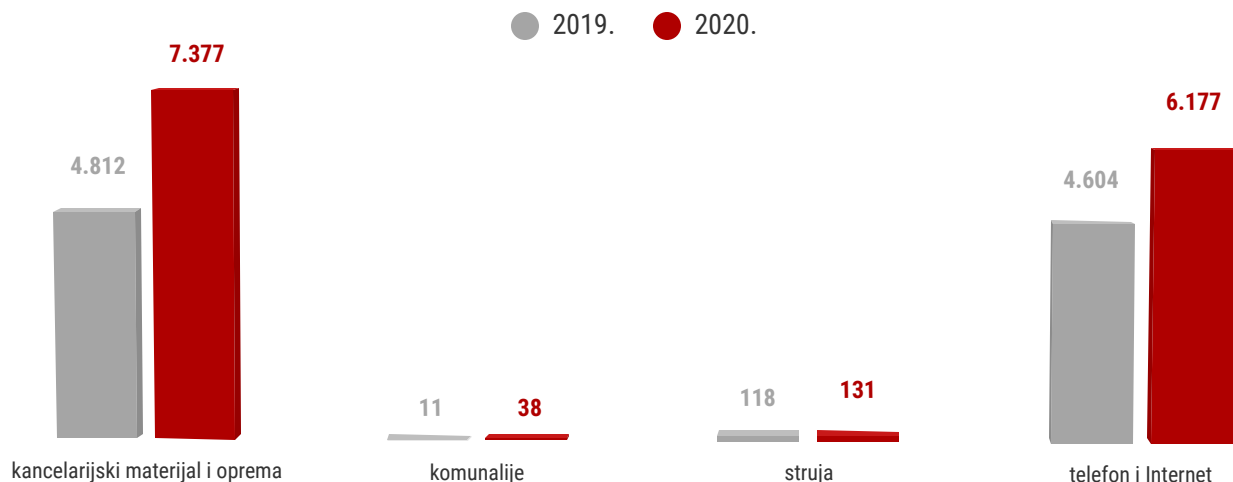
Ukupan iznos sredstava koja je HGI isplatila fizičkim licima u toku izborne kampanje je isti kao u uporednom periodu prethodne godine. Međutim, dinamika potrošnje tih sredstava nije ista, pa je **u mjesecu kada su održani izbori isplaćeno 15 puta više novca fizičkim licima nego u istom mjesecu prethodne godine.**

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U izbornoj godini su povećani troškovi kancelarijskog materijala i opreme, kao i telefona i interneta.

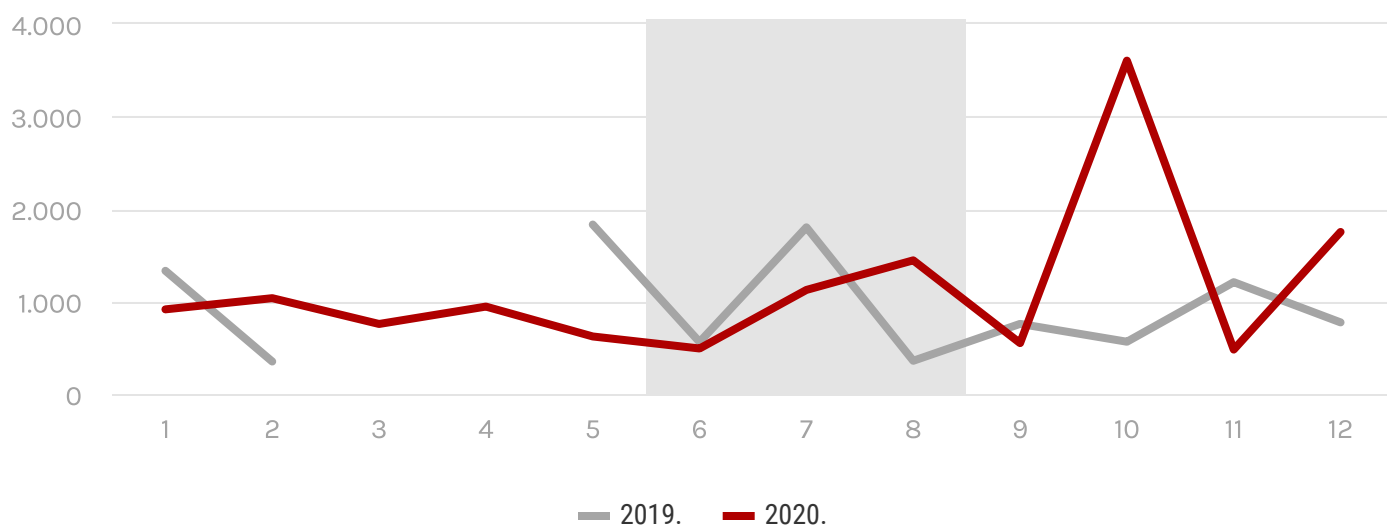
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

12.3.

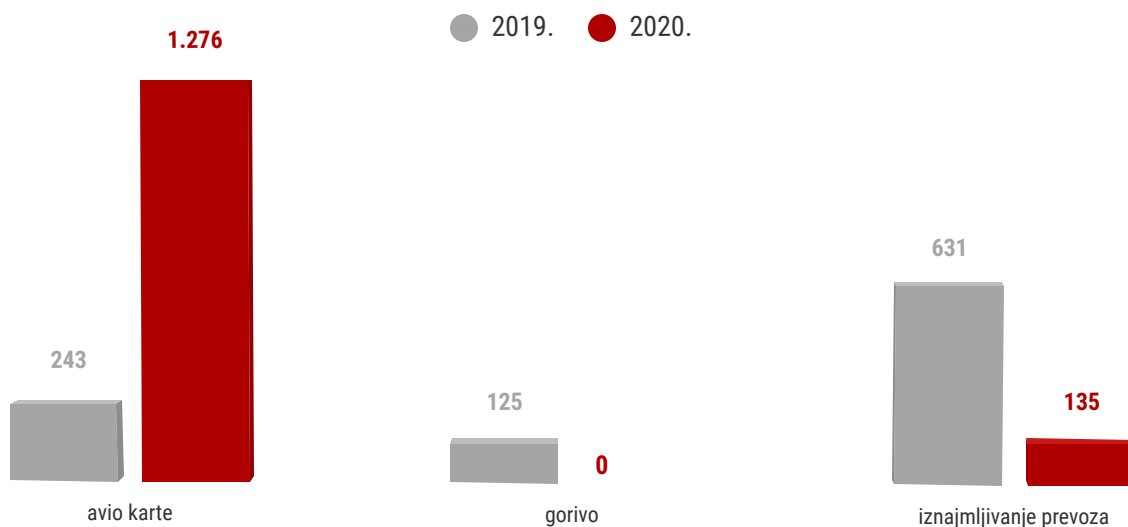
Do rasta ove kategorije troškova dolazi u avgustu i to uglavnom po osnovu kupovine opreme od kompanija Confirm i Servis Commerce iz Tivta, kao i zbog skoro dvostruko većeg računa za telefon u julu i avgustu.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. U izbornoj godini su porasli troškovi prevoza, a do povećanja dolazi zbog većih rashoda po osnovu avio karata.

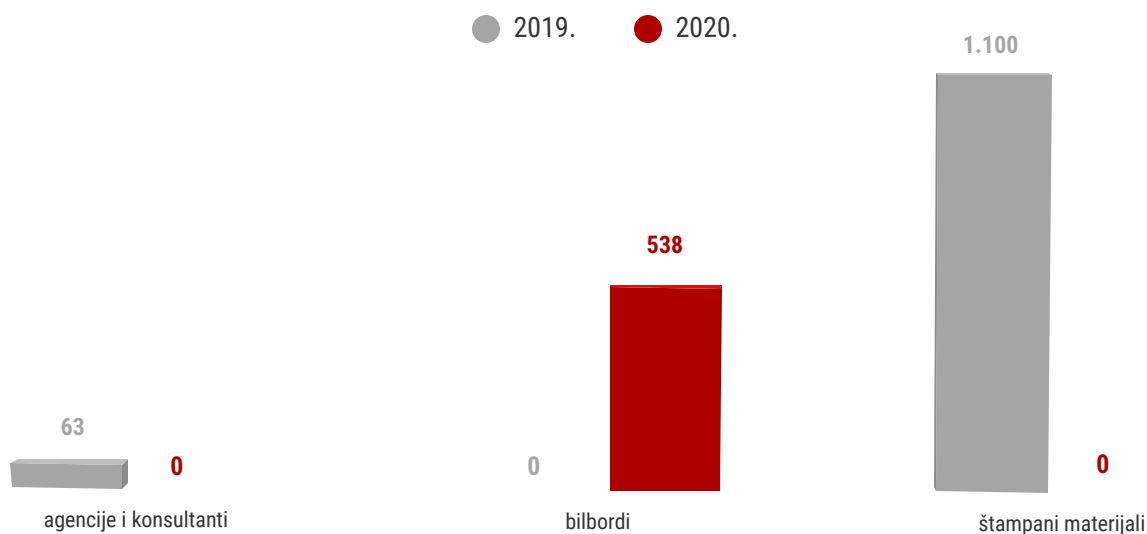
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

12.3.

Promotivni materijali. U izornoj godini nisu povećani troškovi promotivnih materijala, osim bilborda koji su objavljeni prije početka izborne kampanje.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

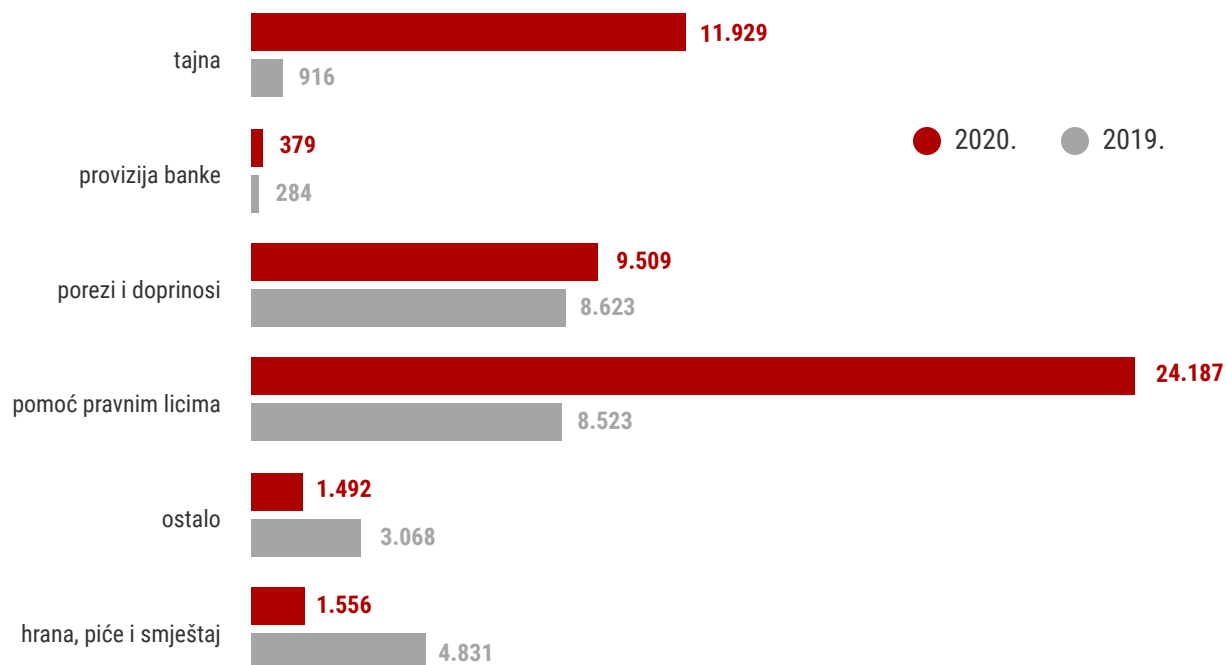
Oglašavanje. HGI nije imala troškova oglašavanja koje je finansirala iz sredstava za redovan rad partije ni u 2019., ni u 2020. godini.

Ostali troškovi. Iznos ovih troškova je dvostruko veći u izornoj godini nego u prethodnoj, u najvećoj mjeri zbog većih isplata pomoći pravnim licima, ali i isplata iz blagajne čija svrha nije poznata.

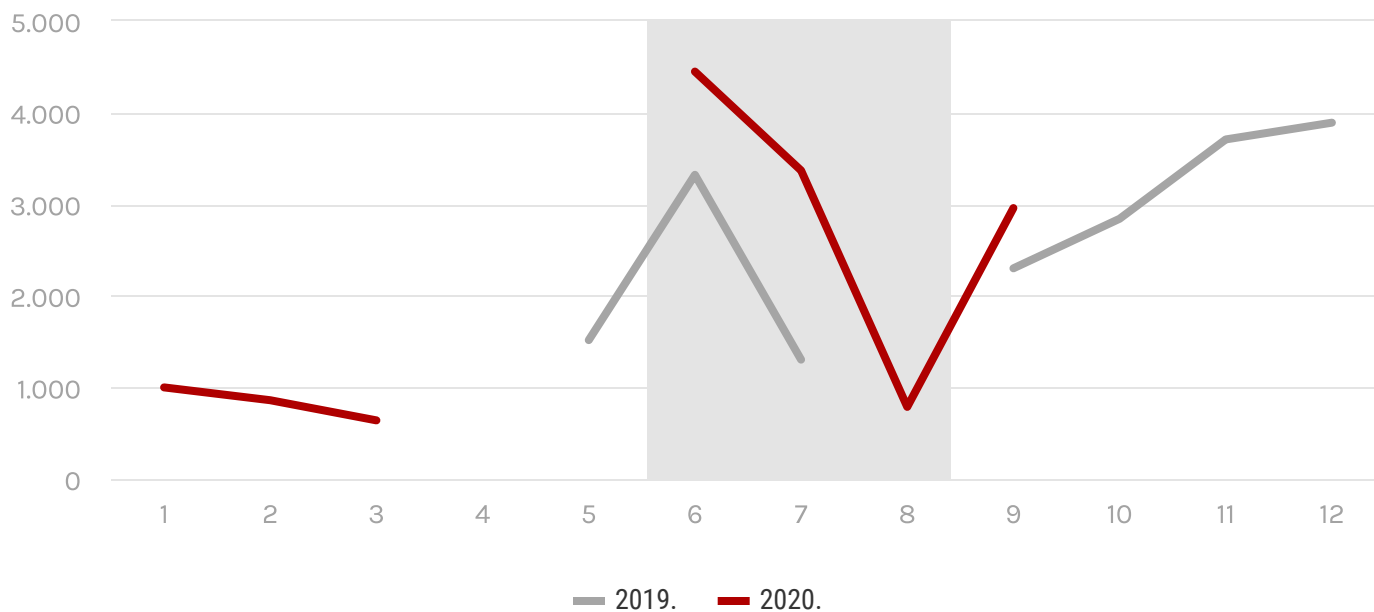
U toku izborne kampanje bilo je više isplata iz blagajne vrijednih preko osam hiljada eura, za koje nije moguće utvrditi svrhu. Posebno su zanimljive dvije isplate gotovine po okruglo tri hiljade eura iz juna i jula 2020., za koje u blagajni nije navedeno u koju svrhu su utrošene.

Veći dio isplata pravnim licima se odnosi na donaciju Nacionalnom koordinacionom tijelu za zarazne bolesti od 21 hiljadu eura, a sve su realizovane prije početka izborne kampanje.

12.3.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

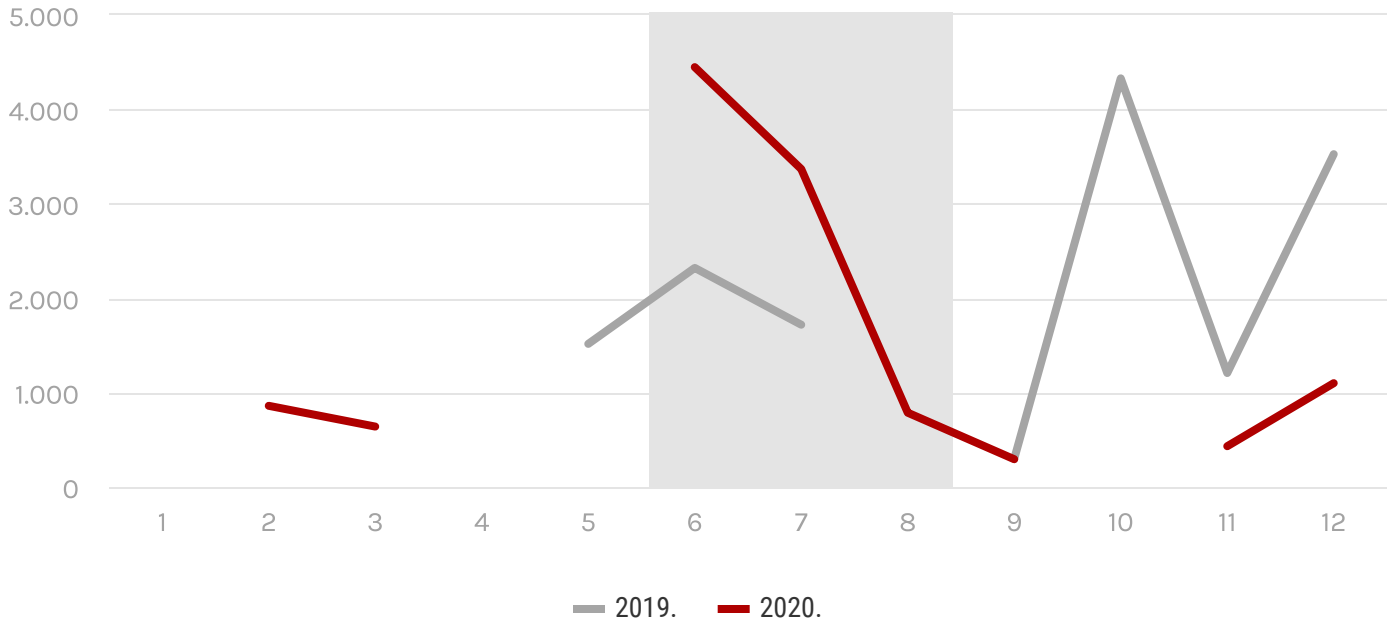
Gotovina. U toku izborne kampanje HGI je podizala dvostruko više gotovine nego u istom periodu prethodne godine.

Dinamika podizanja gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po mjesecima (2019. i 2020.)

12.3.

HGI je trošila najmanje dvostruko više gotovine u toku izborne kampanje nego u istom periodu prethodne godine.

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

12.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

HGI je platila sve prijavljene troškove izborne kampanje sa žiro računa koji je otvoren za te namjene.

D.13.

Liberalna partija (LP)

Liberalna partija je za dvije godine prihodovala oko 260 hiljada eura, a u zvaničnim izvještajima te partije se navodi da je oko 100 hiljada dobila od Demokratske partije socijalista.

LP je transparentna partija sa prosječnom ocjenom 4,7.

Ta partija je u toku izborne kampanje imala veće troškove finansiranja redovnog rada nego u istom periodu prethodne godine i to:

višestruko povećani troškovi promotivnih materijala, posebno bilborda i angažmana marketinških agencija,

povećane isplate po osnovu ugovora o djelu i pomoći fizičkim licima,

višestruko veći troškovi oglašavanja na Facebook-u.

LP nije samostalno finansirala kampanju za parlamentarne izbore, već je nastupala u okviru koalicije čijim finansijama je upravljala druga partija.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od Liberalne partije smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa osam računa u toku 2019. i 2020. godine i to: jednog računa centrale, jednog računa Foruma žena, jednog deviznog računa, jedne poslovne kartice, tri računa opštinskih odbora u Kotoru, Nikšiću i Podgorici, jednog računa za lokalne izbore u Kotoru. Dodatno, dostavljeni su nam i podaci o potrošnji iz blagajne centrale.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [100] finansiranja Liberalne partije je 4,7. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 4,72, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 1,95.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	5,00	5,00	3,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	DRI nema podatke kompletni podaci dostupni za 49% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 94% priliva blagajne
Forum žena	5,00 dostavljeni svi izvodi, DRI nema podataka kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	- nema -	- nema -	- nema -
Opštinski odbori	5,00 dostavljeni svi izvodi, DRI nema podataka kompletni podaci dostupni za 94% transakcija	- nema -	- nema -	0,00 nije dostavljena podizana je gotovina sa žiro računa tri opštinska odbora koja čini 41% ukupnih isplata tih odbora
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,72

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>			
	5,00	-	-	0,00
Kotor	dostavljeni svi izvodi	nema	nema	nije dostavljena
	kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	-	-	podizana je gotovina sa žiro računa koja čini 61% ukupnih isplata sa računa za lokalne izbore
Budva	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>			
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Andrijevića	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Gusinje	<i>druga partija je upravljala finansijama</i>			
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				1,95
Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije				4,7

Šta nedostaje?

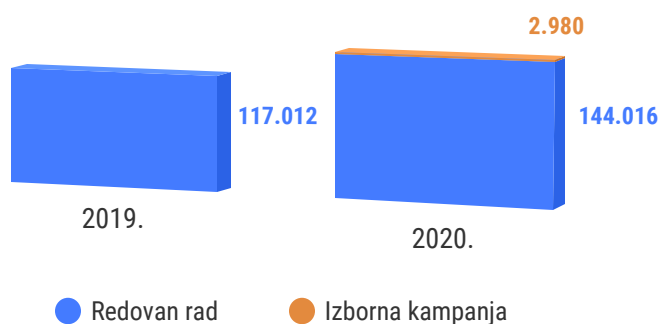
Nisu nam dostavljene blagajne opštinskih odbora, Kotor, Nikšić i Podgorica, kao ni blagajna za lokalne izbore u Kotoru. Liberalna partija je samostalno učestvovala na tim lokalnim izborima, dok na ostalima ili nije učestvovala ili je bila u koaliciji sa Demokratskom partijom socijalista odnosno Bošnjačkom strankom. U slučaju blagajne centrale, koja nam je dostavljena, nema opisa troškova, pa ih je nemoguće klasifikovati.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi koje je objavio LP u 2019. godini su bili **oko 117 hiljada eura**, dok su u 2020. iznosili **oko 144 hiljade eura**, i dodatno prihodi za finansiranje kampanja za lokalne izbore od nepunih tri hiljade eura.

Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

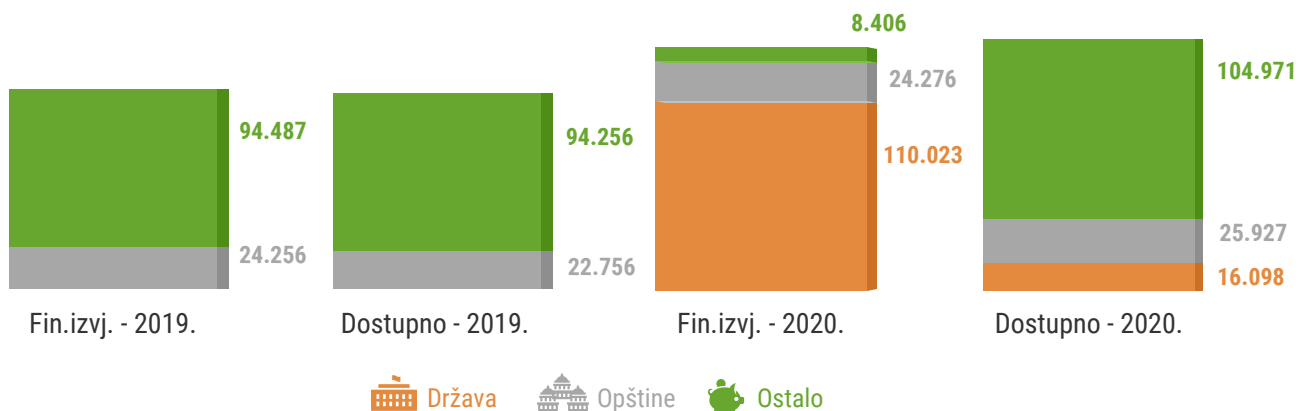

Poređenje sa finansijskim izvještajima

Nije rađena revizija finansijskih izvještaja LP ni u 2019., ni u 2020. godini, pa su vrlo šturi finansijski izvještaji jedini zvanični podaci o njihovom finansijskom poslovanju.

U tim izvještajima se navodi da je LP u 2020. godini dobila znatno veća sredstva od države, dok izvodi sa računa pokazuju da im je ta sredstva uplatio DPS.

Poređenje podataka iz finansijskih izvještaja o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

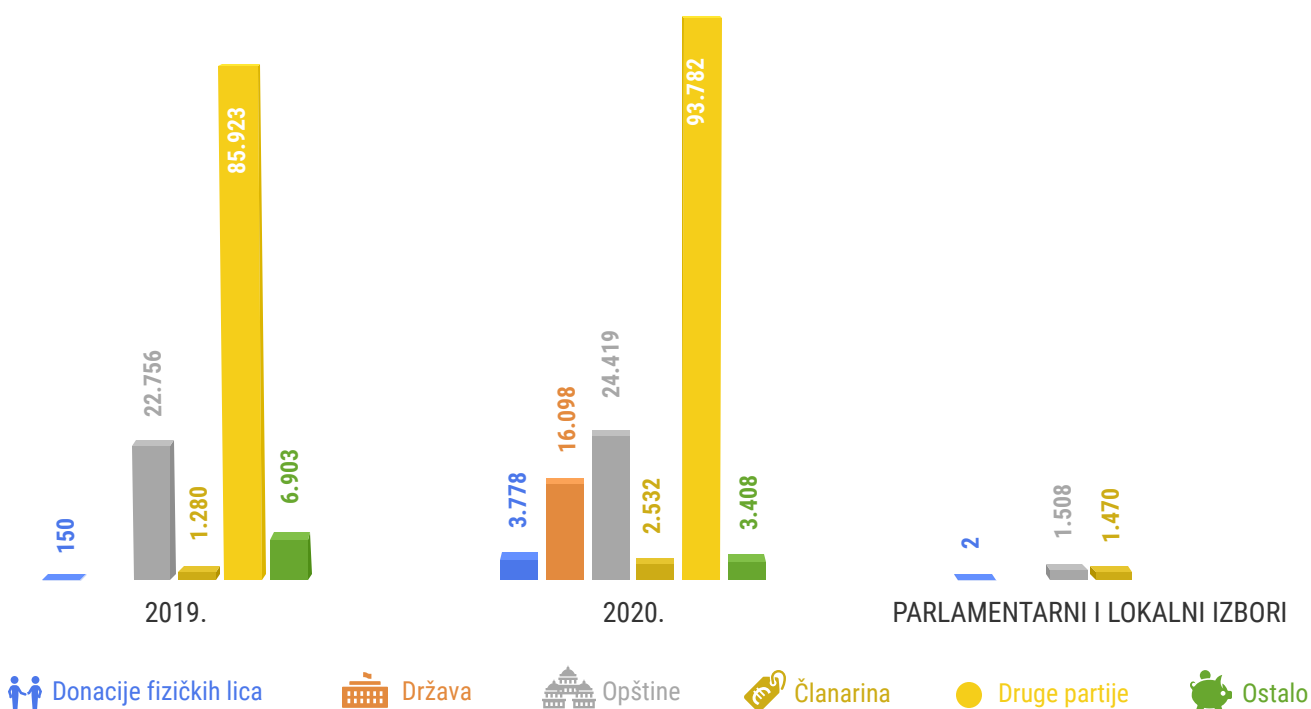

Izvori prihoda

Za razliku od drugih partija, LP većinu fondova dobija od Demokratske partije socijalista koja im je bila koalicioni partner na parlamentarnim izborima.

Opštinski budžeti su takođe značajan izvor finansiranja, a iznos uplata je sličan u obje godine. Mnogo manje značajni izvori finansiranja su članarine i donacije fizičkih lica koje su bile nešto veće u toku izborne godine.

Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

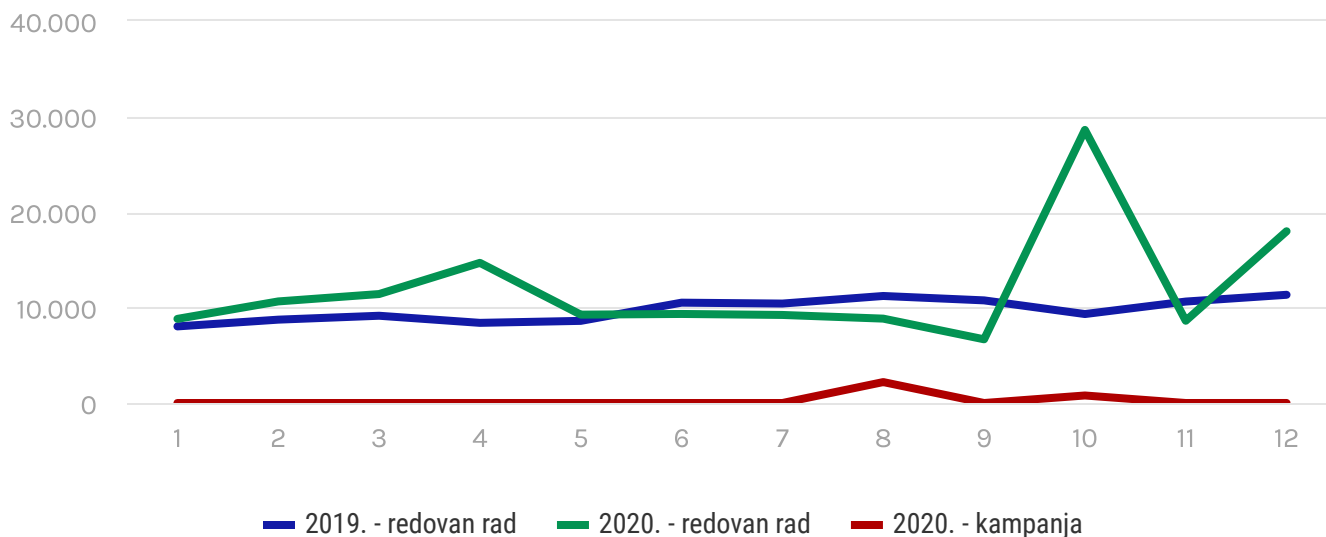

13.2.

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

U 2019. i 2020. godini prosječni mjesečni prihodi LP-a su bili oko 10 hiljada eura. U oktobru 2020. godine je došlo do velikog rasta prihoda zbog uplate Demokratske partije socijalista i to sa računa za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

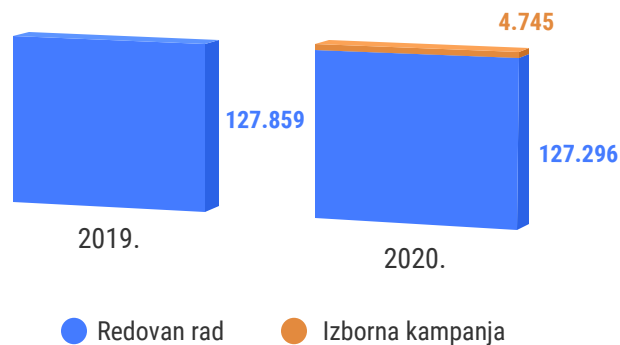
13.3.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Dostupni troškovi LP-a su bili oko **130 hiljada eura** u 2019. godini, **oko 130 hiljada eura** u 2020., kao i dodatnih skoro pet hiljada troškova kampanje za lokalne izbore.

Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

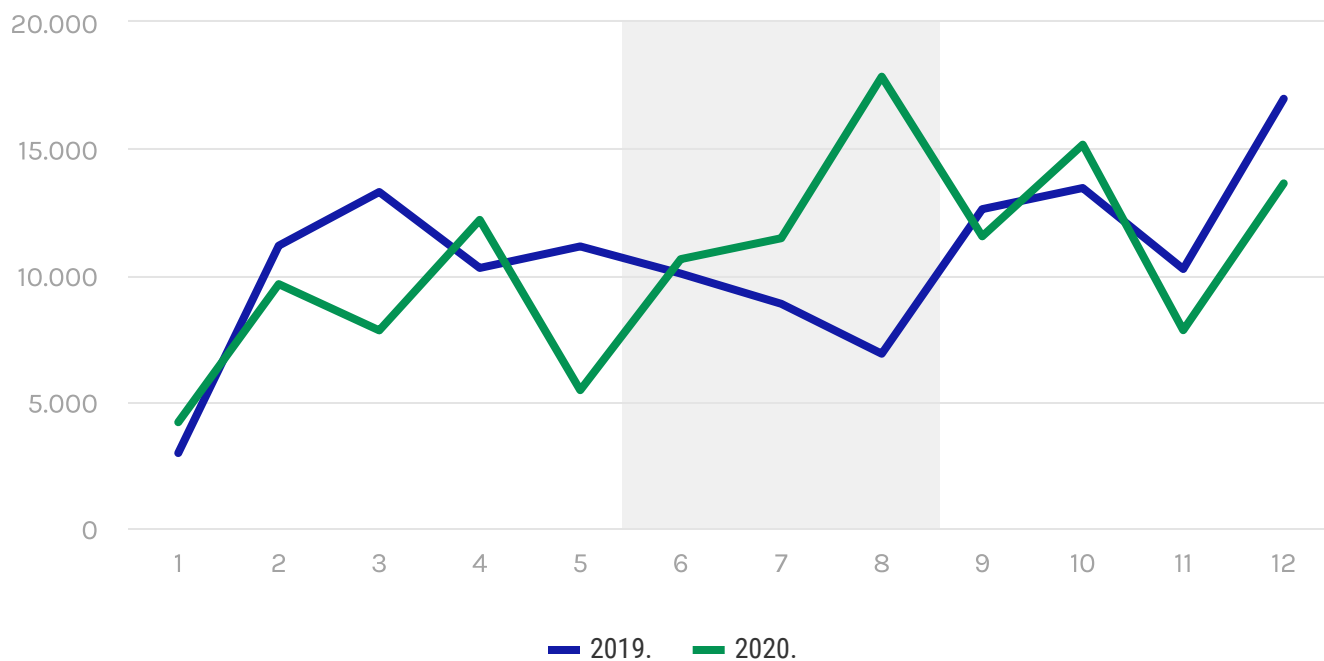

13.3.

Mjesečni troškovi

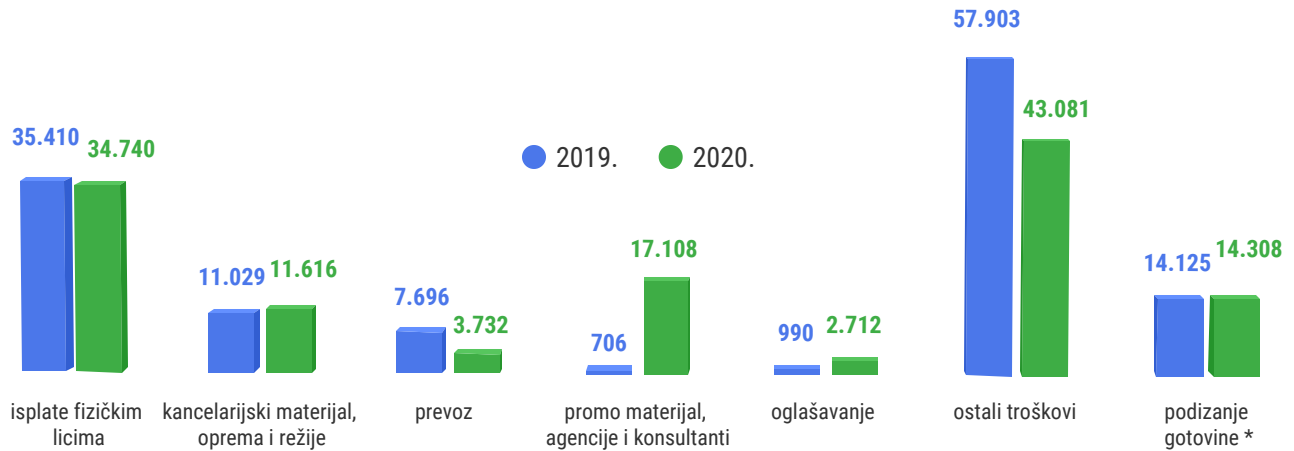
U julu, a posebno u avgustu 2020., mjesecu kada su održani izbori, je došlo do značajnog rasta troškova.

Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

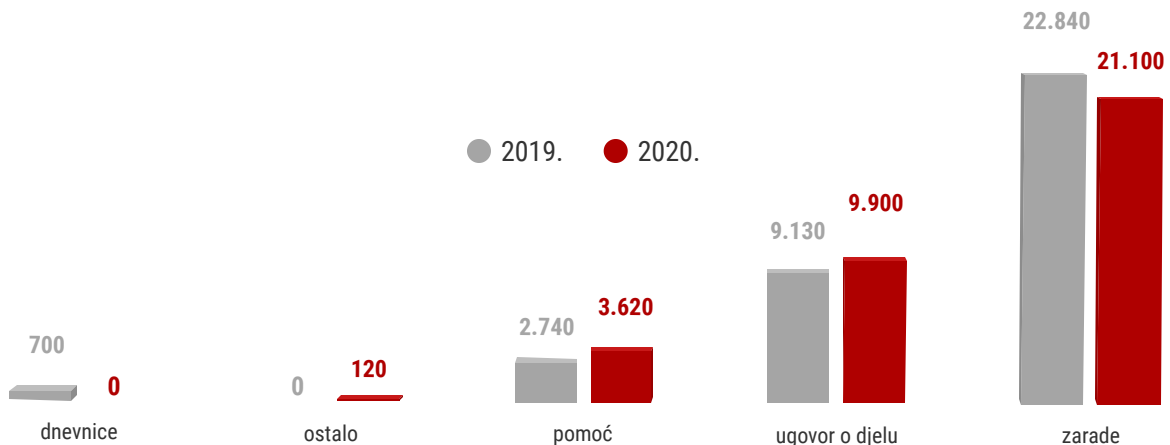

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

U izbornoj godini su povećani troškovi promotivnog materijala i konsultantskih agencija. Pošto nam LP nije dostavila podatke o potrošnji blagajni opštinskih odbora, podizanje gotovine za potrebe tih blagajni je iskazano kao posebna kategorija u priloženom grafiku. Podizanje gotovine za potrebe blagajne centrale, koja nam je dostavljena, je kategorisano kao unutarpartijsko plaćanje, a zatim su troškovi iz te blagajne prikazani po odgovarajućim kategorijama.

Troškovi redovnog rada,
po kategorijama (2019. i 2020.)

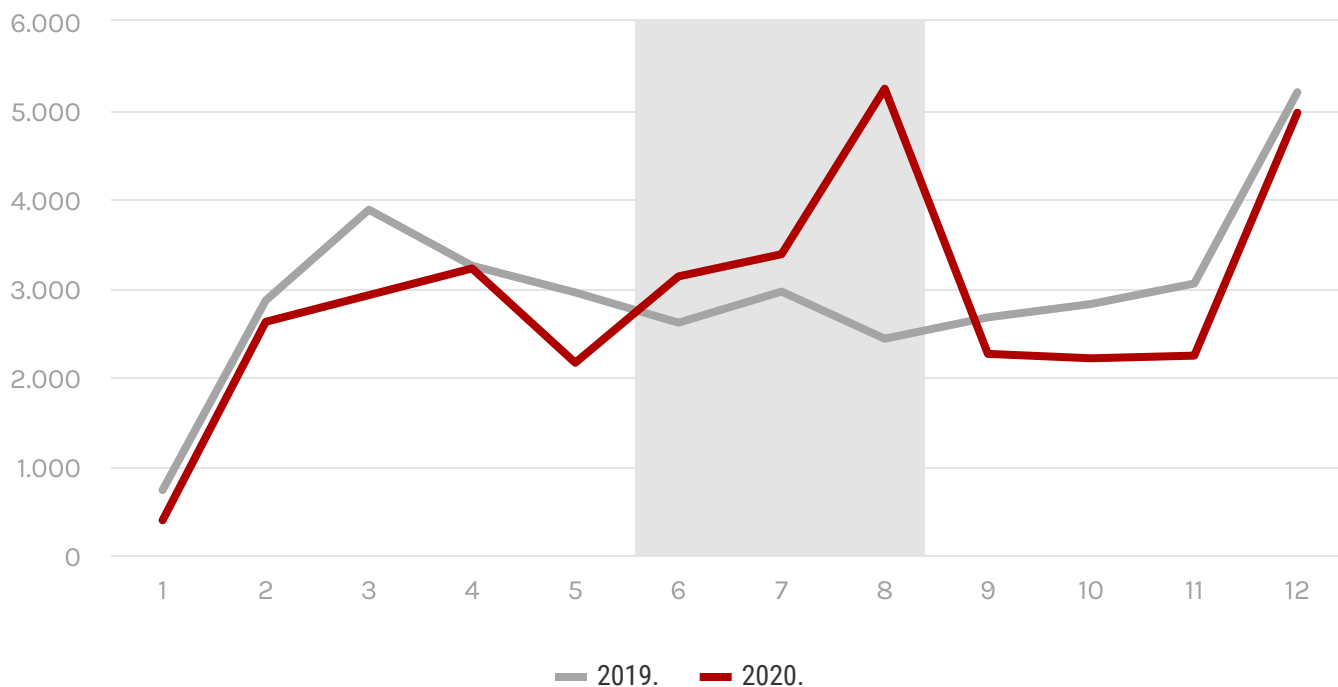
Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini je neznatno povećana isplata pomoći fizičkim licima, kao i isplate po osnovu ugovora o djelu.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

U prvoj polovini izborne godine su manji iznosi **isplata fizičkim licima**, njihov iznos raste u junu, i julu, a posebno u avgustu 2020., u odnosu na uporedni period prethodne godine. Do tog povećanja dolazi zbog većih isplata po osnovu ugovora o djelu kao i pomoći fizičkim licima.

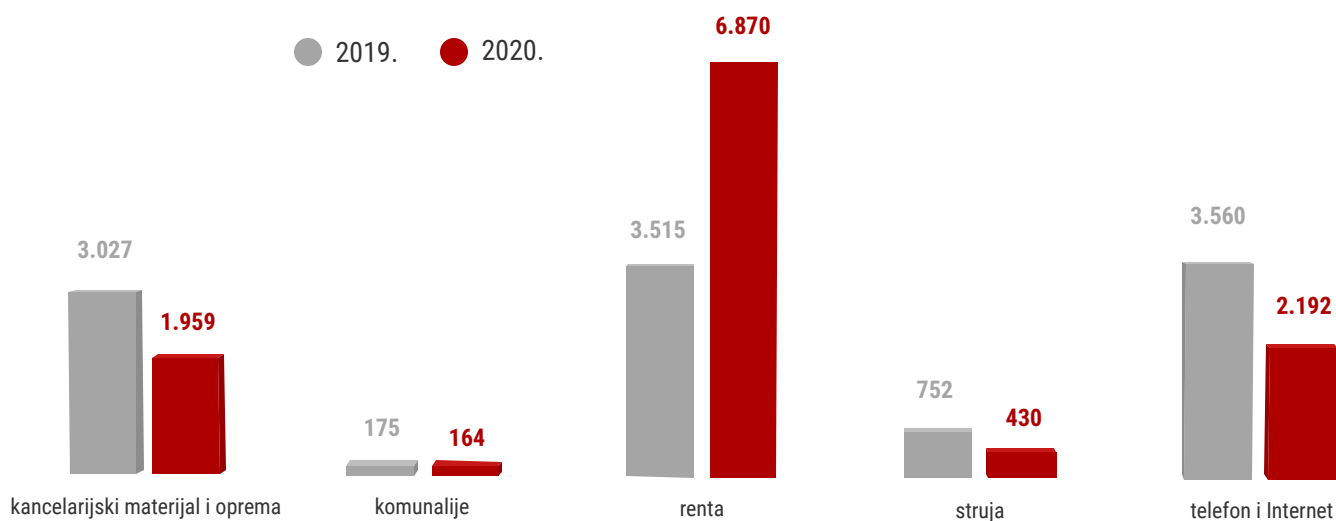
13.3.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U izbornoj godini povećani su troškovi rente.

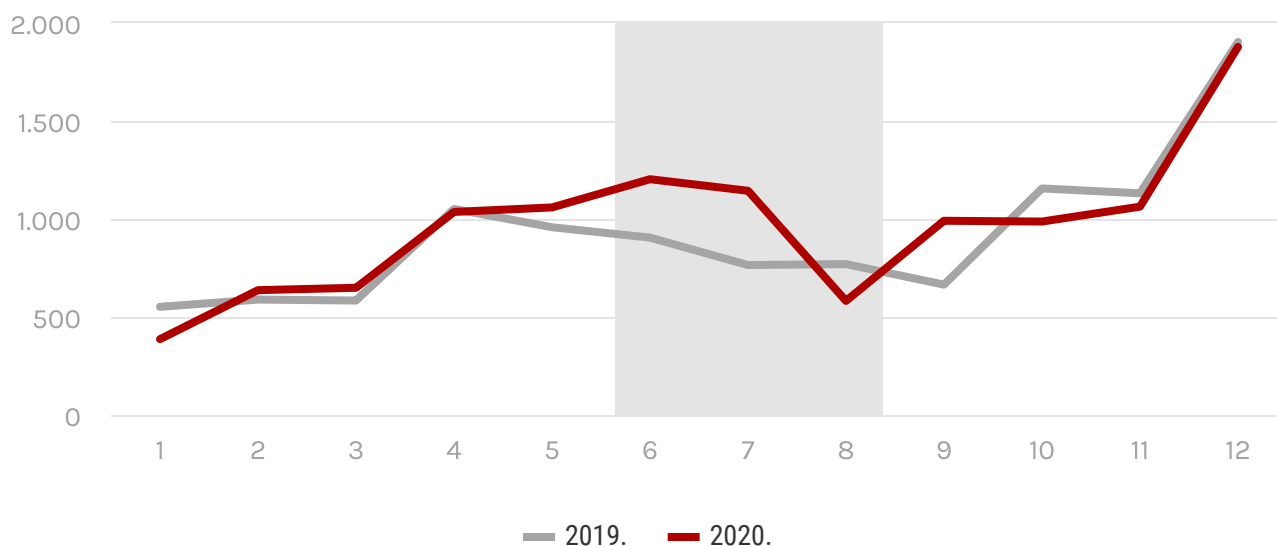
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Troškovi rente, koji se isplaćuju fizičkim licima su trostruko veći u junu 2020., nego u istom mjesecu prethodne godine. U junu i julu su nešto veći i troškovi kancelarijskog materijala.

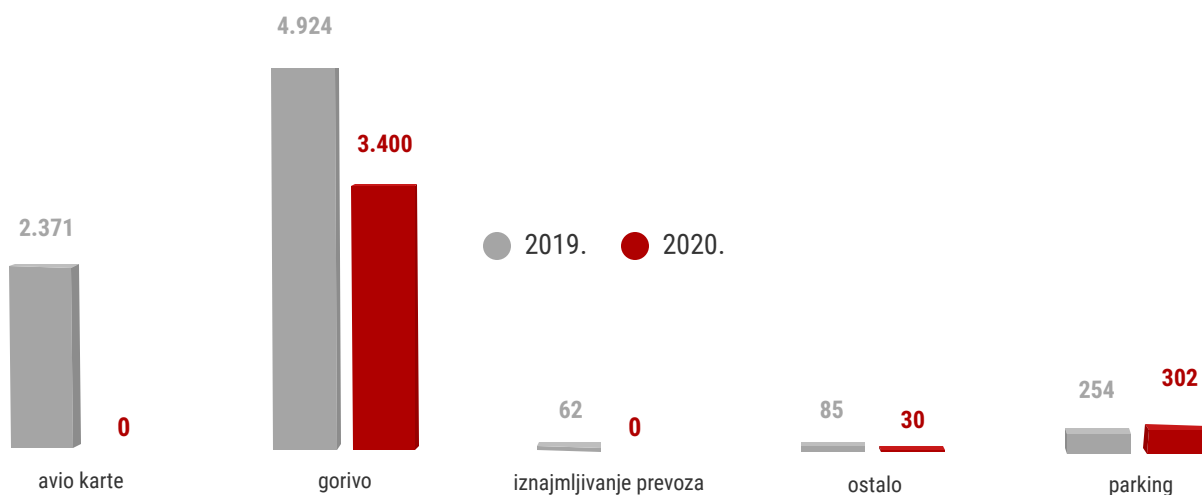
13.3.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. Troškovi prevoza su manji u izornoj godini nego u prethodnoj, a takav je slučaj i sa mjesečnom potrošnjom.

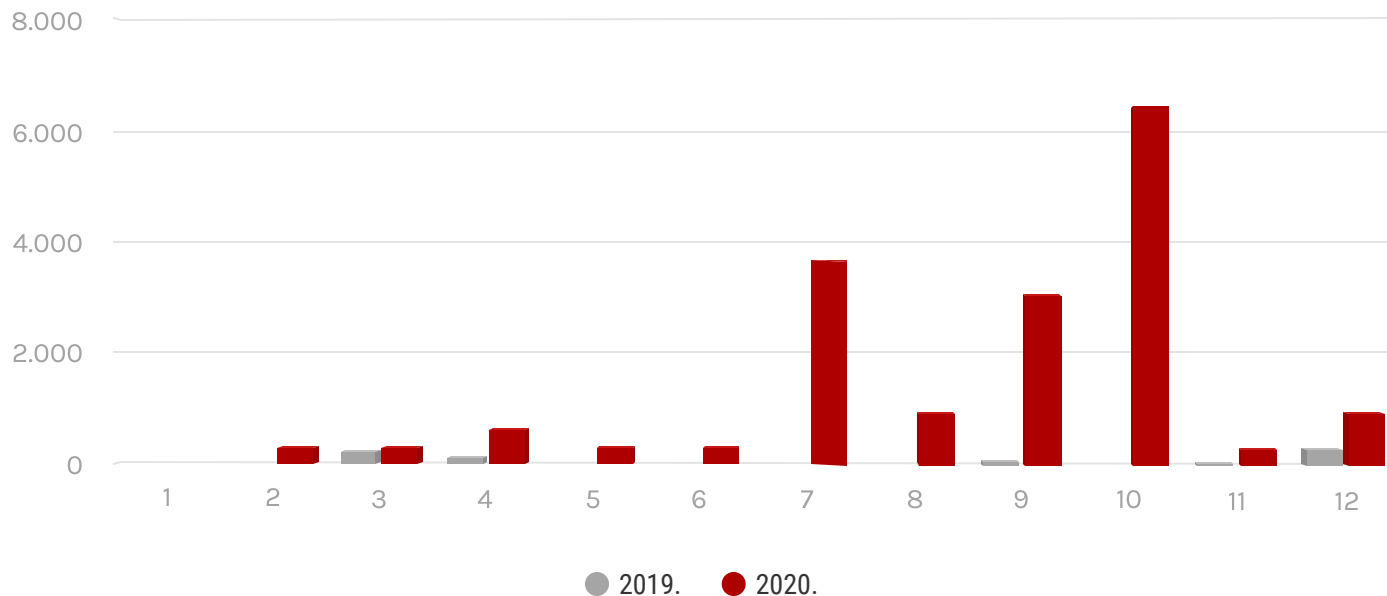
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Promotivni materijali. U izornoj godini je došlo do drastičnog rasta troškova promotivnih materijala i angažovanja agencija. U julu 2020. ti troškovi su veći zbog objavljivanja bilborda. U toku cijele izborne godine angažovana je agencija Arhimed koja prikuplja podatke iz medija.

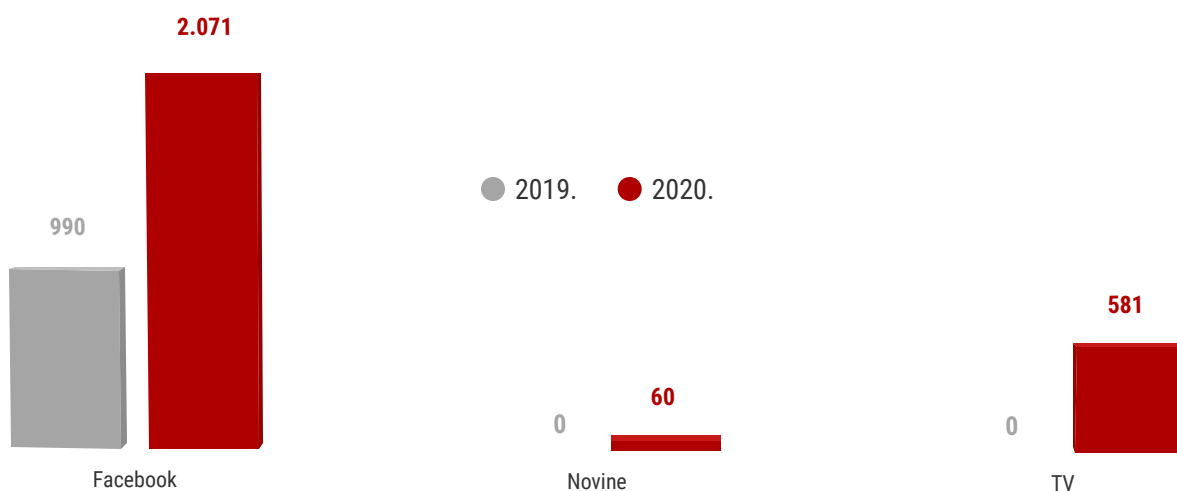
13.3.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Oglašavanje. U izbornoj godini udvostručeni su troškovi oglašavanja na Facebook-u.

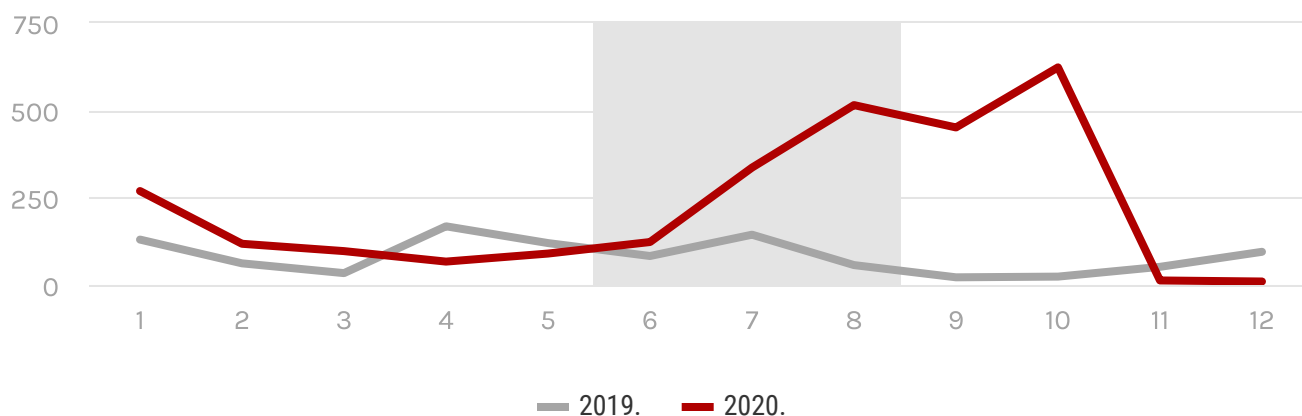
Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

U julu i avgustu 2020. dolazi do višestrukog rasta troškova oglašavanja u odnosu na prethodnu godinu. Riječ je o reklamama na društvenoj mreži Facebook za koje je u avgustu 2020. plaćeno devet puta više nego u prethodnoj godini.

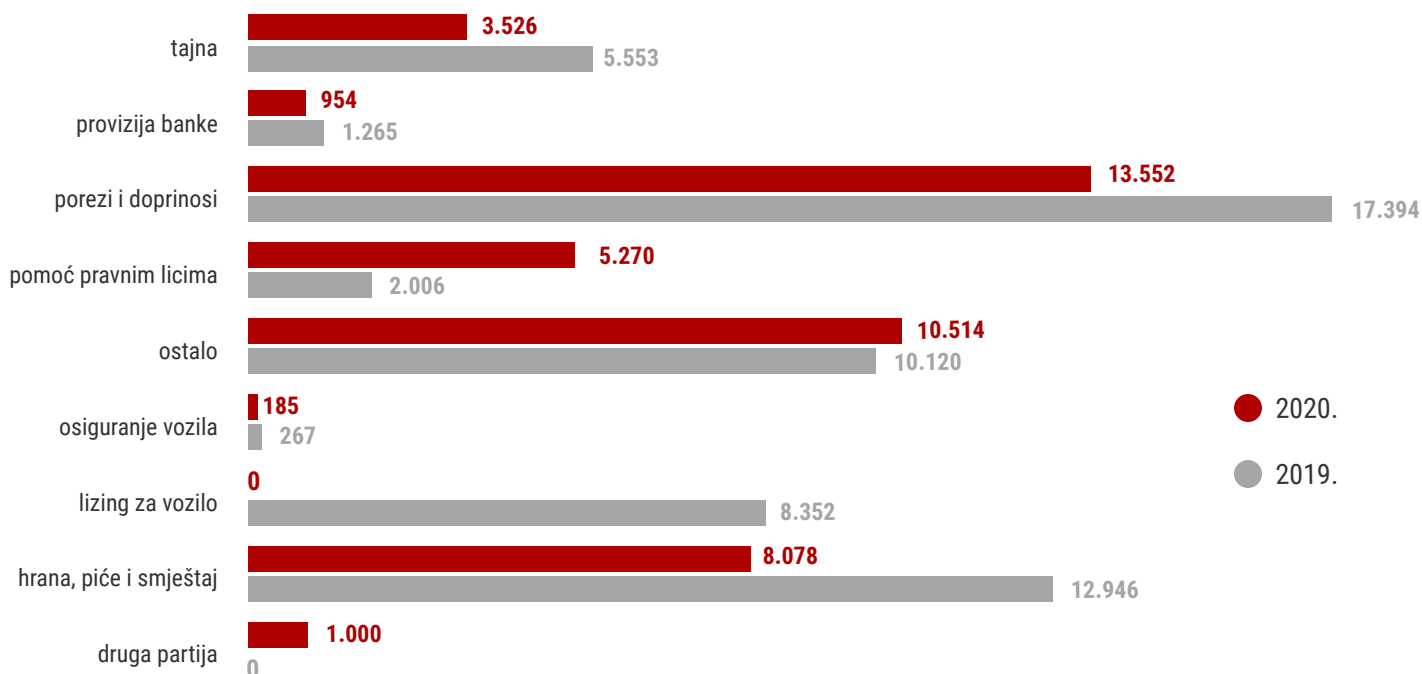
13.3.

Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Ostali troškovi. U izbornoj godini povećana je isplata pomoći pravnim licima, uglavnom nevladinim organizacijama i sportskim društvima. Međutim, do tog rasta nije došlo u toku izborne kampanje.

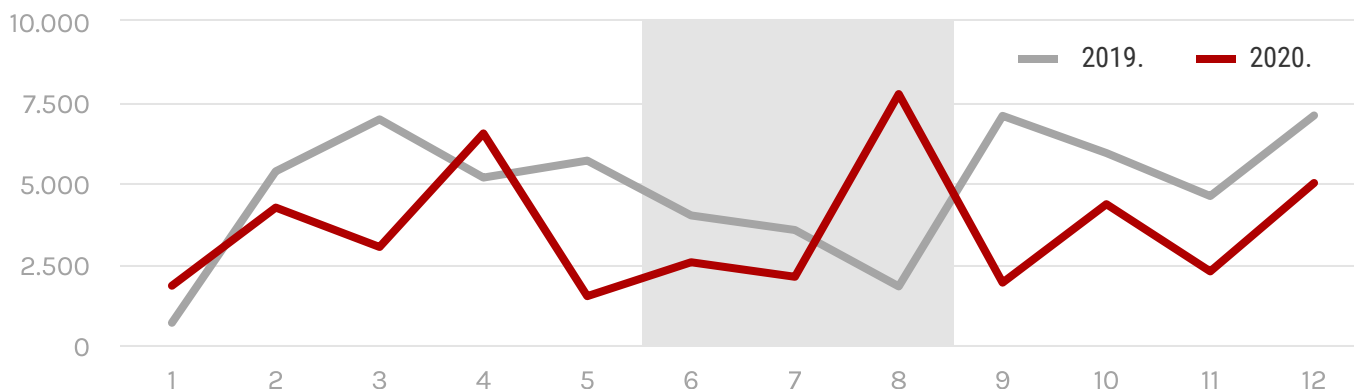
Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

U avgustu 2020. ostali troškovi su preko četiri puta veći nego u istom mjesecu prethodne godine. Do tog povećanja je došlo zbog isplate od hiljadu eura Bošnjačkoj stranki sa kojom je LP zajedno učestvovala na izborima, a u tom mjesecu su isplaćena i sredstva po osnovu međunarodne saradnje LP-a. Međutim, **u avgustu je potrošeno duplo više novca za hranu i piće nego u istom mjesecu prethodne godine.**

13.3.

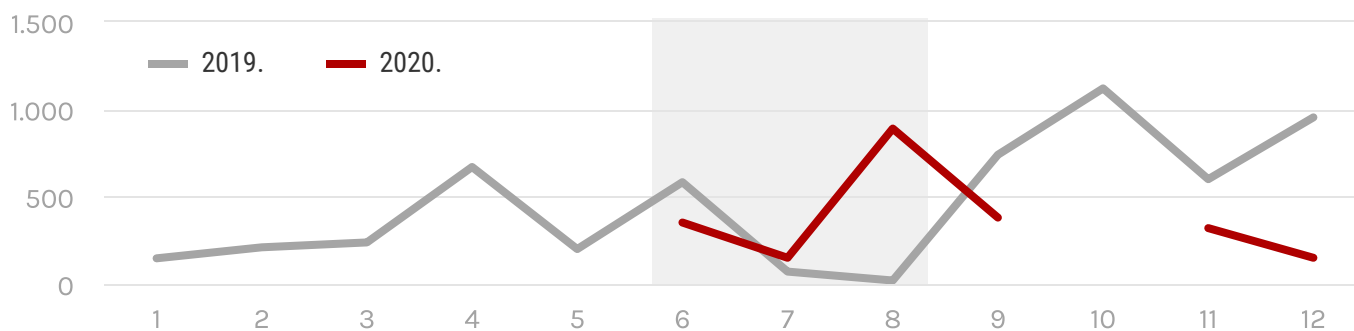
Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po mjesecima (2019. i 2020.)

Gotovina. Podaci o podizanju gotovine u blagajnu su nepouzdana, a LP nam nije dostavila blagajne opštinskih odbora, niti blagajnu za lokalne izbore u Kotoru.

Kada se uzmu u obzir podaci iz blagajne centrale, kao i odlivi sa dostupnih računa prema blagajnama koje nam nisu dostavljene, u izbornoj godini je podizano manje gotovine nego u prethodnoj. Međutim, u avgustu 2020., mjesecu kada su održani izbori, podignuta je skoro tri puta veća količina gotovine nego u istom mjesecu prethodne godine.

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po mjesecima (2019. i 2020.)

13.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

LP nije vodila finansije za kampanju za parlamentarne izbore.

D.14.

Albanska alternativa (AA)

Albanska alternativa je za dvije godine imala zvanične prihode od skoro 200 hiljada eura, a skoro kompletan iznos je uplaćen iz budžeta države i opština.

Ta partija spada u transparentne sa prosječnom ocjenom 4,48.

AA je povećala troškove finansiranja redovnog rada u toku izborne kampanje u odnosu na uporedni period prethodne godine i to:

preko deset puta veće isplate fizičkim licima, uglavnom po osnovu ugovora o djelu,

četiri puta veći troškovi rente,

povećanje troškova goriva,

višestruk rast troškova izrade promotivnih materijala u julu.

Do kraja 2021. godine ni sa jednog dostupnog računa ova partija nije platila preko tri hiljade eura troškova izrade promotivnog materijala za parlamentarne izbore.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od AA smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa tri računa u toku 2019. i 2020. godine i to: računa centrale, Foruma žena i računa za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [101] finansiranja AA je 4,48. Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada te partije je 4,9, a transparentnost finansiranja izbornih kampanja je ocijenjena sa 4.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Centrala	5,00	-	-	0,00
	dostavljeni svi izvodi, DRI nema podataka kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nije dostavljena blagajna za 2019.
Forum žena	5,00	-	-	-
	dostavljeni svi izvodi, DRI nema podataka kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Opštinski odbori	-	-	-	-
	nema žiro račune	nema	nema	nema
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,90

[101] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenju za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	-	-	-
Izbori 2020	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
Kotor	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Budva	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
	0,00	-	-	-
Tuzi	nisu dostavljeni podaci	nema	nema	nema
Andrijevića	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Gusinje	<i>druga partija iz koalicije je upravljala finansijama</i>			
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				4,00
Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije				4,48

Šta nedostaje?

AA nam nije dostavila podatke o potrošnji sa računa za finansiranje izborne kampanje u Tuzima.

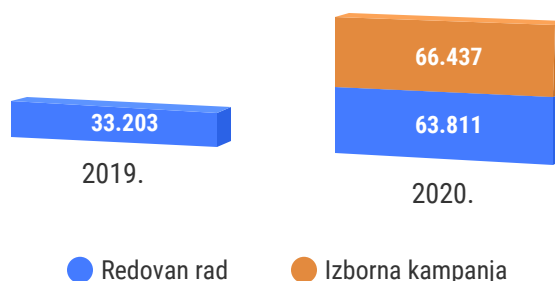
Ova partija nije dostavila ni podatke o blagajni centrale, iako je ona postojala makar u 2019. godini, kada je ostvarila dvije hiljade eura prihoda od donacija jednog fizičkog lica koje nisu evidentirane preko računa.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

U 2019. godini Albanska alternativa je imala **preko 30 hiljade eura** prihoda, u 2020. su oni **udvostručeni**, a obezbijedena su i dodatna sredstva za finansiranje izborne kampanje od oko 66 hiljada eura.

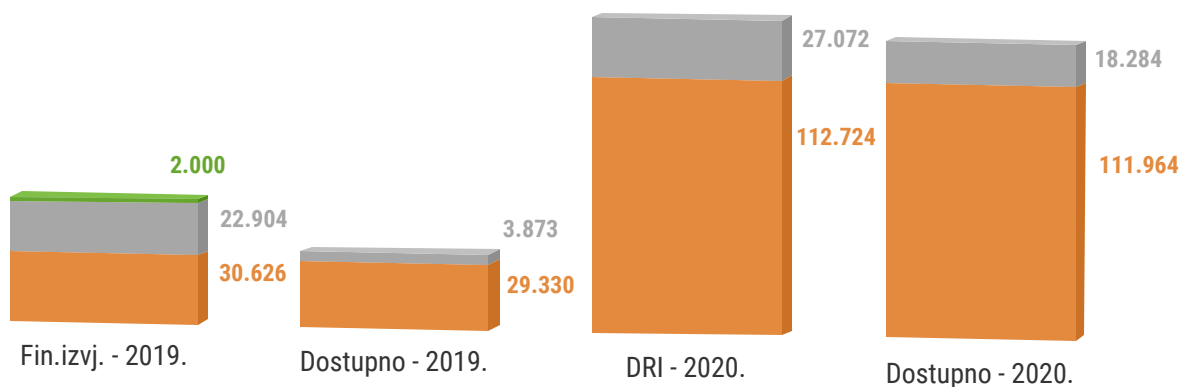
Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima revizora i finansijskim izvještajima

Najveće razlike u dostupnim podacima u odnosu na informacije iz finansijskih izvještaja se odnose na obračunata, a nenaplaćena sredstva iz budžeta lokalnih samouprava. Međutim, kako je prethodno naglašeno, u 2019. godini AA je primila donaciju fizičkog lica koja nije evidentirana na dostupnim računima, dok nam blagajna nije dostavljena.

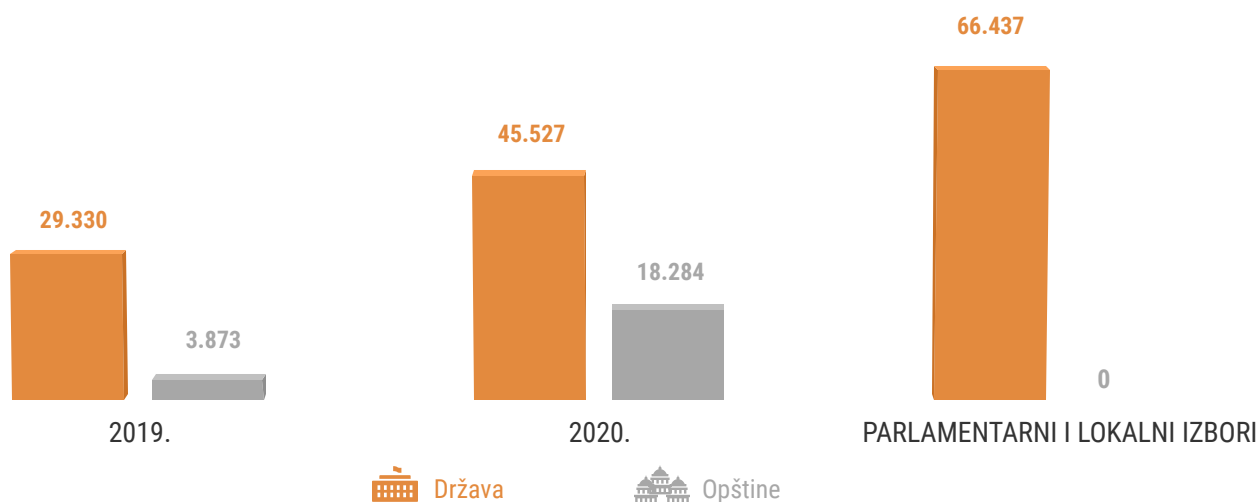
Poređenje podataka DRI i finansijskih izvještaja o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Izvori prihoda

AA ima dva izvora prihoda: državni budžet, kao dominantan i sredstva iz budžeta lokalnih samouprava koja su višestruko porasla u 2020. godini.

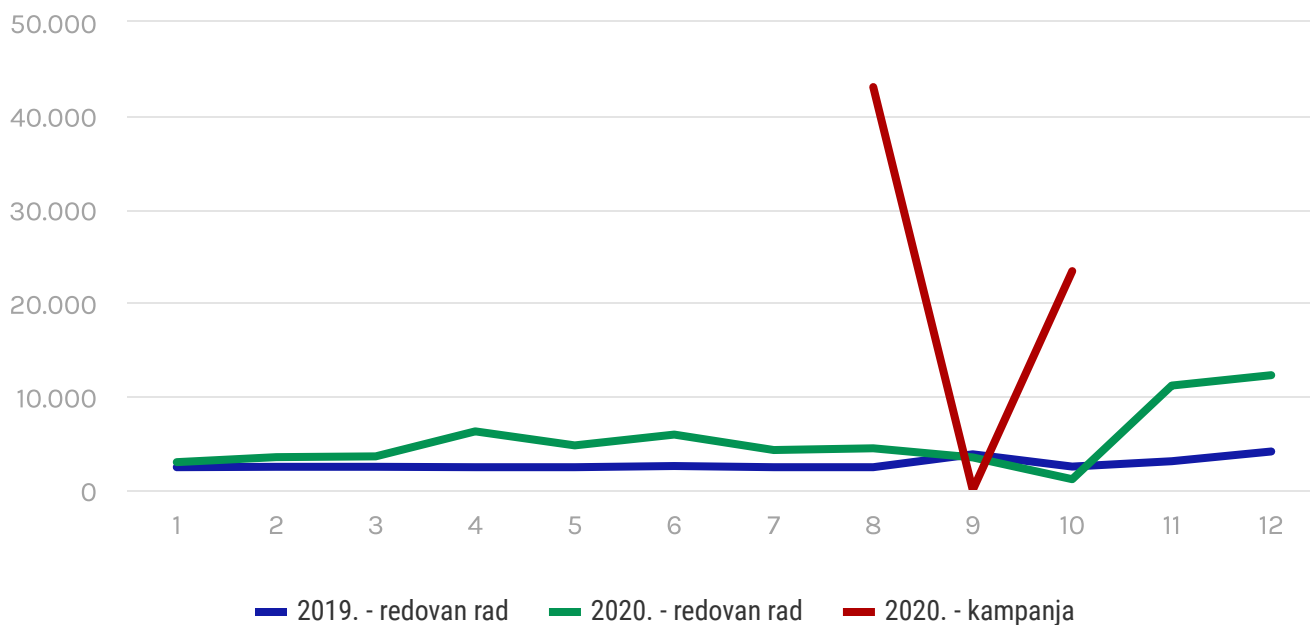
Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

Prosječni mjesečni prihodi AA u 2019. su bili oko 2,5 hiljada eura, a u 2020. su bili oko 4 hiljade sve do značajnog povećanja krajem godine.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

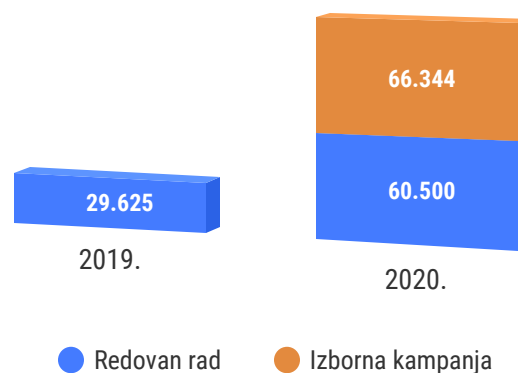
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

U 2019. godini sa dostavljenih žiro računa AA je isplatila ukupne troškove redovnog rada od **oko 30 hiljada eura**, a oni su u narednoj godini **udvostručeni**.

U 2020. ta partija je imala i dodatne troškove izborne kampanje od oko 66 hiljada eura.

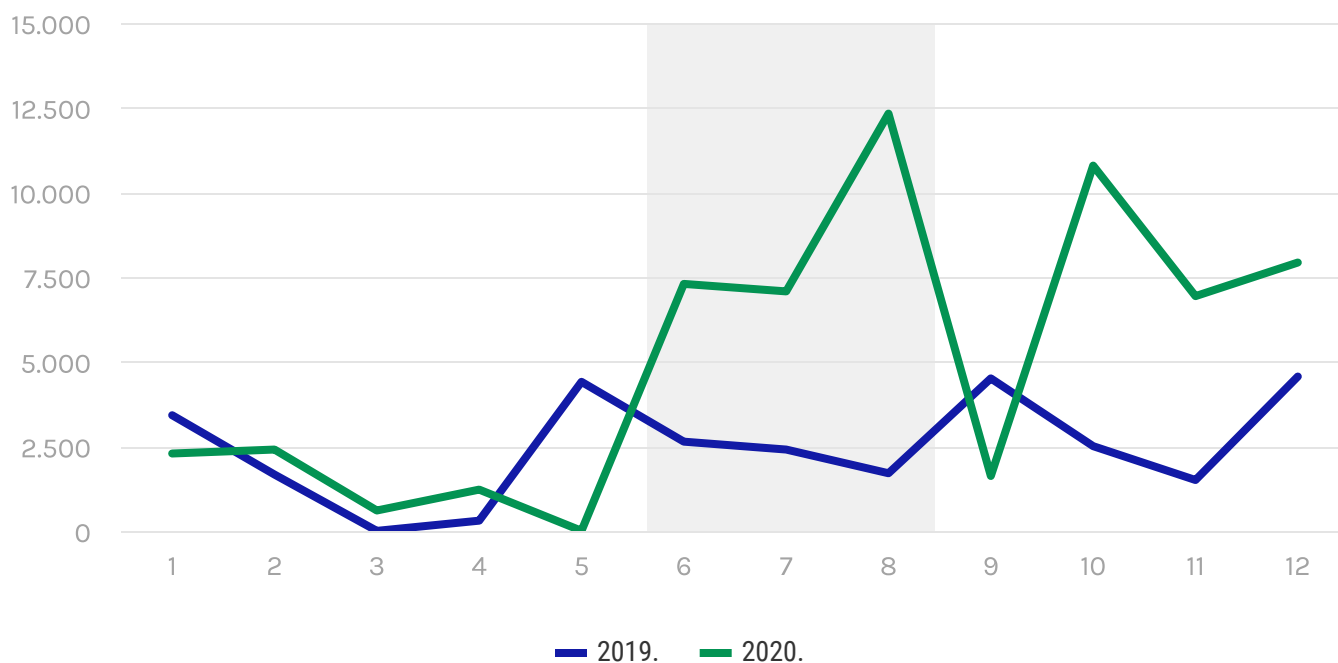
Dostupni troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U junu i julu 2020. godine AA je imala dvostruko veće troškove redovnog rada nego u istom periodu prethodne godine, a u avgustu, mjesecu kada su održani izbori, ti troškovi su bili sedam puta veći nego u uporednom periodu.

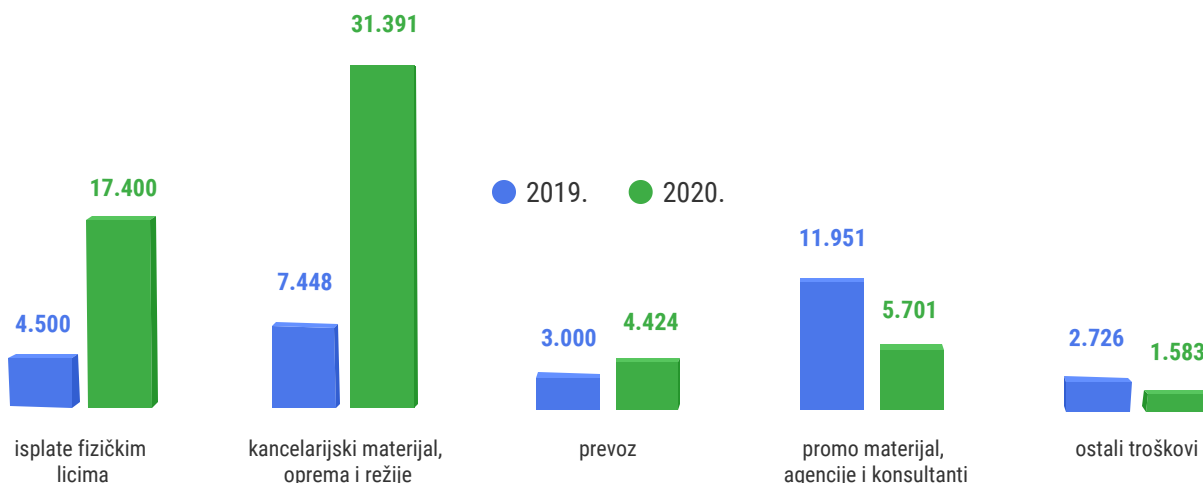
Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

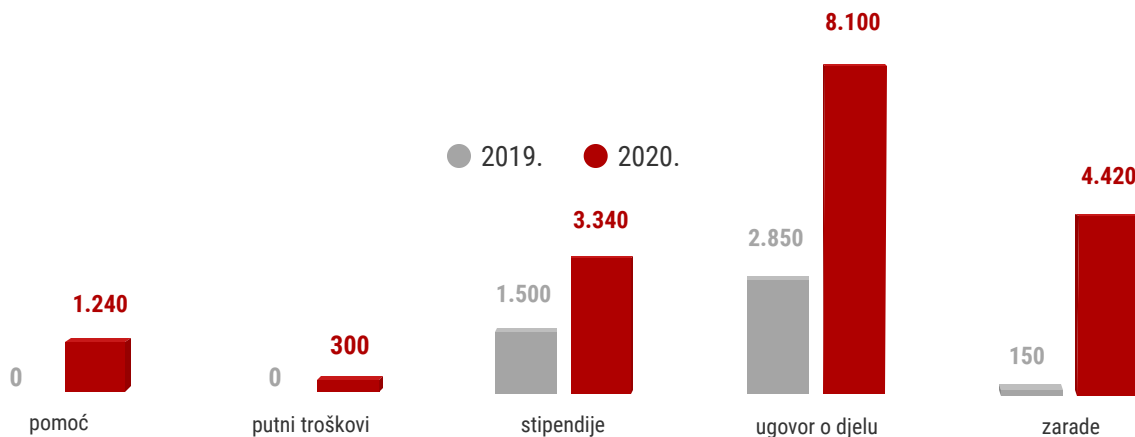
U izbornoj godini skoro četiri puta su veće isplate fizičkim licima, a toliki je i skok troškova kancelarijskog materijala, opreme i režija. Došlo je i do blagog rasta izdataka za prevoz, dok se ostali troškovi smanjuju.

Troškovi redovnog rada, po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. Sve vrste isplata fizičkim licima rastu u izbornoj godini, a posebno ugovori o djelu i zarade.

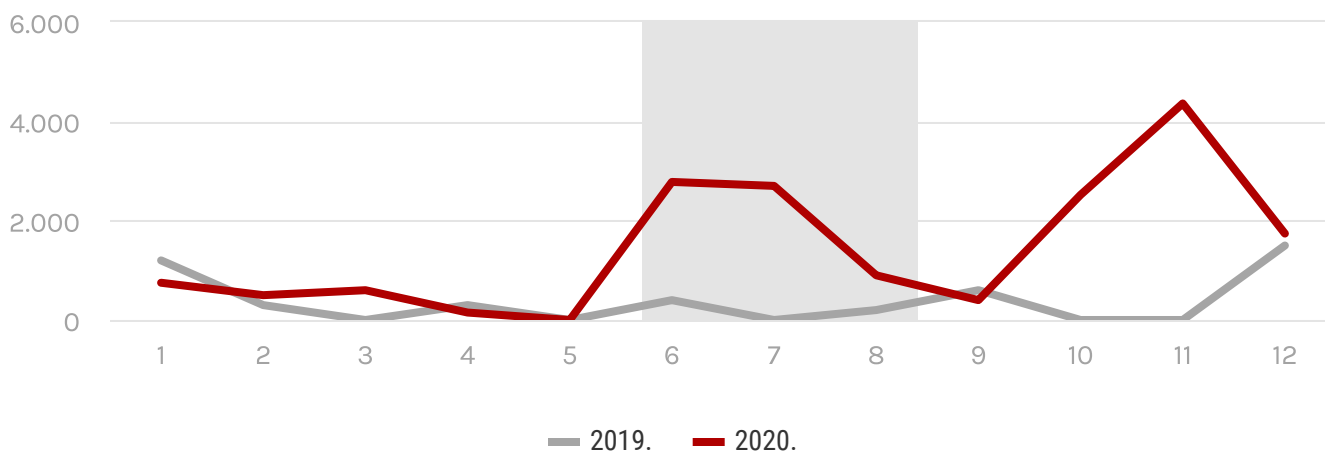
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

14.3.

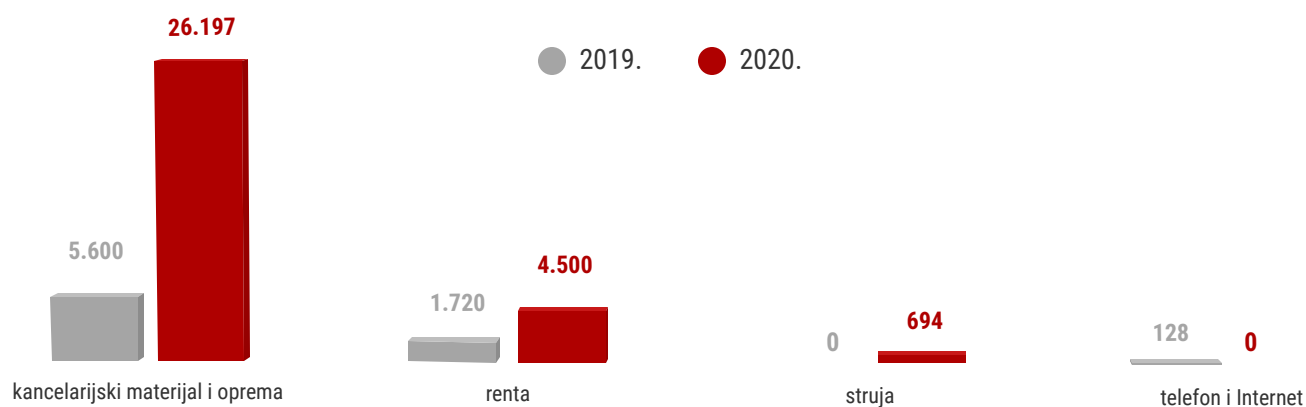
Upravo u toku izborne kampanje preko 10 puta se povećavaju isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada. Nakon izbora se one smanjuju, pa rastu u novembru i opet padaju u posljednjem mjesecu 2020. godine. Dodatno, u avgustu te godine isplaćena su i značajna sredstva fizičkim licima iz sredstava opredijeljenih za finansiranje izborne kampanje.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. Troškovi kancelarijskog materijala i opreme su preko četiri puta veći u izornoj godini, dok su troškovi rente utrostručeni.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Do značajnog rasta troškova kancelarijskog materijala i opreme je najvećim dijelom došlo zbog isplata prema kompaniji Elektromass Mne i to skoro 10 hiljada eura u avgustu, a preko pet hiljada u decembru 2020. Ta firma se bavi rasvjetom i postavljanjem električnih instalacija, kao i sistema za video nadzor.

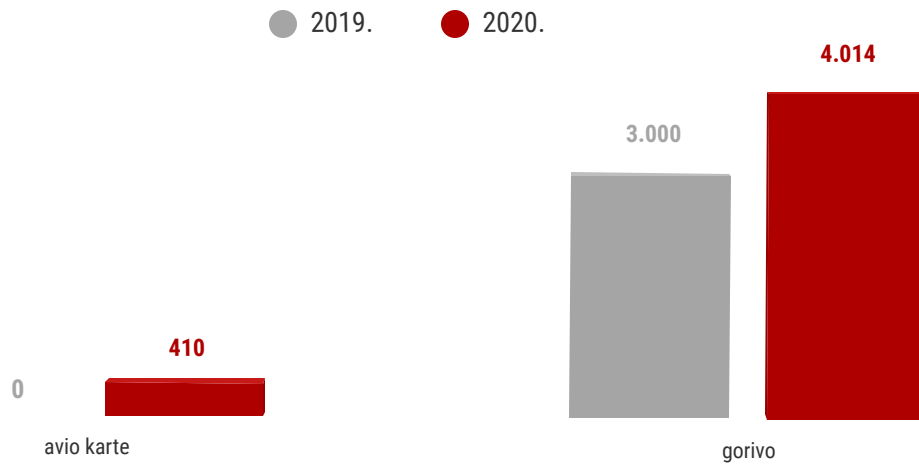
14.3.

Dodatno, nakon izborne kampanje, u oktobru 2020., skoro osam hiljada eura je plaćeno firmi Conect mobile.

Troškovi rente su četiri puta veći u junu 2020., nego u istom mjesecu prethodne godine.

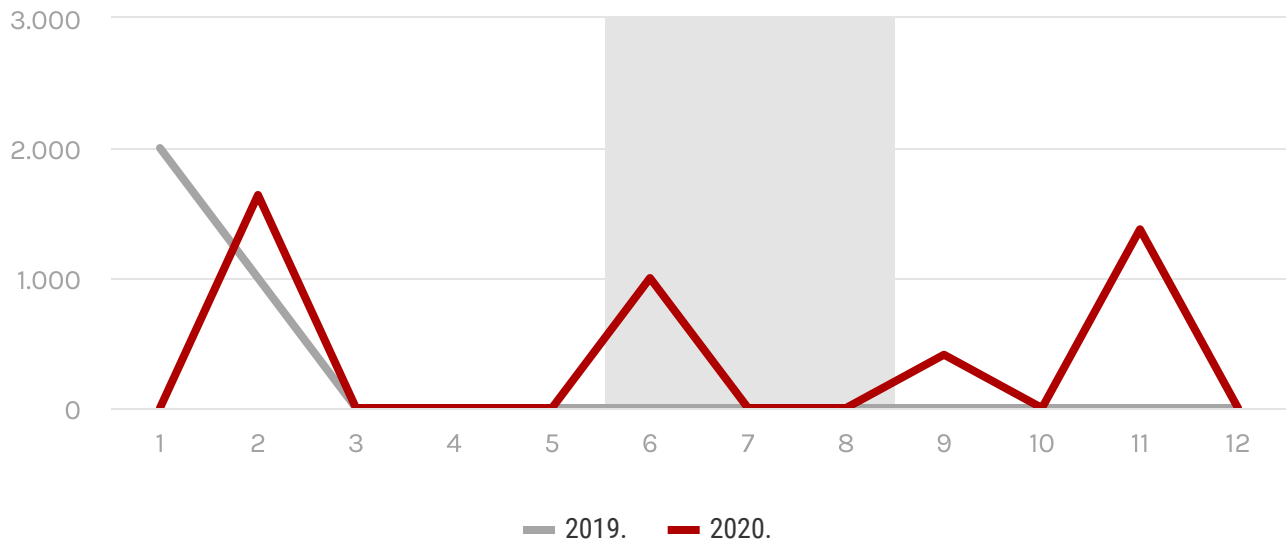
Prevoz. Troškovi prevoza su za oko hiljadu eura veći u izbornoj godini nego u prethodnoj.

Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

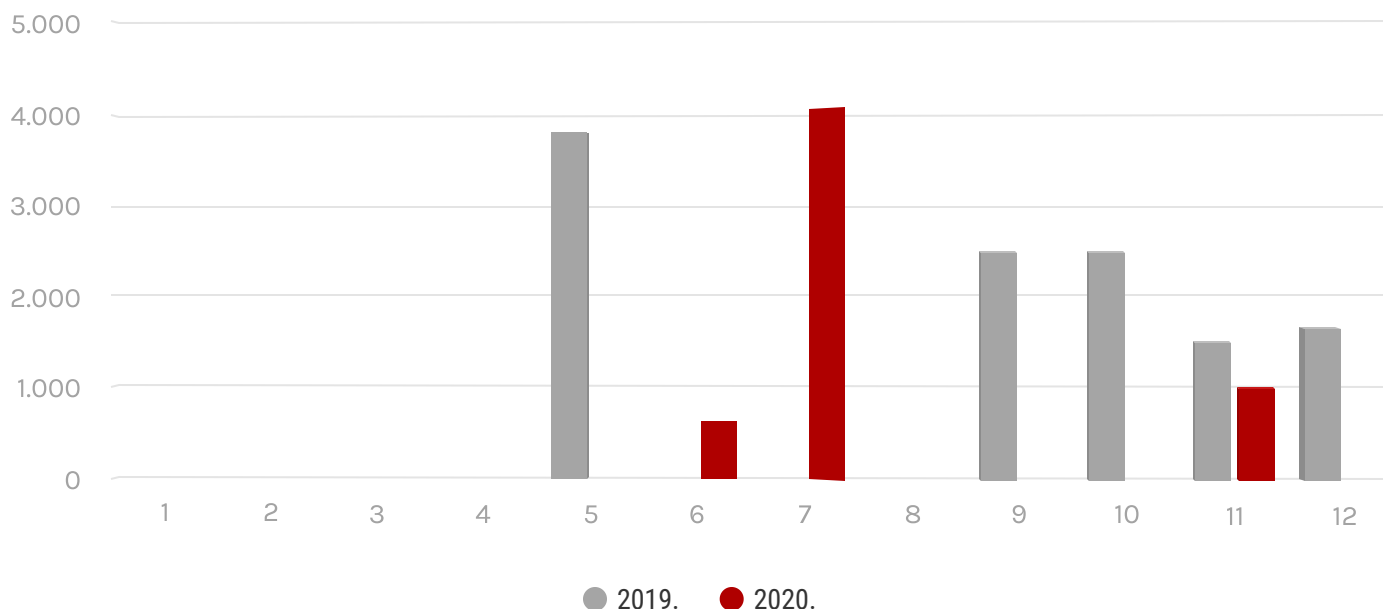
U junu, prvom mjesecu izborne kampanje, AA je potrošila upravo toliko iznos za gorivo iako u istom tom mjesecu prethodne godine nije imala troškova prevoza.

Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Promotivni materijali. AA je imala manje troškove promotivnih materijala u izbornoj godini, ali su oni plaćani uglavnom u julu, u toku izborne kampanje, iako u istom periodu prethodne godine uopšte nisu imali ovu vrstu troškova. Najveći trošak se odnosi na isplatu od oko četiri hiljade eura kompaniji Defacto Consultancy koja se uglavnom bavi istraživanjima javnog mnjenja, a koji je nastao u julu 2020. Dodatno, AA je u toku izborne kampanje angažovala i firmu Refresh Media koja radi i dizajn, ali i oglašavanje preko društvenih mreža. Toj firmi je u junu isplaćeno oko 600 eura i dodatnih hiljadu eura u novembru.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

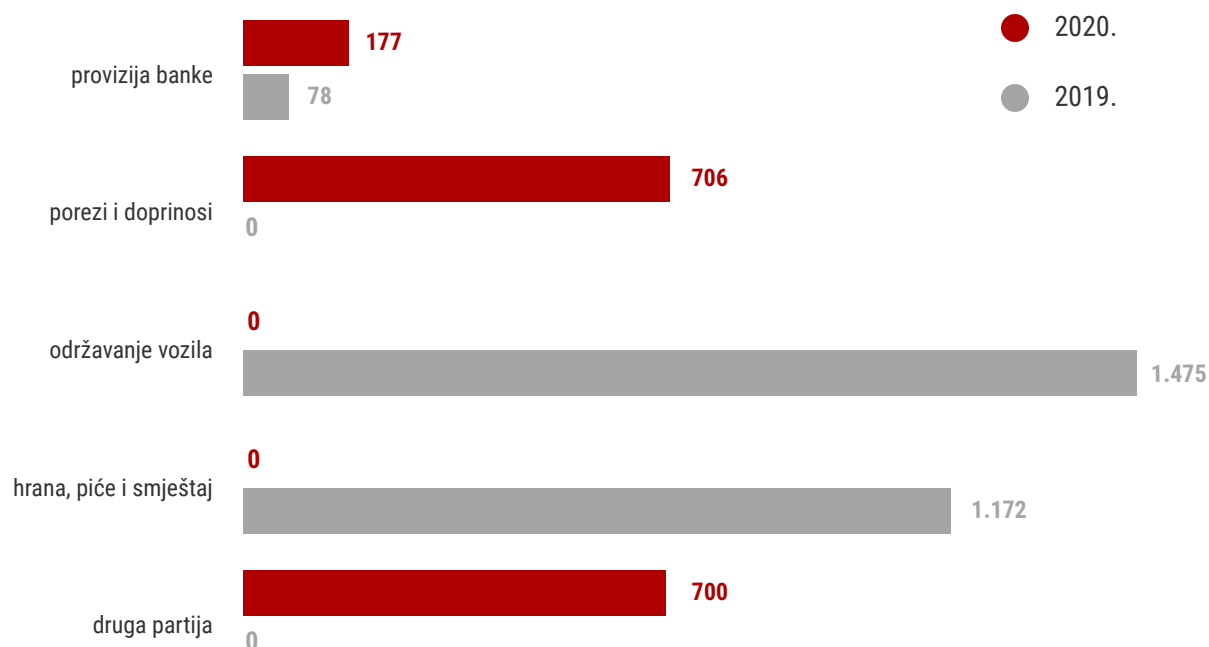

Oglašavanje. Ni u 2019., ni u 2020., AA nije imala troškova oglašavanja koje je plaćala iz sredstava za finansiranje redovnog rada partije.

Ostali troškovi. Do rasta ovih troškova dolazi zbog povećane isplate poreza i doprinosa, što korespondira sa većim troškovima zarada i isplatama po osnovu ugovora o djelu. AA je isplatila 700 eura Demokratskom savezu Albanaca u avgustu 2020. godine.

14.3.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Gotovina. AA nam nije dostavila podatke ni o jednoj blagajni, a sa dostupnih računa nije bilo isplate gotovine. Ta partija je makar u 2019. godini raspolagala sa najmanje dvije hiljade eura u gotovini, što se navodi u njenim finansijskim izvještajima.

14.4. PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

Sa dostupnih računa AA **nije** platila troškove od 3.324 eura kompaniji Triopro za izradu reklamnog materijala korišćenog za kampanju za parlamentarne izbore. Riječ je o reklamnoj agenciji iz Ulcinja.

Naime, ta partija nam je dostavila sve izvode sa svojih računa za finansiranje redovnog rada do kraja 2021. godine i sa njih nisu isplaćivani dugovi prema navedenom dobavljaču.

D.15.

Nova demokratska snaga - FORCA (FORCA)

Za dvije godine FORCA je imala ukupne prihode od oko 180 hiljada eura i skoro cijeli iznos čine sredstva iz javnih izvora.

Ta partija je veoma transparentna i ima prosječnu ocjenu 4,99.

FORCA nije imala povećane troškove finansiranja redovnog rada u toku izborne kampanje u odnosu na uporedni period prethodne godine.

Međutim, u mjesecu kada su održani izbori jeste došlo do rasta nekih troškova, u odnosu na isti period prethodne godine i to:

povećana isplata dnevnica,

trostruko veća vrijednost nabavljene kompjuterske opreme.

Ova partija nije upravljala finansiranjem ni jedne izborne kampanje u 2019. i 2020. godini.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Šta je dostupno?

Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, od FORCE smo dobili podatke o prilivima i odlivima sa šest računa u toku 2019. i 2020. godine i to: dva računa centrale, dva računa Foruma žena, jednog deviznog računa, jednog računa poslovne kartice, kao i podatke o potrošnji jedne blagajne.

Ocjene transparentnosti finansijskog poslovanja

Ukupna ocjena transparentnosti [102] finansiranja FORCE je 4,99. To je istovremeno i ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada partije, jer ona nije samostalno učestvovala na izborima i upravljala finansiranjem izbornih kampanja, pa nema ocjenu transparentnosti finansiranja izbornih kampanja.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
	5,00	3.00	5.00	5,00
Centrala	dostavljeni svi izvodi, DRI nema podataka kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 1% transakcija	dostavljeni svi izvodi kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	DRI nema podatke kompletni podaci dostupni za 100% transakcija, podizanje gotovine sa računa se poklapa sa 100% priliva blagajne
	5,00	-	-	-
Forum žena	dostavljeni svi izvodi, DRI nema podataka kompletni podaci dostupni za 100% transakcija	nema	nema	nema
	-	-	-	-
Opštinski odbori	nema	nema	nema	nema
	-	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja redovnog rada				4,99

[102] Detaljnije informacije o metodologiji korišćenoj za ocjenu transparentnosti političkih partija su date u poglavlju B. Metodologija.

15.1.

Opis	Računi	Devizni računi	Kartice	Blagajne
Izbori 2020	<i>Druga partija je upravljala finansijama</i>			
Kotor	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Budva	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tivat	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Tuzi	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Andrijevića	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Gusinje	<i>nisu učestvovali</i>	-	-	-
Ocjena transparentnosti finansiranja izbornih kampanja				-

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

4,99

Šta nedostaje?

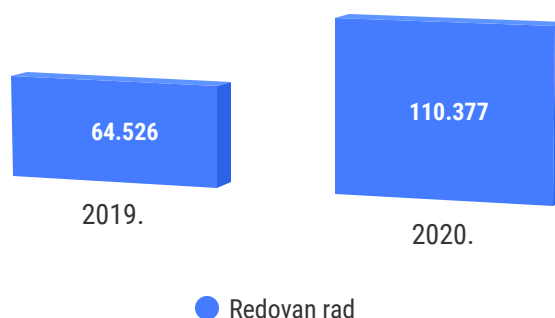
Dostavljene su sve informacije, ali izvodi sa deviznog računa ne sadrže podatke o dobavljačima.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi koje je objavila FORCA u 2019. godini su bili **oko 65 hiljada eura**, a u 2020. **oko 110 hiljada**, dok nije bilo posebnih fondova za finansiranje izborne kampanje.

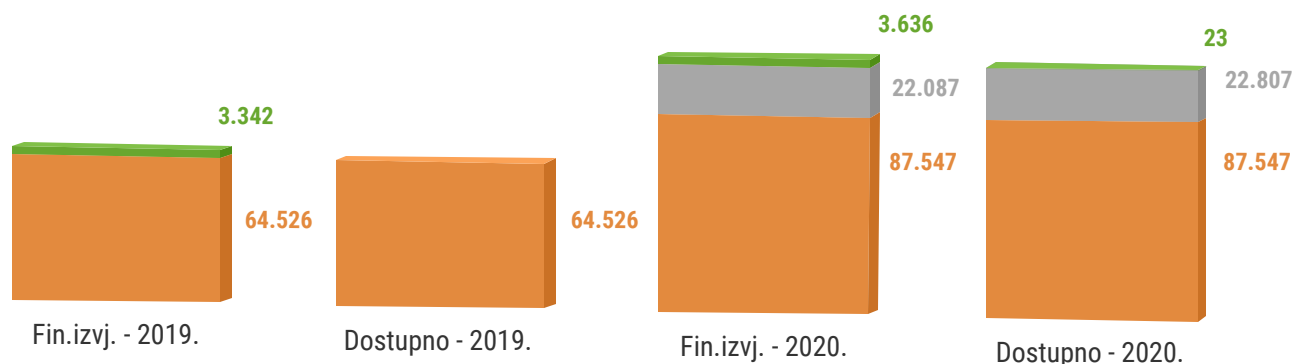
Dostupni prihodi za finansiranje redovnog rada (2019. i 2020.)

Poređenje sa podacima iz finansijskih izvještaja

Prema izvještajima Državne revizorske institucije i konsolidovanom finansijskom izvještaju, FORCA nam je dostavila sve podatke o prihodima. Naime, ostali prihodi iskazani u zvaničnim izvještajima odnose se na otpis dugova.

Poređenje podataka iz finansijskih izvještaja o ukupnim prihodima i dostupnih informacija sa svih raspoloživih računa u 2019. i 2020.

Izvori prihoda

Najveći dio zvaničnih prihoda FORCE dolazi od države, opštinske fondove počinje da dobija tek u 2020. godini, a toj partiji su opraštani i manji iznosi dugova.

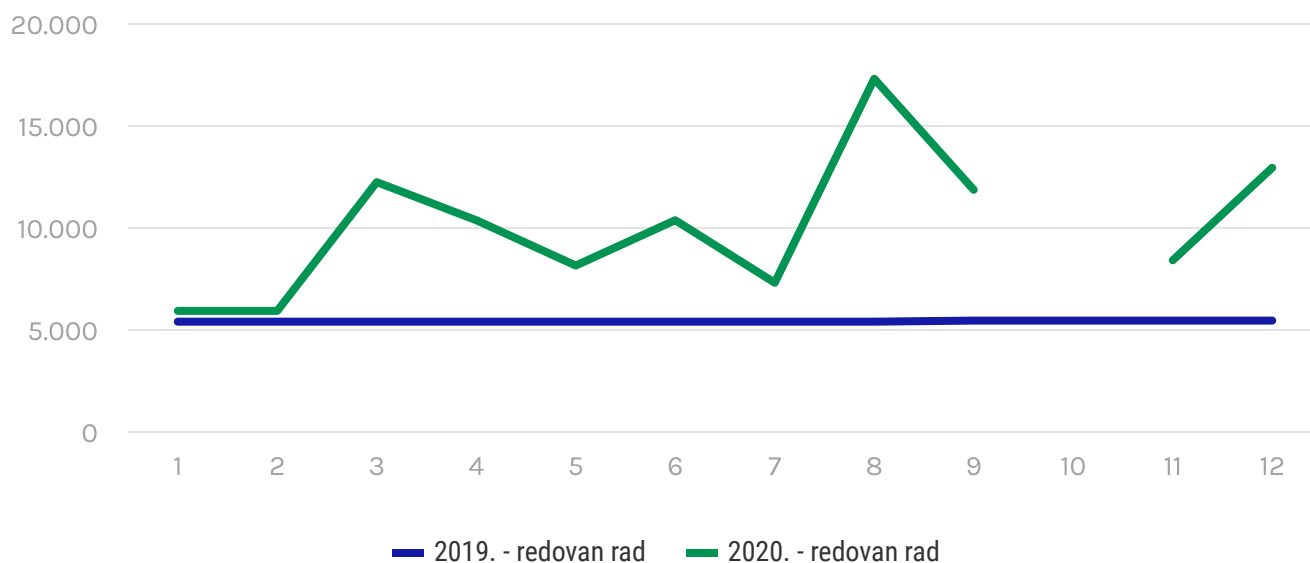
Izvori prihoda u 2019. i 2020. godini

Prosječni mjesečni prihodi i dinamika uplata

Mjesečni prihodi FORCE su udvostručeni u 2020. godini, odnosno porasli su sa pet na 10 hiljada eura. Dok su toj partiji u 2019. mjesečno uplaćivali iste iznose, u 2020. oni variraju.

Svi dostupni prihodi po mjesecima (2019. i 2020.)

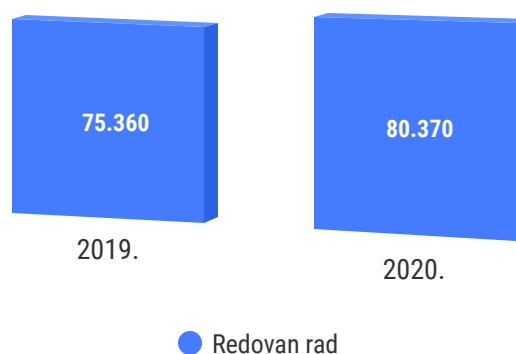

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Troškovi redovnog rada FORCE u 2019. godini su iznosili **oko 75 hiljada eura**, a u 2020. **oko 80 hiljada eura**.

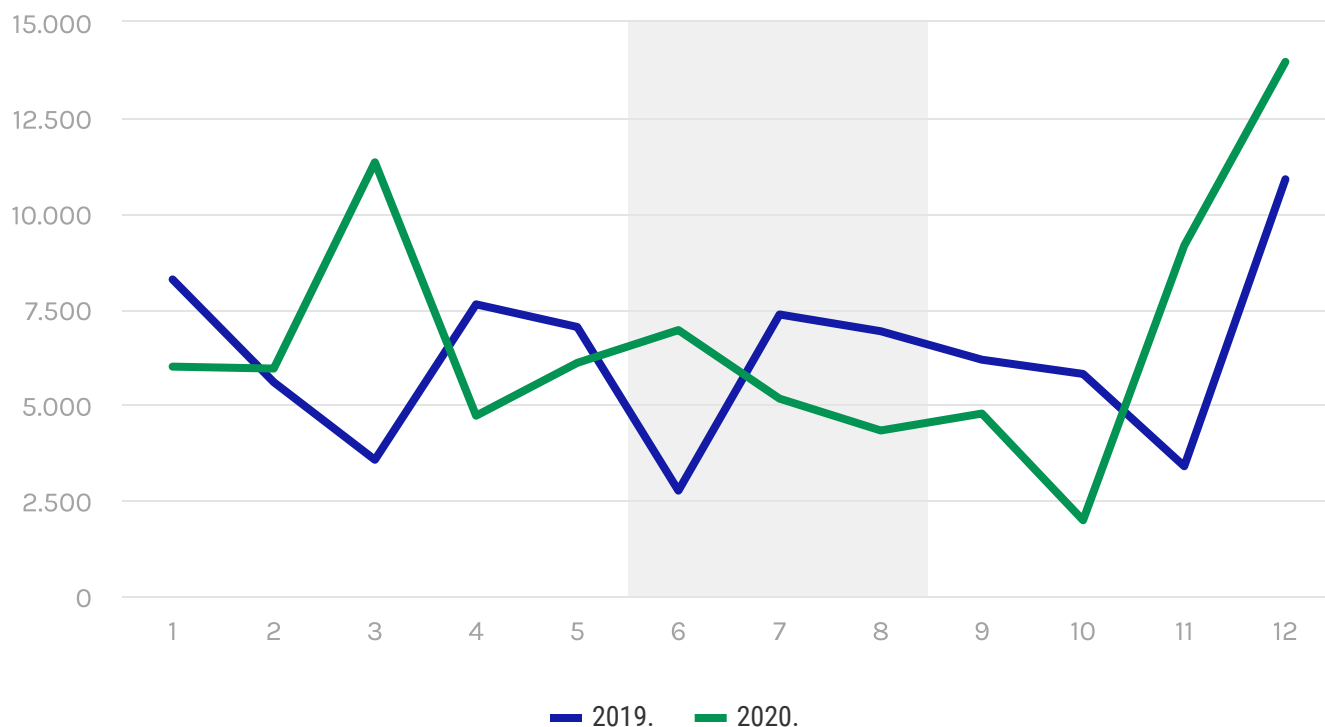
Dostupni troškovi redovnog rada
(2019. i 2020.)

Mjesečni troškovi

U izbornoj godini mjesečni troškovi su manji nego u prethodnoj, osim u martu, junu, novembru i decembru. Troškovi u junu 2020. godine su bili dvostruko veći nego 2019. godine.

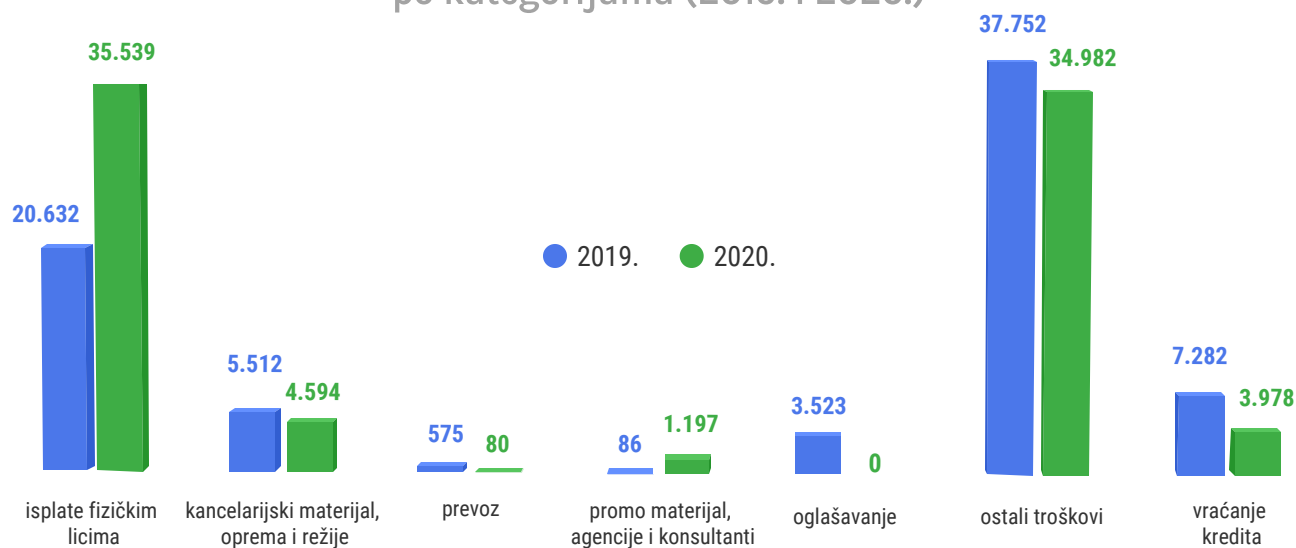
Troškovi finansiranja redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini i u toku izborne kampanje?

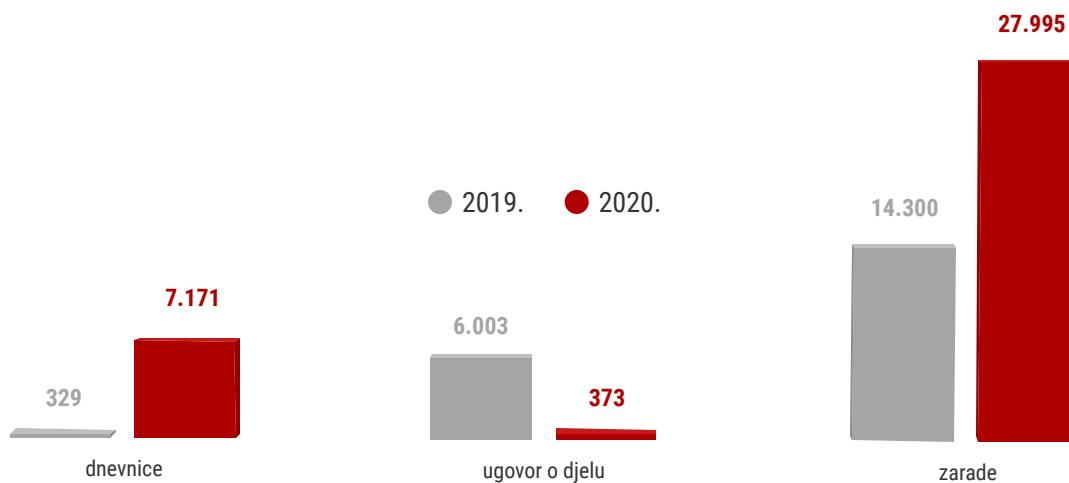
U izbornoj godini porasle su isplate fizičkim licima, a došlo je i do blagog rasta promotivnog materijala, dok su sve ostale kategorije troškova manje nego u 2019. godini.

Troškovi redovnog rada,
po kategorijama (2019. i 2020.)

Isplate fizičkim licima. U izbornoj godini višestruko su povećane isplate dnevnica fizičkim licima i duplirane zarade zaposlenim u partiji.

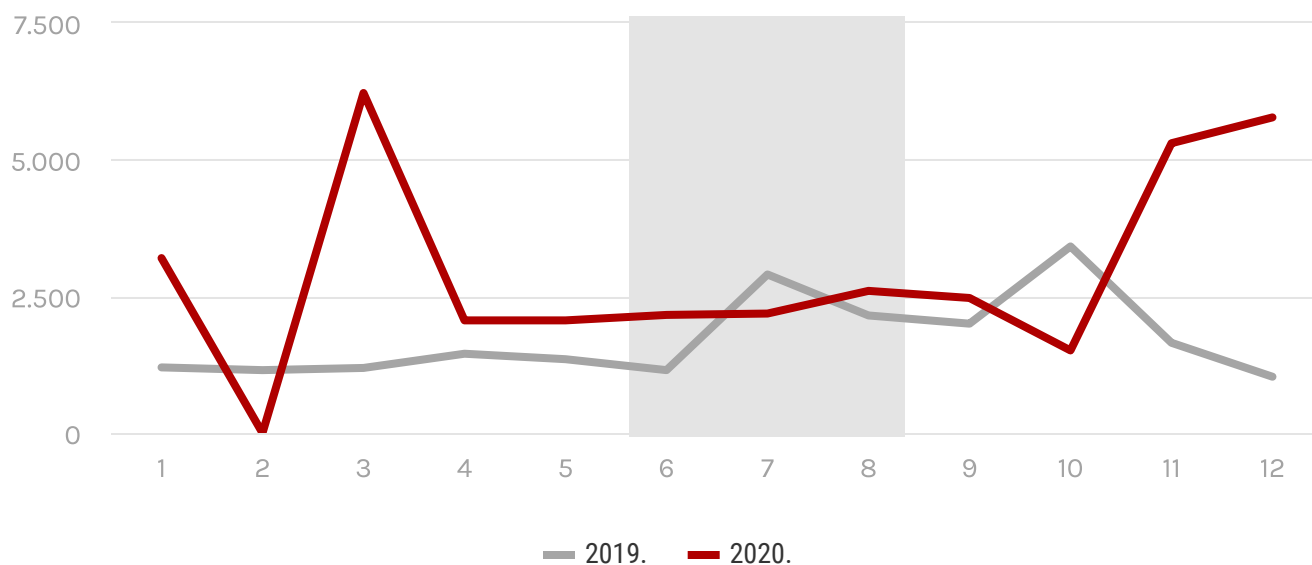
Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada,
po vrstama (2019. i 2020.)

15.3.

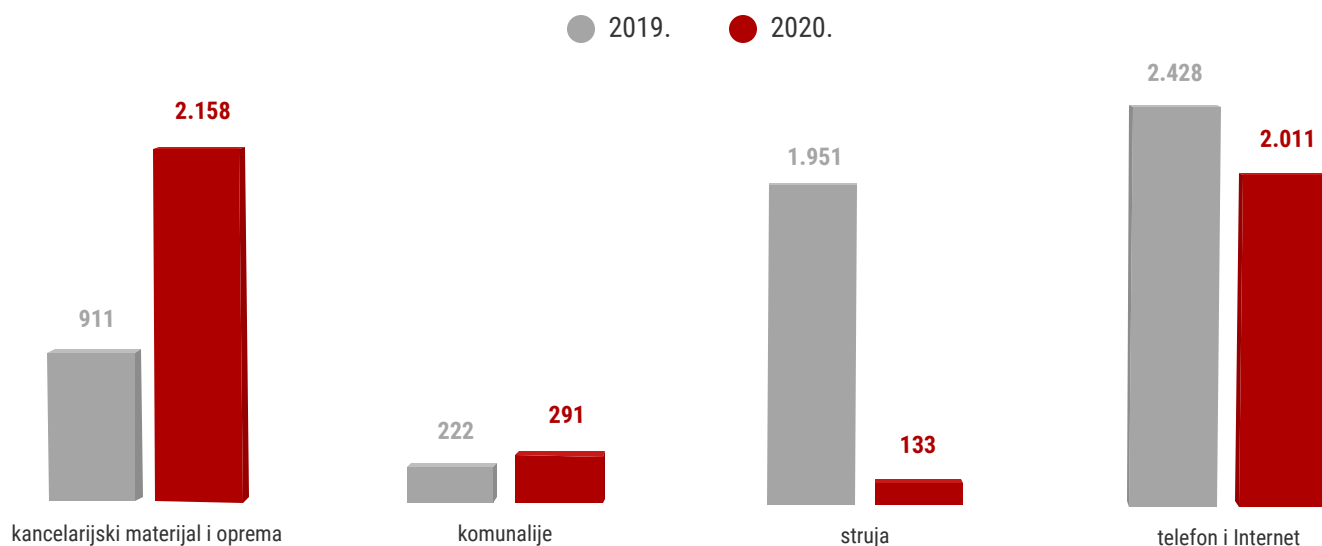
U avgustu, mjesecu kada su održani izbori, troškovi su bili nešto veći nego prethodne godine zbog isplate dnevnica.

Isplate fizičkim licima iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Kancelarijski materijal, oprema i režije. U izbornoj godini udvostručeni su troškovi kancelarijskog materijala i opreme.

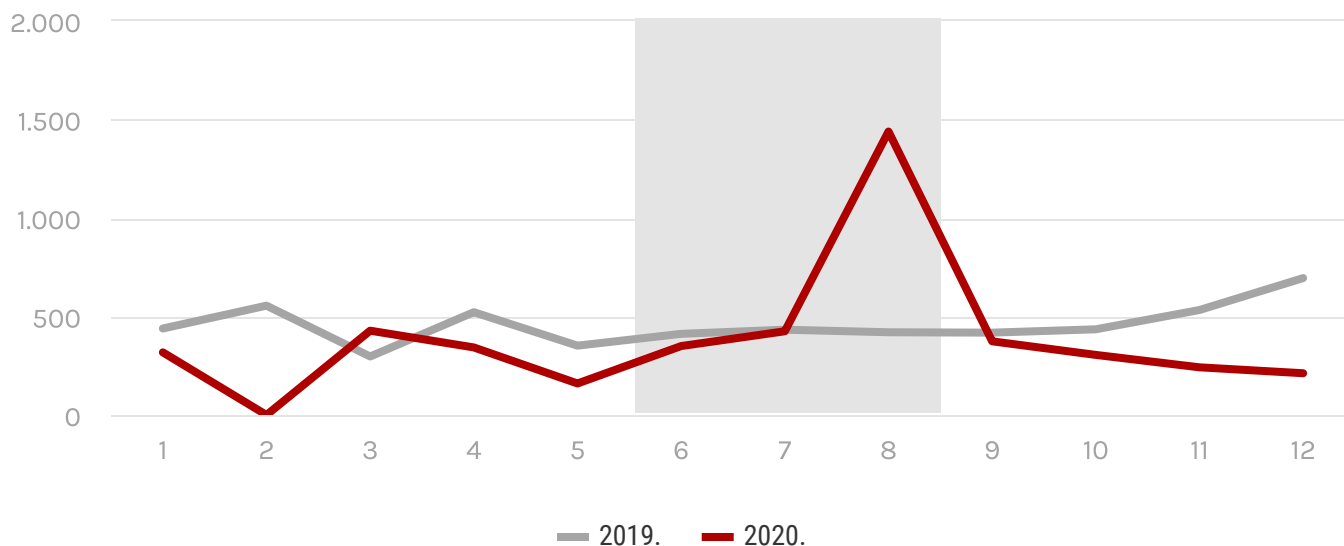
Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

15.3.

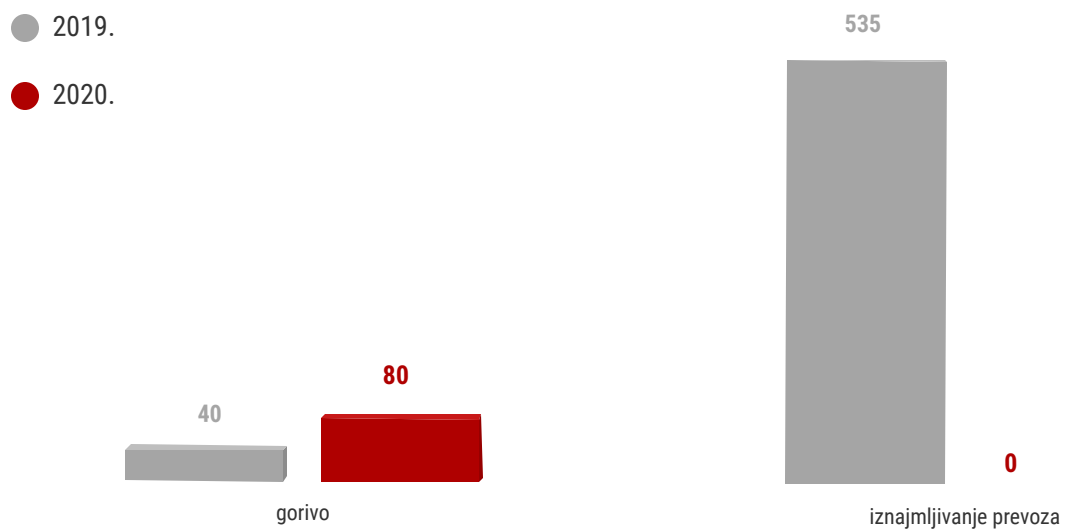
Do skoka troškova je došlo u avgustu, mjesecu kada su održani izbori, zbog kupovine opreme od kompanije My Computer.

Troškovi kancelarijskog materijala, opreme i režija iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Prevoz. Troškovi prevoza su manji u izbornoj godini nego u prethodnoj i skoro ne postoje.

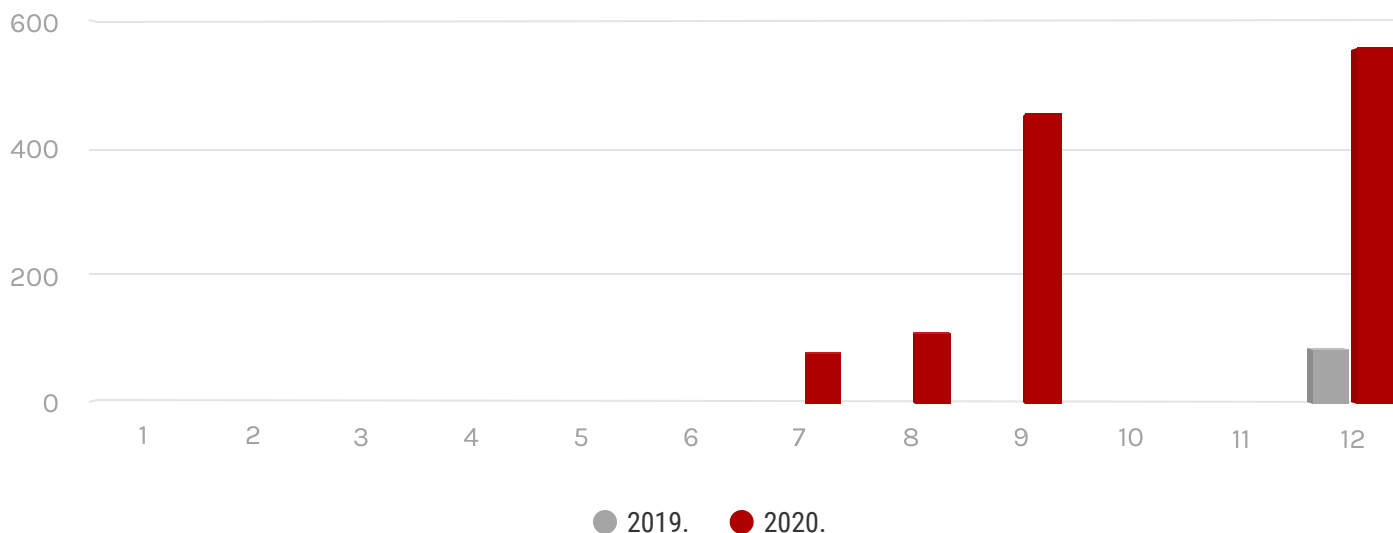
Troškovi prevoza iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

15.3.

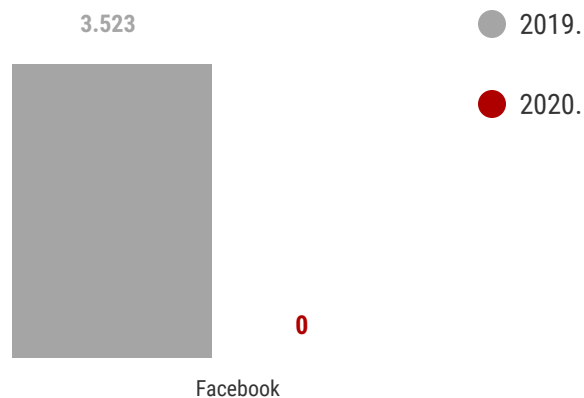
Promotivni materijali. Ova partija u 2019. godini gotovo da nije imala troškova promo materijala, a u 2020. su oni bili neznatni.

Troškovi promotivnih materijala iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Oglašavanje. U izbornoj godini ova partija nije imala troškove oglašavanja. Oni su postojali samo u 2019. i odnosili su se na oglašavanje na Facebook-u.

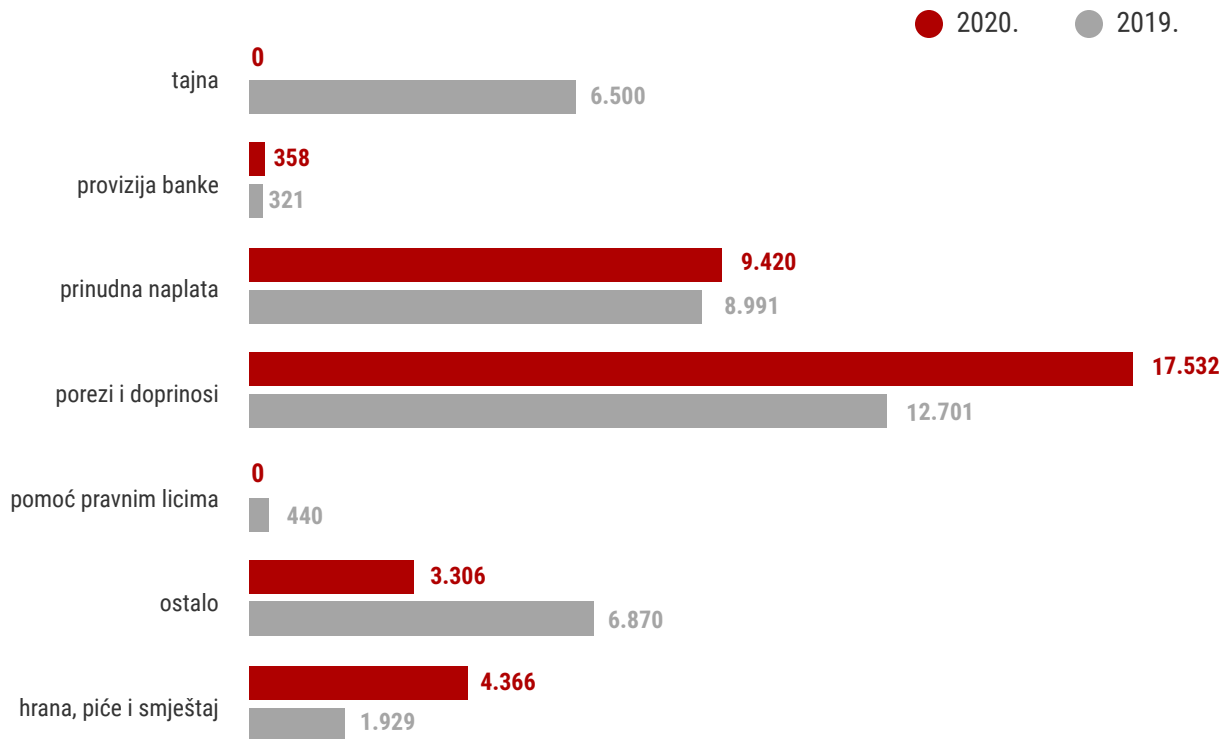
Troškovi oglašavanja iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Ostali troškovi. U izbornoj godini su povećani troškovi hrane, pića i smještaja, kao i porezi i doprinosi.

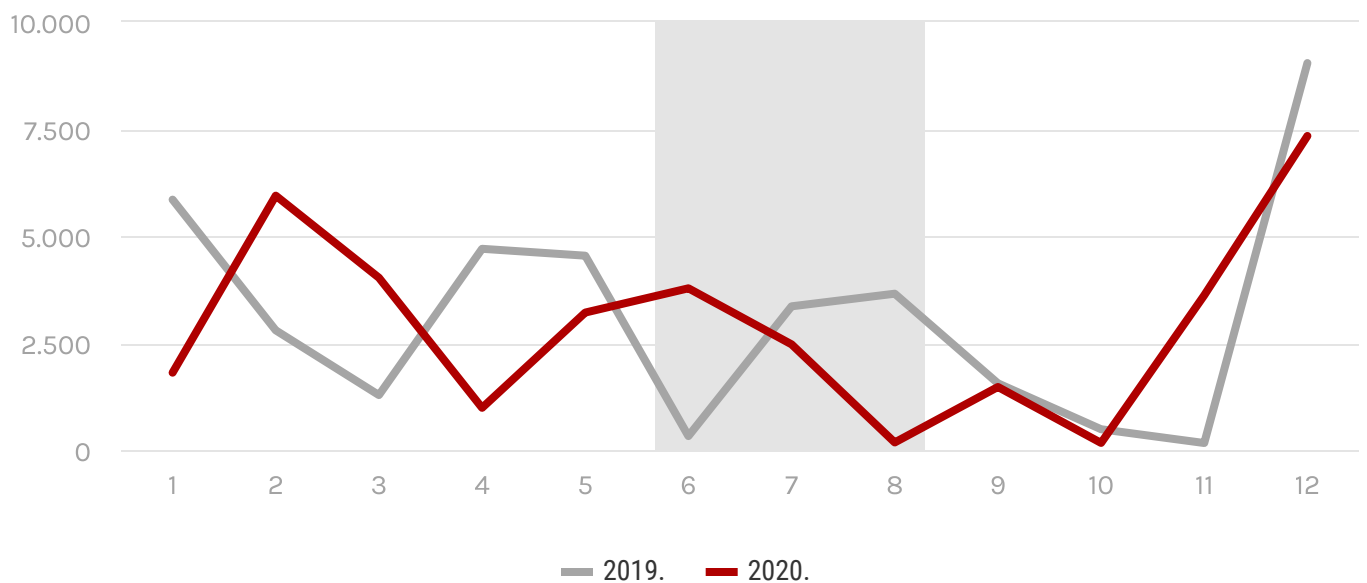
15.3.

Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po vrstama (2019. i 2020.)

Međutim, u toku izborne kampanje rastu samo troškovi poreza i doprinosa, dok do rasta troškova hrane i pića dolazi krajem te godine.

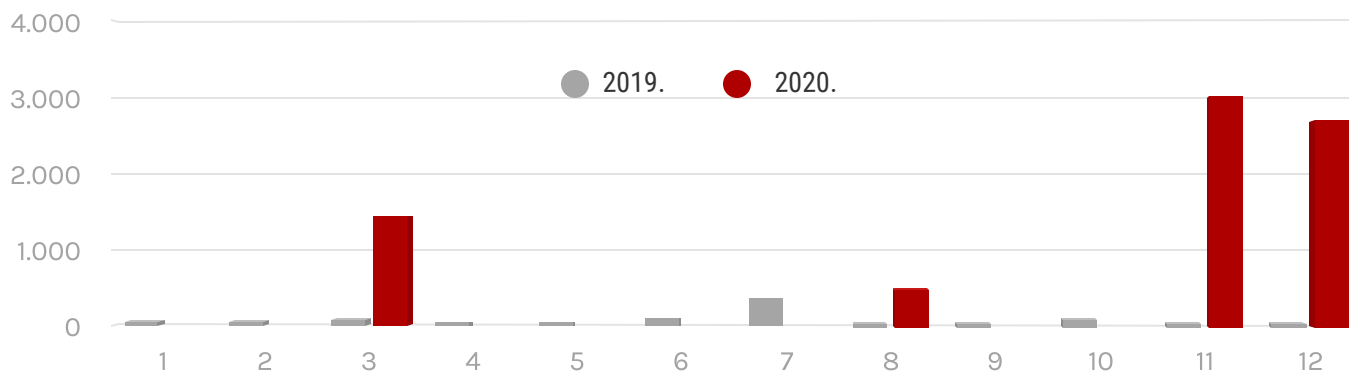
Ostali troškovi iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

15.3.

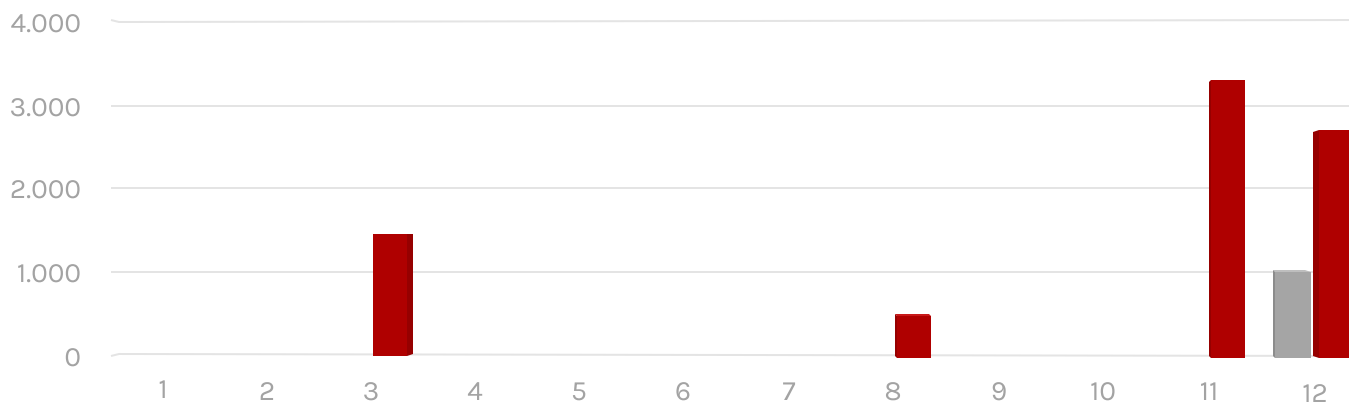
Gotovina. U izbornoj godini je podignuto skoro sedam puta više gotovine nego u prethodnoj, ali uglavnom prije ili nakon izborne kampanje. Manji iznos gotovine je podignut u avgustu.

Dinamika podizanja gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

Dok u 2019. godini maltene nije bilo potrošnje gotovine, u 2020. je ona povećana, ali ne u periodu izborne kampanje.

Dinamika potrošnje gotovine iz sredstava za finansiranje redovnog rada, po mjesecima (2019. i 2020.)

15.4.

PLAĆANJE TROŠKOVA IZBORNE KAMPANJE

FORCA nije vodila finansije ni za jednu izbornu kampanju u toku 2019. i 2020. godine.

D.16.

Radnička partija (RADNIČKA)

Radnička partija je za dvije godine prihodovala 115 hiljada eura i to isključivo iz javnih sredstava.

Međutim, ta partija spada u veoma netransparentne sa ocjenom 0.

Radnička nije objavila ni jedan podatak o svojim finansijama na osnovu zahtjeva za informacijama koje smo im dostavljali. U poslednje dvije godine nisu rađene revizije njihovih finansijskih izvještaja.

U zvaničnim izvještajima Radnička je prijavila troškove kampanje za parlamentarne izbore, ali su oni veći od obaveza koje je ta partija preuzela potpisujući Protokol sa drugim članicama koalicije.

U izbornoj godini ova partija je skoro udvostručila isplate dnevnica i drugih naknada fizičkim licima.

16.1.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Radničkoj smo podnijeli 37 zahtjeva za informacijama i tražili podatke o njihovim finansijama u 2019. i 2020. godini, ali ta partija nije odgovorila ni na jedan naš zahtjev.

Podnijeli smo žalbe u svih 37 slučajeva, a odluke su donijete u 27 predmeta i svakom od njih se nalaže Radničkoj da postupi po našem zahtjevu. Ta partija, međutim, i dalje ne odgovara na naše zahtjeve.

Javnosti su dostupni samo obavezni konsolidovani finansijski izvještaji za 2019. i 2020. godinu, a revizorski izvještaji nisu rađeni.

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

0,00

16.2.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Prema podacima iz finansijskih izvještaja, u 2019. godini Radnička je imala **oko 55 hiljada eura** prihoda, a u 2020. **oko 59 hiljada**.

Zvanični izvori finansiranja u 2019. i 2020. godini

Izvori prihoda

Jedini zvanični izvor finansiranja Radničke partije je bio državni budžet.

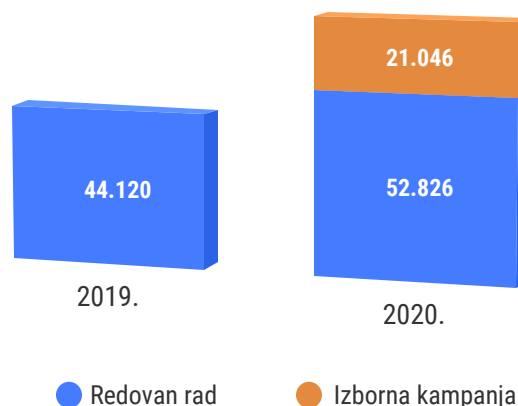
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Ukupni troškovi [103] redovnog rada Radničke partije su bili **44 hiljade eura** u 2019. i **skoro 53 hiljade** u 2020.

Dodatno, ta partija je u svojim finansijskim izvještajima navela da je imala oko 21 hiljadu eura troškova kampanje za parlamentarne izbore.

Zvanični troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izornoj godini?

Finansijski izvještaji pokazuju da je ta partija u izornoj godini izdvojila veća sredstva za dnevnice nego u prethodnoj. Naime, za dnevnice i druge naknade u 2020. je potrošeno oko 38 hiljada eura, a u 2019. oko 20 hiljada.

U svom finansijskom izvještaju za 2020. godinu ta partija navodi da je utrošila oko 21 hiljadu eura za finansiranje kampanje za parlamentarne izbore, iako je prema zvaničnim podacima dala samo pet hiljada eura.

Obrazac TNOFIK

Troškovi nastali po osnovu finansiranja izborne kampanje		
Izborna kampanja	Period održavanja	Ukupno (u €)
Parlamentarni izbori	30.08.2020.	21.046,48
Ukupno:		21.046,48

Slika 27: Izvod iz finansijskog izvještaja Radničke partije za 2020., strana 9

[103] U ove podatke nisu uključeni troškovi amortizacije iskazani u finansijskim izvještajima.

16.3.

Naime, Radnička je bila dio koalicije “Za budućnost Crne Gore” čijim finansijama u toku izborne kampanje je upravljala NOVA. U zvaničnom izvještaju o finansiranju te kampanje su navedeni izvori finansiranja, uključujući i sopstvena sredstva. Međutim, u njemu se ne navodi koja članica koalicije je uplatila sopstvena sredstva, ali smo to utvrdili uvidom u izvod sa računa NOVE, gdje se navodi da je Radnička partija uplatila samo pet hiljada eura.

Prema protokolu koji su članice te koalicije potpisale nakon izbora, Radnička je bila dužna da plati 15,571 euro za dugovanja po osnovu izborne kampanje. Ukoliko taj iznos saberemo sa uplatom Radničke na račun za finansiranje izborne kampanje, vrijednost je manja nego što je to navedeno u zvaničnom izvještaju.

PII		
	DJOKOVIC DOO	10.575,20
	DAILY PRESS DOO	1.592,19
	JUMEDIA MONT DOO- DAN	1.000,00
	A MEDIA TIM	1.347,45
	DJOKOVIC DOO	1.056,28
	УКУПНО	15.571,12

Овај протокол ступа на снагу 21.10.2020. године и има снагу извршне исправе

Нова српска демократија Андрија Мандић

Покрет за промјене, Небојша Медојевић

Демократска народна партија, Милан Кнежевић

Социјалистичка народна партија, Владимир Јоковић

Права Црна Гора Марко Милачић

Уједињена Црна Гора Горан Даниловић

Радничка партија Максим Вучинић

Slika 28: Izvod iz Protokola o sravnjenju koalicije „Za budućnost Crne Gore“

D.17.

Ujedinjena Crna Gora (UJEDINJENA)

Ujedinjena Crna Gora je imala oko 70 hiljada eura prihoda za dvije godine, od čega je 65 hiljada iz javnih izvora.

Ta partija spada u veoma netransparentne sa ocjenom 0.

Ujedinjena nije objavila ni jedan podatak o svojim finansijama na osnovu zahtjeva za informacijama koje smo im dostavljali. U poslednje dvije godine nisu rađeni revizorski izvještaji njenih finansija.

U izbornoj godini Ujedinjena je potrošila tri puta više sredstva za kupovinu kancelarijskog i drugog materijala nego u prethodnoj.

U finansijskim izvještajima Ujedinjene se navodi da u 2020. godini nisu imali troškova izborne kampanje, iako su po protokolu koji su potpisali sa drugim članicama koalicije preuzeli preko 15 hiljada eura dugova nastalih po tom osnovu.

17.1.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Ujedinjenoj smo podnijeli 53 zahtjeva za informacijama i tražili podatke o njihovim financijama u 2019. i 2020. godini, ali ta partija nije odgovorila ni na jedan naš zahtjev.

Podnijeli smo žalbe u svih 53 slučaja, a odluke su donijete u 44 predmeta i svakom od njih se nalaže Ujedinjenoj da postupi po našem zahtjevu. Ta partija, međutim, i dalje ne odgovara na naše zahtjeve.

Javnosti su dostupni samo obavezni konsolidovani financijski izvještaji za 2019. i 2020. godinu, a revizorski izvještaji nisu rađeni.

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

0,00

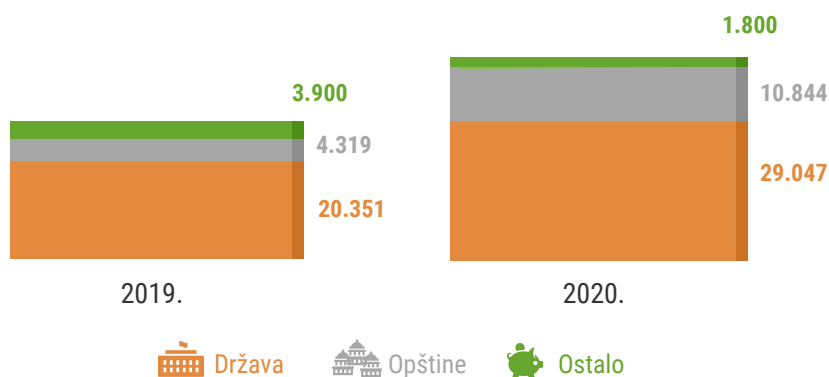
17.2.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni prihodi Ujedinjene su bili **oko 28 hiljada eura** u 2019. godini, a u 2020. su porasli na **preko 41 hiljadu**.

Zvanični izvori finansiranja u 2019. i 2020. godini

Izvori prihoda

Najveći izvor prihoda je državni budžet, pa opštinski budžeti, dok su ostali izvori finansiranja vrlo mali.

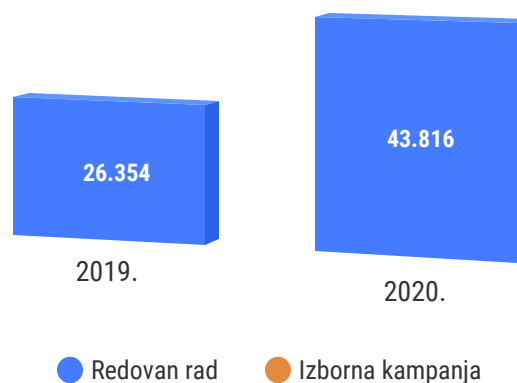
ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

Ukupni troškovi [104] Ujedinjene su bili **26 hiljada eura** u 2019. i **skoro 44 hiljade** u 2020.

Ta partija je u svojim finansijskim izvještajima navela da nije imala troškova izborne kampanje.

Zvanični troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini?

Iz šturih finansijskih izvještaja se vidi da je u izbornoj godini Ujedinjena potrošila tri puta više sredstava za kupovinu kancelarijskog i drugog materijala, nego u prethodnoj.

Obrazac „TNOKM“

Troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad				
Predmet (opis)	Naziv i sjedište dobavljača	Datum nastanka troška (datum prijema predmeta)	Datum plaćanja	Iznos (u €)
<i>77 grafičar, 77 knjigovodnja i ovio karti, 77 reklame</i>				<i>630 + 284 + 660 + 1674,95 +</i>
<i>77 ploterski materijal, 77 drugo, 77 prevoz po odluci</i>				<i>102,95 + 300 + 500 + 500 + 285</i>
<i>77 drugi (kancelarijski)</i>				
Ukupno:				<i>4471,94</i>

Slika 29: Izvod iz finansijskog izvještaja Ujedinjene za 2019., strana 11

[104] U ove podatke nisu uključeni troškovi amortizacije iskazani u finansijskim izvještajima.

Tr. stajnja, tr. PIT, tr. odličovne uloge, tr. CIA i odličovne, tr. plućnog jezera, tr. opremljena, tr. putnički pot. =
 = 535,42 + 657,43 + 288 + 288,34 + 122,66 + 1100 + 6023,52 =

Obrazac „TNOKM“

14 45,90 - ukupno

Troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad				
Predmet (opis)	Naziv i sjedište dobavljača	Datum nastanka troška (datum prijema predmeta)	Datum plaćanja	Iznos (u €)
Tr. kancel. materijal	MBS kancel.	11.06.2020	17.11.2020	42,35
Tr. kancel. materijal	faximile	09.10.2020	30.11.2020	160,01
Tr. troškovi putovanja	VSG	03.12.2020	15.12.2020	21,18
Tr. troškovi putovanja	Kubija d.o.o.	09.12.2020	25.12.2020	157,41
- II -	- II -	10.12.2020	25.12.2020	9,31
- II -	- II -	12.11.2020	17.11.2020	154,41
Tr. kancel. inventar	Technica.v	07.12.2020		265,57
Tr. kancel. inventar	Novos	24.12.2020	31.12.2020	440,00
Tr. kancel. inventar	Cilimario	23.12.2020	31.12.2020	234,36
Tr. kancel. inventar	2 - mobilne	20.05.2020	29.05.2020	440,00
Tr. kancel. inventar	2 - mobilne	15.05.2020	29.05.2020	305,00
Tr. reklama	Facebook	01.01.2020 - 31.12.2020	31.12.2020	1612,31
- II -	Toš M.M. d.o.o.	30.01.2020	04.02.2020	112
- Ukupno:	Daily press	20.01.2020	28.12.2020	423,00

Slika 30: Izvod iz finansijskog izvještaja Ujedinjene za 2020., strana 11

Ujedinjena je većinu svojih prihoda trošila na isplate fizičkim licima po osnovu ugovora o djelu.

Nije poznato da li je Ujedinjena plaćala 15 hiljada eura troškova izborne kampanje koji su pali na teret te partije shodno Protokolu potpisanom od strane članica koalicije “Za budućnost Crne Gore”. [105]

УЦГ		
	A MEDIA TIM	9.237,66
	JUMEDIA MONT DOO- DAN	2.914,88
	DJOKOVIC DOO	3.418,58
	УКУПНО	15.571,12
РН		
	DJOKOVIC DOO	10.575,20
	DAILY PRESS DOO	1.592,19
	JUMEDIA MONT DOO- DAN	1.000,00
	A MEDIA TIM	1.347,45
	DJOKOVIC DOO	1.056,28
	УКУПНО	15.571,12

Овај протокол ступа на снагу 21.10.2020. године и има снагу извршне исправе

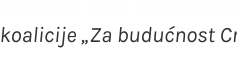
Нова српска демократија Андрија Мандић

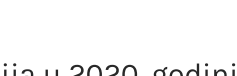
Покрет за промјене, Небојша Медојевић

Демократска народна партија, Милан Кнежевић

Социјалистичка народна партија, Владимир Јоковић

Права Црна Гора Марко Милачић

Уједињена Црна Гора Горан Даниловић

Радничка партија Максим Вучинић

Slika 31: Izvod iz Protokola o savnjenju koalicije „Za budućnost Crne Gore“

U finansijskim izvještajima se navodi da ta partija u 2020. godini nije imala troškova izborne kampanje.

Образец USOFIK

B. Utrošena sredstva po osnovu finansiranja izborne kampanje	
UKUPNO (u €):	

Slika 32: Izvod iz finansijskog izvještaja Ujedinjene za 2020., strana 15

D.18.

Prava Crna Gora (PRAVA)

Ukupni zvanični prihodi Prave Crne Gore za dvije godine su iznosili 51 hiljadu eura, od čega su 43 hiljade uplaćene iz javnih izvora.

Ta partija spada u veoma netransparentne sa ocjenom 0.

Prava nije objavila ni jedan podatak o svojim finansijama na osnovu zahtjeva za informacijama koje smo im dostavljali. U poslednje dvije godine nisu rađeni revizorski izvještaji njenih finansija.

U izbornoj godini Prava je imala dva i po puta veće troškove nego u prethodnoj. U toj godini je došlo do ogromnog rasta troškova materijala, u okviru kojih su najveći troškovi reklame i propagande.

U finansijskim izvještajima Prave se navodi da u 2020. godini nisu imali troškova izborne kampanje, iako su po protokolu koji su potpisale članice njihove koalicije preuzeli preko 15 hiljada eura dugova nastalih po tom osnovu. Isti iznos je prikazan kao trošak reklame i propagande u finansijskom izvještaju Prave koji se odnosi na izbornu godinu.

Iako je predsjednik Prave javno saopštio da toj partiji Demokratski front duguje 200 hiljada eura, u finansijskim izvještajima ti dugovi se ne pominju.

18.1.

TRANSPARENTNOST FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Pravoj smo podnijeli 39 zahtjeva za informacijama i tražili podatke o njihovim finansijama u 2019. i 2020. godini, ali ta partija nije odgovorila ni na jedan naš zahtjev.

Podnijeli smo žalbe u svih 39 slučajeva, a odluke su donijete u 29 predmeta i svakom od njih se nalaže Pravoj da postupi po našem zahtjevu. Ta partija, međutim, i dalje ne odgovara na naše zahtjeve.

Javnosti su dostupni samo obavezni konsolidovani finansijski izvještaji za 2019. i 2020. godinu, a revizorski izvještaji nisu rađeni.

Ukupna ocjena transparentnosti finansiranja partije

0,00

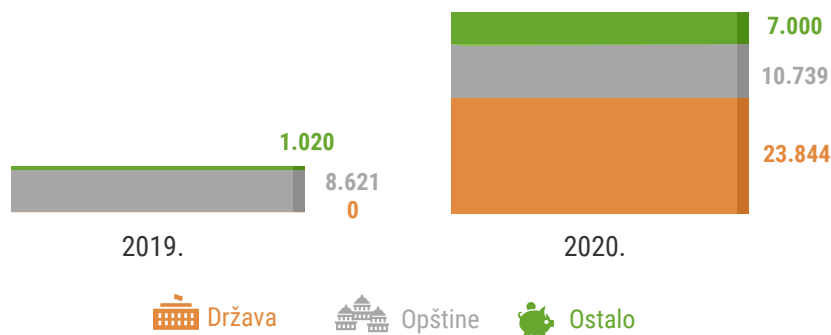
18.2.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O PRIHODIMA

Ukupni prihodi

Ukupni zvanični prihodi Prave su bili **nepunih 10 hiljada eura** u 2019. godini, a u 2020. su porasli na **preko 41 hiljadu**.

Zvanični izvori finansiranja u 2019. i 2020. godini

Izvori prihoda

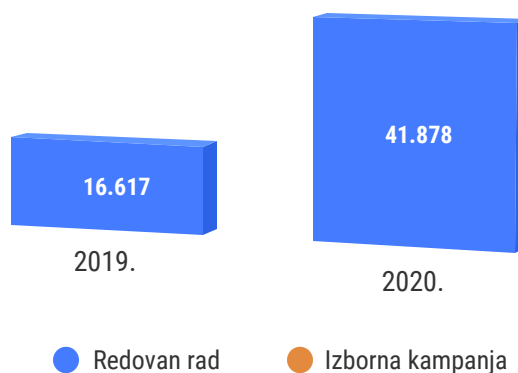
Dok je u 2019. najveći izvor prihoda bio opštinski budžet, u 2020. iz državnog budžeta je prihodovano dvostruko više sredstava nego od opština. U izbornoj godini Prava je imala sedam hiljada eura donacija od tri fizička lica, a u prethodnoj godini dva lica su donirala hiljadu eura.

ANALIZA DOSTUPNIH PODATAKA O TROŠKOVIMA

Ukupni troškovi

U 2019. Prava je prijavila ukupne troškove [106] od nepunih 17 hiljada eura, a u izbornoj godini skoro 42 hiljade.

Zvanični troškovi redovnog rada i izbornih kampanja (2019. i 2020.)

Koji troškovi redovnog rada rastu u izbornoj godini?

U izbornoj godini je došlo do ogromnog rasta troškova kancelarijskog i drugog materijala koji su u izbornoj godini bili skoro 30 hiljada eura, a u prethodnoj samo 32 eura.

Obilježje: Troškovi

Troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad				
Predmet (opis)	Naziv i sjedište dobavljača	Datum nastanka troška (datum prijema predmeta)	Datum plaćanja	Iznos (u €)
TONER	KVISKO	23.02.19	27.02.19	75
TONER	KVISKO	14.08.19	14.08.19	75
FOLIDA	KASJET	21.08.19	21.08.19	2
Ikupno:				32

Slika 33: Izvod iz finansijskog izvještaja Prave za 2019., strana 26

[106] U ove podatke nisu uključeni troškovi amortizacije iskazani u finansijskim izvještajima.

Troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad				
Predmet (opis)	Naziv i sjedište dobavljača	Datum nastanka troška(datum prijema predmeta)	Datum plaćanja	Iznos(u €)
Potrosni materijal				664,60
Reklamni materijal				273,90
Kancelarijski materijal				977,14
Mat.za održavanje				14,12
Troškovi goriva				729,59
Trosk.PTT-TEL.				1.582,13
Troškovi reklame i propagande				5.411,67
Troškovi reklame i propagande				15.571,12
Troškovi opremanja				199,54
Intelektualne usluge				21,78
Tr.Reprezentacije				316,42
Tr.Provizija				206,45
Tr. Taksa				520,42
Tr.kamata				1.620,71
Tr. Kazne i penali				1.500,00
Tr. amortizacije				76,72
Ukupno:				29.686,31

Slika 34: Izvod iz finansijskog izvještaja Prave za 2020., strana 12

U finansijskom izvještaju za 2020. godinu Prava je navela da nije imala troškove izborne kampanje. Međutim, ta partija je, potpisivanjem Protokola sa drugim članicama koalicije “Za budućnost Crne Gore”, preuzela preko 15 hiljada eura obaveza NOVE nastalih u toku izborne kampanje.

6. Zbirni izvještaj o rashodima	
<i>Obrazac USI</i>	
A. Utrošena sredstva od imovine	
UKUPNO (u €):	39.140,84
<i>Obrazac USOFIK</i>	
B. Utrošena sredstva po osnovu finansiranja izborne kampanje	
UKUPNO (u €):	
<i>Obrazac Z</i>	
C. Troškovi nastali po osnovu isplate zarada i ostalih naknada	
UKUPNO (u €):	5.934,73
UKUPAN IZNOS RASHODA (A+B+C)	Iznos (u €)
	45.075,57

Napomena:

Svi podaci koji su unijeti pod ovom oznakom izuzeti su od obaveze objavljivanja na internet stranici Državne izborne komisije. Ovi podaci se koriste isključivo za potrebe obavljanja poslova iz nadležnosti Državne izborne komisije i Državne revizorske institucije.

 Potpis odgovornog lica

Slika 35: Izvod iz finansijskog izvještaja Prave za 2020., strana 17

ПЦГ	DAILY PRESS DOO	10.000,00
-----	-----------------	-----------

ZEN MASTER PRODUCTION DOO	3.002,40
JUMEDIA MONT DOO- DAN	1.000,00
DJOKOVIC DOO	1.568,72
УКУПНО	15.571,12
УПГ	
A MEDIA TIM	9.237,66
JUMEDIA MONT DOO- DAN	2.914,88
DJOKOVIC DOO	3.418,58
УКУПНО	15.571,12
РП	
DJOKOVIC DOO	10.575,20
DAILY PRESS DOO	1.592,19
JUMEDIA MONT DOO- DAN	1.000,00
A MEDIA TIM	1.347,45
DJOKOVIC DOO	1.056,28
УКУПНО	15.571,12

Овај протокол ступа на снагу 21.10.2020. године и има снагу извршне исправе

Нова српска демократија Андрија Мандић

Покрет за промјене, Небојша Медојевић

Демократска народна партија, Милан Кнежевић

Социјалистичка народна партија, Владимир Јосевић

Права Црна Гора Марко Милачић

Уједињена Црна Гора Горан Даниловић

Радничка партија Максим Вучинић

Slika 36: Izvod iz Protokola o savrnjenju koalicije „За будућност Црне Горе“

Istovremeno, u finansijskom izvještaju za izbornu godinu se navodi trošak reklame i propagande od 15.571,12 eura, a upravo taj iznos dugova za izbornu kampanju je Prava preuzela protokolom.

Troškovi nastali po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala za redovan rad				
Predmet (opis)	Naziv i sjedište dobavljača	Datum nastanka troška(datum prijema predmeta)	Datum plaćanja	Iznos(u €)
Potrosni materijal				664,60
Reklamni materijal				273,90
Kancelarijski materijal				977,14
Mat.za održavanje				14,12
Troškovi goriva				729,59
Trosk.PTT-TEL.				1.582,13
Troškovi reklame i propagande				5.411,67
Troškovi reklame i propagande				15.571,12
Troškovi opremanja				199,54
Intelektualne usluge				21,78
Tr.Reprezentacije				316,42
Tr.Provizija				206,45
Tr. Taksa				520,42
Tr.kamata				1.620,71
Tr. Kazne i penali				1.500,00
Tr. amortizacije				76,72
Ukupno:				29.686,31

Slika 37: Izvod iz finansijskog izvještaja Prave za 2020., strana 12

Predsjednik Prave je u Skupštini saopštio da toj partiji Demokratski front duguje 200 hiljada eura. [107] Međutim u finansijskim izvještajima se navodi da su na kraju 2020. godine zvanična potraživanja te partije bila manja od hiljadu eura.

[107] <https://www.portalanalitika.me/clanak/bulatovic-razlozi-su-politicki-ali-i-licni-becic-jedini-vodio-dijalog-abazovic-vodi-neke-druge>.

18.3.

PIB 1,110,32,885Šifra djelatnosti 9492NAZIV POLITIČKE PARTIJE PP „PRAVA CENA GORA“SJEDISTE POLITIČKE PARTIJE Podgorica

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan 31.12.2020 godine

-u EUR-

POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
AKTIVA				
A. STALNA IMOVINA (002+003+010)	001		4181	
I NEMATERIJALNA ULAGANJA	002			
II NEKRETNINE ,POSTROJENJA I OPREMA (004+005+006+007+008+009)	003		4181	
1.Zemljište	004			
2.Građevinski objekti	005			
3.Oprema	006		4181	
4.Alat i inventar	007			
5. Osnovna sredstva u pripremi i avansi	008			
6. Ostala osnovna sredstva	009			
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (011+012)	010			
1. Učešća u kapitalu	011			
2. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012			
B. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013			
C. OBRтна SREDSTVA (015)	014		13778	737
I KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018)	015		13778	737
1. Potraživanja	016		832	682
2. Kratkoročni finansijski plasmani	017			
3. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	018		12946	55
D. UKUPNA AKTIVA (001+013+014)	019		17959	737
PASIVA				
A. KAPITAL (102 do 106)	101		(57165)	(53672)
I OSTALI KAPITAL	102			
II REZERVE	103			
III REVALORIZACIONE REZERVE	104			
IV NERASPOREDJENA DOBIT	105			
V GUBITAK	106		(57165)	(53672)

Slika 38: Izvod iz finansijskog izvještaja Prave za 2020., strana 20

ANEKSI

Aneks 1: Pregled revizorskih izvještaja parlamentarnih političkih partija za 2019. i 2020. godinu

Partija / godina	2019.	2020.
DPS	DA	DA
Demokrate	DA	DA
NOVA	DA	DA
SD	DA	NE
SDP	DA	NE
SNP	NE	DA
BS	DA	NE
URA	DA	DA
PZP	NE	DA
DNP	NE	NE
DEMOS	NE	NE
HGI	NE	NE
LP	NE	NE
AA	DA	NE
FORCA	NE	DA
Radnička	NE	NE
Ujedinjena	NE	NE
Prava	NE	NE

Aneks 2: Pregled zvaničnih izvora finansiranja parlamentarnih političkih partija

Partija / period i izvor sredstava	2019. godina			2020. godina			Ukupno				
	Država	Opštine	Ostalo	Kredit	Država	Opštine	Ostalo	Kredit	Javni izvori	Privatni izvori	Ukupno
DPS	1.794.413	859.042	561.757		2.552.811	951.927	812.615	550.000	6.158.193	1.924.371	8.082.564
Demokrate	499.409	305.104	14.290		854.578	375.180	57.439	240.000	2.034.271	311.729	2.346.000
NOVA	440.400	108.638	28.755		1.156.351	128.122	389.657	50.000	1.833.511	468.412	2.301.923
SD	204.244	245.711	31.664		389.676	293.776	40.716	300.000	1.133.406	372.380	1.505.786
SDP	302.718	74.393	5.294		430.210	100.134	35.347	150.000	907.456	190.641	1.098.097
SNP	185.275	141.237	19.077		224.827	162.363	21.137	120.000	713.703	160.214	873.917
BS	212.472	93.813	32.951		396.104	69.222	36.859		771.611	69.810	841.421
URA	124.088	82.106	1.547		330.310	105.508	1.938	80.000	642.012	83.484	725.496
PZP	275.298	68.588	20.652		228.330	110.564	7.295		682.780	27.947	710.727
DNP	220.200	83.742	9.780		248.254	68.822	9.221		621.018	19.001	640.019
DEMOS	224.683	10.141	-		205.970	7.347	-		448.141	-	448.141
HGI	158.951	13.333	48		180.348	15.496	44		368.128	92	368.220
LP	-	24.256	94.487		110.023	24.276	8.406		158.555	102.893	261.448
AA	30.626	22.904	2.000		112.724	27.072	0		193.326	2.000	195.326
FORCA	64.526	-	3.342		87.547	22.087	3.636		174.160	6.978	181.138
Radnička	55.588	-	-		59.422	-	-		115.010	-	115.010
Ujedinjena	20.351	4.319	3.900		29.047	10.844	1.800		64.561	5.700	70.261
Prava	-	8.621	1.020		23.844	10.739	7.000		43.204	8.020	51.224

Aneks 3: Pregled promjena u troškovima redovnog rada partija u toku izborne kampanje

PARTIJA	Ukupni troškovi u toku kampanje	Isplate fizičkim licima	Kancelarijski materijal, oprema i režije	Prevoz	Promotivni materijal, agencije i konsultanti	Oglašavanje	Ostali troškovi
DPS	?	?	?	?	?	?	?
Demokrate	↓	↑	↑	↑	↓↓	↓	↓
NOVA	↓	↓	~~~~~	↓↓	↓	~~~~~	↑↑
SD	?	?	?	?	?	?	?
SDP	↓	↑	~~~~~	↓	↓	↑↑	↓↓
SNP	↑↑	↑	↑↑	~~~~~	↑↑	↑	↑↑
BS	↑	↑	~~~~~	↓↓	↑↑	~~~~~	↑
URA	↑	↑↑	↑↑	~~~~~	↑	↑↑	↑↑
PZP	?	?	?	?	?	?	?
DNP	↑↑	↓	↑↑	?	↓	↑	↑↑
DEMOS	↑↑	↑	~~~~~	~~~~~	~~~~~	~~~~~	↑↑
HGI	↑	~~~~~	~~~~~	~~~~~	~~~~~	~~~~~	↑↑
LP	↑	↑	~~~~~	~~~~~	↑↑	↑	↑
AA	↑↑	↑↑	↑↑	↑	↑↑	~~~~~	~~~~~
FORCA	~~~~~	~~~~~	~~~~~	~~~~~	~~~~~	~~~~~	~~~~~
Radnička	?	?	?	?	?	?	?
Ujedinjena	?	?	?	?	?	?	?
Prava	?	?	?	?	?	?	?

Aneks 3: Legenda

- veliki rast
- rast
- veliki pad
- pad
- približno isto
- nepoznato

